

§
§
§

S a d r ž a j:

DOKUMENTI SV. STOLICE:

- Norme o recitiranju Božanskog Oficija iz starih
knjiga u skladu s obnovljenim Časoslovom 2

OKRUŽNICE ORDINARIJATA:

1. Ispravak u prijevodu Kanona Mise	6
2. Liturgijska proslava blagdana sv. Josipa	6
3. Blagoslov i posveta ulja na sv. Četvrtak	7
4. Anticipacija uskrsne vigilije	7
5. Nacrt kan. pohoda i dijeljenja sv. krizme u 1972 ...	7
6. Dob krizmanika	8
7. Trienalni opetovni ispiti (kan. 130 CZ)	8
8. IX svjetski dan molitve za duhovna zvanja	9
9. Vjenčanja na brzinu	9
10. Proljetni koronski sastanak	10
11. Naše korone	12

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA:

- In memoriam: Don ANTE ČULE 14

SVEĆENICIMA NA BAZMIŠTJANIE.

- Govor Sv. Oca Pavla VI rimskim župnicima i korizmenim propovjednicima, 17. II 1972. 20

& & & &

& & &

&

DOKUMENTI SVETE STOLICE

NCRME O RECITIRANJU BOŽANSKOG OFICIJA IZ STARIH KNJIGA U SKLADU
S OBNOVLJENIM ČASOSLOVOM

Apostolskom Konstitucijom "LAUDIS CANTICUM" od 1.XI. 1970., - o kojoj je Crdinarijat obavijestio svećenike u Sl. Vj. III/1971. str. 5., - Papa Pavao VI odobrio je obnovljeni časoslov i dopustio, da ga se može upotrebjavati čim izadje iz tiska.

Prema tome svećenici, koji mogu doći do novog izdanja časoslova na latinskom jeziku, mogu se s njim odmah služiti.

Budući da mnogi neće moći doći tako lako i brzo do novog izdanja časoslova na latinskom jeziku, niti će se tako brzo moći časoslov prevesti na narodni jezik, radi toga je Sv. Kongregacija Bogoštovljia izdala je NORME i UPUTE kako se može moliti časoslov iz starih knjiga (brevijara) u skladu s obnovljenim časoslovom.

Norme i upute su privremenog značaja i čim bude moguće, treba se držati nove strukture božanskog oficija. Dovoljava se moliti oficij po novim normama i uputama, ali nije to obvezatno. Stoga oni svećenici, kojima bi novi način moljenja časoslova predstavljaо poteškoću, oficij mogu moliti na dosadašnji način.

Prema normama i uputama S. Kongregacije Bogoštovljia dosadašnji je oficij prilično skraćen. Ali to nije namjera Instrukcije Sv. Kongregacije. Instrukcijom se želi omogućiti svećenicima, da božanski oficij mole bez žurbe, sabrano i pobožno. U uvodnim riječima Instrukcije stoji doslovce: "Obnova nije izvršena zato da molitva bude kraća, nego da bude pažljivija i pobožnija, s mirom u duši, s razmacima šutnje".

To se može postići na taj način, ako se iza pojedinog psalma ili lekcije provede jedno vrijeme u meditativnoj šutnji. To osobito vrijedi za recitiranje oficija a solo. Recitator se može zadržati neko vrijeme u meditativnoj šutnji iza bilo kojeg dijela časoslova, koji mu daje duhovne hrane, a da zbog toga oficij ne gubi svoj javni značaj (IGLH, n. 202-203).

Oblaze moljenja časoslova ostaje kao i dosad. U IGLH, n. 29 kaže se, da oni koji su primili mandat od Crkve (biskupi, svećenici, redovniči i dr.) dužni su moliti sav dnevni časoslov ("Integrum eius cursum persolvant").

Donosimo praktične upute za moljenje Oficija iz starog latinskog izdanja brevijara prema novim Normama i uputama S. C. pro cultu divino.

I n v i t a t o r i u m

Invitatorij je od sad više samostalni dio časoslova, a po svojoj naravi dolazi na prvo mjesto dnevne molitve. Nije dakle više vezan uz Matutin kao dosad, jer se može moliti i neposredno prije "Laudes matutinae". Ovisi o tome, što se uzima kao prva molitva dana. Ako se Officium lectionis (t.j. dosadašnji Matutin) moli ujutro, kao prvi čas molitve dana, onda se prije toga moli Invitatorij. Ako se pak Officium lectionis ne moli ujutro, nego se ostavlja za drugi dio dana, onda se Invitatorium moli neposredno prije "Laudes matutinae", koje se kao prava jutarnja molitva uvijek mole ujutro.

Sastav Invitatorija kao i dosad: Domine, labia mea....

Deus, in adiutorium meum...
Gloria.... Alleluia ((ispušta se u korizmi))

Ps. 94 s odgovarajućom antifonom kao i dosada. Kod recitacije a solo dovoljno je antifonu reći na početku psalma i nije potrebno ponavljati je iza svakog verska. Mjesto 94. psalma mogu se uzeti psalmi 66, ili 99, ili 23.

Psalmi: Uzimaju se trisec svojim antifonama, i to:
kao prvi psalam - jedan od dosadašnja tri psalma u Laudama,
drugi psalam - dosadašnji četvrti - kantik,
treći psalam - dosadašnji peti psalam u Laudama.

Capitulum: iz dosadašnjih Lauda, samo se ne govori na koncu: Deo gratias.

Responsorium breve: uzima se po volji ili iz dosadašnje Prime ili Terce. Ispušta se stih i odgovor (V. et R.).

Benedictus - kao i dosadaš sa svojom odgovarajućom antifonom.

Novo u "Laudes Matutinae" - Preces. Dosad se molilo samo u nekim danima, po novim Normama, mole se "Preces" svaki dan.
Uzima se po nekoliko zaziva iz dosadašnjih "Preces feriales" u Laudama II(t.j. u Laudama Feriae IV et VI.).

Iza toga: Pater noster... .

Molitva dana, bez: Oremus.

Završetak Jutarnje: Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat
et ad vitam perducat aeternam.

R. Amen.

H o r a m e d i a

Moli se jedna od dosadašnjih Malih Hora (Tertia, Sexta, Nona), već prema vremenu, kada se recitira.

Sastav, kao i dosad, uz manje promjene:

- 1) Uvod: Deus in adiutorium.... Gloria.... Alleluia
- 2) Himan
- 3) Psalmi - tri kao i dosad.
- 4) Capitulum - Ispušta se responsorium breve, a uzima se samo stih i odgovor (V. et R.), koji je iza responzorija.
- 5) Oremus - Molitve dana s kratkim završetkom.
- 6) Završetak: Benedicamus Domino.....

V e s p e r a e

Mole se navečer na slijedeći način:

- 1) Uvod: Deus in adiutorium.... Gloria.... Alleluia.
- 2) Himan
- 3) Psalmi: a/ Nedjeljom: ps. 109 - Dixit Dominus...
ps. 113 - In exitu (Cum exiret). Cvaj se psalam završava stihom: Qui convertit petram in stagnum aquarum, rupem in fontes aquarum.
Treći psalam - po volji - jedan od drugih psalama u nedjeljnim Vesperama.
b/ Drugim danima: tri psalma, po volji izabrana od dosadašnjih pet psalama u Vesperama.
- 4) Capitulum, bez Deo gratias!
- 5) Responsorium breve iz Sextae ili Nonae, bez stiha i odgovora (bez V. et R.).
- 6) Magnificat sa svojom antifonom

Officium lectionis

Officium lectionis jest novo ime za dosadašnji Matutin. Može se moliti u svako doba dana. Može se i anticipirati kao i dosadašnji Matutin, ali samo poslije Večernje, koja se ima moliti zaista navečer.

Officium lectionis moli se na slijedeći način:

- a) Ako se moli kao prva molitva dana:
 - 1/ Invitatorij,
 - 2/ Himan Matutina (ferijalni ili svetački...)
 - 3/ Psalmi - T r i p s a l m a sa svojim antifonama.
Psalmi se izabiru po volji od dosadašnjih devet u Matutinu.
 - 4/ Uvodni stih (vers.) prije čitanja: uzima se versiculum iza devetog psalma u dosadašnjem oficiju s jednim nokturnom. U dosadašnjem oficiju s tri nokturna, uzima se jedan po volji od tri (iza trećeg, šestog ili devetog psalma).
 - 5/ Ispušta se Pater noster, Jube Domine, benedictiones.
 - 6/ Čitanja se sastavljaju na slijedeći način:
 - a/ Ako je oficij u dosadašnjoj strukturi imao 3 nokturna, onda prvo čitanje - lectio biblica - sastavljen je od tri čitanja dosadašnjeg prvog nokturna (to znači: tri lekcije dosadašnjeg prvog nokturna spajaju se u jednu lekciju) - Responzorij: uzima se jedan od tri dosadašnja, izabran po volji;
drugo čitanje - lectio patristica - sastavljen je od tri čitanja drugog nokturna. Trećeg čitanja nema.
Iza drugog čitanja govori se responzorij, jedan po volji izabran iz II nokturna. Responzorij se moli i onda, kad se na koncu Officij lectionis moli himan Te Deum.
 - b/ Ako je dosadašnji oficij imao samo jedan nokturn, onda se čita samo jedno čitanje - lectio biblica - sastavljen od tri dosadašnja čitanja.
U časoslovu svetačkom, drugo čitanje bit će životopis sveca dana, t.j. lectio hagiographica.
 - 7/ Himan Te Deum moli se samo u nedjelje izvan korizme, u danima božićne i uskrsne osmine te na svetkovine i blagda (festa I. et II. cl.). Himan se može završiti stihom: "Aeterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari". Ostalo se može ispustiti.
 - 8/ Cremus ... Molitva dana - iz Laudes Matutinae.
 - 9/ Završetak: Benedicamus Domino Deo Gratias!
- b) Ako se moli preko dana, a ne kao prva molitva dana, ili ako se anticipira, onda se Officium lectionis počinje s:
"Deus in adiutorium.... Gloria Patri..... Alleluia (ispušta se u) Drugo sve kao gore. korizmeno doba)

L a u d e s m a t u t i n a e

Mole se ujutro. To je molitva kojom na početku dana dajemo hvalu Bogu. Stoga treba da nam one postanu uobičajena jutarnja molitva.

Sastav - Laudes matutinae mole se ovako:

Uvod: Deus in adiutorium.... Gloria.... Alleluia.

Ali ako se Laudes Matutinae mole zaista kao prvi čas molitve ujutro, prije toga moli se invitatorij, onda se gornji uvod u "Laudes Matutinae" ispušta, nego odmah po završetku invitatorija recitira se himan od Lauda.

OKRUŽNICE ORDINARIJATA

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 361/72.

ISPRAVAK U PRIJEVODU KANONA MISE

Sabor BKJ na posljednjem zasjedanju u Zagrebu od 30.XI. do 3.XII.1971. usvojio je neke stilске ispravke u hrvatskom prijevodu treće i četvrte euh. molitve (misljenog kanona) zbog veće jasnoće u naraciji Posljednje večere.

1/ U trećoj euh. molitvi, u onom otsjeku koji počinje riječima "One noći..." iza riječi "razlomi" treba umetnuti riječ KRUH, a iza riječi "dade" riječ GA. Prema tome potpuni tekst prijevoda izgledao bi ovako:

One noći kad je bio predan
on uze kruh,
tebi zahvali, tebe blagoslovi,
razlomi KRUH i dade GA učenicima svojim govoreći...

(RED MISE, str. 141, br. 82).

2/ U četvrtoj euh. molitvi (kanonu) ispred riječi "razlomi" treba umetnuti riječ KRUH.

Tekst bi imao glasiti:

On uze kruh, tebe blagoslovi,
KRUH razlomi i dade učenicima svojim govoreći...

(RED MISE, str. 153, br. 91).

Pozivamo župnike i poglavare redovničkih samostanskih zajednica, da usvojene korektture provedu u knjizi RED MISE.

Neka uznastoje, da unošenje korektura bude što neupadnije, da se sačuva lijep vanjski izgled misnog priručnika.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 362/72 .

LITURGIJSKA PROSLAVA BLAGDANA SV. JOSIPA

Sv. Zbor za bogoštovlje izdao je Ap. Konstituciju "LAUDIS CANTICUM" 1.XI. 1970. kojom je proglašen obnovljeni Božanski Oficij. Ista Kongregacija izdala je UPCZCRENJE o Rimskom Misalu, Liturgiji Časova i Kalendaru 11.IV. 1971. U tom UPOZORENJU odredila je, da se 1972. godine blagdan sv. Josipa, koji pada na V. nedjelju korizme, ima slaviti liturgijski uoči toga, t.j. 18. ožujka 1972. Slavit će se kao "festum chori", a ne kao "festum fori". Vjernici nisu dakle dužni taj dan prisustvovati kod svete mise i mogu slobodno raditi težačke poslove.

Budući da je Sv. Josip patron naše mostarsko-duvanjske biskupije, neka župnici zakažu sv. misu na 18.III o.g. kasnije, možda i u redovno vrijeme održavanja pučke sv. mise, kako bi mogli toj sv. misi prisustvovati vjernici, koji nisu zapriječeni poslovima i tako proslaviti prenešeni blagdan sv. Josipa. A to može služiti kao zgodna prigoda za korizmene sve. isповijedi.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

- 7) Preces - nekoliko zaziva (4-5) iz zadnjeg dijela Litanija Svih Svetih, zadnji zaziv je uvijek za pokojne.
- 8) Pater noster...
- 9) Dnevna molitva, bez oremus
- 10) Završetak: Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perducat aeternam. R. Amen.

C o m p l e t o r i u m

Moli se na zaključku radnog dana. To može biti i poslije pola noći.

Sastav:

- 1) Uvod: Deus in adiutorium Gloria.... Alleluia.
- 2) Ispit savjesti "laudabiliter fit". U zajedničkom recitiranju možete uvrstiti i pokornički čin prema formulama, koje se upotrebljavaju u misi.
- 3) Himan: Te lucis.....
- 4) Psalmi:
- a) Nedjeljom i na svetkovine (festa I. cl.) uzima se prvi i treći (ps. 4 i ps. 133) ili samo drugi (ps. 90) iz Kopletorija nedjelje s antifonom: Miserere mihi...
 - b) U ostale dane uzima se jedan od tri psalma u Kompleto-riju dana.
- Medjutim, po novim Normama, svakog dana se mogu recitirati psalmi od nedjelje, kao pod a).
- 5) Capitulum: Tu autem in nobis es..... Bez Deo gratias.
- 6) Responsoriū breve: In manus tuas.....
Ispušta se V.: Custodi nos.... i R. Sub umbra....
- 7) Nunc dimittis.... s antifonom: Salva nos...
- 8) Oremus: Visita quae sumus... s kratkim završetkom.
- 9) Završetak: Noctem quietam et finem perfectum concedat nobis Dominus Omnipotens. R. Amen.
- 10) Antiphona finalis:
- a) U uskrsno vrijeme: Regina coeli....
 - b) Izvan uskrsnog vremena: jedna od slijedećih, po volji:
Alma redemptoris mater,
Ave, regina coelorum,
Salve Regina,
Sub tuum praesidium....

Ne moli se iza antifone ni stih (V. et R.) ni molitva, ni završetak: Divinum auxilium.....

N a p o m e n a: Na prvi pogled moljenje pojedinih hora prema navedenim Normama i Uputama može izgledati nešto komplikirano. Ali ne zaboravimo pri tom i ovo, da nam je brevijar, kad smo ga počeli moliti, izgledao jako komplikiran, dok se nismo postepeno navikli na strukturu oficija kao molitve Crkve. Stoga ako malo posvetimo vremena proučavanju Normi i Uputa, brzo i lako ćemo se prilagoditi novoj Strukturi Božanskog Oficija i uvjerit ćemo se, da nam je Sv. Crkva ovim novim Normama i Uputama željela pomoći, da nam moljenje Božanskog Oficija bude duhovna okrepa u svakodnevnom životu i radu.

Župnici navedenih župa mogu do Sv. Četvrtka iznijeti pismeno svoje želje u pogledu datuma održavanja sv. krizme u njihovim župama.

Detaljan raspored objavit će se naknadno.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ P e t a r, biskup

Broj: 366/72.

DOB KRIZMANIKA

Na posljednjem Saboru BKJ održanom u Zagrebu od 30.XI. do 3.XII. prošle godine, a u vezi s obnovljenim obredom dijeljenja sv. Potvrde, usvojeno je slijedeće, što se odnosi na dob krizmanika:

"BK daje direktivu da se dijeljenje sv. Potvrde odgadja do viših razreda osmoljetke, a kao priprava traži se barem četiri godine redovitog vjeronauka".

Ovo praktično znači, da se na sv. krizmu mogu priupustiti najranije oni, koji su završili četvrti razred osnovne škole u pretpostavci da se je s prvim razredom osnovne škole počelo s redovitim poučavanjem vjeronauka.

Navedena direktiva i zaključak vrijedi i za naše biskupije, i iznimku od toga može se dozvoliti jedino u sporazumu s Ordinarijatom.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ P e t a r, biskup

Napomena:

Uskoro će biti preveden na hrv. jezik novi obreddijeljenja sv. Potvrde, u kojem se obredniku nalaze druge upute u pogledu priprave na ovaj sv. sakramenat. Ordinarijat će maručiti za svaku župu po 1 primjerak prijevođa obrednika, koji će župnici moći isplatiti na teret crkvene blagajne kao i ranije obrednike krštenja, vjenčanja i pogreba.

Broj: 367/72.

TRIENALNI OPETOVNI ISPITI (Kan. 130 CZ)

Trienalni opetovni ispiti za dijecezanske svećenike održat će se za II. i III. godište 9. svibnja 1972., a za I godište 23. XI. 1972.g. Ispiti će se održati u prostorijama Biskupskog Ordinarijata. Početak u 9 sati izjutra.

Gradivo za opetovni ispit:

I. godište: Iz dogmatike: Fundamentalka (De Revelatione et de Ecclesia); iz moralke: De principiis; iz prava: Normae generales, de personis.

II. godište: Iz dogmatike: De Deo Uno et Trino; Iz moralke: specialna moralka - De virtutibus (de praceptis); iz prava: De Rebus (de Sacramentis, osim de Poenitentia), posebno ženidbeno pravo;

III. godište: Iz dogmatike: De Deo creante et elevante, de gratia, de novissimis; iz moralno-pastoralnog bogoslovlja: de poenitentia; iz prava: de delictis et poenis, de processibus, imovinsko pravo Katol. Crkve.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ P e t a r, biskup

Broj: 363/72.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SV. ČETVRTAK

Blagoslov ulja obavit će se kao i prijašnjih godina na Sv. Četvrtak, 30. ožujka o. g. u koncelebriranoj sv. misi, koju će predvoditi dijecezanski Ordinarij.

Sv. misa Chrismatis počet će u 9 sati izjutra u mostarskoj crkvi.

U koncelebraciji će sudjelovati:

- 1) Svi Dekani, odnosno njihovi delegati, ukoliko koji dekan bude opravданo zapriječen, da prisustvuje blagoslovu i posveti ulja.
- 2) Svećenici- župnici:

Don Andrija Iličić, Domanovići, Fra Luka Begić, Čapljina,
Fra Gabrijel Mioč, Čitluk, Don Nedjeljko Galić, Jare kod Mostara.

Asistencija Biskupu:

Presb. Ass. - samostan Mostar,

Djakon Don Ante Ivančić, st. Dračevo,

Sudjakon: Don Mihovil Zrno, Stolac-Split,

Asistencija za sv. ulja:

Katekumensko: Kapelan s Humca,

Bolesničko: Kapelan iz Š. Brijega,

Kržmeno ulje: Kapelan iz Prenj-Dubrava.

Upozoravamo sve gore navedene, da na vrijeme dodju u sakristiju, kako bi se bez žurbe mogli spremiti za svete obrede.

Oni koji sudjeluju u koncelebraciji, a navečer imaju obrede "in Coena Domini", daje im se ovim dozvola biniranja.

Ukoliko bi netko od imenovanih bio opravданo spriječen, da sudjeluje u asistenciji, dužan je sam pobrinuti se za zamjenu.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 364/72.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su dosad imale pismenu dozvolu za anticipiranje uskrsne vigiliјe, a ukoliko razlozi, radi kojih je dozvola bila podijeljena još u vijek traju, ovim produžujemo dozvolu anticipacije i za ovu godinu, bez podnošenja posebne molbe.

Obredi ne smiju početi prije zalaska sunca.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

Broj: 365/72.

NACRT KAN. POHCDA I DIJELJENJA SV. KRIZME U 1972. G.

U toku ove 1972. godine obavit će se kanonska vizitacija i podijeliti sakramenat sv. Potvrde u sljedećim župama: Konjic sa Glavatičevom, Jablanica, Drežnica, Bijelo Polje, Blagaj, Mostar, Čapljina, Gabela, Klepci - Dračevo, Nevesinje, Kočerin, Ljuti Dolac.

Broj: 370/72.

PROLJETNI KORONSKI SASTANAK

Sastanak neka se otvari zazivom Duha Svetoga i kraćom adoracijom. Na početku adoracije neka se pročita jedno poglavlje iz Sv. Evanjelja, koje će odabratи C. Dekan.

Teme za proljetni koronski sastanak župnika i svećenika u duhovnoj pastvi dijeceze:

1/ Iz područja kazuistike: (Ženidbeno pravo)

Livija, kći uglednih roditelja, dobrih poznanika župnika Fabijana, poznavala se iz djetinjstva s Linom, sinom mjesnog učitelja. Poznanstvo se sve više razvijalo za vrijeme školovanja. Često puta išli su zajedno na izlete, u kino, a i na vjeronauk. Poznanstvo se razvilo i u sjetilnost, pa je Lino nagovarao Liviju da najprije zagrljajima, poljupcima, a kasnije i tjelesnim sjedinjenjem zasvjedoče medjusobnu ljubav. Livija je odbijala, a Lino je postajao sve agresivniji. Poživao se prema tom nájmu, što im je kateheta tumačio o ljubavi, o šestoj zapovijedi Božjoj, koju bi trebalo prevoditi: ne čini preljuba, a ne kao što su to stariji udžbenici prevodili: ne sagriješi bludno! Lino je isticao i to, kako je čitao u nekom vjerskom časopisu, da odnošaji mladića i djevojke, ukoliko su pečat njihove medjusobne privrženosti i ljubavi, ne potпадaju pod udar VI. zapovijedi. Konačno Livija je popustila. Iza toga njihova medjusobna ljubav počela hladiti i zamrzavati se. Rijetko su se sastajali, Livija je bila potištена i turobna, pa su se roditelji vrlo zabrinuli. U mjestu su svi smatrali, imajući pred očima dugogodišnje poznanstvo, da će Livija i Lino sklopiti brak. Livija je konačno otkrila sve majci i rekla joj, da se nikad neće udati za Lino, jer je grub,... Majka ju je pokušavala u tome razuvjeriti, nagovarajući je da obnovi prijateljstvo s Linom, i da se konačno nájmu vjenča u crkvi. Majka je tražila i intervenciju psihijatra. Da udovolji majci i da sačuva ugled Lina i njihovih roditelja, te iz bojazni, da se ostane neodata, Livija odluči udati se za Lina. Podje s njim na zaruke. Prigodom zaručničkog ispita bojažljivo je i suzdržljivo odgovarala župniku. On je to shvatio kao djevojačku stidljivost i kao plod dosta strogo odgoja u kući, u koju je često zalazio. Radi toga na to nije polagao posebnu važnost.

Prigodom vjenčanja došlo je do incidenta. Kad je trebalo da Livija izrazi ženidbenu privolu, onda je ona zaplakala. U to se umiješala i Livijina majka, koja je prisustvovala vjenčanju i rekla župniku, da Livija plače od uzbudjenja. Župnik nije opetovao upit, nego je prihvatio ono što je Livijina majka rekla, te pošao dalje u obredu vjenčanja. Livija je kasnije sama stavila prsten zaručniku na prst, što je župnik protumačio kao dovoljan znak očitovanja privole.

Nakon mjesec dana poslije vjenčanja župnik je saznao, da medju Livijom i Linom nije nešto u redu. Govori se o medjusobnim svadjama, optuživanjima i o nastojanju Livije, da se vrati majci. Pokušao je intervenirati, ali uzalud. Majka, da bi predusređla Liviju u njezinim namjerama, pošla je u grad i тамо u jednom samostanu, gdje je nitko ne poznaje, tražila je razgovor sa svećenikom. Izložila mu je slučaj svoje kćeri. On joj je savjetovao, da bude mirna, da će s vremenom sve biti dobro, da su to početničke krize u braku, a Livija neka dodjeličnjemu na ispovijed, pa će je i on savjetovati. Uz ostalo taj svećenik savjetovao je Liviji da prije odriješenja opetuje "hic et nunc" svoju privolu, pa će uz milost Božju sve se dobro svršiti, što je ona i učinila.

Poslije kratkog vremena Livijina majka pošla je opet u grad, k onom svećeniku. Nije ga našla, nego s njom je razgovarao drugi svećenik. Ovaj ju je okrivio radi sile, kojom je natjerala svoju kćer da se vjenča s onim, koga ona nije volila, te je od nje kategorički tražio, da sve saopći župniku, i da se pokrene sudski proces i dokaže nevaljanost braka. Jedino na taj način može se riješiti slučaj njezine kćeri. Kad je ona to saopćila župniku Fabijanu,

Broj: 368/72.

IX SVJETSKI DAN MOLITVE ZA DUHOVNA ZVANJA

Sacra Congregatio pro Institutione Catholica svojim dopisom od 15. siječnja 1972. Prot. N. 1388/71/6 obavijestila je, da će se IX SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUECVNA ZVANJA održati 23. travnja 1972., na četvrtu nedjelju po Uskrsu.

Ordinarijat je zadnjih godina redovito davao upute župnicima o načinu organiziranja i proslave toga dana u župi, napose medju mlađeži, koja pohadja vjerouak, radi toga nema potrebe da to ovdje ponavljamo, nego samo upozorujemo župnike, da pogledaju upute ranijih godina, napose br. 473/68 i 449/71.

Na vrijeme javljamo župnicima datum proslave svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja, da bi se i oni sami mogli spremiti i dobro organizirati proslavu toga dana u svojim župama.

Po sebi se razumije, da rad za duhovna zvanja u župi ne smije se ograničiti samo na jedan dan u godini.

Zadnjih godina slao je Sv. Otac svoju poruku prigodom svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja. Ukoliko to učini i ove godine, Ordinarijat će nastojati, na vrijeme dostaviti prijevod te poruke župnicima, koji će je onda moći upotrijebiti u proslavi toga dana u svojim župama.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 369/72.

VJENČANJA NA BRZINU

U zadnje vrijeme širi se po nekim našim župama pojava "vjenčanja na brzinu": stranke žele obaviti zaruke i crkveno vjenčanje u jednom danu ili najviše dva do tri dana, analogno onom registriranju braka u državnom matičnom uredu.

Osobito to traže od župnika oni koji odlaze na privremeni rad u inozemstvo. Iz kojekako razloga traže da se vjenčaju prije odlaska u inozemstvo, a nerijetko mladu ženu ostavljaju kod roditelja.

Ta praksa pokazala je već svoje loše strane i plodove. I kod nas u Hercegovini sve je više slučajeva nesretnih brakova. Tome pogoduje okolnost odvojena života, a pridonosi i prebrzo sklapanje brakova, a da se pravo nisu ni upoznali.

Neki svećenici i župnici lako se daju nagovoriti od stranaka i popuštaju njihovim molbama, da ih pripuste na vjenčanju "na brzinu". Neki im čak sugeriraju taj put i upućuju ih kako će najlakše to ostvariti.

Ordinarijat u zadnje vrijeme sve više dobiva molbe župskih ureda za dispenzu od dva, pa i od sva tri ženidbena navještaja. Nekad i bez ikakva obrazloženja, a nekad kao razlog navode: stranke tako žele, i sl.

Ovim ponovno upozoravamo župnike na ranije upute i odredbe Ordinarijata u tom pogledu, napose br. 1111/70 od 10. rujna 1970., i 446/71 od 26. veljače 1971. Upozoravaju se ponovno župnici, da se otpust od svih navještaja ne može i neće podjeljivati osim u izvanrednim slučajevima i zbog teških i opravdanih razloga. Umoljavaju se župnici da ne šalju olako molbu za otpust od sva tri navještaja. A ako je već šalju, neka molbu točno obrazlože, da se vidi iz molbe, da je po srijedi velika potreba, da se svi oglasi dispenziraju.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

BISKUPESKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 371/72.

N A Š E K O R O N E

/Osvrt na koronske radnje i zapisnike korona u 1971./

Često se čuju kritike i prigovori na sadržaj i nivo naših dekanatskih korona. Vjerljivo da to nije bez razloga. Može se to vidjeti i iz sadržaja zapisnika kao i iz pregleda radnja rješavanja kazusa. Ima onih koji doista nastoje da prouče stvar i da napišu što bolje mogu, i opet onih koji očito površno i s najmanje brige formalno udovolje zahtjevu. Rasprave izvan programa dosta su rijetke i siromašne. Moglo bi se katkada i prigovoriti programu i načinu održavanja korona, ali morali bismo priznati da je najveći dio krivnje zbog nedovoljno visokog nivoa korona na nama samima. I ovdje bi se moglo reći: A u rukama Mandušića Vuka, svaka puška bit će ubojita! Korone su na neki način pokazatelj našeg intelektualnog i duhovnog nivoa, našeg interesa za rad i srca.

Korone su susreti intelektualaca, duhovnih osoba i pastira duša.

Susret intelektualaca.

Naša potrošačko-zabavljajuća kultura, svagdanji produkti široke potrošnje i duhovna hrana niskog intelektualnog nivoa paraliziraju aktivnost intelektualca. A tu klimu osjećamo i taj zrak udišemo čim stupimo u dodir s mas-medijima. Intelektualno postajemo pasivni, "foto-ploča" koja tudju misao registrira a da nema dovoljno vremena za kritičko razmišljanje, produbljivanje i vlastito zaključivanje. Takav intelektualni život mnogo je komotniji od aktivnog rada, "svrdlanja", traženja, od vlastitog ulaženja u probleme. Jao intelektualcu koji ne vidi dubinu problema ljudske egzistencije, vjere, svemira, čovječanstva, ljudskih zabluda, puteva i stramputica. A moderni Uliks, bijesan jer ne može dobiti gotov odgovor na sva pitanja, pada u još veći skepticizam i agnosticizam i stavlja u pitanje sve napore i ljudske misli. Imamo problema na pretek, oni zovu na razmatranje i napor, bude interes, pa i brigu, posebno zato jer je skepsa ušla i u vjeru, u dogmu i moral. Ako nam sve to ne pobudjuje zanimanje, ako nas ne potiče na razmišljanje, moglo bi se govoriti o našoj intelektualnoj paralizi i nesposobnosti. Zemlja je opustjela "quia nemo est qui recogitet corde".

Naravno, traženje, ulaženje u probleme zahtijeva uvijek evandjeosku predispoziciju iskrenog traženja makar i uz uvodjenje metodičke sumnje. Evandjeoska predispozicija u duhu prvog blaženstva u svijesti naše intelektualne ograničenosti pred Neizmjernim sačuvat će nas od intelektualnog agnosticizma i očaja i baciti u zagrljav vjere; sačuvat će nas i od tvrdoglavog skepticizma, koji ne dopušta da se ikada pomakne misao s mrtve točke neplodnih intelektualnih spekulacija i frustracije misli; sačuvat će nas prvo blaženstvo i od principijelnog kontestiranja, koje zaboravlja da je lako kritizirati i rušiti, a da je teško bolje graditi. Začudno je, mnogo je čudno koliko različitih pogleda i sudova kod ljudi istoga vremena, kraja i iste kulture i odgoja. Ako toj sklonosti pristupi malo napuhanosti i intelektualnog egoizma, lako može svaka diskusija prijeći u "trla baba lan...".

Korona bi svakako morala biti na izvjesnom nivou, koji traži naša naobrazba, položaj i zadaća života.

Susret duhovnih osoba.

Nedavno je Sinoda biskupa u Rimu raspravljala o svećeništvu, o svećeniku. Ne bez razloga. Mnogo toga, temeljnog i važnog dovedeno je u pitanje. Danas svećenik nema nekadašnji društveni i socijalni položaj i ugled. Oni koji se s vjerom ne slažu ili se protiv nje bore, imaju mogućnost da djeluju na vjernike mnogo jače nego li prije.

ovaj

našao se u vrlo teškoj situaciji. Bojao se iznijeti taj slučaj Biskupu, jer bi to bilo na štetu njegova ugleda, pa pokušavao nagovoriti Liviju da dodje s Linom u ured, da pred njim obnove svoju privolu. Da bi umirio svoju savjest, slučaj je izložio svojem susjedu, mladnjem svećeniku. Ovaj ga je uvjeravao, da se radi o sigurno valjanoj ženidbi, jer sve ono što je prethodilo vjenčanju, napose zaručnički ispit, te njezina prisutnost i predavanje prstena u obredu vjenčanja dovoljni su znaci očitovanja ženidbe-ne privole. Livijina majka konačno stvar je javila višim crkvenim vlastima, i problem je došao pred crkveni ženidbeni sud.

Pita se:

- 1) Što je ženidbena privola? Njezina svojstva?
- 2) Kako utječe sila i strah na valjanost ženidbene privole?
- 3) Što treba reći na rješenje slučaja, kako su ga dali oni svećenici u gradu?
- 4) Što treba reći na postupak župnika Fabijana:
 - a) na zaručničkom ispitu,
 - b) prigodom samog vjenčanja,
 - c) poslije vjenčanja Lina i Livije.
- 5) Ispravno rješenje kazusa!

2/ Iz koncilskih dokumenata:

Eshatološki značaj Crkve - zapreka ostvarenju zadaće Crkve u suvremenom svijetu??!

Odgovor na ovaj prigovor u svjetlu dogmatske Konstitucije LUMEN GENTIUM, gl. VII, i Pastoralne Konstitucije GAUDIUM ET SPES, I Dio, IV. gl. br. 40-45.

Napomena:

U vezi s temom br. 2) dozvoljava se O. Dekanu, da može prethodno odrediti dvojicu područnih župnika odnosno kapelana, koji će temeljiti obraditi ovu temu, kako bi se na temelju toga mogla razviti plodnija rasprava sa zaključcima za praktični rad, a ujedno ih oslobođiti od pismenog rješavanja predloženog kazusa. Drugi pak svećenici, koji su dužni pismeno obradjivati predložene teme, nisu dužni obraditi temu pod br. 2), ali radi toga imaju opširnije obraditi predloženi kazus pod br. 1). U pozivu na koronski sastanak O. Dekan treba saopćiti imena svećenika, koji su odredjeni za pismenu obradu teme iz koncilskih dokumenata. Imena svećenika kao i datum sastanka treba na vrijeme javiti i Ordinarijatu.

3/ Eventualia. U eventualijama uz drugo neka se posebno razgovara o načinu unapredjivanja rada koronskih sastanaka do objavljivanja Novog Crkvenog Zakonika. Neka župnici i pismeno obrazlože svoje sugestije i prijedloge u tom pogledu.

Mostar, dne 28. veljače 1972.

+ Petar, biskup

OBAVIJEŠTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

In memoriam: Don A N T E Č U L E
/ 1903 - 1972 /

Dne 28. siječnja 1972. g. umro je naglo, od srčane kapi, Don ANTE ČULE, prvi i dugogodišnji župnik župe sv. Terezije, Ledinac. Pokopan je 30. siječnja 1972. g. u mjesnom groblju, koji se nalazi u neposrednoj blizini župske crkve.

Don Ante rodio se 23. veljače 1903 u Kruševu kod Mostara. Kršten je u župi Ljuti Dolac, gdje je pohadiao i osnovnu školu. Nakon svršene osnovne škole pošao je u nadbiskupsko dječačko sjemenište u Travnik, gdje je veoma uspješno završio gimnaziju. Bogoslovski studij završio je kod otaca Isusovaca u interdijecezanskom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu. Zaredjen je za svećenika 30. ožujka 1929. godine u Mostaru.

Nakon svršenih bogoslovskeh nauka dekretom Bisk. Ordinarijata u Mostaru 1512/30 od 3. listopada 1930. g. imenovan je upraviteljem novoosnovane župe LEDINAC. Ordinarijat je s velikim nadama povjerio svršenom mladomisniku organiziranje nove župe i izgradnju potrebnih crkvenih objekata, posebno župske crkve.

U župničkoj službi Don Ante je proveo na Ledincu punih 40 godina. Dekretom Ordinarijata br. 1074/70 od 1. rujna 1970, na vlastitu molbu Don Ante od 6.XII 1968. godine, razriješen je dužnosti župnika na Ledincu, a ostao je i dalje u župi, da prema svojim mogućnostima ispomaže svom naslijedniku don Petru Vuletiću, st.

O revnosti i ljubavi, s kojom se je don Ante prihvatio povjerenog mu zadatka organiziranja župe i izgradnje crkvenih objekata, o žrtvama, pregaranjima, nevoljama, brigama, neprospavanim noćima, znoju i trudu, što je uložio oko duhovnog okupljanja župe i izgradnje veoma prostrane i još ljepše župske crkve teško je, skoro nemoguće ukratko opisati i izreći, a mnogo toga ostat će nezapaženo ljudskom oku i peru, ali će ostati zapisano u knjizi života i bit će nagradjeno od Gospodara života, kojemu je don Ante kao "servus fidelis" služio čitav svoj svećenički i župnički život.

Ali da se je Don Ante saživio sa župom i vjernicima ledinačke župe, to je svakome očita činjenica. Mnogi svećenici, koji dodju što no se kaže "na golu ledinu" i uz najveće žrtve podignu župske objekte, kasnije traže premještaj radi fizičkog umora i psihičke napetosti, a nerijetko dodje i do sukoba s vjernicima prigodom izgradnje crkvenih objekata. Don Ante naprotiv nikad nije tražio premještaja sa župe. Puna četiri decenija proveo je kao župnik na Ledincu, proživio tamo strašni drugi svjetski rat. U onim nemirnim i nesigurnim danima svršetka II svj. rata Don Ante se je na kratko bio sklonio iz župe. Pod masovnom sugestijom odlaženja izvan domovine i on se je našao izvan granica zemlje. Ali iz ljubavi prema župi sv. Terezije, unatoč odgovaranja prijatelja i dobročinitelja, on se je ubrzo povratio u domovinu. I čim je dobio od nadležnih vlasti potrebne isprave, on je "odletio", pješke iz Mostara u svoju župu Ledinac.

A i vjernici župe Ledinac saživjeli su se bili sa svojim prvim župnikom. Pckazali su to na mnogo načina i mnogo puta u četiri decenija župnikovanja Don Ante, a osobito je došlo do izražaja posljednjih godina, kad se je prenijelo kroz župu, da bi don Ante mogao biti premješten ili penzioniran. Vjernici su dolazili na Ordinarijat i molili, da se don Ante ne miče iz njihove župe. Neka mu se dodijeli mlađi svećenik, koji će teže poslove župe voditi, a neka don Ante medju njima. Ordinarijat je drugačije providio, ali je dozvolio, da don Ante ostane u župi kao komenzal novog župnika, u kojoj će, eto, njegovi smrtni ostaci počivati do uskrsnuća mrtvih.

Oni tu mogućnost i koriste uz obilnu pomoć svih tehničkih sredstava,vlastite spremnosti i sposobnosti. Imaju pristup medju vjerničke mase,ulaze u njihov život i egzistenciju,ulaze im u obitelj i u kuću, u sve pore života,pokušavaju stvoriti svijet bez Boga, mimo Boga ili čak protiv Boga. Mi smo prestrašeni tom situacijom.pred kojom smo se neочекivano našli poslije skoro 2000 godina života Crkve. U tom škripcu možda postavljamo i pitanje smisla našeg svećeničkog poslanja,efikasnosti rada i budućnosti Crkve kod nas.

To je muka koja dolazi izvana.

Druga naša muka dolazi iznutra, od hladjenja našeg duhovnog života. Atak izvana morao bi nas potaknuti na dublji duhovni život. Da li je doista tako?

Koncil je najprije poziv na svetost, a onda na "aggiornamento" u radu. Ako se ono prvo preskoči,ono drugo će donijeti samo još veću zbrku u našim stanovištima,nesnalaženje, neutaživu žedj za promjenama radi promjena,sumnje u vlastiti identitet,neplodnu vrtnju u začaranom krugu. To je onaj problem duše apostolove što ga je odlično obradio Chautard.

Što je s našom molitvom, kako služimo sv. misu, što je s meditacijom?... Da li smo duhom duboko ucijepljeni u našeg Gospodina,Vodju i Učitelja? Ili barem trudimo li se, da tako bude? Koja je svagdanja naša duhovna hrana,što čitamo,što gledamo? "Kaži mi što jedeš,pa ču ti reći kakav si"! Ako nas problemi našeg svećeništva, naše duhovnosti žuljaju, u našim koronama morali bi naći odjek. Ponešto od toga spada u uski krug isповјedaonice, ali mnogo se toga može zajednički raspraviti.

Susret pastira duša.

Na istom polju oremo,sijemo i trudimo se... . Nailazimo na nove probleme u svom radu. Naš "vinograd" napadaju nove bolesti, "neprijatelj čovjek" sije nove "sorte" kukolja i korova. Nije se lako snaći pred tim novim problemima.

Naši vjernici putuju širom svijeta, donose u Hercegovinu nove ideje,dobre i zle. Najprije malo prikriveno i stidljivo, a onda javno i otvoreno. Kroz televiziju i radio,kojima se ne može zanijekati i dobra strana, ulazi u naše obitelji sasvim novi svijet, u kojem se osjeća otsutnost Boga i njegova Zakona. Želja za uživanjem postaje nezasitna i brzo razara obiteljski moral,ima zaraznu moć širenja. Onda ispovijed postaje teška, a Bog nepoželjan i suvišan. Ti teški problemi ne bi smjeli nas deprimirati, a morali bi nas zainteresirati.

Cvim pitanjima se bavi cijeli katolički svijet. Posvuda općenito Crkva стоји pred napasnikom - trostrukom požudom u novoj opremi i s novim naoružanjem: kult tijela uz bestidnu pornografiju i teški pad javnog morala, klanjanje mamoni uz mogućnost i potrebu zarade, ali i neumjerenost i pogibelj žrtvovanja poštenja,obraza,obitelji. Napokon i oholost života,koja se gura jeftinim i pomodnim isticanjem lážne ličnosti. U našem društvu, ako se ne može afirmirati diplomom,poštenjem,može se minisuknjom,dugom kosom,ili sličnim jeftinim trikovima,hitovima koji opijaju mlade i zaklanjaju im prave ljudske veličine.

Odoljeti, ne pokolebati se, snaći se, ne trošiti sile uzalud na krivim putevima,. ne dati se zavesti u "termopile" niti poći za glasovima sirenskim, ne povući se ("non possumus non loqui"), zadržati se u centru života.

Eto naših intelektualnih,duhovnih i pastoralnih problema,koji bi morali dobro ispuniti naše korone, podignuti im nivo i pružiti nam više koristi.

Mostar, dne 29. veljače 1972.

PAVAC ŽANIĆ, pomoćni biskup
Koadjutor mostarski

Odmah smo počeli raditi o gradnji župske crkve, dok smo župski stan na brzinu "slupali", da župnik ima gdje stanovati. Bio sam mladić i dobro se sjećam, kako su ljudi sa svojim župnikom više godina zaista bili neumorni u radu da dovrše crkvu. Novaca malo bijaše. Duhan su nam slabo plaćali. Zaraditi se nije imalo gdje. Cesta nije bilo. Ipak narod je otkidao od svojih usta, udarao svaki čovjek po više nadnica. Ljudi i mladići nosili grede, daske, cement, željezo, kamenje i crijepe - sve na svojim ledjima. Tada nije bilo drugčije moguće nego tako. A zasnovana velika crkva s tri ladje. Mislim da je po veličini to treća crkva u Hercegovini. I nakon više godina truda i muke našeg župnika i svega naroda izgradjena je naša crkva. Njome se ponosimo, čini mi se, više, nego nekoč stari Židovi sa svojim hramom u Jeruzalemu. I Don Ante se uvijek ponosio i hvalio tim spomenikom vjere svog naroda.

Voljeli smo svog župnika, a volio je i on nas. Bilo je slučajeva, da smo se nekad znali i rasrditi na nj, a i on na nas. Bio je nekad žestok po Starom, a nekad po Novom Zavjetu! Po naravi je kao sveti Ilija gromovnik, a Hercegovci su većinom gromovnici. Zato i jest sv. Ilija zaštitnik Bosne i Hercegovine. Nekad smo mi Hercegovci blagi kao maslinovo ulje, a nekad kao novozavjetni gromovnici, kao sveta braća Ivan i Jakov. Ali i u narodu je vladalo mišljenje, da nam je župnik ne samo žestok, nego i strog. Bio je zaista strog za očuvanje vjere i poštovanja u narodu. Inače znao bi on s nama i posjetiti uz kvarat vina i kutiju duhana, da bi se sav župski ured zadimio, dok bi vodili razgovore o raznim problemima. Mi smo danas zahvalni, da je bilo tako. Malo ih je medju nama, koji su u vihorima i poplavama izgubili vjeru!

Da smo mu zahvalni, pokazalo se na njegovu sprovodu u nedjelju 30. siječnja. Iza pučke mise malo tko da je otišao kući. Većina naroda ostade do tri sata poslije podne, kad je Don Antin brat hercegovački biskup Dr Petar Čule započeo svetu misu mrtvačku za pokojnika uz mnoštvo svećenika Petrovaca i Franjevaca. A bijaše ih uz oltar oko šestdeset! U crkvi bijaše i mnogo redovnica, a ostalog naroda Božjega bijaše nabijeno po crkvi kao grožđja u velikom vinogradu za rodne godine...

Gledajući mrtvog župnika mnogo se srce smekšalo i raznježilo. Bijaše i suza. Neki ljudi su pristupali k lijesu i ljubili zadnji put mrtve ruke župnikove, koje su nas krštavale, brakove blagosivale, u isповijedi odrješivale, Pričest nam pružale, mrtve naše škropile, blagoslov naših polja i vinograda obavljale... Biskup je u crkvi držao kratki govor o župi, župljanima i župniku. Priznaje Biskup i župljanima i župniku na ustrajnom radu ne samo za crkvu, nego i za održavanje vjere i kršćanskog života u župi. Spomenuo je i svetu Tereziju, zaštitnicu naše župe. Na njezin blagdan kod nas je zaista blagdan. Sa svih strana, i iz drugih župa, dolazi narod. I u ove naše dane dolaze djevojke i žene bose, da se mole za svoju braću, zaručnike, ljudе i djecu kod kuće i u svijetu. Da se svi održe u vjeri i poštivanju Božjeg Zakona.

Nad grobom je govorio Don Mate Nuic o župnikovoj vjeri i nadi i ljubavi. Ali i o vjeri, nadi i ljubavi njegovih župljana. Da ne zaboravimo pk. Don Antu. Da se molimo za njega. Ako mu je duša u čistilištu, da što prije stigne u lijepo nebo. To ćemo rado poslušati! Iza svega toga ljudi su se skupili pred crkvom i po našem starom običaju sabrali puno novčanih darova, da se izgovore sv. mise za pokojnog župnika. Znam, svi će biskupijski svećenici za nj izgovoriti barem po jednu Misu, ali mi smo učinili kao župljani svom župniku. Ako tolike Mise ne budu njemu potrebne, Bog će ih već rasporediti.

Nadam se, da grob našeg župnika neće zarasti kupinom i trncvinom. Hercegovci su počeli u zadnje vrijeme bolje uredjivati grobove svojih pokojnika. Predlažem svim vjernicima župe Ledinac, da što prije napravimo spomenik nad grobom pk. Don Ante. Možda bi mogli na križu napisati riječi: "Bio sam pastir vaš, izmolite za me Oče naš!".

Pokoj Ti vječni, Don Ante! Moli se i na drugom svijetu za nas. A mi ćemo na svom trnovitom putu moliti za Tebe, da svi stignemo Bogu. U veliku Isusovu župu svih pravednika!

O. Don Antinu radu u župi u prvim godinama djelovanja nešto je zapisao i opjevalo narodni guslar u pjesmi, koja je objelodanjena 1933. godine u Mostaru pod naslovom "Uzor-župa LEDINAC". A nešto više na uspomenu budućim, pokoljenjima i na poticaj mladim svećenicima, koji dolaze, trebali bi Don Antini nasljednici zabilježiti u knjigu kronike župe, koju, nažalost, Don Ante nije imao vremena voditi i pisati.

Drugi dan iza kako je Don Ante umro, naš biskup Koadjutor Mons. Žanić pošao je u župu, otslužio sv. misu za pokojnika, jer je bio spriječen da sudjeluje u pogrebnoj sv. misi i sprovodu u nedjelju dne 30. siječnja radi propovijedanja trodnevnice u Dubrovniku kao pripravu na blagdan sv. Vlaha, zaštitnika grada i biskupije.

Pogrebnu sv. misu služio je i sprovod vodio preuzv. g. dijecezanski Biskup i brat pokojnika Dr. Petar Čule. S Ordinarijem koncelebriralo je nekoliko svećenika, a u sprovodu sudjelovalo je preko 50 svećenika što dijecezanskih što redovničkih. Bilo je prisutno svećenika iz splitsko-makarske nadbiskupije i dubrovačke biskupije.

Iza popričesne molitve, a prije početka obreda sprovoda govorio je pred dupkom ispunjenom crkvom Biskup-Ordinarij, koji je posebno istakao veliki napor i žrtve, koje su vjernici uložili u izgradnju župske crkve sv. Terezije pod vodstvom svoga župnika, te veliko oduševljenje i ljubav pok. župnika za širenje kulta sv. Terezije. Na dan sv. Terezije, 1930. g. potpisana je dekret, kojim je pok. imenovan župnikom župe Ledinac, pokojni je hodočastio sv. Tereziji i čitav život posvetio je širenju njezina kulta medju svojim vjernicima i vjernicima u Zap. Hercegovini uopće. Plod svojeg neumornog rada opažac je već uoči početka II svj. rata, kad se je sve više vjernika iz Hercegovine okupljalo u novoj župskoj crkvi sv. Terezije, a posebno zadnjih godina, kad je ponovno počelo sve više vjernika dolaziti na Ledinac o blagdanu sv. Terezije. Napose mogao je biti ponosan na prošlogodišnju proslavu blagdana sv. Terezije, kad se je u dvorištu župske kuće okupilo toliko svijeta, da ne bi stalo u nekoliko župskih crkava, kakva je na Ledincu.

Nad grobom oprostio se od pokojnika u ime dijecezanskih svećenika Don Mato Nuić, župnik u Bijelom Polju kod Mostara.

Vjernici su tražili da don Ante bude pokopan u crkvi. Ordinarijat to nije mogao dozvoliti. Stoga su oni sa svojim novim župnikom odlučili u najskorije vrijeme podignuti novu grobnicu u blizini župske crkve, a iznad groblja, u kojem je don Ante privremeno ukopan, a u koju će prenijeti posmrtnе ostatke svog prvog župnika. Na sprovodu je bilo preko 2000 vjernika ne samo iz ledinačke župe, nego i iz sudjednih župa, pa također iz samog Mostara.

P o č i v a o u m i r u !

Ordinarijat je dobio prijepis izvještaja o smrti i radu pok. Don Ante, koji je izvještaj poslan redakciji "Glasa Koncila". Iz sadržaja se vidi da pisac veoma dobro poznaje i pok. župnika i prilike u župi, pa donosimo taj izvještaj u cijelosti kao nadopunu gornjem nekrclogiju.

UMRO NAM JE DUHCVNI PASTIR: DON ANTE ČULE

Naš umirovljeni župnik Don Ante Čule nakon svete mise 28. siječnja pošao je u selo da posjeti starog bolesnika. Ne da ga opremi za drugi svijet, jer naš novi mladi župnik Don Petar Šjor oprema sada bolesnike, nego samo da posjeti starca i da se s njim staracki porazgovori, jer i Don Ante bijaše slaba zdravlja. Idući kroz selo osjetio je probadanje u srcu. Svratio se u prvu kuću da sjedne, ali pao je od srčanog udara. Njegov nasljednik doletio je, da mu dadne sakramente umirućih. I don Ante je umro. Pao je kao vojnik na straži u svojoj 70. godini života i u 42. godini župnikovanja.

Naša je župa Ledinac osnovana od više zaseoka godine 1930. Dctle je svima bilo daleko ići k Misi i do Gruda, i do Ružića, i do Kočerina, i do Hrasna i do Šir. Brijega. Bili smo zagrijani za novu župu. Došao nam je don Ante iz Kruševa kod Mostara nakon svoje Mlade Mise.

6/ Na blagdan Rodjenja našeg Gospodina Biskup-Ordinarij služio je po običaju dnevnih pontifikalnu sv. misu u mostarskoj crkvi, a Biskup-Koadjutor imao je polnoćku u Bijelom Polju, a ujutro je služio sv. misu u samostanu Školskih Sestara.

Zahvalnicu na Staru Godinu održao je u Mostaru Biskup-Koadjutor, i sv. misu na Novu Godinu ujutro, a Biskup-Ordinarij na Novu Godinu služio je sv. misu uz propovijed u župi Kruševo. Poslije podne posjetio je župske uredе u Čitluku i Gradini.

Biskup-Koadjutor drugi dan Božića, 26. 12. 1971. služio je sv. misu u Mostaru i pučku sv. misu u Pologu, na 27. prosinca u Vinici, a na 28. prosinca u novoj župi Raskrižje.

Na poziv župnika Vira održao je Biskup-Koadjutor trodnevnu duhovnu obnovu za radnike na privremenom radu iz župe u vremenu izmedju blagdana Bogojavljenja i nedjelje po Bogojavljenju.

Biskup-Koadjutor sudjelovao je na proslavi Lurdske Gospe, 11.II. o. g. u Donjem Hrasnu, služio sv. misu i održao prigodnu propovijed.

Na poziv župnika Grabovice na Čistu Srijedu 16.II. Biskup-Koadjutor služio je sv. misu i održao nekoliko propovijedi-egzorta u prvom redu za radnike na privremenom radu u inozemstvu, koji se uskoro kane vratiti natrag na posao u Zapadnu Evropu. Kako je bio lijep dan, neobično mnogo radnika i ostalih župljana sudjelovalo je kod sv. mise i propovijedi.

7/ Nadbiskup zagrebački navratio se u Mostar

Na povratku iz Dubrovnika, 8. veljače o. g. na prolazu u Sarajevo, navratio se u Mostar i zadržao nekoliko sati zagrebački nadbiskup Mons. Dr. Franjo Kuharić. S njim su putovali pomoći biskup Dr Josip Salač, i preč. g. Nikola Soldo, tajnik BKJ.

8/ Zasjedanje Vijeća za misije

Dne 29. veljače o. g. održana je prva redovita sjednica Vijeća za misije pri BKJ pod predsjedanjem vrhbosanskog nadbiskupa Dr Smiljana-Franje Čekada.

Sjednici je prisustvovao naš dijecezanski Ordinarij, koji je član Predsjedništva toga vijeća.

Na toj sjednici potvrđen je izbor ad triennium Don Andrije Iličića kao delegata biskupije u tom Vijeću.

9/ Preporučujemo u molitve

C. MATU JOVIĆA, D.I.

- 1905 - 1972. -

Svećenici su obaviješteni preko Radio-Vatikana, Glasa Koncila i Glasnika Srca Isusova i Marijina, da je 14. siječnja 1972. umro pučki misionar O. Mato Jović, isusovac.

Nekim svećenicima je bio odgјojitelj u sjemeništu, a našim vjernicima ostat će u trajnoj uspomeni na onim župama, gdje je sudjelovao u pučkim misijama i staleškim duhovnim obnovama, kao na pr. u Mostaru, Bijelom Polju, Čapljini, Gabeli, Prenj-Dubravama i dr.

Preporučujemo ga u molitve svećenika i vjernika!

10/ Duhovne vježbe za svećenike u Opatiji

Uprava Doma Duhovnih Vježba u Opatiji javlja, da će u prvom polugodištu 1972. godine održati turnusi duhovnih vježbi:

1) od 10. do 13. travnja,

2) od 24. do 27. travnja. Početak u ponedjeljak večer, a završetak - četvrtak navečer. Izdržavanje iznosi: 50 ND na dan.

Prvi turnus vodi O. Ivan Fuček D.I.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 372/72.

SVIM DIJECEZANSKIM SVEĆENICIMA
BISKUPIJA MOSTAR-DUVNO i TREBINJE-MRKANJ

Povodom smrti Don ANTE ČULE, um. župnika na Ledincu, ovim pozivamo sve dijecezanske svećenike naših biskupija, da za ispokoj njegove duše otsluže po običaju u dijecezi po tri sv. tihe mise.

Mostar, dne 1. ožujka 1972.

+ Petar, biskup

O B A V I J E S T I

1/ Imenovani novi dijecezanski konzultori

Dekretom Bisk. Ordinarijata u Mostaru br. 311/72 i 312/72 od 11. veljače 1972. imenovani su dijecezanskim konzultorima preč. gg. Don MATE NUIĆ, župnik u Bijelom Polju kod Mostara; i Don JAKOV BAGARIĆ, župnik župe Klepći-Dračeva.

Čestitamo!

2/ Proširena sjednica dijecezanskih konzultora

Dne 17. veljače 1972. u prostorijama biskupske rezidencije pod predsjedanjem Biskupa-Ordinarija održana je sjednica proširenog zbora dijecezanskih konzultora.

Tom prigodom Biskup-Ordinarij predstavio je novoimenovane konzultore, koji su bili pozvani na sjednicu. Na toj je sjednici zaključeno, da se privremena samostalna kapelanija u Herc. Vinjanima proglaši samostalnom župom.

3/ Obavezno zdravstveno osiguranje svećenika

U zadnje vrijeme objavljen je zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju sviju građana u pojedinim republikama. Taj zakon odnosi se i na svećenike.

Na zadnjem Saboru BKJ biskupi su medju ostalim pretresali i pitanje obveznog zdravstvenog osiguranja svećenika.

Upozoravaju se župnici, da ne pôduzimaju ništa na svoju ruku i odgovornost u vezi s pitanjem obveznog socijalnog osiguranja, nego neka sačekaju direktive Ordinarijata. To će se pitanje rješavati zajedno za sve biskupije bosansko-hercegovačke crkvene pokrajine.

4/ Redjenja

U ožujku neki dijecezanski klerici primit će Subdjakonat i Djakonat. Redjenike preporučujemo u molitve svećenika!

5/ Naši Biskupi na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku

Pomoćni biskup-Koadjutor održao je trodnevnicu u Dubrovniku uoči blagdana sv. Vlaha s temama propovijedi:

- 1) Dubrovnik - zlatni rub na plaštu hrvatske povijesti,
 - 2) Sv. Vlaho u povijesti Dubrovnika, i 3) Mi o tisućgodišnjici zaštite sv. Vlaha
- Glavne proslave održane su 5. i 6. veljače o. g. Na tim svečanostima sudjelovali su i Biskup-Ordinarij i njegov Koadjutor. U slobodno vrijeme posjetili su Sestre Milosrdnice u medicinskom centru u Trebinju kao i mjesnog župnika, a na prolazu u Dubrovnik pošodili su župnika na Trebimljima.

S V E Ć E N I C I M A N A R A Z M I Š L J A N J E

U KRISTU JE DEFINICIJA IDENTITETA SVEĆENIKA

/Ekshortacija: Sv. Oca Pavla VI rimskim župnicima i korizmenim propovjednicima - 17. II. 1972./ - Pročitati ne samo jednom, nego pojedine pasuse meditirati!

Predraga braćo!

Ovaj naš godišnji susret na početku korizme, "in capite jejunii", kako kaže liturgijska i asketska tradicija Crkve, po sebi nas stavlja odmah u jedno stanje povjerenja,- nadam se, izmjeničnog povjerenja,- iako u ovom familijarnom duhovnom razgovoru spada na mene, vašeg biskupa, da sam govorim, ali svaki od vas je pozvan da u svom srcu tiho odgovori; i ja sam isto tako u jednostavnosti i osjećanju svećeničkog srca.

Srce svećenika: mislim da je i vaše često puta nemirno i smućeno od oluje teških pitanja i problema, koja se oluja digla u ovom pokoncilskom vremenu na mirnom jezeru naše osobne psihologije.

Što se to dogodilo?

Istraživanje uzroka i samog fenomena ovog za svećenika neobičnog stanja, u kojem se pita, što je svećenik, i što bi imao raditi? Sve je to izazvalo mnoga traženja, veliku literaturu, brojne rasprave, i - sigurno - u vama samima mnoge refleksije.

Kritički period, koji proživljavamo, donio nam je u vlastitu kuću svoju agresivnu plimu, u nekom pogledu providencijalnu, ali s druge strane i opasnu i negativnu. To nas prisiljava, da ponovno mislimo o našem svećeništvu sa svih stanovišta: biblijskog, teološkog, kanonskog, asketskog i djelatnog (pastoralnog). I baš zato, jer se ovo ponovno promatranje našlo vis-a-vis izazovnog vrtloga promjena modernog života, bilo na idejnem, bilo posebno na praktičnom, socijalnom i aktivnom području, rodilo se i u nama pitanje: ne bi li trebalo onaj tradicionalni život svećenika prostudirati s jednog novog povjesnog i duhovnog stanovišta. Svijet se mijenja, a zar da mi ostanemo nepokretni, kao mumificirani u našem petrificiranom mentalitetu, u našim tradicionalnim navikama, od kojih nekima niti društvo koje nas okružuje, niti mi sami ne znamo značenje ni vrijednost?

Da bi nas potaklo na preporod, osim ovog vanjskog poticaja, nadošao je i Koncil, koji je sazvan i opravdano zamišljen, da nas pozove na aggiorname. Ovo su neki shvatili i prihvatali kao opravdanje za veoma delikatno stanovište povijesnog relativizma, prilagodjivanja situacijama kao "znakovima vremena", kao da svatko smije na svoj način tumačiti. To bi bio konformizam sa svijetom u kojem živimo, u kojem je Koncil htio ohrabriti Crkvu, ali ne da bi nas program djelovanja podijelio nego ujedinio. Ovaj juriš na novosti stvorio je često i u nama svećenicima vrtoglavicu, jedno izvjesno nepovjerenje prema tradiciji i osjećaj manje vrijednosti nas samih, izvjesno ludovanje za promjenama, tjeranje neke kreativne spontanosti kao iz inata, i t.d. Dapače i namjere, bez sumnje ispravne i plemenite, pomiješane su u ovom općem pokušaju transformacije crkvenog života. Napominjemo samo dvije, toliko da vidite da pratimo s velikom pažnjom te fenomene. Najprije namjera da se izidje iz stanja frustracije, kako se to sad kaže, t. j. iz osjećaja nekoristnosti, koju mnogi osjećaju u vlastitoj paraliziranoj pripadnosti disciplini Crkve. Čemu biti svećenik, pitaju se oni? I to pitanje postaje gorko i tjeskobno tamo, gdje se društvo, u kojem oni djeluju, duboko izmijenilo obzirom na broj i na način života, a svećenikova uloga, vezana uz neko mjesto i uz neke navike, izgleda da je postala suvišna i besplodna.

Prigovor o nekoristnosti vlastitoga života, i to napose danas, kad se sve promatra sa stanovišta, da li je korisno ili ne, taj prigovor zaslužuje samo sažaljenje, ako ne i liječenje.

Druga ideja, takodjer i ona inspirirana dobrom nakanom, želi skinuti sa sebe svaki znak pripadnosti kleričkom odnosno redovničkom staležu obzirom na socijalni položaj, odijelo, zanimanje, stalež, da bi se tako potpuno

Uprava Doma duhovnih vježbi javlja, da bi se mogao održati i treći turnus duhovnih vježbi u drugoj polovici mjeseca svibnja, ako bi se prijavilo barem desetak svećenika za taj turnus.
Stoga moli svećenike, koji bi željeli u svibnju doći na duhovne vježbe u Opatiju, neka to što prije jave Upravi Doma, da bi mogla na vrijeme organizirati i treći turnus duhovnih vježbi za svećenike u I. polugodištu ove 1972.g.

Prijave i obavijesti slati na adresu:

Uprava Doma duhovnih vježbi

51410 OPATIJA ,

Rakovčeva 12

11/ Pregled gradjevinskih radova na području dijeceze u pojedinim župama.

Crdinariat je želio na početku ove gradjanske godine u svojem Sl. Vjesniku donijeti kratak pregled gradjevinskih radova u pojedinim župama biskupije, na temelju izvještaja župnika u STATISTIČKOM LISTU.

Budući da do konca veljače o. g. nije jedna trećina župnika dostavila taj IZVJEŠTAJ, to nije moguće ovog puta to učiniti.

Da ne bismo navodili pojedina imena župnika, koji nisu dostavili IZVJEŠTAJ O VJERSKOM ŽIVOTU ili PRIJEPISE MATICA, umoljavaju se župnici da jedno i drugo dostave najkasnije do Sv. Četvrtka. Da potsjetimo one koji nisu poslali, potcrtat ćemo ili riječ "IZVJEŠTAJ" ili "PRIJEPISE", već prema tome što nije dostavljeno.

12/ Zamoljeni smo da preporučimo

a) Novi misijski informativni list

Misijska centrala u Sarajevu, na našu veliku radost, počela je izdavati list pod naslovom:

RADOSNA VIJEST,

misijski informativni list. Izlazit će šest puta godišnje.

Svi župski uredi u biskupiji dobit će ovih dana po nekoliko primjeraka. Unutra će naći sve potrebne obavijesti i upute.

Držimo, da nije potrebno naglasiti i preporučiti, da župnici šire taj misijski list! Nadamo se, da će on služiti promicanju misijske svijesti kod naših vjernika. Ali ipak svećenici i župnici u tome će odigrati odlučnu ulogu!

b) Kao pomoć u nastojanjima za nova duhovna zvanja poslužit će svećenicima i župnicima list Nadb. dječačkog sjemeništa

NAVJEŠTENJE

List izdaju ciklostilom sami sjemeništari pod vodstvom svojih poglavara. Iz njega će moći potencijalni kandidati za sjemenište upoznati život i rad u sjemeništu.

Uredništvo lista: 58001 SPLIT

Zrinjsko-Frankopanska br. 19, pp. 248.

c) Župski ured sv. Marije u Zagrebu izdaje

VJESNIK BISKUPA LANGA. Izlazi povremeno, 3-4 puta godišnje. Cijena pojedinom broju 2 ND. Naručbe prima: Župski ured sv. Marije, 41000 ZAGREB, Kaptol br. 3

d) Da upoznamo povijest naših krajeva i vjersko-crkvenih prilika na prelazu iz 18. u 19. stoljeće, naručimo knjigu:

O. Srećko M. Džaja, OFM: Katolici u Bosni i Zapadnoj Hercegovini na prelazu iz 18. u 19. stoljeće(Doba fra Grge Ilijića Varešanina, 1783-1813). Cijena 100 ND. Naručuje se kod "Kršćanske Sadašnjosti", -Zagreb.

P o z i v (Zvanje)

Upitajmo ponizno našeg Gospodina: tko smo mi?

Zar ne moramo voditi računa o tome, što On misli i što On hoće? Kakav je naš identitet pred Njim?

1/ Prvi odgovor nam je odmah tu: mi smo pozvani! Naše evandjelje počinje s našim pozivom (Čini mi se, da smijemo u povijesti apostola prepoznati povijest vas svećenika).

Što se tiče onih prvih, koje je Isus izabrao kao svoje, evandjeoska pripovijest je vrlo jasna i veoma lijepa. Gospodinova nakana je očita i promatrana u ideji mesijanskoj i u smislu kršćanstva veoma interesantna. Isus je onaj, koji ima inicijativu; On je onaj, koji je htio da bude zapisano: "Niste vi mene izabrali, nego sam ja vas izabran" (Iv. 15,16; 15, 19). Jednostavne i drage scene, koje nam govore o pozivu pojedinih apostola, govore nam o preciznom izvršenju odredjenih izbora (Lk. 6, 13), o čemu se ugodno meditira. Tko njih poziva? Ne izgleda da On ima obzira na socijalno stanje svojih izabranih (I Kor., 1,27), i još manje izgleda, da bi on htio profitirati od nekih ekshibicija (Mt. 8, 19-22).

Ovaj evandjeoski smisao tiče se direktno nas. Opetujem: mi smo pozvani! Veliko pitanje zvanja obuhvaća osobnost i sudbinu svakog od nas. Zgode oko našeg zvanja i razvoj našega zvanja su ono najinteresantnije u našem životu. Bilo bi nepametno svoditi to na jedan skup banalnih okolnosti i dogodjaja (Cfr. Leo Trese, Il sacerdote oggi, c. 1). Ja bih radije naglasio trajnu, studioznu i savjesnu brigu, kojom Crkva uzgaja i odabire i asistira svećeničkim zvanjima; i to je jedan koeficient sigurnosti našeg identiteta, koji je danas često sofistički seciran, da bi se mogao proglašiti neautentičnim, iako se danas teško može dogoditi, da jedno zvanje bude fundirano na nekim nutarnjim ili vanjskim razlozima, koji bi se mogli pobijati (za nas ne bi mogla vrijediti Pascalova misao: u ljudskom životu je najvažnija stvar izbor zvanja, a to odlučuje slučaj. Cfr. Pensees, n. 97). Kod nas nije odlučio slučaj.

Posebno moramo misliti na neke aspekte našega zvanja, koji su pred našim vratima. Zvanje označuje najvažniji momenat obaveze naše slobode, kome smo mislili, razmišljali, htjeli i odlučili se za svoje zvanje. Zvanje je značilo onaj veliki izbor u našem životu, analogan onom "da" s kojim se sklapa brak, nasuprot prevrtljivosti čovjeka bez idealista, koji bi bili veći od njega, u zvanje smo založili našu egzistenciju obzirom na formu, sadržaj i trajanje našeg predanja. I jao ako tu povjesnu stranicu naše ljudske subbine, najljepšu, najidealniju stranicu degradiramo! Naše zvanje sa svojim veličanstvenim "da" zacrtalo je naš život kao život nekoga, koji je odijeljen od običnoga života, kakvim drugi žive; Sv. Pavao govori o sebi: "Segregatus in Evangelium Dei"; onaj "da" nas je otrgnuo od svega našega: "rellictis omnibus securi sunt Eum" (Lk. 5, 11); onaj "da" nas je smjestio u idealiste, medju sanjare, medju ludjake, medju - na prvi pogled - smiješne, ali, - Bog to zna, - i medju junake, medju one koji znaju zašto i za koga žive, "scio cui credidi" (2 Tim. 1, 12); medju one, koji su odlučili da služe i da žrtvuju život, cijeli svoj život za druge; na to smo pozvani; izdvojeni iz svijeta, ali ne odijeljeni od ovog svijeta, kojemu moramo biti s Kristom i kao Krist službenici spasenja (Cfr. Ench. Cler. 104, 860, 1387, etc.).

Trebalo bi još neke stvari istaknuti obzirom na naše zvanje. Rekli smo, da smo pozvani. Pozvani od Krista, pozvani od Boga, što znači ljubljeni od Boga, ljubljeni od Krista.

Mislimo li mi na to? "Ja znam one koje sam izabrao", kaže Gospodin (IV.13,18). Jedan Božji nacrt unaprijed zamišljen, izvršio se na nama, i zato bi se za nas moglo reći ono što kaže prorok Jeremija o izabranom Izraelu: Ljubio sam te vječnom ljubavlju, i zato sam te velikom ljubavlju privukao sebi (Jer. 31, 3). To je taj identitet upisan u nebeskim knjigama, "in libro vitae" (Apok. 3,5). Dakle, mi smo pozvani, ali na što pozvani?

Naše zvanje se obogaćuje s jednom drugom bitnom oznakom: mi smo učenici! Rekao bih pojam učenika. Riječ učenik je korelativ jednoj drugoj riječi, koja tu mora biti, a to je: učitelj!

izjednačili običnom svijetu i izgledu okoline, da bi se laicizirali, kako bi prema njihovim riječima, lakše prodri u društvo.

To je, ako hoćete, misionarska nakana, ali opasna i štetna, ako svrši s gubitkom one specifične kreposti superiornosti nad okolinom, u kojoj smo sol zemlje, te može dovesti do onog goreg stanja, koje označuje Spasitelj kad veli: "Ako sol oblejutavi, čemu onda služi?" (Mt. 5, 13).

Briga Crkve za kler

Draga braćo, čitajte u shemi o ministerijalnom svećeništvu, što se raspravljalo na nedavnoj Sinodi Biskupa, onaj uvodni dio, gdje se u jednoj kratkoj ali sadržajnoj i jakoj sintezi opisuje ozbiljno stanje svećenika u naše doba: vidjet ćete kako brižnim pogledom i srcem Crkva gleda sadašnju situaciju svećenika. Realizam i ljubav su prisutni u tom pogledu i ocjeni, ali ujedno i opréz i optimizam.

A sada skrenimo pažnju na jednu važnu stvar. U čitavoj ovoj našoj vanjskoj i nutarnjoj ozbiljnoj situaciji oko našeg svećeništva, jedno pitanje otskače nad ostalima, i u nekom smislu sve ih apsorbira. To pitanje postalo je kao kurentna valuta u ovoj kompleksnoj diskusiji, a to je pitanje identiteta svećenika. Što je svećenik? Što je prezbiter? Da li uopće postoji svećenik u kršćanskoj vjeri? I, ako bi morao postojati minister Evandjelja, kakav bi on morao biti?

Sve napasti prih protestantskih kontestacija opet su žive i privlačne; i baš one, -to je tajna a ne fantazija,- najdublje napasti mimonaravnog porijekla, napast sumnje, ali ne kao put k traženju, nego kao neka utjeha u nedostatku istine i u nesigurnosti, koja sumnja ide sve do zaslijepljenosti, koju se smatra kao neki dramatski i otmjeni stav duhova, u kojima nema unutarnjeg svijetla. Te napasti su se ušuljale duboko u svijest svećenika, da bi uzne-mirile u njemu blaženi mir crkvenog staleža: "Tu es sacerdos in aeternum", i taj mir zamijenile pitanjem: što sam ja svećenik?

Nije li dovoljan odgovor Crkve, koji Ona daje od svog početka, i koji nam je neugasivo svijetlo u našem srcu, i koji je odgovor srastao s našom ličnošću? Odgovor poznat još iz sjemeništa?

To je pitanje: što sam ja kao svećenik - na prvi pogled više je suvišno nego li opasno, ali je činjenica, da je ono zabolo kao strijela u srce mnogih svećenika, mnogih mlađih, koji su na pragu redjenja, pa i neke subraće, koja su već u punoj zrelosti. Ova braća, koja se nalaze u stiscu i sumnjaju u same sebe i u auktoritet Crkve, imaju težnju, - na prvi pogled opravdanu, - ali brzo se ona pretvara u napast i zabludu: budući ne mogu naći jedan zadovoljavajući odgovor, traže definiciju identiteta svećenika u idejama i pojmovima svijeta, izvan naše kuće, na temelju sociologije i psihologije, koje su u opoziciji s kršćanskim temeljima, ili na temelju jednog humanizma, koji izgleda bez prigovora, po kojem je svećenik prije svega čovjek, kompletan čovjek kao i svi drugi.

Na ovoj analizi ne zadržavamo se radi ničega drugoga nego radi toga, da bismo u mislima slijedili svećenike, koji su nas napustili, s bolnim osjećajem: kako da ih još uvijek ne ljubimo?! A želimo i vama, draga subraće, reći s Isusom Gospodinom: "Ustrajali ste sa mnom u tjeskobama mojim" (Lk. 22, 28). Koliko li je pouka Crkva u posljednje vrijeme pružila upravo svojim svećenicima? Čitava jedna literatura to je objavila i obrazložila bilo na polju biblijskom, teološkom, povijesnom, duhovnom kao i na pastoralnom. Čitanje nekog dobrog dokumenta o katoličkom svećeništvu bit će vam providen-cijalna pomoć ne samo za duhovnu kulturu nego i pomoć zanosu duha. Da spomenemo samo jedno, na pr. Coppens i dr. "Svećeništvo i celibat", Louvain, 1971.

Ovdje se zadržavamo samo na jednoj temeljnoj istini: definiciju svećeničkog identiteta moramo tražiti u Kristovoj misli. Samo vjera može nam kazati, što smo mi, i kakvi bi morali biti. Ono ostalo, što nam može reći Že povijest, iskustvo, društvena okolina, potreba sadašnjeg vremena, i sl. uz razumnu i odgovornu prisutnost Crkve, to ćemo vidjeti malo kasnije, kao logički zaključak u konfrontaciji, komentaru i aplikaciji vjere.

Neka nam dakle govori Gospodin. To je tema našeg sadašnjeg razgovora, koji svaki od vas može sam nastaviti u nutarnjem cenakulu, u susretu s Bogom.

"Kao što je mene poslao Otac, i ja šaljem vas " (Iv. 20,21). To nas mora zbuniti: odakle dolazi moje svećeništvo i kamo vodi? I što je drugo ako ne posredstvo božanskog života, koje služi za proširenje spasonosne božansko-ljudske Kristove misije, da bi se objavile čovječanstvu tajne spasenja? Tako neka nas se smatra, reče sv. Pavao, da smo "dispensatores mysteriorum Dei" (I Kor. 4, 1). Mi smo služitelji Božji (II Kor. 6, 4), t. j. Božji poslužnici smo. Nikada ne ćemo dati dovoljnu puninu značenja ovom izrazu, koji se tiče naše osobe, i još više naše misije, kako je Krist definirao svoju (Mt. 20,28), i kakva bi htio da bude naša u savršenoj poniznosti, u savršenoj ljubavi: "... et vos debetis alter alterius lavare pedes" (Iv. 13, 14). Ali ujedno koje dostojanstvo i koju vlast uključuje takva služba: to znači biti ambasador! "Pro Christo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos" (II Kor. 5,20). Sakramentalna moć od nas čini sredstva samog Božanskog djelovanja u dušama. Više nas ne karakterizira samo naše ljudsko djelovanje, nego u našoj službi djeluje božanska moć. Snativiši smisao i sakramentalnu vrijednost naše službe, t. j. našeg apostolata, jedan niz drugih definicija mogu dati duhovni, eklezijalni i socijalni lik katoličkog svećenika, tako da ga se može identificirati jedinstvenim likom bilo unutar bilo izvan crkvene zajednice. On je ne samo prezbiter, koji predsjeda u religioznoj službi zajednice, nego je i ne zamjenjivi i jedini službenik kulta, koji se službeno vrši u ime Kristovo i u ime puka; on je čovjek molitve, jedini izvršilac euharistijske žrtve, oživitelj mrtvih duša, ključar milosti, čovjek blagcslova. On svećenik - apostol, svjedok je vjere, on je misionar evanjelja, on je prorok nade, on je centar života i skupljanja zajednice, on je, on je graditelj Kristove Crkve na Petru osnovane.

I evo napokon njegovog vlastitog naslova, skromnog i uzvišenog: On je Pastir Božjega naroda, on je žrtva ljubavi, on je zaštitnik sirota i malenih, branitelj bijednih, tješitelj žalosnih, otac duša, onaj u koga se može imati povjerenje, savjetnik, vodja, prijatelj svih, čovjek za druge, i, ako treba, dragovoljni i neznani heroj!

Ako dobro pogledamo u anonimno lice ovog čovjeka samca, bez vlastite obitelji, prepoznajemo čovjeka, koji više ne ljubi kao običan čovjek, jer je čitavo svoje srce, - a da ništā nije za sebe zadržao, - darovao onom Kristu, koji je za njega samoga sebe žrtvovao sve do žrtve križa, darovao bližnjemu, kojeg je odredio ljubiti poput Krista (Iv. 13,15); smisao svećenikove potpune i blažene celibaterske žrtve u jednu riječ - jest: DRUGI KRIST.

To je konačno identitet svećenikov!

To smo čuli ponovno toliko puta: Drugi Krist!

Onda: zašto sumnjati? Zašto se bojati?

/Oss. Romano, 18. veljače 1972./.

Službeni Vjesnik Mostarsko-duvanjske i
Trebinjsko-mrkanjske biskupije.

Izdaje: BISKUPSKI CRDINARIJAT MOSTAR,
Šetalište JNA 18

Umnoženo kao službeni materijal za isključivu upotrebu svećenstva Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije (Čl. 15. Zakona o štampi).

Tko je naš Učitelj? Ovdje je baš čas, da se prisjetimo: "Jedan je...učitelj vaš, a vi ste svi braća... Učitelj je vaš jedan, Krist (Mt. 23, 8-10). Učitelj je tražio da mu se prizna naslov Učitelja (Iv. 13, 13). Isus je otvorio školu, poslije nakon što je govorio mnoštvu, za sve, govorio je grupi svojih posebnih sljedbenika, učenicima, pridajući im povlastice najveće važnosti: "Vama je dano da znate tajne kraljevstva nebeskoga" (Mt. 13, 11): budući da su pozvani da budu učenici, oni će biti uzdignuti na službu učitelja, naravno ne vlastite nauke, nego one koju im je On objavio - Krist Gospodin! Analogno, iako u neizmjernoj razlici, onome što je Krist rekao: "Moja nauka nije moja, nego Onoga, koji me je poslao" (Iv. 7, 17). Zato, u onoj mjeri, ukoliko smo učenici, možemo takodjer reći, da naš identitet svećenika ima i oznaku učitelja, mi smo učenici i učitelji, slušatelji riječi Kristove, i propovjednici iste Riječi.

Ovaj naš profil zahtijevao bi dugi i brižni studij o njegovoj zamisli u Evandjelu. Za sve neka bude predmetom nastojanja i obaveze da shvate i ispune bilo misao Gospodinovu o nama samima, bilo da i sami dodjemo do one svijesti učenika, koji mora postati učitelj.

Kult Kristove nauke

Veoma je važna ova oznaka, na koju smo usmjerili pažnju - oznaka učenika! Ona sadrži, vi to znate, predraga braće, dvostruku osnovnu dužnost u traženju svećeničkog identiteta: prva je ona kulta - poštivanja - nauke Kristove, nauke koja se grana u raznim pravcima, ali sve prema jednom bitnom cilju za definiranje našeg svećeništva. Recimo ukratko: slušati! Slušati glas Duha Kristova, nadahnuća, koja imaju pravi karakter vrhunaravnog porijekla (Apok. 2, 6; Mt, 10,19; Iv. 14,26); prema tome slušati glas Crkve, kada ona govoriti kao učiteljica u svojoj redovitoj ili izvanrednoj ulozi (Lk. 10,16); slušati jeku glasa Gospodinova, kada se govoriti u ime Gospodinovo, kao kada govoriti biskup, a tako duhovni vodja i učitelj ili neki dobri prijatelj dobrog duha, slušati takodjer i glas Božjega naroda, kada nas doziva našim dužnostima ili od nas traži neku uslugu, koja odgovara našem zvanju (ali ovo s dužnom razboritošću, koja je potrebna u ovim situacijama, gdje se lako prelazi u egzaltacije, želju za publicitetom, neke interese ili svjetske metode). Slušati pomažući se studijem teologije (često su laici profesionalci u svojoj struci bolje informirani nego mi u nauku vjere (Lk. 16,8)). Slušati napokon uz pomoć meditacije: dobro nam je poznato koliko ona mora biti naša osobna duhovna hrana (Iv. 8, 31). Zato s Isusom opetujemo: "Blago onima, koji slušaju riječ Božju i drže je" (Lk. 8, 21).

A zatim, da bismo bili pravi učenici: naslijedovati! Koliko bi toga trebalo reći kao zaključak na činjenicu, da smo izišli iz škole Kristove, i to upravo u ovo vrijeme, kada smo napadnuti od sekularizacije i od napasti da se izgube vanjske oznake klera, dapače i one nutarnje. Takozvani ljudski obzir, koji je naveo Petra da padne, mogao bi napastovati i nas, da glumimo ono što nijesmo, i da zaboravimo opomenu sv. Pavla: "nolite conformari huic mundo" (Rim.12,2), dok bi naslijedovanje Krista moralno biti praktično nastojanje našeg ponašanja.

Ne bismo htjeli sada više govoriti o tako poznatoj temi, koja se odnosi na unutarnju bit identiteta svećenika.

Ali ima još jedna bitna oznaka o našem identitetu u misli Kristovoj. To je, da je Isus učenike promovirao u apostole.

Nastojte shvatiti ovo kao sintezu koju nam donosi evanjelista sv. Luka: "vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit" (6,13). Servatis servandis, ne čini nam se zloporabom aplikacija ovog suverenskog titula apostola svećenicima, dapače u tom titulu je zahtjev vlasti i funkcija, koje baš pripadaju Kristovom svećeniku.

Apostoli smo Svaki od nas svećenika može reći, ja sam apostol. Što znači apostol? To znači: poslani, poslanik. Poslan od koga? I poslan kome? Odgovor na jedno i drugo pitanje dao je sam Isus na dan svoga Uskrsnog navečer:

Avtomatski ordinarijat u Mostaru

Broj: 360-372/72

Datum: 1/11/1972.

a/a

Ordinarijat
- St. Henrik D/72

S L U Ž B E N I V J E S N I K
MOSTARSKO-DUVANJSKE i TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE

P r i l o g k br. I/72

USKRSNA ČESTITKA NAŠIH BISKUPA

Braćo i sestre!

Došao nam je opet Uskrs, naša najveća svetkovina. Kako da ne obuzme naše srce posebna radost na ovaj dan, kad se sjetimo što nam je ovaj dan donio i što on za nas znači!

Kršćanstvo je vjera Uskrsa. Jer na uskrsnoj tajni osniva se naša kršćanska vjera i tom tajnom ona je sva prodahnuta. Isusovo uskrsnuće najveći je dokaz, da je naša vjera od Boga, a obećanje Isusovo, da ćemo i mi po njegovu primjeru jednom uskrsnuti na život vječni, predstavlja najveću nadu, kojoj teži sav naš zemaljski život. Na traženje Židova, da im Isus nekim znakom dokaže, da je On doista od Boga došao, odgovorio je Isus, da će im dati znak svojim uskrsnućem, kad im je rekao: razorite ovaj hram moga tijela, a ja ću ga iznova kroz tri dana sagraditi.

Uskrsnuće Isusovo nama dakle svjedoči, da ima Bog Stvoritelj, jer samo Bog Stvoritelj može mrtva oživjeti.

Uskrsnuće Isusovo dokazuje, da je taj Bog Isus, jer On je sama sebe iz groba digao. Drugim riječima: U Isusu su dvije naravi; ljudska i božanska. Ljudska je narav na križu umrla, ali je Isusova božanska narav njegovu ljudsku narav iz groba podigla.

Isusovo uskrsnuće dokazuje, da za čovjeka sa smrću sve ne prestaje. Da poslije ovoga zemaljskoga života postoji i život vječni i da je ljudska duša besmrtna. Stoga je Isusovo uskrsnuće neodoljivi poticaj za nas, da svoj život i svoja djela usmjerimo putem vječnosti i da živimo za vječnost.

Isusovo uskrsnuće za nas je dokaz, da nije samo duša odredjena za vječni život, nego i naše tijelo. Stoga moramo naše tijelo u časti držati, jer je ono svetinja i hram Duha Svetoga, pa ne smijemo dopustiti, da se to tijelo opogani.

Uskrsnuće Isusovo nam kaže, da je čitav ljudski rod pozvan, da sa Isusom svojom glavom sudjeluje poslije ovoga života u njegovoj vječnoj slavi. Na svakoga čovjeka moramo dakle gledati ne samo kao na brata svoga, nego kao na brata Isusova i na dijete Oca nebeskoga. Moramo dakle čovjeka poštivati i ljubiti.

Po Uskrsnuću Isus je i sa svojim tijelom unišao u novi život. Stoga i uskrsna svetkovina moraju biti za nas svake godine nova opomena, da smo dužni i mi uvijek otpočinjati novi život, život Božjeg djetinjstva, život kršćanskih kreposti, život slobodan od grijeha, a pun dobrih djela - djela žive vjere, velikog pouzdanja u Boga i žarke ljubavi najprije prema Bogu, a onda prema sebi i prema bližnjemu svome.

Zeleći Vam takav život u Gospodinu, život pun duha Božjega i utjehe nebeske, čestitamo svima vama, braćo i sestre, ovogodišnji Uskrs: svoj braći svećenicima, svima redovnicima i redovnicama, našim svećeničkim kandidatima i svemu puku Božjemu naših biskupija mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske, sve vas u Kristu pozdravljajući i šaljući svima svoj natpastirski blagoslov!

Mostar, dne 27. ožujka 1972.

+ PETAR, Biskup-Ordinarij

+ PAVAO, pomoćni biskup, Koadjutor

P.S. USKRSNU ČESTITKU naših biskupa pročitati vjernicima s oltara na glavnoj-pučkoj sv. misi na blagdan Uskrsa!

S L U Ž B E N I V J E S N I K
MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE
Mostar 1972 Broj: II

S a d r ž a j :

strata:

T. DOKUMENTI SVETE STOLICE:

- Deklaracija sv. Kongregacije za nauk vjere o zaštiti vjere u Tajne Utjelovljenja i Presvetog Trojstva od nekih novih zabluda.....	2
- Riječ Sv. Oca Pavla VI u vezi s Deklaracijom	5

II. BISKIUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE:

1/ Izjava za tisak sa zasjedanja BK.....	6
2/ Poslanica naših Biskupa: "Vjerujte Evanjelju".....	8

III. PISMO SVEĆENICIMA BISKUPA-ORDINARIJA:

- Neka vas nitko ne zavede krivim naucima (Hebr. 13,9)....., 15

IV. MANIFEST 33 TEOLOGA "PROTIV REZIGNACIJE U CRKVI":

- /Prikaz i osvrt Msgr. Mije Škvorca, biskupa/..... 17

V. SVEĆENICIMA NĀ RAZMISLJANJE:

- /Poruka prof. Cullmann-a Sastanku "Katolickih intelektualaca Evrope"..... 21

VI. RAZUMJETI ČOVJEKA

- /Osvrt dr. J. Kuničića na izvještaj u GK o "nepoznatoj Uru
Svete Stolice o razumijevanju sporne enciklike"/..... 26

VII. UZ NOVI OBRED SAKRAMENTA SV. POTVRDE:

1/ Kratki prikaz novog obreda sv. Potvrde	29
2/ Kateheza o sv. Krizmi	33

VIII. OKRUŽNICE ORDINARIJATA:

• Rasporед sv. Krizme u 1972. g.	20
- Vanjska proslava Papina dana u biskupiji	38
- Primanje novih kandidata u sjemenište	39

IX. OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

§ & + & §

I. DOKUMENTI SVETE STOLICE

SVETA KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE

DEKLARACIJA O ZAŠTITI VJERE U TAJNE UTJELOVLJENJA I PRESVETOG
TRČJSTVA OD NEKIH NOVIH ZABLUDA.

1. Potrebno je da Tajna Sina Božjega, koji je postao čovjekom, i Tajna Presv. Trojstva, koje čine dio temeljnih istina Objave, svojom čistoćom rasvjetljuju život kršćana. Budući da nove zablude ruše ove Tajne, odlučila je Sv. Kongregacija za nauk vjere predanu vjeru o tim Tajnama iznijeti i zaštiti.

2. Katolička vjera u Božjega Sina koji je postao čovjekom.

Za vrijeme svog zemaljskog života očitovao je Isus Krist na razne načine, riječju i djelom, štovanja vrijednu tajnu svoje osobe. Nakon što je "postao poslušan do smrti", užvišen je božanskom moći na slavno uskrsnuće, kako je dolikovalo Sinu "po kome je sve" /2/ Otac stvorio. O njemu je sv. Ivan svečano izjavio: "U početku bijaše Riječ i Riječ je bila kod Boga i Riječ je bila Bog... I Riječ je Tijelom postala" /3/.

Crkva je uvijek sveto čuvala tajnu Sina Božjega koji je postao čovjekom i "tokom vremena i vjekova" /4/ sve jasnijim izrazima predlagala i vjerovanje. Tako u Carigradskom simbolu vjere, što ga sve do danas izgovaramo kod sv. Mise, Crkva jasno isповijeda vjeru "u Isusa Krista, jedinorodjenog Sina Božjega, rodjenog od Cca prije svih vjekova... pravoga Boga od pravoga Boga... istobitna s Ccem,...koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja... postao čovjekom" /5/.

Sabor Kalcedonski je odredio da treba vjerovati u Sina Božjega koji je kao Bog rodjen od Cca prije svih vjekova, a u ljudskoj je naravi rodjen u vremenu od Djevice Marije /6/. Osim toga taj je isti Sabor jednog i istog Krista Božjega Sina nazvao osobom ili hipostazom (samostojnim bićem), a da označi njegovo Božanstvo i njegovo čovječanstvo upotrijebio je riječ narav. Tim je izrazima Koncil učio da se u jednoj Osobi našega Otkupitelja nalaze dvije naravi, božanska i ljudska: nepomiješane, nepromijenjene, nepodijeljene i neodjeljene /7/. Sličnim načinom uči i Koncil IV Lateranski da treba vjerovati i isповijedati da je jedinorodjeni Sin Božji, vječan kao i Otac, postao pravim čovjekom i da je jedna osoba sa dvije naravi /8/.

To je katolička vjera, koju je nedavno II Vatikanski Koncil, držeći se trajne predaje cijele Crkve, na mnogim mjestima jasno izrazio /9/.

1/ Cfr. Phil. 2,6-8.

2/ 1 Cor. 8, 6.

3/ Iv.,1,1, 14; 1,18.

4/ Cfr. Vat.: Vonst. dogm. Dei Filius,c. 4; Conc. Oec.Decr., Herder, 1962, p. 785; Dz.-Sch., 3020.

5/ Missale Romanum, ed. typica Polyglottis Vaticanis 1970,p.389; Dz.-Sch., 150. Cfr. etiam Conc. Nic. I:(Expositio fidei); Conc. Oec. Decr.,p.⁴ s.; Dz.-Sch.,125 s.

6/ Cfr. Conc. Chalc.: (Definitio); Conc. Oec. Decr.,p. 62; Dz.-Sch., 301.

7/ Cfr. ibid.; Dz.-Sch., 302.

8/ Cfr. Conc. Lat. IV: Const. FIRMITER CREDIMUS; Conc. Oec. Decr., p. 206; Dz.-Sch., 800 s.

5. Sadašnje zablude o Presv. Trojstvu i posebice o Duhu Svetomu.

Protivi se vjeri mišljenje prema kojem bi nas Objava ostavila u sumnji u pogledu vječnosti Trojstva i naročito u pogledu vječnog postojanja Duha Svetoga u Bogu kao osobi, koja se razlikuje od Oca i Sina. Istina jest da nam je tajna Presv. Trojstva objavljena u ekonomiji spasenja, naročito po Kristu, kojega je Otac poslao u svijet i koji zajedno s Žcem šalje Božjem narodu Duha životvorca. Ali ta je ista Objava dala vjernicima takodjer stanovačtu spoznaju nutarnjega Božjega života u kojem "Otac - roditelj, Sin - rodjani - i Duh Sveti koji proizlazi" jesu Osobe "iste biti, jednake, svemoguće i vječne" /17/.

6. Tajne Utjelovljenja i Trojstva trebaju se vjerno čuvati i razjašnjavati.

Ono što je u gore iznesenim dokumentima Koncila izrečeno o jednom i istom Kristu Božjemu Sinu, rođenom prije vjekova po Božanskoj naravi, a u vremenu po ljudskoj naravi, i o vječnim osobama Presv. Trojstva pripada među nepromjenjive istine katoličke vjere.

To jamačno ne prijeći da Crkva, vodeći računa i o novim načinima mišljenja ljudi, ne odustaje od napora da se gore spomenute tajne produbljuju vjerskim razmatranjima i istraživanjem teologa, te tumače na sve primjereniji način. Ali dok se vrši potreban zadatak istraživanja, treba budno paziti da se te tajanstvene tajne nikada ne uzimaju u smislu drukčijem od onoga kako "ga je shvatila i shvaća Crkva" /18/.

Nepokvareno očuvanje istine ovih tajna veoma je važno za cijelokupnu kršćansku Objavu, jer su one njezino središte, tako da bi se iskvarelio i ostalo blago vjere, kad bi se njih preinacilo.

Istina o tim tajnama nije manje važna i za kršćanski život bilo je zato ništa tako dobro ne očituje Božju ljubav - kojoj treba odgovarati sav kršćanski život - kao Utjelovljenje Božjega Sina, našega Otkupitelja /19/, bilo zato što "ljudi po Kristu, utjelovljenoj Riječi imaju u Duhu Svetomu pristup k Ccu i postaju dionici Božje naravi" /20/.

7. Zbog istina, dakle, koje ova Deklaracija štiti, dužnost je crkvenih pastira da traže jedinstvo u ispovijedanju vjere od svoga naroda, i nadasve od onih koji snagom ovlaštenja, primljenog od crkvenog Učiteljstva, naučavaju sveti nauk ili propovijedaju Božju riječ.

Ova dužnost biskupa dio je od Boga povjerene im službe da "čuvaju čist i cjelovit zaklad vjere" u zajednici s Petrom i nasljednikom i da "neprestano navještaju Evanjelje" /21/. Cva ih dužnost obavezuje da ne dopuste da se službenici Božje riječi odalečuju od zdrave nauke i predaju je iskvarenu ili manjkavu /22/. Narod koji je povjeren brizi biskupa; i "za kojega odgovaraju pred Bogom" /23/, ima neotudjivo i sveto pravo primati riječ Božju, i to cijelovitu Božju riječ, koju Crkva neprestano nastoji što dublje upoznati" /24/.

17/ Cfr. ibid.

18/ Conc. Vat. I: Const. dogm. DEI FILIUS, c.4, can.3; Conc. Oec. Decr., p.787; Dz.-Sch., 3043; Cfr. Ioannes XXIII, Alloc. in S. Conc. Vat. II inaugurate, A.A.S. 54 (1962), p. 792, et Conc. Vat. II: Const. past. de Eccl. in mundo huius temporis GAUDIUM ET SPES, n. 62. Cfr. etiam Paulus Pp. VI, SOLLEMNIS PROFESSIO FIDEI, n. 4, A.A. S. 60 (1968), 434.

19/ Cfr. l. IV, 4, 9 s.

20/ Cfr. Conc. Vat. II: Const. dogm. de Divina Revelatione DEI VERBUM, n. 2; cfr. Eph, 2, 18; 2 Petr. 1, 4.

21/ Cfr. Paulus Pp. VI, Adhortatio apostolica QUINQUE IAM ANNI, in A.A.S. 68 (1971), p. 99.

22/ Cfr. 2 Tim. 4, 195. Cfr. Paulus Pp. VI, ibid., p. 103 s. Cfr. etiam Synodus Episcoporum (1967): Relatio Commissionis Synodalnis constitutae ad examen ulterius peragendum circa opiniones periculosas et atheismum, II, 3; De pastorali ratione agendi in exercitio Magisterii, Typis Polyglottis Vaticanis, 1967, p. 10 s. (L'Osserv. Romano, 30-31 oct. 1967, p. 3)

3. Sadašnje zablude o vjeri u Božjega Sina koji se utjelovio.

Toj su vjeri otvoreno suprotna mišljenja, prema kojima nam nije objavljeno ni poznato da Sin Božji postoji od vijeka u tajni Božanstva, različan od Oca i Duha Svetoga.

Osim toga vjeri u utjelovljenoga Sina Božjega protive se mišljenja prema kojima bi trebalo napustiti pojам jedine Osobe Isusa Krista, rođena od Oca prije svih vjekova po božanskoj naravi i u vremenu od Marije Djevice po ljudskoj naravi.

I napokon, toj se vjeri protivi tvrdnja prema kojoj bi Isusovo čovječanstvo postojalo ne kao uzeto na se po vječnoj Osobi Božjega Sina, nego u sebi samomu kao ljudska osoba i zbog čega bi se tajna Isusa Krista sastojala u činjenici da bi Bog koji se objavljuje bio najvišim načinom prisutan u Isusovoj ljudskoj osobi.

Oni koji tako misle, ostaju daleko od prave vjere u Kristu, pa i kad tvrde, da osobita Božja prisutnost u Isusu čini da je On najviši i konačan izraz Božje Objave; niti nalaze pravu vjeru u Kristovo Božanstvo, kad dodaju da se Isus Krist može nazivati Bogom zato što je u onoj, kako je nazivaju, Njegovoj ljudskoj osobi Bog najvećom puninom prisutan.

4. Katolička vjera u Presv. Trojstvo i posebno u Duha Svetoga.

Kad se napusti tajna Božje i vječne Osobe Krista Božjega Sina, tada pada takodjer istina o Presv. Trojstvu, a s njome i istina o Duhu Svetomu, koji od vijeka izlazi od Oca i Sina ili od Oca po Sinu /10/. Zbogtoga, imajući u vidu nedavne zablude, iznosimo neke istine vjere u Presv. Trojstvo i posebice u Duha Svetoga.

Druga poslanica Korinćanima završava ovim divnim riječima: "Milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga neka budu s vama svima" /11/.

U naredbi za krštenje, kako čitamo kod sv. Matéja, spominju se Otac i Sin i Duh Sveti kao "trojica" koji spadaju u tajnu Boga i u čije se ime novi vjernici moraju preporadjati /12/.

Napokon u Evandjelu sv. Ivana govori Isus o dolasku Duha Svetoga ovako: "Kada dodje Tješitelj, koga će ja poslati od Oca, Duh istine, koji izlazi od Oca, svjedočit će za mene" /13/.

Zasnivajući se na činjenicama Božje Objave, crkveno je Učiteljstvo, kojemu je jedino povjerena "služba da autentično tumači Božju riječ, pisanu ili usmeno predanu" /14/, ispovijedilo je u Carigradskom simbolu vjeru u "Duha Svetoga, Gospodina i životvorca... koji se s Ccem i Sinom skupa časti i zajedno slavi" /15/. Tako je i Koncil IV Lateranski naredio da se vjeruje i ispovijeda "da je jedan samo pravi Bog... Otac i Sin i Duh Sveti: tri osobe, jedna samo bit...: Otac koji ne proizlazi ni od koga, Sin koji proizlazi samo od Oca i Duh Sveti, koji proizlazi jednako od Oca i Sina, uvijek bez početka i bez svršetka" /16/

9/Cfr. Conc. Vat. II: Const. dogm. de Ecclesia LUMEN GENTIUM, nn. 2,3; Const. dogm. de Divina Revelatione DEI VERBUM, nn. 2,3; Const. past. de Eccl. in mundo huius temporis GAUDIUM ET SPES, n.22; Decr. de Oecuménismo UNITATIS REDINTEGRATIO, n. 12; Decr. de past. Episcop. munere in Ecclesia CHRISTUS DOMINUS, n. 1; Decr. de actv. mission. Ecclesiae AD GENTES DIVINITUS, n. 3; Cfr. etiam Paulus Pp.VI, SOLLEMNIS PROFESSIO FIDEI, n. 11, A.A.S. 60(1968), p. 437.

10/ Cfr. Conc. Flor.: Bulla LAETENTUR COELI; Conc. Oec. Decr., p.501 s.; Dz.Sch., 1300 s.

11/ 2 Cor. 13, 13.

12/ Cfr. Mt. 28, 19.

13/ Iv. 15, 26.

14/ Conc. Vat. II: Const.dogm. de Divina Revelatione DEI VERBUM, n. 10

15/ MISSALE ROMANUM, loc. cit.; Dz-Sch., 150

16/ Cfr. Conc. Lat. IV: Const. FIRMITER CREDIMUS; Conc. Oec. Decr., p.206; Dz.-Sch., 800.

Kako smo navikli sve mjeriti u vidu osobne koristi, može biti da se tkogod zapita: služe li slične dogme rješavanju mnogih i mučnih problema koji pritištu na našu izravnu i konkretnu životnu praksu?

Morat ćemo odgovoriti prvo: da su vjerske istine same po sebi najviše i neprocjenjive vrednote, dostojarne našega štovanja i naše pažnje. I drugo: ako ćemo pravo, i baš od prijanjanja uz vjerske istine, što ih danas čuvamo za našu katoličku savjest možemo izvući načela koja rješavaju i izvode probleme teološke, ekumenske, crkvene, duhovne pa i socijalne i životne koji obavezuju naše duhove potresene tolikim nutarnjim i vanjskim poteškoćama. Jer upravo iz čvrste i žarke vjere u Boga, jednog u Bivstvu, trojnog u Osobama, u čije smo ime i usadjeni u Krista, Boga i čovjeka, možemo crpsti svjetlo i ljubav, da životu damo doista ljudska rješenja u svakom njegovom vidu.

Naša pobjeda, zapamtimo, naše svladavanje svijeta, protivnog ili izobličenog: jest naša vjera.

Neka nam pomogne Presv. Bogorodica, uzor nepobjedive vjere, da svoju vjeru dostoјno isповиједамо!

III. BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

1/ IZJAVA ZA TISAK SA ZASJEDANJA BKJ

Od 18. do 21. travnja t. g. održano je u Zagrebu plenarno zasjedanje BK. Uz ostalo biskupi su obradili slijedeće predmete:

- Jedan su dan biskupi posvetili, uz suradnju stručnjaka za moralno bogoslovje, dr Valkovića i dr. Fučeka, rezolucijama ovogodišnjeg svećeničkog tečaja o obitelji, njezinim problemima i apostolatu. Te su rezolucije općenito prihvateće kao orijentacija za pastorizaciju obitelji, te je o njima izdano posebno priopćenje.
- Uz suradnju dr Turčinovića biskupi su razmotrili pitanje prevodjenja Časoslova na hrvatski jezik. Radi složenosti problematike toga pothvata odgodjen je rad na prevodjenju.
- Odobren je niz liturgijskih tekstova na hrvatskom, koji će se dostaviti na potvrđenje Sv. K. za bogoslužje.
- Biskupi su razmotrili prilike u našem tisku nakon posljednjeg zasjedanja BK. O posljednjem dvobroju "Svezaka" dana je posebna izjava.
- Primljen je izvještaj VBK za sjemeništa o provedbi pastoralnog praktikuma bogoslova prije redjenja.
- Odlučeno je da se u Zagrebu i Ljubljani osnuju centri za duhovna zvanja.
- Razmotrene su mogućnosti apostolata mornara u našim prilikama.
- Biskupi su dali svoje primjedbe na nacrt instrukcije Sv. K. za kršćanski odgoj - o odgoju za celibat crkvenih zvanja. Taj dokument opširno obradjuje način suvremenog odgoja svećeničkih kandidata za celibat, te obuhvaća sve aspekte -humani, kršćanski, svećenički -s kojih se prisupu odgoju svećeničkih kandidata za celibat da ga uvijek prihvate u svjetlu vjere kao svoj osobni dar Bogu i Crkvi.
- S predstavnikom Drž. arhiva Hrvatske dva delegata biskupa razmotrili su sadašnje stanje naših crkvenih arhiva.
- Na prijedlog viših redovničkih poglavara da njihovi predstavnici udju u sastav BK konstatirano je da prema koncilskim odredbama biskupske konferencije sačinjavaju samo biskupi, a za odredjene rasprave mogu biti pozvani na zasjedanja predstavnici redovničkih poglavara. Takvi će se susreti povremeno održavati.

Kršćani pak, a osobito teolozi, zbog njihove važne zadaće i njihove potrebne službe u Crkvi, moraju vjerno ispovijedati ova otajstva, koja spominje ova Deklaracija. Jednako djelovanjem i prosvjetljenjem Duha Svetoga sinovi Crkve moraju pristajati uz svu nauku Crkve pod vodstvom svojih pastira i pastira sveopće Crkve / 25/ "tako da predstojnici i vjernici predanu vjeru sasvim složno drže, vrše i ispovijedaju" /26/.

Ovu Deklaraciju za zaštitu vjere u otajstva Utjelovljenja i Presv. Trojstva od nekih novih zabluda - vrhovni svećenik PAVAC božanskom providnošću PAPA VI. u audijenciji danoj potpisano me predstojniku sv. Kongregacije za Nauk Vjere, dne 21. veljače 1972. odobrio je, potvrdio i naredio da se ista objavi.

Dano u Rimu, u sjedištu Sv. Kongregacije za Nauk Vjere, dne 21. veljače 1972. na svetkovinu sv. Petra Damiani-a.

FRANJO Kard. ŠEPER

prefekt

8. ožujka 1972.

+ PAVAO PHILIPPE, naslovni
nadbiskup herakleopolski,
tajnik

23/ Paulus Pp. VI, ibid. p. 103.

24/ Cfr. Paulus Pp. VI, ibid., p. 100.

25/ Cfr. Conc. Vat. II: Const. dogm. de Ecclesia LUMEN GENTIUM, nn. 12,25;
Synodus Episcoporum (1967): Relatio Commissionis Synodalnis... II, 4:
De theologorum opera et responsabilitate... p.ll (L'Oss. Rom., loc. cit.)
26/ Conc. Vat. II: Const. dogm. de Divina Revelatione DEI VERBUM, n. 10.

+ & § + § & +

RIJEČI PAPE PAVLA VI. U VEZI S "DEKLARACIJOM" SV. KONGREGACIJE
ZA NAUK VJERE

U nedjelju dne 12. ožujka t.g. prije zajedničke molitve Pozdravljenja progovorio je Sv. Otač Pavao VI. prisutnima na trgu sv. Petra u vezi s Deklaracijom sv. Kongregacije za nauk vjere ovako:

Dok je pozornica svijeta uznemirena bukom uzbudljivih i ne uvijek utješnih vijesti, Crkva je u ovom posljednjem tjednu digla svoj glas u obranu dviju temeljnih istina naše vjere, a te su: jedinstvo i Trojstvo Božje te Božanstvo Isusa Krista. To su, kako nas uči katekizam, glavne Tajne naše vjere, koje su u ova posljednja vremena tu i tamo neispravno tumačili i iznosili razni pisci uz tešku opasnost nepoštivanja tih Tajna i izobličenja naše vjere.

Možda se zbog shvaćanja proširenog i medju nama vjernicima nije pridavala veća pažnja tom važnom činu crkvenog učiteljstva kojim se ponovno naglašava najuzvišenija istina kršćanske vjere. Ali će oni vjernici koji imaju zdravo shvaćanje naše vjere živim duhovnim osjećajem zamijetiti veliku važnost ove javne zaštite najviših Tajna našega vjerovanja i radovali se - u svojoj vjeri i svojoj pobožnosti - kad čuju da se još i danas objavljaju cijele i čitave, iako u granicama ljudskih riječi.

2/ POSLANICA NAŠIH BISKUPA

"VJERUJTE EVANDJELJU" /Mk, 1, 15/

Svećenicima i ostalim vjernicima naše katoličke zajednice!

U svom drugom pismu učeniku Timoteju sveti Pavao ovako opisuje tjeskobna vremena kršćanstva:

"... Doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će prema svojim strastima sebi nagomilati učitelje da im šakalju uši, te će odvraćati uši od istine a okrenut će se bajkama.

A ti budi trijezan, podnesi patnje, vrši djelo propovjednička Radosne Vijesti, ispunи svoju dužnost do kraja"
/II Tim. 4, 3-5/.

Nisu li Oci posljednje rimske Sinode Biskupa mislili na ove Apostolove riječi, dok im je msgr Enrico Bartoletti otkrivaо "panoramу svijeta i Crkve u svijetu"? Jezikom i duhom saborske Uredbe o Crkvi u svijetu ("Gaudiu et spes - Radost i nada") oslikao je i vanjske i nutarnje promjene koje nezaustavno sile da se mnogošta premisli i promijeni i u Crkvi i u svijetu.

Znanost je zadrla u dubinu materije, zašla je u samu tajnu života, prošetala se ponorima duše, sustavno se uhvatila u koštac sa socijalnim problemima, ljudi je prebacila snagom tehnike na mjesec. Industrija uz pomoć trgovinske mreže stvara u zatrovanoj atmosferi nepregledna naselja, povezana sve zatrpanijim cestama. Novi tzv. "četvrti svijet" seli preko međunarodnih granica turistički razdrahan i emigrantski - poslovno zabrinut. Milijuni mlađih stoje pred vratima budućnosti u strahu ima li za njih mesta, u kontejterici protiv zastarjelih struktura, seksualno razulareni i drogirani, bježeci od ozbiljne odgovornosti u svijet zabave i užitka. Sredstva socijalnog saopćavanja provode opće nивeliranje mišljenja, planova, zabave i mode. Ljudi satima bulje u ekrane, čitaju šarolike magazine, troše jeftinu literaturu i slike. Sustavno se brišu vjekovne i tradicionalne vrijednosti, nutarnja samostalnost misli i vanjska originalnost akcije. Nastaje sve bezličnija i sve jednoličnija civilizacija, koja iz svojih laboratoriјa i tvornica daje svijetu mnogo korisnih predmeta i mnogo osiromašenih ljudi. I sama demokratizacija, loše shvaćena, pogoduje toj nivelicaciji i osrednjosti. Nad svim uz to lebdi prijetnja ratnog uništenja.

U ovakovom svijetu doživjela je i Kristova Crkva potres i uzbunu.

Njeni pastiri i njeni mislioci osjetiše kako u čovječanstvu religiozna temperatura pada. Tradicionalne vjere i morala nestaje, dok u modernim naseljima započinje "pokrščansko" društvo, sekularizirano i prema Bogu sve ravnodušnije, a u duši sve nesretnije. Ta je tragično bolna spoznaja probudila dosta vjernih kršćana da posegnu za dubokom reformom.

Sveti Otec Pavao VI u svojoj poruci za petu objetnicu završetka Sabora ("Quinque iam anni transacti", 8.XII. 1970) spominje da se je digao val liturgijskog života i obnove, pokrenut je bogat biblijski studij, započeli su uspješni pastoralni pothvati. Bilo je divnih inicijativa za katoličku školu i štampu, za apostolat medju mlađima, za posvetu braka i obitelji, za pomoć siromašnim u zemljama. Katolici sve upornije traže pravdu i mir u svijetu.

U tom žitu kršćanske nade javio se i kukolj. Naglašena je želja da se dosadašnje ruši, da se uklone ili s temelja izmijene vjerske istine i čudoredne zasade, da se kršćanski život procjenjuje bez "vertikale" i osnovne veze s Bogom, na "horizontali" i na obzoru povijesno-socijalnog uspjeha, da se brišu iz katoličke vjere i morala ono što današnji čovjek nerado sluša. Što se tiče samih vjerskih postavki, sveti Otec jasno govori da je nagrivena vjera u istine o Presvetom Trojstvu i Kristu Gospodinu, o

- Unija viših redovničkih poglavarica predložila je da svaka biskupija dodijeli redovnicama posebnog asistenta za njihova pitanja, te da njihova predstavnica prisustvuje zasjedanju BK kad se raspravlja o redovnicama. Biskupi su te prijedloge načelno prihvatili.
- Za promatrače naše BK na jesenskom zasjedanju BK Francuske delegiran je msgr Oblak, nadbiskup zadarski.
- Za jesensko zasjedanje u Rimu stručnjaka za ekumenizam delegiran je dr Stanko Janežić, profesor na bogosl. fakultetu, Maribor.
- Odobren je Statut VBK za sjemenište.
- Za predsjednika VBK za migrante izabran je msgr Lach, pomoćni biskup zagrebački. To vijeće ima odbor za pastvu naših ljudi u inozemstvu (predsj. msgr Lach), turista (predsj. msgr Oblak) i nomada (predsj. msgr Arnerić).
- Razmotreno je sadašnje stanje zdravstvenog državnog osiguranja za crkvene osobe.
- Odlučeno je da se do jesenskog zasjedanja BK za Tajništvo BK pronađe još jedan svećenik.

- Sabor BK dao je slijedeće izjave:

1. Sabor BK razmotrio je rezolucije Teološko-pastoralnog tjedna, održanog u siječnju 1972., koji se bavio obiteljskom problematikom. BK odaje priznanje organizatorima tjedna, profesorima bogosl. fakulteta u Zagrebu, koji su uočili ovu nadasve važnu problematiku našega časa i sredine, odabrali je za temu ovogodišnjeg svećeničkog tečaja, okupili u njenu tretiranju naše stručnjake i njom zainteresirali brojno svećenstvo koje je prisustvovalo tečaju. Tečaj je dao nesumnjiv prilog poznavanju obiteljske situacije, osvijetlivši je naukom Crkve, te je dao dragocjene sugestije i poticaje za bolji pristup i veću odgovornost u apostolatu obitelji.

BK smatra hvalevrijednim spontane inicijative iz kojih su nikli pojedini centri za apostolat obitelji, medju kojima istaknuto mjesto zauzima Institut za izučavanje obitelji pri Filozofsko-teološkom institutu D.I. u Zagrebu. Unatoč nekim nejasnim formulacijama i dvoznačnosti, BK rado prihvata rezolucije i izraženu sugestiju da se BK neposrednije angažira u ovom važnom apostolatu. U tu svrhu Vijeću za lajički apostolat pridodan je posebni odbor za apostolat obitelji, u koji su dodijeljeni gg. biskupi Jablanović i Žanić, kako bi okupili i povezali u ovom radu sve koji su već angažirani ili žele na tome raditi.

2. Sabor BK ocjenjuje posljednji dvobroj 19-20 revije "Svesci" kao zbirku članaka, od kojih neki teško vrijedjavaju katoličku nauku. Zbog tih članaka biskupi traže od svećenika da spomenuti dvobroj revije "Svesci" ne raspačavaju.

3. Povodom pisanja jednog dijela dnevnog tiska o korizmenoj poslanici zagrebačkog nadbiskupa dra Franje Kuharića Sabor BK žali zbog uvredljivog načina pisanja koji ne može pogodovati dijalogu izmedju Crkve i Države.

Biskupi izjavljuju da je nauka iznesena u spomenutoj poslanici nauka Katoličke Crkve, kako je iznose dokumenti II Vat. Sabora, i da je u skladu s naučavanjem njezinog poglavara Pavla VI.

U Zagrebu, 21. travnja 1972.

PREDSJEDNIŠTVO BK.

"To neočekivano otvaranje Božjega Bića" (H.U. von Balthasar) donije-lo svu blagodat Božje ljubavi i brige za čovjeka. Bog je stvarno po Sinu objavio u čemu je tajna Božjeg i ljudskog života, "otkrivši samoga sebe i svoj plan spasenja" (BJ 2). U njemu, suncu i svjetlu svijeta, zasjala je "mlost i Istina". Istina - to jest golemo i životvorno spoznanje Božjega Bića i Božjih Misli, ljudskog usuda i cilja - obasjala je svakog čovjeka koji se radja na ovaj svijet (Iv 1, 9). Isus Krist je kao "najpotresnija Objava" nadsvijeta i Boga našim riječima i prispopobama izrekao blagovijest o Bogu i Božjem planu, o čovjekovim graničnim i zagraničnim stvarnostima, o pred-smrtnom i posmrtnom usudu, o neizrecivoj tajni ljubavi Božje, o milosnom zagrljaju i sinovstvu u njemu, o mračnom ponoru zla i odbačenosti, o pobjedi i ulasku u dom besmrтne slave.

Krist je o tom mogao govoriti, jer je "tamo i ovdje", posrednik svjetova (I Tim 2, 5), Božji Sin i naš brat. "Boga nitko nikad nije vidio: Jedinorodjeni Sin - Bog, koji je u krilu Očevu, on ga je o b j a v i o" (Iv 1, 18). Otkrivajući Oca, govoreći o sebi kao Sinu, najavljujući Duha Posvete i Ljubavi, mogao je čovjeka uvjeriti da nije ni proklet ni osamljen, jer je Bog za njega neobično zauzet. Krist je uputio ljudi u Savez i jedinstvo s Bogom, vodeći ih u Kraljevstvo Istine i svjetla (Kol 1, 3). Dočarao nam je stvarnost Božjega Kraljevstva što ga osniva u nama, medju nama, radi naš. Objavio je da se u to Kraljevstvo ulazi zakonikom pune Istine, da ga izgradjujemo životom ljubavi, a dovršavamo posmrtnim uspjehom.

Sam Isus nije napisao nijedne riječi svoje presvetе Poruke. Ali je Duhom Svetim nadahnuo svete pisce, da nam u Evandjeljima i u Apostolskim spisima sačuvaju bogatu jezgru Radosne Vijesti. Uz to je "Bog predobroštivo uredio da ono isto, što je objavio za spasenje svih naroda, ostane dovjeka neiskvareno i da se prenosi svim naraštajima. Stoga je dao apostolima nalog da Evandjelje... propovijedaju svima kao vrelo svekolike i spasonosne istine..." (DV 7).

Apostoli su svojim nasljednicima i učenicima predali svetu dužnost da vjerni Isusu i njegovu Duhu čuvaju i tumače čitav "poklad istine" (usp. I Tim 6, 20). "Duh istine... koga svijet ne može primiti" (Iv, 14, 17), "koji izlazi od Oca" (Iv 15, 26), uvest će vas u svu istinu" (Iv, 16, 13).

Kršćani znaju da Kristova Objava nije predana i "povjerena samo" vrhovnom Učiteljstvu, nego cijelom Božjem narodu. Što Crkva uz pomoć Duha Svetoga vjeruje, to isto vrhovno Učiteljstvo specijalnom karizmom istine jamči" (BJ 18). Jamči i čuva. Čuva neoskvrnuto, jer vjerno ljubi Krista, ali ne skriveno, jer sve mora predati braći ljudima. Čuva, dakle, i tumači, unoseći sve više svjetla u predanu Istинu i crpeći iz nje snagu za nove oblike i prilike života. U tome imaju golemu ulogu mislioci i teolozi naše Crkve. Bez pomoći teologa... Učiteljstvo bi teško došlo do dubokog i sveobuhvatnog znanja koje mu je za savršeno izvršenje njegovih zadataka potrebno" (Pavao VI teologizma, 1966). Ako teolozi ispravno prodiru u Kristovu Istинu, a biskupi vjerno i "autentično tumače pisanu i predanu riječ Božju, omogućuju susret ljudi s Bogom i pomažu izgradnju Kristova tijela (BJ 16).

Tko bi smio na svoju ruku svojim ukusom ili samovoljom mijenjati bilo što u Kristovoj poruci, ako je uvjeren da je to uistinu poruka samoga Boga?

PRIMANJE KRISTOVE ISTINE

Evo sad ozbiljnog i teškog pitanja. Ako je Bog izrekao Objavu o sebi, ako je "Riječ tijelom postala i nastanila se medju nama", aко је човјек pozvan na gozbu Istine i Ljubavi, zašto je i danas toliko mraka u čovječanstvu, toliko magle u naučavanju, toliko dvojbe i nesigurnosti u dušama? Tko će izbrojiti sve nepoučene izvan Crkve i sve nedosljedne u Crkvi? Odakle to? Odakle u zajednici Božjega naroda napadi na vjerske istine i obrana mutnih novotarija? Zašto ljudi ne pristaju uz ono što je Bog rekao? Uz ono što još uvijek govori?

tajni presvete Euharistije i stvarne Isusove prisutnosti, o Crkvi kao ustanovi ljudskog spasenja, o svećeničkoj službi Božjem Narodu, o snazi molitve i sakramenata. Sv. Pismu oduzima se istinski autoritet, dok ga samovoljno čiste od "mitskih natruha".

Trajne moralne norme osjetljivo slabe, o bračnoj neražrešivosti i poštivanju ljudskog života govori se porugljivo. Izvikana ljudska sloboda prelazi u slobodarstvo i kaos. Sloboda ispitivanja i naučavanja postaje maglovita nesigurnost. Sloboda organiziranja kida kadikad organsko jedinstvo života u sitne i nemoćne istomišljene grupice, koje često bez veze s ostalom Crkvom vode u rasap.

U poplavi takvih misli nije ostalo poštedjeno, razumije se, ni Učiteljstvo Isusove Crkve. Racionalisti, subjektivisti i materijalisti ne mogu odobriti ustanove, koja nastupa u ime vjere, nadnaravnog života i samoga Boga. Oni svode Učiteljstvo kao i Papinstvo na isti nazivnik s ostalim formacijama unutar kršćanstva. Protiv Učiteljstva sve glasnije ističu "osotne karizme". Učiteljstvu ne priznaju obilježja autoriteta i službe, niti karizmu istine, koju ističe Sabor (DV, 8). Zato nestaje i pouzdanja u njegov pravorijek i poslušnosti njegovim odredbama.

Kao i u vijek tako i danas biskupska je sveta dužnost službe, po narredi Isusa Krista i njegovih apostola, da svoju braću vode uz pomoć Duha Svetoga u pravoj vjeri. O tome II Vatikanski Sabor izričito kaže:

"Biskupi su glasnici vjere, koji dovode nove učenike Kristu, i autentični ili Kristovom vlašću obdareni učitelji, koji povjerenom im narodu propovijedaju vjeru koju on ima vjerovati i u životu primjenjivati, i razjašnjuju je pod prosvjetljenjem Duha Svetoga iznoseći iz riznice Objave staro i novo i čine da dje plod i budno odbijaju od svoga stada zablude, koje mu prijet. (usp. II Tim 4, 14)" /LG 25/.

Kako je u suvremenom svijetu i u suvremenoj Crkvi dapače i pitanje I S T I N E postalo teško i mnogima nerješivo, to smo odlučili da našoj braći u Kristu kratko objasnimo što o tome treba misliti i vjerovati. Riječ je dakako o Kristovoj istini, o Kristu kao Istini. Upravo je ta Istina za mnoge postala upitnik, dvoume o njoj ili je cijelovito ne priznaju, ne vjeruju u njenu silu i svetost.

U tri kratka dijela govorit ćemo o Objavi Kristove Istine, o prihvatu njegove Istine i o životu u toj Istini.

OBJAVA KRISTOVE ISTINE

Ima mnogo ljudi koji žele shvatiti svijet i život "bez pozivanja na naročitu objavu". Nastoje snagom vlastitog razuma i iskustva doznati smisao postanka, života, rada, grijeha, zla, nade, ljubavi, tragike i smrti. Ne priznaju "nikoga uz nas" u svemiru. Uvjereni su da Čovjeku nije nikad nitko progovorio, da ga nitko nije spasio, da ga nitko ne ljubi.

Kršćani su, naprotiv, sigurni da nisu "sami u svemiru". Radosni su radi "najdraže činjenice" i jedine uspješne novosti svijeta - radi OBJAVE BOŽJE.

Ne mislimo pri tom na "Objavu" u širem smislu riječi, kojom se pretporetku i zakona prirode, u dubinama i po zakonima savjesti, javlja na neki način Bog (usp. Rim 1, 19 i 2, 14). Ovdje mislimo na Objavu kojom je Bog pristupio svome narodu preko proroka i drugih nadahnutih ljudi, dok nije napokon progovorio Čovječanstvu po svome Sinu.

"Bog, koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu, koga je postavio baštinikom svega i po kome je stvorio svijet" (Hebr 1, 1-2).

Na mjestu je opomena sv. Ivana (I Iv 4, 1): "Ljubljeni, nemojte vjerovati svakom duhu, već duhove podvrgnite kušnji da vidite da li su od Boga..."

Kršćani slobodno pitaju dragoga Boga, pitaju svoje učitelje, ispituju same sebe. Tako je radila i Presveta Djevica, kad je pitala za razjašnjenje andjebla: "Kako će to biti...?" (Lk 1, 34). Tako su radili učenici u Bereji: "Svaki su dan istraživali Pisma da vide da li stvari tako stoje" (Dj 17, 11). Na sreću, Isusov glas i njegovo Srce brzo se prepoznaće! Iz njega probija sveta milost, dobrota, ljubav i smirenje. On poziva na žrtvu i hrabrost. Isus upozorava na vrijednost crkvenog Učiteljstva i njegov pravorijek: "Tko vas sluša, mene sluša" (Lk 10, 16).

Upozoravajući da i danas ima ljudi koji "vas zbumju i žele izvrnuti Kristovu veselu Vijest" (Gal 1, 17), želimo naglasiti da zajedno s vama prihvaćamo Radosnu Vijest kako nam je predana, ne ispuštajući ni najmanje pouke ili zapovijedi. Prihvaćamo je poput svetog Hipolita, koji želi da se uputimo u tajnu Božju preko svete Objave:

"Imajmo znanje o svemu što nam govori božansko Pismo, spoznajmo što nas god uči, i vjerujmo kako Otac želi da vjerujemo, i slavimo Sina kako on želi da ga slavimo i primamo Duha Svetoga, kako nam ga on želi dati.

Shvatimo kako nas je htio sam poučiti po svetom Pismu, a ne prema našoj samovolji, prema našem vlastitom "shvaćanju", niti nanoseći silu Božjim činjenicama..." (Rasprava protiv Noetove zablude, PG 10, 815).

Potičemo sve vjernike, da zajedno sa svojim prezbiterima - učiteljima, s našim teologima, sa svima biskupima što dublje i što vjernije proučavaju Kristovu poruku, da je kušaju primijeniti na svoj život i na naše dane. "Kao vjeran i autentičan tumač" božanske Istine (BJ, 36) naš Episkopat moli svu braću u vjeri, prije svega svoje svećenike, da uznapreduju u spoznaji prave Kristove Istine, a ne u bajkama i u neistini.

Potičemo svećenike da propovijedaju čistu i potpunu Objavu, da s vjernicima zajedno dublje proučavaju Svetu Pismo, osnivaju knjižnice i savjetovališta, tribine i tečajeve, da pitaju za savjet "njabolje i priznate teologe", one koje uz učenost resi pravi crkveni duh (PO, 19). Tako će se oboružati potrebnom Istinom (usp. II Kor 6, 7), koja se, kako nas Sabor uči, ne nameće drugačije nego snagom same Istine koja u isti čas i blago i snažno ulazi u duše" (DH 1).

ŽIVOT U KRISTOVUJ ISTINI

"Istina u kršćanskom smislu nije, dakle ono bezgranično područje bića koje bismo morali osvojiti misaonim naporom; Ona je Istina Evangjelja, objaviteljska Očeva Riječ prisutna u Isusu Kristu i prosvijetljena Duhom, Istina koju moramo primiti u vjeri, da bi preobrazilila naše živote" (RBT, 345).

Kristova je Istina sam Isus Krist. "Ja sam put, istina i život" (Iv 14, 6). Njegova je Istina osobna "novost i radost", ta je istina orijentacija za našu pamet, ali isto tako i pokretač našega srca i naše volje. Ona nam otvara "temljnu dimenziju kršćanskog života" (Trid. Sess. III, c. VIII) uvodi nas u Savez i životni zagrljaj s Bogom. Nije to samo jedan čin priznanja, niti niz nutarnjih čina "spoznaje". Čovjek u Kristovoj Istini zauzima svoj "osobni stav, temeljni i potpun stav, koji daje zaključni smjer egzistencije. Stvara se u dubinama čovjekove slobode, iznutra poziva čovjeka na intimni život s Bogom i zahvaća svu ljudsku osobu u njenom umu, u njenoj volji, u njenom djelovanju, podvrgavajući je Kristovoj tajni, ljubavi i zakonu". (J. Alfaro).

Zašto svako ljudsko srce, čuvši Objavu Isusova Srca, ne zakuca puno ognja kao srce učenika kad im je na putu u Emaus Uskrslji progovorio? Zašto sve tamo od Pavla Apostola pa do našega Pavla Pape mnogi bježe od evandjeoske poruke kao nekoć skupine Židova u Kafarnaumu govoreći: "Tvrd je ovo govor. Tko ga može slušati?" (Iv 6, 60).

Da Kristovu Istinu životno prihvatimo i po njoj dosljedno živimo, potrebno je više toga. Bog ni danas ne šuti. On se brine da svoju poruku predajem našem naraštaju, izrečenu našim jezikom, za naše stvarne današnje prilike, Sveti Otc, biskupski kolegij, zbor prezbitera i mnoštvo vjernika "propovijedaju i svjedoče". Za to sam ja postavljen propovjednikom i apostolom (I Tim 2, 7). "Mi vršimo poslaničku službu u ime Krista" (II Kor 5, 20). Živa propovijed, intimna riječ, majčinska pouka, katekizacija, tiskane svete knjige prenose našim suvremenicima Isusovu Objavu.

Bog svoju poruku ovjerovljuje raznim znakovima, kako bismo je prepoznali kao poruku samoga Boga. Za nju jamči svetost Kristova Like, nedokucivo bogatstvo same bogovijesti i vanjski čudesni znaci. Sam je Spasite svoju nauku i djela označio kao siguran znak, da je njegov govor od Boga. "Moja nauka nije od mene nego od onoga koji me je poslao" (Iv 7, 16). "Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otc je u meni! Ako ne inače, vjerujte zbog sva mih djela!" (Iv 14, 11). Čudesna nisu pratila samo Isusov život. Ona su prisutna i u Isusovoj Crkvi.

Isusova Istra ima i nutarnje svjedočanstvo Duha u našem srcu. "Za ovo svjedočimo mi i Duh Sveti kojega je Bog dao onima koji mu se pokoravaju", kaže sv. Petar Dj 5, 32). Duh Božji otvara srce (Dj 16, 14) i daje duhovno shvaćanje (I Iv 5, 20).

Zašto ipak uza sve to Isusova Objava, zrno njegove riječi, ostaje bez ploda?

Nā to odgovara Isus u glasovitoj prispolobi o sijaču (Mt 13, 4-9). Bog može bacati sjeme, kao i njegovi apostoli, stalno, neumorno i obilato. No padne li zrnje Božje Istine "pokraj puta", ili "u trnje" ili "na kamen", neće donijeti roda! Isusova Istra prodire samo u dobru dušu, u srce ponizno i puno želje da dodje do Istine. "Slavim te, Oče ... što si ovo... objavio malenima"! (Mt 11, 25). Kolikima nažalost, i danas mora Isus reći što je kazao apostolima: "Zar još ne razumijete i ne shvaćate? Zar vam je srce otvrdnulo? Zar kod očiju ne vidite? Zar kod ušiju ne čujete?" (Mk 8, 17-18). Nekima je, tvrdi sv. Pavao, "bog ovoga svijeta (zao duh) posve oslijepio nevjerničku pamet, da jasno ne vide svjetlo sjajne Radosne Vijesti Krista" (II Kor 4, 4). "Zemaljski čovjek ne prima ono što dolazi od Duha Božjega, jer je to za nj ludost", veli isti sv. Pavao (I Kor 2, 14). Uz vlastite nutarnjestrašti čovjeka zasljepljuju tolike vanjske napasti! Tu je prije svega neprijatelj Božje Istina, lažac i otac laži, sotona. "Dodje djavo te iščupa (riječ) iz njihova srca da ne vjeruju i ne spase se" (Lk 8, 12). "Uz suradnju sotone... propadaju za kaznu što nisu prihvatali ljubavi prema istini" tvrdi sv. Pavao (II Sol 2, 9).

Ako se čovjek obzida sebičnim interesima, izgubi li se u ništavosti-ma svijeta, podlegne li niskim strastima, "svjetskim tjeskobnim brigama i varavom bogatstvu" (Mt 13, 22), gubi smisao za Božju riječ ili se opire Božjim Objavim. Krist mu ne nudja Istinu kao neku matematsku ili kemijsku formulu, kao povijesni ili biološki pronalazak. Isus postavlja svoju Istinu kao životni izazov i zahtjev, čovjeka sili na životnu odluku i predanje, na promjenu mišljenja i na novost djelovanja. Isus poziva na osobno prijateljstvo, ljubav i Savez. Takav život zahtjeva dosljednost, a to nije lako. Zato mnogi izbjegavaju susret s Isusom i s njegovom Objavom.

Ima ljudi koji primaju riječ Božju, ali je zatim počnu prekrajati na svoju, možda njome trguju po svome ukusu, nastupaju kao lažni proroci, i zavode Božji narod (Usp. Mt 7, 15; II Kor 2, 17; 4, 2; Gal 1, 7).

Radujte se uvijek! Bez prestanka molite!... Duha ne gašite! Proročke govore ne prezirite, nego sve provjeravajte, što je dobro zadržavajte.
Uklanjajte se svakome zlu!

A sam Bog, izvor mira, neka vas potpuno posveti! I neka se cijelo vaše biće - duša, duh i tijelo - sačuva besprijekorno za dolazak Gospodina našeg Isusa Krista! Vjeran je onaj koji vas je pozvao: On će to i učiniti!

Braćo, molite i za nas!

Neka milost Gospodina našega Isusa Krista bude s vama!" (II Sol 5, 12-28).

U Zagrebu, dne 21. travnja 1972.

V a š i B i s k u p i

Napomena: Svi citati iz Sv. Pisma naznačeni su uobičajenim kraticama; Koncilske dokumente navodimo prema početnim riječima latinskog teksta:
LG - Lumen Gentium - dogm. Konstitucija o Crkvi; DV - Dei Verbum, dogm. Konst. o Božanskoj Objavi; DH - Dignitatis humanae - Deklaracija o ljudskoj slobodi; PO - Presbyterorum Ordinis - Dekret o svećeništvu; kraticom BJ označujemo tekst što su ga naši biskupi izdali o Učiteljstvu i rastu vjere; RBT označuje "Rječnik biblijske teologije" izd. Kršć. Sadašnjost; PG - označuje svezak u zbirci Migne (grčki Οει). Ostale oznake nisu nerazumljive.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 619/72.

S v i m ž u p s k i m u r e d i m a

u b i s k u p i j i

Poslanicu naših Biskupa "VJERUJTE EVANDJELJU" neka župnici saopće vjernicima svojih župa, bilo u cijelosti kroz dvije nedjelje, ili jedne nedjelje tako da im pročitaju glavne dijelove poslanice, ali pri tome dobro pripaziti, da ono što budu vjernicima čitali i govorili svojim riječima predstavlja jednu cjelinu.

Mostar, dne 5. lipnja 1972.

+ P e t a r, biskup

Napomena: Svećenik i župnik poslanicu Biskupa treba prethodno temeljito pročitati i promeditirati, kako bi mogao što uspješnije vjernicima je saopćiti. Ovo posebno vrijedi u slučaju, ako se župnik odluči da samo jedne nedjelje saopći vjernicima poruku naših Biskupa.

Čim čovjek prihvati Isusov način "mišljenja" po obraćenju, metanoji, uvidjanjem Božje Tajne, počinje "preobrazba života". Na taj se način radja riječju i silom Istine (Jak 1, 18). Taj "novi život u novosti Isusova života" (L. Bakker) znači prevlast Boga i sve očitije djelovanje milosti u čovjekovu srcu. Isus nikoga ne prikraćuje, svakome daje dovoljno svjetla za svaku situaciju. "Istinito svjetlo, koje rasvjetljuje svakog čovjeka, dodje na ovaj svijet" (Iv 1,9). Vječno mlad i čist daje Krist svima mladima smjer i snagu da izdrže u kušnjama vjere i poštenja. Isus donosi zakonik ljubavi i vjernosti u život braka i obitelji. Smjernice života i rada, prava procjena žrtve i patnje, medjusobna snošljivost i pomoć, opća žedj za pravdom i životnim uspjehom, prihvaćanje staleških obaveza i brige za braću ljudi, sve to probija iz Isusove Istine. Kristova istina stvara snošljivu atmosferu u obiteljskom grijezdu, u susjedskim odnosima, u gradjanskem suživotu. Život prema Kristovoj Objavi utedeljen je na Ljubavi. "Provodimo u život i s t i n u u l j u b a v i, i tako učinimo da sve uraste u njega, koji je Glava, u Krista" (Ef 4, 15). "Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici" (Iv 13,35).

Takav život kršćanske ljubavi potiskuje svaku mržnju, svodi nesuglasice na razgovor i svuda širi smirenje puno radosti. To je život zauzet i plodan, pun je nade u završni uspjeh, guši nepotrebni strah pred poteškoćama, promiče posvuda dobrotu i vedrinu, "sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve junački podnosi" (Usp. I Kor 13, 7). U toj ljubavi prema Kristovoj Istini i svome poslanju svećenici rado prihvaćaju svoje zvanje i službu braći; roditelji zajedno primaju i odgajaju djecu; bogatiji priskaču u pomoć siromašnima; zdravi pomažu nemoćne i bolesne; svi nastoje što prije ostvariti zajedništvo Kristova Tijela, Božjega Naroda, ljubljene Crkve.

To mogu izvesti ljudi u sebi slobodni, istiniti, nesebični i agilni. Oni ne zapinju o kojekakve zamke krivih nauka niti se bespomoćno zapliću u mreže grijeha. Njihov je zakon Istina i Ljubav! "Ako ustrajete u mojoj nauci, uistinu ste moji učenici. Upoznat ćete istinu, a istina će vas oslobođiti!" (Iv 8,22). Sloboda je to od svih neistinitih i nesigurnih "sistema", od raznih poluistina i maglovitih, zamućenih, ljudskih "filozofija i ispraznih prijevara" (Kol 2,8); sloboda od prejakih strasti, od grijeha i sotone, od jadnog robovanja farizejskom i umišljenom duhu; sloboda od prokletstva i konačne odbačenosti! "Za tu nas je slobodu Krist oslobođio" (Gal 5, 1).

Život u Kristovoj Istini stvara u Božjem Narodu potrebno jedinstvo u Ljubavi. Jedinstvo svetog Oca s kršćanskim zajednicom, jedinstvo hijerarhije i ostalih vjernika, jedinstvo biskupa i svećenika, jedinstvo sve vjerne braće medju sobom! "Nastojte sačuvati jedinstvo Duha u savezu mira! Ima samo jedno tijelo i jedan Duh... Samo jedan Gospodin, samo jedna vjera i samo jedno krštenje. Ima samo jedan Bog i Otac sviju..."

Takav život u Kristu i njegovu Duhu donosi "ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrotu, vjerost, kr. tkost, uzdržljivost" (usp. Gal 5,22). Nema sumnje da je upravo radost, navještena nad betlehemskim poljima, darovana na veliki dan Uskršnje pobjede, posebni znak kršćanske zajednice ljubavi. Ta radost obasjava naš život u trenucima uspjeha (Sol 1,6). Ona nas ne napušta ni u časovima životnog progona i prividnog neuspjeha "A učenici bijahu puni radosti Duha Svetoga", kaže sv. Luka za proganjene u Antiohiji (Dj 13,52). Ta radost duše koja živi u Kristovoj Istini predokus je besmrtnoj radosti na nebu. Sv. je Augustin zove radošću zbog istine - "gaudium de veritate". Zato je čovjekovo srce, kad živi u Istini, sretno. Jedino je tada sretno.

ZAKLJUČAK

Na kraju, draga braćo, sjetimo se opomene sv. Pavla, koje nam dobro dolaze: "Čuvaj povjereni blago! Kloni se svjetovnih i ispraznih govora i prigovora lažno nazvane spoznaje. Neki pristupajući uz nju odlutaše od vjere" (I Tim 6,20-21). Imajmo na umu i u srcu i ovu poruku Solunjanima: "Molimo vas, braćo, da poštujete one koji se trude medju vama, koji upravljaju vama u Gospodinu, koji vas opominju. Iskazujte im izvanrednu ljubav zbog njihove službe. Živite medju sobno u miru!... opominjite neuredne, sokolite malodušne, pomažite slabe, budite strpljivi sa svima!..."

Tobože oni time brane Kristovu čast. Kao da bi štovanje Majke moglo zasjeniti Sina, kad se zna, da sva veličina Majke dolazi upravo i jedino od Sina i preko Sina.

Odbacuje se ili se krivo tumači Gospino bezgrješno začeće, jer se odbacuje ili iskriviljuje crkvena nauka o istočnom grijehu. Napredak prirodnih znanosti u novije vrijeme nameće potrebu, da se ponovno ispita i u sklad dovede dogma sa sigurnim rezultatima znanosti. Neomodernisti u želji da usklade dogmu ne sa sigurnim činjenicama nego i sa nečijim samovoljnim hipotezama, idu dotle, da niječu i sam pojam istočnog grijeha /peccatum originatum/ uklanjajući iz njega bitni elemenat od praoča uzrokovane privacije posvetne milosti. Ako se dakle ne drži na umu, da je po odredbi Božjoj svaki čovjek trebao doći na svijet u stanju milosti, ali je to spriječio grijeh praroditeljski, pa se stoga svi ljudi radjaju bez milosti kao "filii irae", onda Gospin privilegij bezgrješnog začeća nema prave vrijednosti ni značenja.

Neomodernisti ne puštaju na miru ni drugi izvanredni privilegij Gospin, da je Ona kao Djevica začela i kao Djevica rodila Sina Božjega. Prema načelu, da nema čudesa, moraju dosljedno nijekati i dolazak Isusov djevičanskim putem na svijet, jer to predstavlja veliko i izvanredno čudo svemoći Duha Svetoga.

Ali odbacivanjem djevičanskoga začeća i rodjenja Isusova dolazi se u sukob ne samo sa cijelom kršćanskom prošlošću nego i sa dogmom o Božanstvu Kristovu. Ako je Isus pravi i vječni Sin Boga Oca, nije mogao se roditi na drugi način u ljudskoj naravi nego djevičanski. Ne može se odobriti mišljenje nekih teologa, koji žastupaju, da se Isus stvarno začeо i rodio djevičanskim putem, ali smatraju, da je mogao biti začet i prirodnim putem, da je mogao imati i zemaljskog oca. Ovakvo mišljenje ne izgleda u skladu sa dostojanstvom Sina Božjega i konsekventno promozgano vodilo bi do Nestorijeve hereze, koji u Kristu naučava ne samo dvije naravi nego i dvije osobe.

Neomodernisti ne poimaju pravo ni narav svećeništva u Crkvi, njegovu ulogu i značenje u životu Crkve. Premda ne mogu nijekati bitnu razliku između ministerijalnog i općeg svećeništva, jer tu razliku II Vatikanski Koncil odviše jasno naučava, ipak nastoje da što više pojmu svećenika i u teoriji i u praksi sekulariziraju. Ne prihvataju neizbrisivi sakramentalni biljeg kao nužni učinak svećeničkoga redjenja. Prema njima svećenik je više službenik zajednice, od koje dobivaju i misiju, nego službenik Kristov, koga on u zajednici predstavlja. Stoga prema njima svećenička služba ne bi trebala biti doživotna, nego privremena - ad tempus. I glavna djelatnost svećenikova ne bi trebala biti na kul'tnom području, nego više na socijalnom i političkom polju. Svećenik bi se i po odgoju i po načinu života trebao što više asimilirati svjetovnjacima. Stoga bi trebalo dokinuti sjemeništa. Svećenički kandidati neka se odgajaju zajedno sa drugim svojim vršnjacima, pa i u zavodima i školama, koje pohadjavaju zajedno sa muškarcima i žensk. I po odijelu svećenik se ne bi trebao razlikovati od svjetovnjaka. Posebne uniforme dobro dodju i. officirima, i poštarima, i željezničarima, i milicionerima, pa i drugim staležima, samo svećenicima ne. Vrhunac sekularizacije svećenika imao bi se postići dokidanjem celibata. Pa da bi oženjeni svećenik mogao lakše uzdržavati obitelj, neka ima svoju gradjansku službu, a svećeničku funkciju neka vrši kao nuz-zanimanje. Ali kako bi ovako uzgred zaposleni svećenici mogli doskočiti duhovnim potrebama puka, kad ne mogu ni izbliza udovoljiti danas svećenici čitav dan zauzeti samo svećeničkim funkcijama?! Neomodernisti za to imaju lak recept: rediti oženjene i povratiti u svećeničku službu otpale svećenike. Samo koliko bi oženjenih ljudi htjelo, da pohadjavaju svećenički tečaj u svrhu potrebne teološke izobrazbe i da se uz svoju redovnu službu posveti još i svećeničkoj funkciji?! Posebno u socijalističkim zemljama!

Odveć je nezgrapno predlagati, da se otpali svećenici natrag reaktiviraju u svećeničkoj službi. Nijedna vojska ne stavlja dezterere na odgovorna mesta. Svećenička je služba u bitnosti svjedočenje za Krista. A kako može svjedočiti za Krista čovjek, koji je odbacio iz sebičnih motiva svećane obveze preuzete za Krista i Crkvu!

III. PISMO SVEĆENICIMA BISKUPA-ORDINARIJA

NEKA VAS NITKO NE ZAVEDE KRIVIM NAUCIMA /Hebr. 13,9/.

Sv. Pavao upozorio je ljubljenoga učenika Timoteja, da će doći vremena, kad ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će tražiti učitelje, koji će laskati njihovim ušima (2 Tim. 4,3-4).

Izgleda da danas ima takvih učitelja i među katoličkim teologozima. To je potaklo Sv. Zbor za nauku vjere, kojemu stoji na čelu naš kardinal Šeper, da izda Deklaraciju, kojom poziva teologe, da se u izlaganju nauke o dvjema glavnim Tajnama naše vjere, vjerno drže naučavanja i definicija Općih Koncila. Neki neomodernistički teolozi odmah su bučno reagirali smatrajući Deklaraciju novim Silabom. Da bi spriječili nove slične deklaracije, 33 teologa istupili su u javnost s poznatim manifestom.

U ovom Sl. Vjesniku donosimo u hrvatskom prijevodu Deklaraciju Sv. Zbora za nauku vjere kao i osvrt Msgr. Mije Škvorca, pomoćnog biskupa zagrebačkog na manifest 33 teologa, koji je manifest u ime Sv. Stolice odmah odbacio kardinal Garonne, pročelnik Sv. Zbora za katolički odgoj, a isto tako i razne Biskupske Konferencije, posebno njemačka i talijanska Biskupska Konferencija. Bečki kardinal Koenig, iako je priznao dobru namjeru potpisnika manifesta, nipošto ga nije odobrio, nego nasuprot.

U želji da naše svećenike upozorimo na kriva strujanja u neomodernističkoj teologiji, ovdje iznosimo nekoliko općenitih konstatacija.

Makar da se današnji neomodernisti rado kite zvučnim imenom progresisti oni to nisu. Oni samo prekuhavaju staro zelje židovskih Saduceja, koji su među ostalim nijekali opstojnost andjela i poricali uskršnucu mrtvih, kao i kasnijih kršćanskih heretika Arija, Nestorija i njima sličnih, te novatora iz 16. stoljeća.

Neomodernisti iskrivljaju katoličku nauku naročito u sljedeće 4 točke:
o Sv. Pismu, Euharistiji, Majci Božjoj, svećeništvu s osobitim obzirom na Papu kao vrhovnog svećenika u Crkvi.

Povodeći se za bibličarima racionalistima, posebno za protestantom Bultmann-om, neomodernisti krivo tumače katoličku nauku o inspiraciji Sv. Pisma. Njima nije Duh Sveti prvi i glavni auktor svetih knjiga. Bibličko nadahnuće oni poimaju naturalistički, na način kako je Horacije poimao pjesničko nadahnuće u onoj svojoj poznatoj izreci: *Est Deus in nobis, agitante fervescimus illo.* Stoga neomodernistima ni Evangjelja nisu nikakva povjesna vrela života Isusova, nego pobožna maštanja i mitovi prve kršćanske zajednice. Po njihovu, ne može biti ni govor o tome, da je Krist činio prava čudesa, a još manje, da je stvarno tjelesno uskršnuo. Da ovakvo naučavanje znači nijekanje Kristova Božanstva i totalno odbacivanje kršćanstva, po sebi je jasno.

Ako se u pitanje dovodi Božanstvo Kristovo i njegovo uskršnucu, onda Euharistija ne može sadržavati živoga Krista niti sveta Misa može biti žrtva, u kojoj se na nekrvni način obnavlja Kristova žrtva na Kalvariji. Euharistija je njima samo znak i simbol Krista, i ništa više!

Stoga sjedbenici neomodernizma dopuštaju sebi obavljanje euharistijske Tajne bez ikakvih ceremonija i znakova poštovanja: bez liturgijske odjeće, bez misne knjige, u privatnim prostorijama, pa i u gostionicama. Zna se i to dogoditi, da po svršenom činu odbacuju euharistijske prilike kao najobičniju i nevrijednu stvar.

I na Gospu gledaju neomodernisti posve naturalistički. Njih smeta njezin štovanje. Odbacuju ne samo oblik toga štovanja, koje je možda uvela nerazborita revnost nekih Gospinih štovatelja iz puka, nego i službena pobožnost odobrena od Crkve u skladu sa Sv. Pismom, i zdravom kršćanskom tradicijom.

Glavne misli "Manifesta" (prema I.C.I. od 15.IV. 1972.) možemo ovako prikazati:

"Šest godina nakon svršetka II Vatikanskog Koncila završila je III Rimska Sinoda biskupa bez ikakva opipljiva rezultata. Crkveni autoritet, koji se za vrijeme Koncila usudio suočiti neobično smiono sa starim i novim problemima, čini se da se u posaborskom vremenu ne može doći do pozitivnih rezultata u tako važnim i tako gorućim problemima kao što su pravda i mir u svijetu i kriza crkvene službe" (Znamo da su to bile teme prošlojesenske Sinode u Rimu).

Stoga, kažu spomenuti teolozi, brojni trpe zbog Crkve i širi se duh rezignacije.

Ne treba radi "krize autoriteta i povjerenja" optuživati crkvene osobe, jer one mogu imati dobru volju. "Pogreška leži više u samom sustavu Crkve, koji čuva sve oznake moći i zaostaje za svojim vremenom".

Papa i biskupi drže zakonsku, izvršnu i sudsku vlast "bez ikakve djelotvorne kontrole". Crkveni procesi nisu jasni, odveć se naglašava "autoritet i poslušnost", nesuvremeno se i tajno imenuju biskupi, odluke hijerarhije nisu dovoljno obrazložene, nastavlja se paternalizam s obzirom na laike, niži kler ne može se prizvati na nekoga protiv viših odredaba. "Sloboda koja se proglašava posvuda izvan Crkve, u njoj se suzbija". A pravda i mir propovijeda se tako da to Crkvu i hijerarhiju ništa ne stoji.

Crkva zaostaje za vlastitom misijom. Ona sama ne ide putem što ga isповijeda. Zato vidimo da se u svijetu budi zanimanje za Isusovu osobu, ali isto tako očito nezanimanje za Crkvu. Crkva "izdaje svoju misiju, udaljuje se i od Boga i od ljudi te upada u krizu" kad god vlada ljudima umjesto da im služi, kad god svoje ustanove, naučavanje i zakone prikazuje kao da su sami sebi svrha, kad god njezińi predstavnici svoje mišljenje iznose kao Božje zapovijedi.

Tako uglavnom glasi doktrinalni dio manifesta.

Zatim teolozi, u drugom dijelu, kažu da ne žele "preuzeti ulogu uprave", ali žele biti "suodgovorni za Crkvu". Predlažu stoga pet "orientacija" kako da se kreće iz stagnacije i rezignacije u Crkvi.

1. Ne smije se šutjeti! Makar bili u Crkvi manjina, treba javno govoriti i truditi se da se situacija izmijeni. "Svaki kršćanin, bio on u (crkvenoj) službi ili ne, bilo muškarac ili žena, ima pravo reći što misli o Crkvi i autoritetu i što smatra nužnim".

2. Svatko mora početi sam! Mnogo je toga u povijesti za Crkvu važno proizašlo iz "privatne, pojedinačne inicijative".

3. Ali isto tako treba "napredovati zajedno". Ako samo jedan nešto rekne, neće ništa postići. Petorica su "dosadni". A pedesetorica mijenjaju situaciju. To vrijedi i za laike i za svećenike. Zato su u Crkvi potrebne spontane grupe, solidarni pokreti, župska, svećenička i pastoralna vijeća koja mogu postati "moćno sredstvo obnove".

4. Potrebno je tražiti posredna i prelazna rješenja. Tako da ne naškodimo jedinstvu Crkve. "Navest ćemo samo jedan primjer: Problem zakona o celibatu... Svećenik koji je nakon zrela razmišljanja odlučio da se oženi, ne može se danas ^{vise} povući u rupu: dužan je na vrijeme obavijestiti svoju zajednicu. Ako zajednica želi da on ostane s njome, morat će upotrijebiti sva zakonita sredstva da je svećenik ne napusti. Ono što povjeravamo jednom laiku ili oženjenom djakonu (služba riječi, homiliju, krštenje, vjersku pouku, itd) ne možemo odbiti jednom svećeniku, makar se i sačuvao zakon celibata. Ipak treba savjetovati, dok se ne postigne zajednička uredba ovog problema, da se ovakvi svećenici suzdrže od presjedanja Euharistiji s obzirom na jedinstvo Crkve".

5. Ne posustati, ne napustiti ovu akciju! "Bez borbe nema obnove!" Bitno je imati pred očima cilj, raditi mirno i odlučno, čuvati nadu u Crkvu, vjerniju Evangeliju, otvoreniju, ljudskiju, autentičniju, "ukratko kršćansku"!

Može s uspjehom predavati matematiku i druge profane predmete čovjek, koji je slab karakter i loša vladanja, ali takav čovjek ne može uspješno propovijedati Božju riječ i poučavati mlađe katekizam.

Prigovori neomodernista protiv lika današnjega katoličkoga svećenika ne zaustavljuju se ni pred Vrhovnim svećenikom - Papom. Jedan je tako daleko pošao, da se je usudio napisati, da bi se Papi i Biskupima ne samo trebala dopustiti ženidba, nego da bi se oni morali čak na to i prisiliti.

Neomodernisti su veliki pobornici demokratizacije u Crkvi. Zato ne mogu podnijeti Crkvu uredjenu hijerarhijski, gdje vlast potječe od Krista, nego bi voljeli Crkvu sa vlašću od naroda. Pa ako već ne mogu potpuno odbaciti hijerarhiju, nastoje barem vlast joj što više ograničiti i na puk prenijeti. Papa bi prema njima morao upravljati Crkvom samo zajedno sa biskupskim kolegije. A Papa i Biskupi trebali bi da upravljaju Crkvom ovisno o kleru i narodu. Jedan uvaženi teolog piše, da Papa nije trebao izdavati svoju encikliku "Humanae vitae", a da nije prije poslušao bračne drugove širom svijeta, što oni o tome pitanju misle. Jednako bi Papa trebao postupati i u svim drugim pitanjima vjere i morala. Prema tome Papa ne bi bio više vrhovni Učitelj vjere, nego bi to bio kršćanski puk.

Mi vjerujemo, da je Krist ustanovio Crkvu i dao joj bitno ustrojstvo. U to ustrojstvo ljudi ne smiju dirati, jer je ono "iuris divini". Po Kristovoj uredbi Petar i njegovi nasljednici su vrhovni pastiri Crkve, temelj na kome Crkva počiva. Petru i njegovim nasljednicima povjerio je Krist dužnost, da svu braću utvrdjuju u vjeri, a ne da njih braća utvrdjuju. Petra i Papu utvrđuje samo Krist po Duhu Svetom.

Kamo vodi nepoštivanje vrhovnoga Papina učiteljstva u Crkvi, vidimo najbolje danas po krizi, koju Crkva proživiljuje.

Istina, po Kristovoj odredbi Papina vrhovna vlast je u Crkvi služenje Ali to ne znači, da Papa ima slušati, a vjernici zapovijedati. Nego da Papa treba zapovijedajući imati za svrhu ne svoju čast i korist, nego slavu Božju i duševno dobro vjernika, te u apostolskoj ljubavi svega sebe staviti u službu Boga i spasenja ljudi.

Ovo nekoliko nabačenih misli neka posluži braći svećenicima za ispravnu orijentaciju u današnjoj općoj pomenji i doktrinarnoj nesigurnosti, koju su najvećim dijelom prouzrokovali neki neodgovorni i "ultramoderni" teolozi.

U Mostaru, dne 26. svibnja 1972.

+ Petar, biskup

IV. MANIFEST 33 TEOLOGA "PROTIV REZIGNACIJE U CRKVI"

/Prikaz i osvrt na Manifest Msgr. Mije Škvorca, biskupa/

U mjesecu ožujku ove godine, objavila su 33 teologa "MANIFEST PROTIV REZIGNACIJE U CRKVI".

Manifest su potpisali: Auer, Boeckle, Biemer, Greinacher, Haag, Kasper, Kueng, Langsfel, Lohfink, Metz, Neumann, Vogt (Njemačka, 12); Haarsma, Jersel, Schillebeeckx, Schoenberg, Willems (Nizozemska, 5); Mc Brien, Mc Kenzie, Sloyan, Swidler (U.S.A., 4); Audet, Baum, Dowart (Kanada, 3); Gonzemius, Karrer, Pfuerter (Švicarska, 3); Floristan, Llopis, Villanova (Španjolska, 3); Graber, Klostermann, Nikolasch (Austrija, 3).

Manifest ima dva dijela. Prvi, doktrinalni dio obradjuje "tešku krizu autoriteta i povjerenja u Crkvi", a drugi, praktični dio daje pet smjernica kako da se Crkva izvuče iz suvremene stagnacije i krize.

Sabor se zauzeo za to da se nepotrebne povijesne naslage, razni formalizmi i centralističke tendencije, odstrane iz života Kristove Crkve. Upravo je stoga naglašena vlast mjesnih biskupa, njihov kolegijalni karakter, njihova upućenost na što bratskiju i što djelotvorniju suradnju svećenika i ostalih vjernika. U tom smislu doista imamo samo jednog Učitelja, a svi smo mi braća (cfr. Mt 28,19). Predvodnici crkvenog života imaju veću službu, veću brigu, veću odgovornost. Potrebna im je velika poniznost (cfr. Lk 22, 26; Iv 13,13), ali pri tome ne zaboravljamo da je Crkva sagradjena na Petru, na apostolima i njihovim nasljednicima (cfr. Mt 16,18; Mt 15, 15-18). U Kristovoj zajednici, kako je to iznio II Vatikanski Sabor u svojim Uredbama i Dekretima /Lumen Gentium, Christus Dominus, Presbyterorum Ordinis.../ postoji od Krista ustanovljeno Učiteljstvo i Vodstvo. Nije to nasilje i batinjanje, ali nije ni popustljivost ili nebriga za istinu i pravdu (Cfr Lk 10,16; Mt 28,20). Nije "suastav Crkve" kriv za krize savjesti. Krivi su ljudi. Kadikad oni koji predvode, ako nisu dovoljno zaljubljeni u Božju Objavu, ako nemaju dosta otvorenosti i ljubavi prema braći u Crkvi. Kadikad oni koji pripadaju Crkvi, ali bez duha iskrene suradnje, bez poslušnosti Duhu Svetomu i Evandjelu, bez radosnog pristanka uz poruke Učiteljstva, bez duboke želje da rade za jedinstvo.

Nisu li potpisnici manifesta mjesto autoriteta i vodstva hijerarhije htjeli nametnuti vjernicima svoj autoritet? Sigurno i oni imadu svoje mjesto i značenje u životu suvremenog kršćanstva. No sv. Pavao upozorava (I Kor 12,27-31) da su različiti darcvi i službe, prema tome i obveze i odgovornosti u Kristovu Otajstvenom Tijelu. Štetno je isticati tudje nedostatke i time kušati braniti svoje. Da su navedeni teolozi bolje istaknuli smisao službe, zadaću hijerarhije, suradnju svih članova Božjega naroda, kako to shvaća sv. Pavao, ne bi se zapleli u optužbe koje ih kompromitiraju. Trebalo je spomenuti uza sve naše propuste u Crkvi i sve one utjecaje pod kojima opstojimo i nastojimo sačuvati i drugima predati dragocjeno blago Objave i milosti. Nismo na svijetu sami. Živimo pod utjecajem i zlih ljudi i zlih duhova. Zašto napokon manifest šuti o svim pothvatima sv. Oca za mir u svijetu, za pravdu medju narodima, za rast obitelji i sreću pojedinaca? Zašto manifest ne govori o iskrenom zalaganju tolikih svećenika i laika, da zajedno sa svojim biskupima pronadju rješenja za probleme koji nadolaze iz životnih promjena?

2. Teolozi - potpisnici nisu nimalo sretniji u drugom, praktičnom dijelu manifesta. I tu se miješa svijetlo i sjena, dobri prijedlozi i naopake želje.

Učiteljstvo u Crkvi nikome ne brani da govori. Ono samo upozrava na neispravne ideje, ako netko krivo govori. Svaki kršćanin mora sam sebi zabraniti da ne govori i da ne piše bezrazložno, bespredmetno, iskrivljeno i bez ljubavi. Želja je Isusa Krista, želja Apostola Naroda, da naš govor bude konstruktivan, pun Božjega svjetla, plemenito usmjerena na izgradnju Božjega Naroda. Ni u svijetu ni u našoj Crkvi, ne moraju i ne mogu svi sve govoriti, svi sve predlagati, svi sve kritizirati, svi o svemu donositi ispravan sud.

Ako mora svaki od nas započeti nešto veliko ("privatnom inicijativom", rekli bi navedeni teolozi), onda bi to moralo biti djelo vlastite obnove prema uzoru u Kristu i u svetima, prema željama Evandjelja i Sabora. Ako moramo okupljati sumišljenike, okupljajmo ih ne u diverzantske i kontestatorske skupine, koje razbijaju zajedništvo nauke i života, nego ih okupljajmo u zajednice koje se tretaju čistoću Božje Istine, za ispravnu savjest, za bratski solidarni život, za veliku suradnju u dobru.

Teolozi u trećoj smjernici upozoravaju na rad raznih vijeća. To je želja i propis sv. Crkve. Nezgodno je što naglašavaju, kako bi Vijeća s ostalim skupinama morala pritiskom iznuditi razne promjene.

Čini se da četvrta "orientacija" otkriva pravi smisao manifesta. Teolozi u njoj plediraju za svećenike "koji nakon zrelog razmišljanja odluče da se žene"

Teolozi se nadaju uspjehu, jer je budućnost Crkve već počela, jer volja za obnovu prelazi krug nekih naprednih grupa, jer se polarizacija u Crkvi može premostiti, jer mnogi najbolji svećenici i biskupi, poglavari i poglavarice redovničkih zajednica izričito zahtijevaju dublje promjene, jer Crkva ne može zaustaviti razvoj svijeta, jer se povijest Crkve nastavlja, napokon i naročito zato jer vjerujemo da se sila Evanghelja Isusa Krista u Crkvi očituje s onu stranu ljudske nesposobnosti i površnosti i s onu stranu naše vlastite gluposti i rezignacije.

Tako uglavnom glasi praktični dio manifesta.

Na manifest je, koliko znamo, prvi odgovorio (29.III. 1972. u L'Oss. Rom., 1 str) Pročelnik sv. Zbora za katolički odgoj kard. Gabrijel Garonne. Iсти је папски дневник донио касније zajедничку изјаву немачког епископата и изјаву кардинала F. Koeniga (20.IV. 1972., str. 1), неке извјатке из католичке шtampe (25.IV. 1972., str. 2) i odgovor teologa Philippea Delhaye (27.IV. 1972., str. 2.).

Slobodno je i nama na ovakav manifest upozoriti i na nj nešto odgovoriti.

U njemu se, naime, uz neke dobre ideje nalaze i neprihvatljive analize i manje dobri prijedlozi. Kardinal Garonne (i p. Wenger u "La croix") tvrde da je ovo "kontestatorski" prijedlog, jer su neki potpisnici poznati kao teologi-kontestatori (Gotovo polovicu imena znamo iz revije "Concilium"). Njemački biskupi kažu da im je dužnost protestirati protiv manifesta kojim se teolozi žele osloboediti od crkvenih obaveza i, suprostaviti zajednicu vjernika autoritetu u Crkvi. Švicarski list "La Liberté" upućuje teologima-potpisnicima pitanje: nije li isticana "kriza povjerenja" probila prije svega iz "stavova kontestacija" koje - u ime slobode istraživanja i izražavanja - stavljaju pod upitnik sigurnost od koje smo dosad zajednički živjeli? "Le Courrier" iz GENEVE upozorava na "bijedno svojstvo teologije koju (ovi teolozi) naučavaju i na začudnu uobraženost s kojom sa svoje strane visoke katedre preuzimaju ulogu tužitelja u procesu, u kome su i oni, kao svaki kršćanin, optuženi". Neka svatko mirno prosudi jesu li to preoštare riječi i nepravedni sudovi.

Mi bismo za naše prilike upozorili svećenike i vjernike na ovo:

1. Medju potpisnicima ne nalazimo nijednog imena "koncilskih umjerenih teologa", kojima je na srcu istiniti napredak Crkve i svijeta (Rahner, Congar Chenu, Ratzinger, H.U. von Balthasar, Colombo, Danielou...). Možda je upravo stoga manifest "siromašan u teologiji" i borben u prijedlozima.

II Vatikanski Sabor i prije i bolje od ovog manifesta govori o promjenama u svijetu, koje zahtijevaju veću brigu za Krista u svijetu. Sv. Otac je više puta upozorio, biskupi nisu o tome šutjeli, da smo za tolike zaostatke u pravoj koncilskoj obnovi svi suodgovorni. Ta odgovornost raste s povjerenom službom. O tome ne može biti sumnje.

No mi prije svega vjerujemo da život naše kršćanske zajednice ima svoj temelj i početak u Objavi i Volji Isusa Krista. Što je On ustanovio i ostavio kao "bitni sustav" same Crkve, toga nijedan kršćanin neće nijekati ni dokidati. Kršćani moraju u svim vremenima i u svim povijesnim promjenama čuvati sve što je od Krista Gospodina darovano za opstanak i napredak Božjega naroda. Upravo je tu sporna tvrdnja "manifesta", koji kaže da pogreška ne leži toliko u osobama, koliko u "samom sustavu Crkve". Najviše zapinju o crkveni autoritet. Smeta im što taj autoritet ne potпадa pod kontrolu svih članova, ili barem "teologa" u crkvenoj zajednici. Htjeli bi ublažiti, ako ne i dokinuti poslušnost. Traže drugačije obrazloženje odluka i dekreta u Crkvi. Zahtijevaju "nepaternalističke" odnose svećenika i laika s hijerarhijom.

U svemu ovome nisu dovoljno razabrali niti istaknuli kako život Crkve zahtijeva i vodstvo, a ne samo liturgijski život i poučavanje. Posljednji je Sabor mnogo toga uredio, na što spomenuti teolozi zaboravljaju.

Tekst PORUKE prof. Cullmann-a:

Uvodne misli:

Neka mi bude dopušteno početi s jednom osobnom primjedbom, da se izbjegne svaka kriva interpretacija onoga što želim reći o sadašnjoj situaciji i osobito što smatram najžurnijim ekumeniskim nastojanjem u krizi koja zahvaća kršćansku vjeru u ovom času u svim Crkvama.

Neki bi zaista mogli vidjeti kontrast izmedju onoga što predlažem današnjem ekumenizmu i onoga što sam posljednjih 25 do 30 godina poduzimao da proširim odnose izmedju katolika i protestanata, dok je ekumenski pokret bio ograničen više na nekatoličke kršćanske Crkve. Tada sam pridružio svoje napore naporima nekih katolika i protestanata da pospješim to približavanje. To je nastojanje tada bilo teško, jer je bilo izvan preokupacija većine kršćana. Danas je to približavanje postalo stvarnost, što sigurno razveseljuje. Ali neki je ekumenizam postao na nesreću u širokoj mjeri stvar mode, traženje jedinstva pod svaku cijenu ne brinući se za temelj vjere ni za posebnu karizmu i poslanje Crkava, koje pretendira ujediniti. U tim uvjetima, vjerujem, da treba radije zakočiti ono što smatram lažnim ekumenizmom.

Tako se izlažem riziku da neke razočaram, koji će se požuriti reći, kako sam s godinama zanijekao svoju prošlost. Stoga želim odmah izjaviti, da se moj ekumeniski žar nije nipošto umanjio, naprotiv. Videći kako lažni ekumenizam prijeti ne samo istinitom ekumenizmu nego samoj kršćanskoj vjeri, uvjeren sam, da se ne treba povlačiti u nutarnjost Crkve, kojoj čovjek pripada, da bi se spasio temelj Evangjelja, nego treba ujediniti sve napore, da se pokuša zajedno sačuvati kršćansku vjeru od kompromisa, koji prijete da je razore.

Ne smije se misliti da je potrebno najprije ostvariti jedinstvo, a pitanje vjere odgoditi za kasnije. Naprotiv, produbljajući zajedno našu vjeru baš tim putem se približavamo jedinstvu.

Ono nije neki neovisan ideal, kojem bi se moglo časovito žrtvovati temelje Evangelijske. Molitva Kristova: "da svi budu jedno" (Iv 17,21) ne bi smjela biti odijeljena od svoga konteksta. Neće biti moguće zamijeniti vjeru kao temelj jedinstva nekim drugim elementom, bio on ne znam kako važan s ekumenskog stanovišta. Pače, zajednička socijalna akcija, kojoj ekumenizam mora nužno težiti, ne bi mogla nadomjestiti vjeru ukoliko je ona temelj jedinstva.

Time želim predusresti i drugi prigovor: da sam zanijekao svoju prošlost obzirom na otvaranje svijetu. Ekumenizam je vezan uz to otvaranje. Ako smatram svojom dužnošću, da danas reagiram protiv nazovi kršćanskog stava obzirom na svijet, a taj stav nije nadahnut vjerom, time sigurno ne upadam u neki loši konzervativizam. Uostalom, etikete "progresista" i "konzervativac" često gube svoj smisao. Progresizam bez vjere je opak. Sretan sam da se ovom porukom nalazim na strani katoličkih prijatelja koji su daleko od toga da ih se naziva onim što se misli pod nazivom "integrista", poznati zbog svoje otvorenosti, ali koji su i uznenimireni pred razvojem, koji sada konstatiramo u teologiji i u Kršćanskoj Crkvi i koji kompromitira istinsko otvaranje. Neka mi bude dopušteno podsjetiti da su protestantski reformatori XVI stoljeća bili prisiljeni boriti se protiv ekstremista koji su doveli u riziko sramote njihovo djelo. Dužnost je samih promicatelja obnove, a ne samo pristaša imobilizma, da reagiraju protiv ekstremizma. Kočiti u tom slučaju ne znači biti nevjeran nego vjeran poduzetom nastojanju.

Upozorivši na ovo, pokušat ću sada odgovoriti na slijedeća pitanja, da bih opravdao svoj poziv na osobito hitno ekumensko nastojanje u smislu zajedničke obrane temelja vjere protiv opasnosti, koje joj sada prijete.

Takav bi se svećenik na zahtjev zajednice u kojoj je služio mogao ostaviti i dalje u crkvenoj službi, izuzev zasad predsjedanje Euharistijskom slavlju. Ovo je nesumljivo pokušaj da se sadašnje uvjerenje u zapadnoj Crkvi promijeni. Radi se o pitanju koje uzbudjuje mnoge svećenike, jer premalo razmatraju Isusov savjet; saborske smjernice i vjekovno zakonodavstvo Crkve. Na ovu izjavu manifesta primjećuje prof. Saldo Valiente iz Perua: "Što se tiče celibata, moram reći da zaudara palež rožine. Čini mi se da je običnj čovjek morao previše podnositi ovaj napuhani klerički problem. Nedavno je održana Sinoda. Svećenički su celibat prije Sinode bombardirali teškom artiljerijom. Na Sinodi su govorili svi biskupi koji su željeli govoriti. Već je vrijeme da poštujemo naše obične vjernike, koji žele orijentaciju, kako bi bili dobri vjernici. Ovdje nažalost ima mnogo vanbračnih interesa i zato je dobro mutiti vodu".

U svom prikazu manifesta, profesor Delhaye se pita: Da li kršćanski puk od današnjih teologa ovako nešto očekuje? U mnogim se zemljama vjernici sablažnjavaju zbog doktrinalnih i moralnih stramputica onih ljudi koji bi morali kršćane voditi. Danas, kaže Delhaye, naša Crkva želi da u svjetlu II Vat. Sabora bude sve vjernija Evandjelu ne zabacujući ljudske vrijednosti. Želi produbljivati poruku Kristove Objave u njezinu vječnom i aktualnom značenju. U tome bi morali teolozi pomagati Crkvu. Autor misli da je potrebno govoriti pozitivno i radosno.

Zaključne riječi manifesta ističu "snagu Evandjela Isusa Krista" koja nadilazi "ljudsku nesposobnost i površnost, glupost i rezignaciju". Ako to vrijedi za sve kršćane dobre volje, koji rade oko interesa Isusa Krista i ljudskih duša, onda to vrijedi i za potpisnike ovog manifesta. Čekamo da i drugi teolozi, koji Crkvu ljube ne manje predano i zauzeto, reknu što misle o ovim i sličnim pitanjima.

A što se tiče nas ovdje, naših svećenika i suradnika vjernika, u našim prilikama i na našem specifičnom terenu, uvjereni smo da imamo i bez ovog manifesta i njegovih uputa dovoljno zdravih orijentacija u nauci svete Crkve, napose posljednjeg velikog Koncila. Zato u nama živi i djeluje nuda, da ćemo pronaći prema koncilskim smjernicama pravi put za svoju vjeru, za svoj kršćanski život, za naše zajedničko nastojanje oko opće reforme. I u našim srcima neće rovariti nikakva rezignacija.

O. MIJO ŠKVORC

/Službeni Vjesnik nadbiskupije zagrebačke, god. LIX, 1972, br. 4, str. 89-93/.

V. S v e Ć e n i c i m a n a r a z m i š l j a n j e

Časopis DER FELS, god. II, 1971. br. 12 donio je izvještaj o "Razgovoru katoličkih intelektualaca Europe", koji je održan 6. studenoga 1971.g. u Strasbourg-u pod predsjedanjem Gabrijela Marcel-a i kard. Danielou-a. Na taj "Kolloquium" bio je pozvan i eminentni protestant OSCAR CULLMAN, koji je bio promatrač na II Vat. Konciliu. Prof. Cullman spriječen bolešću poslao je svoju poruku tome skupu, u kojoj vrlo trijezno analizira današnju situaciju u kršćanskim zajednicama i daje svoje "orijentacije" za uklanjanje krize, u kojoj se nalazi suvremeno kršćanstvo.

U vezi s "Manifestom 33 teologa...", koji u hrvatskom prijevodu donosi SVJEDOČENJE, br. 83/1972 (što ga izdaje KRŠĆANSKA SADAŠNOST, Zagreb), držimo prikladnim subraći svećenicima prenijeti i misli i poglede uglednog protestantskog teologa Cullmann-a, a kao upotpunjjenje onome, što je Biskup-Ordinarij iznio u svojem pismu, i što je Biskup Škvorc napisao o "Manifestu 33 teologa".

II. UZROK SADAŠNJE KRIZE KRŠĆANSTVA

Odgovor na drugo pitanje: koji je uzrok sadašnje krize, uključen je već u odgovoru na prvo pitanje: to je degradacija vjere. Tu se kriju čini još težom kad se drugdje traži uzrok. Tako se s jedne strane čini odgovornom za tu kriju sekularizaciju modernog svijeta i njegovu transformaciju uspjesima tehničkog napretka. A s druge strane krivi se za nju stare strukture vjere i kršćanske Crkve koje više ne bi bile spasonosne da odgovore zahtjevima toga svijeta.

Što se tiče sekulariziranog svijeta i tehničkog napretka, kršćanin svakako o tome mora voditi računa. Točno je da je evolucija u tom pogledu učinila u posljednjim desetljećima izvanredan skok. Ali ne želeći potcijeniti te činjenice, ipak ne mogu se oteti misli da naša epoha, u nekom osjećaju superiornosti, koji se je moglo primjetiti u prošlim stoljećima, prete je rava promjenu situacije obzirom na način kako navještati Evandjelje. U tom smislu naša situacija sigurno nije tako izuzetna kako se to govori, i ne opravdava da se propovijedanje modificira i čak u svojoj biti.

Uvijek i ponovno treba se sjetiti da je propovijedanje križa bilo "sablazan" za svijet u svim vremenima. Ono je to bilo u vrijeme Apostola Pavla Kad je propovijedao u Ateni na Areopagu izazvavši smijeh slušatelja (Dap 17,32). To vrijeme nije poznavalo napredak moderne tehnike, a ipak je nastao sukob izmedju Evandjelja i rimskog svijeta.

Postoji nužna i spasonosna krija izazvana kršćanskim propovijedanjem usred stranog svijeta. Ta krija pripada svim vremenima i ona ne bi mogla protumačiti sadašnju kriju vjere.

Treba li je pripisati starim strukturama vjere i kršćanske Crkve? Da li su one kao takve nesposobne da odgovore novim potrebama? Neki su spremni brzo to tvrditi, ali često simplicirajući pitanje.

U svim epohama Evandjelje je moralo biti adaptirano preobrazbama svijeta. Sv. Pavao je bio "Židovima Židov i Grk Grcima". I u naše dane ima i na protestantskoj i na katoličkoj strani zakonitih adaptacija ukoliko se odnose na oblik propovijedanja. Ali substancija Evandjelja nije nikada bila modificirana po Apostolu Pavlu, i Crkve ga ne smiju modificirati s nakanom da izbjegnu smijeh Atenjana.

Kad je tokom povijesti prilagodjivanje svijetu bilo suviše tjerano naprijed tako da se povuklo u-taj "aggiornamento" pače i bit kršćanske vjere, posljedice za kršćanstvo bile su uvijek teške. Glavni cilj protestantskih reformatora bio je taj da u ime Evandjelja reagiraju na neke ekscesivne kompromise Crkve sa svijetom. Nevjernost je to protestantskoj karizmi i baštini Reforme, kad danas toliki protestantski teolozi i pastori ne poštuju neprelazive granice prilagodjivanja. - Ako kao promatrač korektno tumačim smisao II Vatikanskog Sabora, reći će da je na katoličkoj strani taj Koncil učinio napor s jedne strane da ostvari zakonito prilagodjivanje, ali je s druge strane u isto vrijeme pokušao, također, da odstrani posljedice nekih pretjeranih kompromisa, koje su prošle generacije učinile sa svijetom. Taj dvostruki pokret treba se nastaviti poslije Koncila. Ali, ako mi je kao protestantu dopušteno konstatirati, reći će da već od tada neki katolički krugovi, daleko od toga da se nadahnjuju nužnošću da je potrebno poštivati granice prilagodjivanja, koje nije dopušteno prelaziti, ne zadovoljavaju se da promijene vanjske forme, nego posudjuju norme misli i kršćanski akcije u modernom svijetu a ne u Evandjelju. Više ili manje svjesno oni slijede protestante, ali ne u onom što ima najboljega u vjeri Reformatora, nego idu za lošim primjerom koji im nudi izvjesni moderni protestantizam.

Veliki krivac nije sam taj sekularizirani svijet nego krivo ponašanje kršćana u odnosu prema svijetu, eliminiranje "sablazni" vjere. "Stide se Evandjelja" (Rim 1, 16). Neki misle da bi se izvršila zadaća, koja se stvarno sastoji u propovijedanju svijetu i u akciji u svijetu, da kršćanin mora biti "u smjeru vjetra" i da mora slijediti svaku modu. Sigurno, govor Biblije je kadkada teško shvatljiv današnjem čovjeku i potrebno ga je protumačiti. Ali to nije razlog da se zamijeni, kako se kaže, "jezik Kanaana" sa svim sloganima kojima se svijet služi. Mjesto da se ponose što upotrebljavaju točno iste metode i predlažu ista rješenja kao moderni svijet, trebali bi se pitati, nije li na taj način poruka kršćana ne samo degradirana nego učinjena potpuno suvišnom.

T r i p i t a n j a:

1. Da li je vjera u opasnosti u isto vrijeme u katolicizmu i protestantizmu?
2. Što je tome uzrok?
3. Kakvim se lijekovima treba suprostaviti krizi?

Ta tri pitanja su povezana. Obradit će ih u protestantskoj perspektivi. Ali situacija je ista i na katoličkoj strani. Razlike su samo u nijansama. Ekumenizam se ovdje predstavlja pod novim vidom: solidarnost u patnji.

I. DA LI JE VJERA ZAISTA U OPASNOSTI U KATOLICIZMU I U PROTESTANTIZMU?

Na jednoj i na drugoj strani nalazi se u krizi. U tome se svi slažu. Da bi se to dokazalo, obično se navodi opadanje zvanja, napuštanje bogoslužja, izlazak iz Crkve, ravnodušnost svijeta prema Crkvama. Nitko ne niječe tih fenomena. Ali to su samo simptomi. Zlo je u stvarnosti mnogo dublje: postoji kriza vjere.

A/ Smanjena vrijednost molitve.

Morao bih analizirajući sadašnju situaciju u toj stvari nabrojiti dosta elemenata. Ograničit će se da spomenem samo dva ukoliko se odnose: jedan na područje pobožnosti, drugi na područje teologije.

U mnogim sredinama, koje se zovu kršćanskima, postoji devalvacija molitve. Pod izgovorom da se treba boriti protiv svake lažne molitve i osobito protiv farizejske hipokrizije koju je Krist osudio, danas se često zapušta svaka molitva kao razgovor s Bogom, ili se dapače označuje kao molitva (što mi se baš čini pravim licemjerstvom) nešto sasvim drugo od onoga na što upućuje Krist, kad nas da se sa sinovskim pouzdanjem obratimo Bogu kao Ocu, premda On zna što nam treba prije nego ga molimo. Toliko se danas govori o "dijalogu", i ta je riječ postala jednim od modernih slogana, ali više se ne prihvaca dijalog s Bogom, koji nam je s Božje strane ponudjen u Evangeliu. Po Sv. Pavlu (Rim 8, 15-26) sam Duh Božji nas potiče na molitvu; Bog "dolazi u pomoć našoj slabosti" i obraća nam se kad molimo. Kad se više ne moli, to je dokaz da se Duh Sveti povukao. Simpflikatori suprostavljaju danas molitvi akciju, kao da velika djela nisu izvršili baš kršćani koji su svoju akciju temeljili na molitvi.

B/ Kriza teologije.

Ista kriza vjere vidljiva je u mnogobrojnim strujama teologije. Poput molitve svaka teologija ("Mudrost Božja") morala bi biti, po Apostolu Pavlu, plod Duha Svetoga, očitovanje i snaga Duha (I Kor 2,4).

Bog ne bi smio biti predmet spoznaje kao što je to neki drugi predmet. On nam se daje spoznati, On se objavljuje. "Duh Božji sve istražuje" (I Kor 2, 10). U tom smislu teologija nije profana znanost. Ona predpostavlja vjeru, makar vodi računa i o profanim znanostima. Ali danas je ona čisto i jednostavno promijenjena, na pr. u psihologiju ili u sociologiju. Tako se dogadja da teolozi govore manje dobro ono što drugi znanstvenici govore bolje. Nije to ono što ljudi očekuju od teologa.

Teologija je na putu da izgubi svoj objekt. Dokaz za to je beskrajna lista teologija genitiva, koja se - vidimo - još umnaža: teologija Božje smrti, teologija revolucije, teologija seksualnog života, itd., dok je jedini zakoniti genitiv već sadržan u riječi "teologija": Theos - Bog! Sigurno, potrebno je da se teologija ozbiljno zanima za sva područja označena drugim genitivima, ali polazeći točno od prvog objekta teologije, od Božje Objave, da je usvojimo vjerom i Duhom Svetim, koji nam je po njoj dan.

Mjesto da govorimo mladima da traže za Crkvu, u kojoj bi sve bilo zlo, nove norme u sekulariziranom svijetu - a to ih može samo ohrabriti da okrenu ledja kršćanstvu, - saopćimo im radost da se priključe, - makar rade u svijetu i za svijet, - zajednici koja se trudi da živi po načelima Evandjelja.

Ako nas vodi vjera, ona će učiniti našu poruku i našu akciju uspješnom unutarnjom snagom Evandjelja. S osobitom razboritošću treba se služiti sredstvima prenošenja izbjegavajući sve ono što je nedostojno obzirom na stvar koju želimo propagirati. To će biti konac slogana koji ponizuju teologiju, konac demagogije, koja izobličuje Crkvu i kojom se potiče najviše kolektivne instinkte

ZAKLJUČAK: U ČEMU JE NAJŽURNIJA ZADAĆA?

Želeći izvući ekumensku pouku iz prethodnoga vraćam se na ono što sam rekao na početku. Sadašnja kriza vjeru može roditi lagani (jeftini) ekumenizam u kojem Kršćani raznih konfesija susreću na temelju čisto negativne i nipošto konstruktivne kritike Crkava, i - što je još teže, - na temelju kapitulacije pred svijetom. Tako je i ekumenizam na putu da izgubi, takodjer, svoju ukorijenjenost u vjeri. Uniformnost ekumenizma takve vrste nema ništa zajedničkoga - jedinstvom kako ga shvača Novi Zavjet i koje se temelji na različnosti karizmi koje dijeli isti Duh!

Suočen s opasnošću koja prijeti kršćanskoj vjeri, predlažem da se kršćani svih konfesija, zabrinuti zbog sadašnje situacije, ujedine stavljajući svoje posebne karizme u službu zajedničke obrane Evandjelja.

Uvjeren sam da će doći dan kad bude Evandjelje svojom unutarnjom snagom triumfiralo. Slika koju sam predložio može se činiti mračnom. Ali ono što sam rekao o nužnosti povratka na žive izvore Evandjelja vjerom u Isusa Krista, slabo bi bilo shvaćeno, ako bi ta slika poticala na pesimizam. Vjera je vjera u pobjedu Isusa Krista. Ona uključuje sigurnost da kriza kroz koju prolazimo moramo smisao u božanskom planu povijesti spasenja. Ali mi moramo zajednički izvršiti dužnost koja nas obvezuje na mjestu i u vremenu, u koje nas je Bog postavio. To je naša ekumenska zadaća!

DER FELS, god. 2, broj 12, str. 380-382; LE CHRIST AU MONDE, 1972, br. 1, 61-69.

VI. RAZUMJEVANJE ČOVJEKA

/Osvrt dr JORDANA KUNIČIĆA, prof. moralne teologije rkt. bogoslovskog fakulteta u Zagrebu na izvještaj "Glasa Koncila" o nepoznatoj uputi "Svete Stolice o razumijevanju sporne enciklike" (GK, 1972, br. 8, str. 3),

U G.K. od 16.IV. 1972. br. 8 str. 3. donesen je prikaz jedne upute Kongregacije za kler u pitanju tumačenja enciklike HUMANAE VITAE. Raspravlja se o dopuštenosti ili ne-dopuštenosti hotimičnog sprečavanja začeća. Smatra se da je tom Uputom učinjen korak naprijed u tumačenju enciklike HV.

Moralist čita te retke s nepritajenom simpatijom. Kamen mu pada sa srca kada s kompetentne strane dodje neko rasvjetljenje tamne strane jednog problema. Prašina oko HV nije još potpuno nestala, iako se znatno smanjila. Duhovi se počeli strežnjivati.

1. U GK se govori o "spornoj enciklici". Smatram da je taj izraz pretežak. Nije lako govoriti o "spornoj" enciklici kada je u njoj, kako sam Papa reče 31.VII. 1968. iznio "božansku normu" u pitanju. Poslužio se mandatom povremenim mu od Krista (br. 6), te je nastupio kao čuvar i tumač moralnog zakona (br.

S t r u k t u r e Crkve : jesu li one UVIJEK vanjske forme,koje bi se moglo i moralo prilagoditi novim situacijama?

Već sam rekao da je to nedopustiva simpflikacija, ako se u toj stvari ne čini distinkcija,koja se nameće. Ima sigurno struktura,koje zbog svoga karaktera i porijekla mogu i moraju biti promijenjene, i to postaje obveza Crkve,kad one postaju z a p r e k a djelovanju Duha Svetoga.

Ali ima struktura,koje je sam Duh Sveti stvorio već od početka kršćanstva. Tokom vremena neke od tih struktura,nekoć instrument Duha Svetoga, sklerotizirale su se. Da li je to bilo uvijek zato što su stare? Stvarno,prije nego ih se ide mijenjati, trebalo bi se svaki put vrlo ozbiljno pitati, nisu li postale sklerotične, jer se Duh Sveti povukao iz njih; nije li to Duh kojim ih treba oživjeti. Treba suzbijati sklerozu, ali u ime Evandjelja,koje je nepresušiv izvor života, a ne u ime svijeta koji se mijenja.

Tu nije Duh Sveti na djelu nego drugi duhovi kad se bez razlikovanja i radikalno bez poštovanja u n i š t a v a sve ono što nam je bilo predano.

Sve ono što se naziva novim nije nužno djelo Duha Svetoga. Naprotiv,kad se stvara nove strukture slijepo oponašajući strukture sekulariziranog svijeta ne bri-nući se za dah života,koji im dolazi iz Evandjelja,one su obzirom na Evandjelje već u početku sklerotične,makar su nove.

III. LIJEKOVI DA SE SUPROSTAVIMO KRIZI

Bit će kratak govoreći o l i j e k o v i m a.

Ako je kriza vjere očitovana i otežana kapitulacijom pred svijetom,kršćani moraju naći ponovno hrabrost i radost da navješćuju ono što je za svijet "ludost", vjeru u ono što je već netko drugi ostvario,Isus Krist. Apostol se nije suočili sa svijetom /"Nemojte se prilagodjivati ovomu svijetu! Naprotiv, preobličavajte se obnovom svoga uma", Rim 12,2/; upravo propovijedajući "sablazan",osvojio je svijet za Evandjelje. Jedan od modernih slogana koji se stalno vraća pod pero i u usta takozvanih modernih teologa jest "vjerodostojnost - Glaubwuerdigkeit". Treba,kažu,da Crkva bude "vjerodostojna - autentična". Sv. Pavao nije tražio "vjerodostojnost", naprotiv,paradoksalno je baš to, što je nije tražio i njegova se poruka nametnula i dovela svijet da vjeruje (credo) ono što se ne može izvršiti vlastitim silama nego što nam Bog objavljuje u Isusu Kristu,što je Bog izvršio u Isusu Kristu.

Koncentrirajući se na izvore Evandjelja ostvarit ćemo istinsku obnovu. Samo tada ćemo imati nešto objaviti svijetu,nešto što on ne poznaje bolje od nas. I tad će nas slušati. Unutar Crkvi ne ćemo stvoriti bunu koja je protiv Duhu Svetomu nego zdravi entuzijazam u etimološkom smislu rijeći. Duh Sveti će ponovno probuditi zvanja i dat će "mir i radost" svim slugama Kristovim.

Ja ne propovijedam imobilizam. Potrebne su reforme u nutrinji i otvaranje prema vani. Ali molitva i meditacija moraju biti temelj akcije. Ne zaboravimo evandjeosku perikopu o Mariji i Marti (Lk 10,38) i ne zaboravimo da je apostol Pavao bio veliki misionar jer je bio čovjek molitve i teološke meditacije.

Sigurno je da moramo u nekim nastojanjima suradjivati sa "svjetovnim" grupama koje nisu kršćanske, a možemo u njima otkriti približavanje evandjeoskom idealu, i to nas mora obradovati,jer su oni možda bliži Kraljevstvu Božjem od nekih koji se smatraju "kršćanima". Moramo s njima djelovati tako dugo dok to dopuštaju cilj koji slijede i sredstva koja upotrebljavaju. Ipak ne ćemo im učiniti nikakvih usluga ako se zadovoljimo samo s time da ponavljamo ono što oni govore. Morat ćemo im prema potrebi reći nešto drugo i morat ćemo, u njihovom interesu,imati hrabrosti da im se suprostavimo s kategoričkim NE kad su njihovi ciljevi i sredstva u protivnosti s Evandjeljem.

I nije važno kakvi su to ciljevi ili konkretnе situacije (osim, kako je rečeno, ako je pitanje protusamoobrane, jer je Papa i to predvidio, te rekao da gore iz sena istina ostaje "pa makar protivno postupanje iznosi dokaze koji izgledaju časni i ozbiljni" (br. 16).

6. Konačno, GK ponavlja poziv na konačni sud savjesti, a savjest je nepovrediva. Jasno, za pojedinca njegova je savjest mjerilo postupanja. Ali koja savjest? Odgovorno pogrešna? Plod nemarnosti? Prkosna ili nepokorna? Koncil je u GS br. 50 jasno naglasio da u pitanju regulacije začeća savjest mora biti u suglasju s božanskim zakonom, okrenuta prema naučavanju Crkve, tako pravi sin Crkve neće usvajati smjernice protivne smjernicama Crkvenog učitelja (br. 51).

7. Doista kod nas i neki drugi pisci upotrebljavaju izraze "savjetovati", "dopustiti", ili recimo "subjektivno obranjivom" proglašiti izravnu upotrebu kontracepcijalnih sredstava, ali to je dosta nekontrolirano rečeno. Svakomu je jasno da je golema razlika između: priupustiti - ne osvrтati se - tolerira - ostaviti "in bona fide" s jedne strane, i bilo na koji način pozitivnim činom (savjetom, odobrenjem, pomaganjem, hrabrenjem itd.) sudjelovati u tom postupku tako da se snosi i dio krivice kao suuzročnik. To zna svatko tko je iole zavir u pravo ili zakone.

Preći preko smjernica naših biskupa koji gore o neodgovornom neznanju bona fides smatram da je neispravno. Ostaje mogućnost da isповједnik ne reagira (Upita biskupa, br. 30), ali ne reagirati kad za to postoje važni razlozi nešto je sasvim drugo nego pozitivno sudjelovati u samom činu. Subjektivni defektibilitet može biti takav da u pojedinom slučaju postupak postane ne-greš manje grešan, shvatljiv, jer, rečimo, samo materijalno ili površinski grešan, ali odobriti, braniti, savjetovati, takav postupak ne može biti u skladu s eneiklikom.

Razumjeti čovjeka - to je van svake sumnje. Isto tako je van sumnje da je najdoličniji oblik razumijevanja čovjeka i ljubavi prema njemu u tome da se ni u čemu ne umanjuje spasonosna Kristova nauka (HV, br. 29). Isto tako to znači da savjest čovjekova ne smije biti samovolja niti on smije samostalno odlučivati koji je put u pitanju ispravan (br. 10). Opстоje granice koje nikor u pitanju nije dopušteno prestupiti (br. 17).

Čini mi se da u ovom pitanju naša javnost nije ostala natrag, nego da smo nekako anticipirali urazumno tumačenje eneiklike. Ostaje nam da izraz "subjektivno obranjivo" preciznije izrazimo, bez dvoslislenosti, verificirajući izraz pomoću drugog izraza, ali svakako, ako je u pitanju izravna kontracepcija to ne može biti "odobriti", ni "braniti", ni "savjetovati", kako je već rečeno.

U svakom slučaju: razumjeti čovjeka, svakog čovjeka, ali ne sve odobriti. Ni za sebe ni za drugoga. Ne sve dopustiti - ni sebi, ni drugomu. Tko nas ovlasti?

/Sl. Vjesnik nadbiskupije zagrebačke, 1972., br. 4, str. 101-103/.

VII. UZ NOVI OBRED SAKRAMENTA SV. POTVRDE

U Sl. Vjesniku biskupije 1971., br. III, str. 4 objavljeno je, da je Pavao VI Ap. Konstitucijom "Divinae consortium naturae" od 15. kolovoza 1971. proglašio NOVI OBRED DIJELJENJA SAKRAMENTA SV. POTVRDE.

Na posljednjoj Biskupskoj Konferenciji u Zagrebu odobren je hrvatski prijevod Novog Obreda, i potvrđen od Sv. Kongregacije za bogoštovlje, ovih da na nakladnik liturgijskih knjiga KRŠĆANSKA SADAŠNOST dostavlja svim župskim uredima prijevod novog Obreda sv. Potvrde.

Iako nastup enciklike nije ex cathedra, ipak, Koncil nas je poučio da tako izraženu nauku treba ne samo s poštovanjem prihvati, nego uz nju iskreno pristati (LG br. 25). Spornost se lako nadje gdje se zlurado prihvaća rješenje.

2. Pavao Vl u enciklici jasno naglašuje potrebu razumijevanja čovjeka. S jedne strane, namjerna kontracepcija izvedena bilo kemijskim, bilo mehaničkim, ili bilo kojim drugim sredstvima, ostaje uvijek diskvalificirana s gledišta katoličkog morala (br. 14), ali i Šama enciklika računa na jednu konkretnu situaciju (o kojoj u br. 13) za koju moralisti danas govore da predstavlja primjer dopuštenosti neizravne kontracepcije, jer u igru ulazi samoobrana (muž pijanica forsira koncepciju, a brojna djeca onemogućuju majku da prihvati daljni porod bez štete po vlastitu egzistenciju). Osim toga u br. 29. enciklike pozivaju se svećenici da uvijek upotrebljavaju razumijevanje, podnošenje i ton kršćanske, očinske ljubavi prema eventualnim prestupnicima. I dopuštenost u svrhu liječenja ostaje uvijek na snazi.

3. Sve je to jasno. Nije jasno da li iz osvrta u GK slijedi, da bi bila dopuštena namjerna ili izravna kontracepcija uočavajući konkretne prilike druge vrste, gdje nije u pitanju egzistencija muža ili žene. Sasvim je različito reći da treba razumjeti teške obiteljske prilike, uočiti konkretnu situaciju - i odobriti, savjetovati, pomoći upotrebu izravno obesplodjujućih sredstava. Ako je dakle umjetna kontracepcija, recimo ona izravna ili namjeravana, uvijek neko zlo, kako se donosi i u osrvtu u GK, nije shvatljivo kako bi ona mogla biti dopuštena. Papa je rekao da "nikada, ni iz najtežih razloga" to ne bi bilo dopušteno. Onaj tko odobrava ili savjetuje postaje suuzročnik, to je očito. Nikada, dakle, ne smije postati predmetom svjesnog čina izravno poduzeta kontracepcija (HV br. 14).

4. Razumijevanje čovjeka i konkrenih bračnih situacija navelo je naše biskupe da oni u svojoj Uputi od 18. veljače 1970. doista nekako odvažno ali odmjereni (u br. 30) označe slučajeve konkrenih situacija u kojima isповједnik može "proći mimo" /ne govorim savjetovati, ni odobriti, ni uputiti, ni pohvaliti/ ni bilo kakvopozitivnim aktom postati suuzročnikom u činu koji je objektivno govoreci, uvijek neko zlo/. To se stručno reče ostaviti penitenta "u dobroj vjeri". To je konkretan slučaj pijanstva muža, brojne djece, slabe zarade, ženine bolest ugroženosti dječjeg odgoja itd. Naglašujem da su naši biskupi doista učinili svećenicima veliku uslugu.

5. Ne bih se složio s osvrtom u GK kao da je računanje na subjektivno stanje bračnih drugova nešto za našu javnost novo. GK prenosi misao da okolnosti mogu činiti čin "negrešnim... manje grešnim... subjektivno obranjivim". Doista je sporno značenje ovog izraza "obranjiv". Je li to isto što i "odobriv"? Koji izraz na tudjem jeziku? Ako se radi o "odobravanju", tada je potrebno vrlo do razlikovati o kojem se konkrenom slučaju radi.
Ponavljam: tolerirati, ostaviti u dobroj vjeri, ne upotrebiti koercitivno sredstvo skraćivanja odrješenja i sl. To je shvatljivo, ali odobriti se može jedino u slučaju ako se radi o obrani drugog života, o samoobrani, odnosno u slučaju neizravne kontracepcije.

Ne slažem se, ponavljam, s time da je za naše prilike u ovoj Uputi za kl nešto nova, jer, s jedne strane ništa se u enciklici bitno ne mijenja, a s druge strane, kod nas je KS izdala svoj dokumenat 27 ili Uputu francuskih biskupa u koj joj sam u pogовору upravo ovu nauku o subjektivnim okolnostima, subjektivnom defektibilitetu s više strana naglasio, kako se može vidjeti u izdanju Upute francuskih biskupa, str. 21-24.

Reći ćeš: ovo je tumačenje s kompetentne strane. Dobro, ali tada to tumačenje treba iznijeti precizno, ne dvoznačno, ne tako nepotpuno da se može tumačiti posve krivo, u raskoraku s jasnim tekstom enciklike koju se želi tumačiti. Jer formulacija jedne istine nije u nedogled slobodna; opстоji neka granica preko koje se izvrće autentični smisao.

Ovo je van svake sumnje:

Crkva ka ostalo nedopuštenu osudujuje upotrebu sredstava koja su izravno protivna plodnosti (br. 16), a manje ne važno kakva su to sredstva, tj. kemijske ili mehaničke naravi.

Potvrda se u pravilu slavi s Euharistijom da se označi, da je ova (tj. Euharistija) vrhunac kršćanske inicijacije. Red Potvrde propisujući da se Krizma dijeli preko sv. Mise nije mogao snažnije istaknuti povezanost sakramenta Potvrde i Euharistije. Ističući jedinstvo Potvrde i Euharistije obnovljeni obred sv. Krije nipošto ne želi kazati da Potvrda mora prethoditi prvoj sv. Pričesti. Šklijed: Krštenje, Potvrda, Euharistija je propisan jedino kad se odrastao krst. Ističući jedinstvo Potvrde i Euharistije želi se naglasiti da susret s Isusom Kristom započet u sv. Krštenju, koji je ojačan u sv. Potvrdi, ostvaruje se najpotpunije u Euharistiji. Potvrdjenik mora unaprijed intenzivnije živjeti od Euharistije i dublje proživljavati Pashalno Otajstvo svoga Gospodina u nedjeljnoj celebraciji Euharistije. Potvrdjenik je po Euharistiji najtjesnije sjedinjen s Isusom Kristom, ujedno, Euharistija je znak njegove potpune veze sa zajednicom Crkve.

Potvrda se ne može slaviti preko Mise, ako potvrdjenik još nije pričešć i preko krizmene Mise neće primiti prvu Pričest.

Redovito Biskup, koji dijeli Potvrdu, slavi Euharistiju, predvodi koncelebraciju i drži homiliju. Ukoliko on, iz opravdanih razloga, ne bi celebriрао, onda predsjeda Bogoslužju riječi i na kraju podjeljuje svečani blagoslov (n. 13).

Za krizmanu Misu sačinjen je novi obrazac. On se jedino ne može upotrebljavati u nedjelje došašća, korizme, uskrnsne nedjelje (od Uskrsa do Duhova), na svečanosti, pepelnici i Sveti Tjedan. I u te se dane mogu uzeti sva ili djelomična izabrana čitanja, kada se Potvrda dijeli preko Mise.

Kad se Potvrda dijeli izvan Mise, uvijek joj prethodi Služba riječi. Biblijskim je čitanjima dana posebna važnost. Zapravo, od slušanja Božje riječi dolazi mnogostruko djelovanje Duha Svetoga u Crkvi i u svakom kršteniku ili potvrdjeniku, i po njoj se u kršćanskom životu očituje volja Gospodnja (n. 13).

Djelitelj Potvrde, kada se sakramenat slavi izvan Mise, takodjer oblači svečano liturgijsko odijelo: košulju, štolu, plašt crvene ili bijele boje, kao što se i krizmana Misa slavi u crvenoj ili bijeloj boji.

Bilo da se Potvrda slavi s Misom ili izvan Mise, ona se u pravilu slavi ne za pojedinca nego zajednički, komunitarno, za sve potvrdjenike.

To je važan ekleziološki vid obnovljenog reda Potvrde.

Od toga se odstupa u dva slučaja: 1) U smrtnoj opasnosti, i 2) kada se odrastao krst. Tada on odmah zajedno s Krstom prima i Potvrdu.

Ostaje na snazi propis kan. 1021 CZ § 2: "Katolici, koji nisu krizmani, imaju se krizmati, ako je to ikako moguće".

Obnovljeni red Potvrde preporuča da nijedan krštenik ne ostane ne-potvrđen pa makar još ne došao k dobi razuma, ako mu prijeti smrtna opasnost, treba ga potvrditi sakramentom Duha Svetoga (br. 11).

/Nastaje problem u vezi s komunitarnim slavljenjem Potvrde s onima, koji nisu krizmani na vrijeme i pred vjenčanje traže da se "na brzinu" krizmaju. Primanje sv. Potvrde ne bi smio biti samo administrativni proces, nego na taj sakramenat trebalo bi stranku temeljito pripraviti odgovarajućom katehezom, i po mogućnosti upriličiti zajedničko primanje sv. Potvrde u određeni dan u sjedištu biskupije, katedrali.../.

Bilo bi poželjno da bi potvrdjenike pratilo na Krizmu njihov župnik ili vjeroučitelj, da ih u smislu novog obreda predstavi Biskupu i da ovome pomaže u celebraciji Potvrde.

Bilo da se Potvrda slavi s Misom ili izvan Mise, iza biblijskih čitanja a prije homilije, župnik ili drugi svećenik, u pravilu onaj koji je krštenika spremio na Potvrdu, predvede i predstavi djelitelju (n. 21).

P r e d s t a v l j a n j e potvrdjenika djelitelju Krizme jest obred na novost. Time se želi podsjetiti na stari kršćanski običaj, kad je kum predstavlja krštenika, upisivao ga u katekumenat i pratilo ga na svim etapama njegove kršćanske inicijacije.

Da bismo omogućili svećenicima da što bolje upoznaju se s novim obredom sakramenta sv. Potvrde, te da to mogu što uspješnije izlagati svojim vjernicima posebno mlađeži, koja se pripravlja na primanje sakramenta sv. Potvrde, donosimo ovdje

- A/ Kratki prikaz novog obreda dijeljenja sv. Potvrde,
B/ Katehezu o svetoj Potvrdi.

A/ NOVI OBRED DIJELJENJA SAKRAMENTA SV. POTVRDE

Obnovljeni red Potvrde uklapa se u opću liturgijsku obnovu. Kostitucija o sv. Liturgiji "Sacrosanctum Concilium" izričito traži obnovu obreda Potvrde "Neka se nanovo sastavi obred Potvrde da bude jasnija nutarnja veza toga sakramenta s čitavom kršćanskom inicijacijom. Stoga je prikladno da obnova krsnih obećanja prethodi samom primanju sakramenta Potvrde. Potvrda se može, ako je zgodno, dijeliti za vrijeme Mise; a za obred Potvrde izvan Mise neka se priredi obrazac koji će poslužiti kao uvod u Potvrdi" /SC, br. 71/.

Papa Pavao VI Apostol. Konstitucijom "Divinæ consortium naturae" od 15. kolovoza 1971. proglašio je obnovljeni obred sv. Potvrde.

Sam Papa koncem srpnja 1971. g. objavio je obnovljeni obred ovog sakramenta vjernicima koji su se okupili na trgu ispred crkve sv. Petra u Rimu riječima: "Želite li znati naprimjer, koji je izmedju tolikih dokumenata ovih dana zaokupio našu pažnju? Radi se o obnovljenom obredu i disciplini sakramenta Potvrde... Zašto vama i svima koji na slušaju to povjeravamo? Radi se o izvoru milosti, kome moramo pridati veliku važnost i koji osobito nova pokoljenja Crkve uvelike trebaju. Potrebito je novo izlijevanje Duha Svetoga, primjeno sa željom, svijesno, s osobnim zajedničkim angažiranjem. Potvrda je sakramenat unutarnjeg bogatstva i vanjskog svjedočenja. Ovo je potvrda kršćanina, dar duhovne punine i moralne jakosti. Kršćani prazni i slabí u naše doba ne ustraju i ne služe. Potrebiti su kršćani "potvrdjeni", t. j. živi u dvostrukom redu, naravnom i nadnaravnom, s težnjom za savršenošću /L'Osserv. Rom., 26-27.VII. 1971/.

Novi obred Potvrde ide za tim da ukloni nedostatke dosadašnjeg obreda i želi postići posve određeni cilj.

Nedostatci su dosadašnjeg obreda ovi: prekratak uvod, nedovoljno isticanje povezanosti kršćanske inicijacije, pasivnost potvrdjenika i zajednice za vrijeme obreda.

Cilj je novog obreda ovaj: istaknuti povezanost triju sakramenata kršćanske inicijacije: Krštenja, Potvrde, Euharistije. Pobuditi odgovornost mjesne kršćanske zajednice za potvrdjenike i svijest potvrdjenika o dužnosti svjedočenja.

Struktura Obreda:

Obred se sastoji od 1/ Službe riječi i 2/ celebracije sakramenta.

1/ Služba riječi: Ima ulazni obred: Dolazak djelitelja uz ulaznu pjesmu, poklon oltaru, pozdrav zajednici i molitva;
bogoslužje riječi: Biblijska čitanja s medjupjesmom, predstavljanje potvrdjenika, homilija.

2/ Celebracija sakramenta sadrži: Obnova krsnih obećanja, polaganje ruke istodobno s molitvom, pomazanje Kriznom, sveopća molitva vjernika.

Obred se nastavlja slavljenjem Euharistije ili molitvom Oče naš, kada se Potvrda dijeli izvan Mise. Na kraju je trodjelni, svečani blagoslov.

c/ U smrtnoj opasnosti, a biskup ne može lako doći, ili je opravdano spriječen, župnik (i njegovi pomoćnici, a ako oni ne mogu onda bilo koji prezbiter koji nije podložan cenzuri ili crkvenoj kazni) / n. 7 a,b,c/.

Ako ima mnogo potvrdjenika, djelitelju mogu pomagati:

a) oni koji u dijecezi imaju neku posebnu službu, kao što su generalni vikari, biskupski delegat, dekanii.

b) župnici i vjeroučitelji na čijem se području sakramenat podjeljuje i koji su spremali potvrdjenike (n. 8).

Ovdje se radi o koncelebraciji sakramenta Potvrde. To je novo. Ta se novost oslanja na starodrevni običaj, da biskup na Sveti Četvrtak okružen svojim prezbiterijem posvećuje krizmu. Biskup uz pomoć svoga prezbiterija krizmu posvećuje, i, u određenim slučajevima, podjeljuje je uz pomoć svoga prezbiterija.

Novi obred stavlja točan okvir i granice koncelebraciji sakramenta Potvrde: uzrok je prava potreba zbog velikog broja potvrdjenika. Koncelebrirati Potvrdu ne može svaki prezbiter već oni koji imaju posebnu službu u dijecezi, župnici na čijem se teritoriju Potvrda podjeljuje i oni prezbiteri koji su na osobiti način pridonijeli u spremanju potvrdjenika.

K u m o v i

Obnovljeni obred dokida propis kan. 796 § 1 CZ da kršteni i krizmani kum ne budu ista osoba. Da se istakne jedinstvo Krštenja i Potvrde poželjno je sada da krsni kum budu i krizmani kum. Tako jedna te ista osoba prati krštenika i pomaže mu na putu njegove kršćanske inicijacije. Ali nije izričito naredjeno, da mora biti krsni kum ujedno i krizmani kum(n. 5).

D o b k r i z m a n i k a

Da netko može valjano primiti sv. Potvrdu traži se:

- da je kršten,
- ako je došao k razumu, da je u milosti, dovoljno poučen i da može obnoviti krsna obećanja (n. 12).

Opća je norma da se Potvrda prima u 7 godini života. Ali je ostavljeno da Biskupske Konferencije zbog pastoralnih razloga mogu odrediti, da se Krizma prima u zrelijoj dobi. /Kod nas po odredbi odnosno zaključku BKJ, a koji su zaključak pojedini biskupi proglašili kao zakon za svoju dijecezu, Potvrda se podjeljuje u višim razredima osmogodišnje škole i nakon četiri godine redovite katehizacije./

K a t e h e z a

Ona ima glavnu zadaću da potvrdjenike, njihove kumove i roditelje kao i čitavu župsku zajednicu pouči o nauci, učincima i obavezama sakramenta Potvrde.

Kateheza treba da se oslanja na biblijska čitanja, koja su doista veoma sadržajna i prikladna za pouku. Uz to treba dobro rastumačiti sam obred dijeljenja sv. Potvrde i značenje pojedinih dijelova obreda s praktičnim zaključcima za svakidašnji život pojedinca i zajednice.

Evo nekoliko tema, koje bi se mogle obraditi u vezi s katehetskom pripravom na sakramenat sv. Potvrde:

- Obećanje Duha Svetoga - u St. i N. Zavjetu.
- Krist, Pomazanik Duha Svetoga. Djelovanje Duha Svetoga u Isusovom zemljakom životu.
- Duhovski dogodaj u životu apostola i Crkve.
- Potvrda - ponovljeni Duhovi u životu potvrdjenika i mjesne kršćanske zajednice.

Dosad je redovito župnik ili neki drugi svećenik neposredno prije potvrde pojedinog krizmanika izgovarao njegovo ime biskupu. Po obnovljenom obredu trebao bi sam krizmanik predstaviti se i kazati svoje ime. Tim se u celebraciju ovog sakramenta unosi nešto osobnog, uspostavlja se neposredniji kontakt krizmanika i djelitelja. Ali kad je veći broj krizmanika, onda ih župnik ili koji drugi svećenik predstavi zajedno biskupu.

Obnovljeni obred Potvrde inklinira više, da krizmanici u povorci dolaze u svetište, gdje se nalazi djelitelj, i to ima svoje simbolično značenje, da su krizmanici naime spremni odazvati se svom kršćanskom poslanju, a ne da djelitelj Potvrde ide od jednog do drugog krizmanika.

O b n o v a k r s n i h o b e ĉ a n j a

Jest sastavni dio celebracije sakramenta Potvrde. Obnovom krsnih obećanja i isповješću vjere ističe se povezanost Krštenja i Potvrde. Potvrdom se nastavlja i upotpunjuje ono što je Krštenjem započeto. Ovo je čas kada potvrdjenik pred zajednicom Crkve, kojoj predsjeda Biskup, svjesno preuzima obaveze svoga krštenja, da će svoju vjeru isповijedati i za nju svjedočiti. Potvrdjenik će to svake godine u Vazmenoj noći obnavljati. Da on svoje obećanje, doista, i izvrši, potrebito je da crpi snagu na Vazmenom otajstvu Gospodnje smrti i uskrsnuća, i da ga slavi zajedno s kršćanskim zajednicom svake nedjelje i blagdana.

Da se izbjegnu samo makinalni odgovori "odričem" - "vjerujem" potreba je u katehezi poučiti krizmanike, vjeru o značenju krsnih obećanja. Bez kateheze oni neće razumjeti da se dogodjaj njihove potvrde nadovezuje na dogodjaj njihova krštenja, niti će shvatiti da sakramentom Potvrde dublje ulaze u otajstvo Krista i tjesnije se povezuju sa životom Crkve.

Polaganje ruku i pomazanje krizmom

Molitva, polaganje ruku i pomazanje krizmom na čelu jesu središnji dio celebrazije sakramenta Potvrde. Djelitelj najprije poziva prisutne na molitvu. Kratka stanka, molitva u tišini. Zatim slijedi polaganje ruku i istodobno djelitelj govori propisanu molitvu.

Polaganje ruku - biblijska gesta, nalazimo je već u DAP, 8, 15-16; 19,5. Liturgijske knjige na Zapadu propisivale su tu gestu, dok je na Istoku isčezla skoro na početku.

Materija ovog Sakramenta - bitna - krizma, kao i dosad.

Forma: N. ACCIPE SIGNACULUM DONI SPIRITUS SANCTI - N. PRIMI PEČAT DARA DUHA SVETOGA!

Forma je preuzeta iz bizantske liturgije uz malo preinačenje. Već je stara. Poznata je već sredinom V. stoljeća. Ona kratko i sažeto izriče vlastiti i posebni učinak Potvrde: primanje dara Duha Svetoga! Dosadašnja forma u Zapadnoj Crkvi: N. znamenujem te znakom križa.... upotrebljava se od XIII. stoljeća.

Riječ forme: primi - accipe - ističe ulogu djelitelja sakramenta. Djelitelj snagom svećeničkog posvećenja upravljaju Isusa Krista, koji je po djelitelju i vidljivom sakramentalnom znaku sada djelotvoran u Potvrđi.

D j e l i t e l j P o t v r d e

Prvotni djelitelj Potvrde jest biskup. Obnovljeni obred sv. Krizme ističe za to dva razloga: 1) jasnije se očituje povezanost Potvrde s duhovskim dogodnjem; 2) veza potvrdjenika s Crkvom, da on izvrši Kristovu zapovijed: budite mi svjedoci.

Osim Biskupa po samom pravu mogu dijeliti Potvrđu:

a/ Apostolski Administrator, iako nije biskup, prelat ili samostojni opat, apostolski vikari i prefekti, kapitularni vikar u granicama dijeceze, dok mu traje služba.

b/ Prezbiter koji zakonito krsti odraslu osobu i osobu u dobi katehizacije ili odraslog prevede u potpuno jedinstvo Crkve.

Ali ova svečanost, koja je označivala jedinstvo kršćanske inicijacije i bitnu ulogu biskupa u njoj, nije se mogla svuda sačuvati. Kada se umnožio kršćanski puk, jasno je da biskup nije mogao osobno prisustvovati svim svečanim slavlјima krštenja.

Najprije u Rimu, pa poslije i po cijelom Zapadu, došlo se do zaključka da se rastavi obred sv. krizme od obreda sv. krštenja. To se činilo malo pomalo i ne bez protivljenja. Tako su se odricali da se na vidljiv način očituje ona tjesna sveza, koja je izmedju sakramenta kršćanske inicijacije. Ali namjesto toga očitova se, i vrlo jako, uloga biskupova.

Novi obred sv. krizme uvodjenjem obnove krsnog zavjeta za krizmanike, pripuštanjem istoga onoga kuma na krštenju da kumuje i na krizmi (očita abrogatio kan. 796) naglašuje svezu krizme s krštenjem. Predviđajući pričest pod obje prilike za novokrizmanike, njihove kumove, roditelje i vjeroučitelje, stavlja se akcenat i na ovaj završni sakramenat kršćanske inicijacije.

Preporuka da se za obred sv. krizme učini sve, da bude imao blagdanski i svečani značaj za lokalnu Crkvu, angažira svu župsku zajednicu u pripremama, da svatko na svoj način dade svjedočanstvo svoje vjere i povezanosti s Crkvom /OC, 4/

U naše doba kada je Koncil naglasio tjesnu povezanost izmedju biskupa i svećenika, u jedinstvu istoga svećenstva, iznosi se mogućnost da svećenici mogu koncelebrirati ovaj sakramenat zajedno s biskupom i s krizmom od njega posvećenom. U ovom slučaju važno je protumačiti dobro onu svezu koja povezuje krizmanika s biskupom. Tako neće nipošto biti tlapnja: želja da služenje krizme postane i za kršćane našega vremena povlašteni znak njihove povezanosti s Crkvom, i ujedno sredstvo da se aktivno uključe u njezin život i u njezino poslanje.

2/Dar posebne jakosti Duha Svetoga

Danas je teško biti kršćanin. Ali Evandjelje nije nikada bilo ni lakše rješenje ni put slabijeg otpora. Stoga kada je Isus obećao svojim apostolima poslati Duha Svetoga, govorio je o Njemu kao o snazi koja dolazi odozgo, o jakosti Duha koji će doći na njih.

Sakramenat krizme, koja nadopunja krštenje, podjeljuje krštenima snagu Svetoga Duha, s obnovljenim djelovanjem koje im je sasvim potrebno. Ovu čudnovatu odvažnost već možemo promatrati u primjerima prvih Isusovih učenika, koji se ne boje suočiti s opasnostima, pa sjaju od veselja kad su bili dostojni trpjeti za Krista.

A čitava povijest Crkve puna je sjajnih primjera obične i herojske jakosti njezinih sinova i kćeri. Pa i u naše vrijeme, po čitavome svijetu i u raznim društvenim sustavima, vjerna djeca Crkve trpe hrabro progonstvo radi pravde. Koliki samo medju kršćanima pokazuju upravo herojsku nadljudsku vjernost. Duh Sveti ne uskraćuje tu jakost ni odijeljenoj braći. Oci II Vat. Sabora javno priznaju neustrašivu vjernost te naše braće koja svjedočiše o djelatnoj jakosti Duha Kristova ... "ponekad i lijući svoju krv", pa nam napominju: "Sve što milost Duha Svetoga izvodi u našoj rastavljenoj braći to može biti i na našu izgradnju" /UR, 4/.

Pa i nova fórmá sakramenta krizme, preuzeta iz bizantinske liturgije, sretno je izabrana da označi upravo ono što je manjkalo dosadašnjem. Tradicionalna formula, koja siže sve do XII stoljeća, ima naglašene riječi CONSIGNATIO - ZNAMENOVANJE i CONFIRMATIO - POTVRDJIVANJE. Očito nam je da je u njoj nedostajala riječ spomena Duha Svetoga i njegova dara. Današnja glasi: "PRIMI PEČAT DARA DUHA SVETOGA". U onom imperativu "primi" (kojega nema bizantinska formula) slobodno možemo gledati neko obogaćenje, ako se tim zapovjednim načinom naglašuje i sakramentalna snaga i posredništvo djelitelja sakramenta.

Ovaj sakramenat se zove još, upravo po riječi "CONFIRMATIO" - i POTVRDA. Bog, naime, jakošću ovoga sakramenta potvrđuje u krizmanicima ono što je počeo raditi u njihovu krštenju, te ih upućuje, prati i vodi do tvrdoće kršćanske savršenosti. Ali ne potvrđuje samo, nego i jača.

- Krst, Potvrda, Euharistija.
- Potvrda i osobno posvećenje.
- Veća povezanost potvrdjenika s Crkvom, njegova odgovornost za Crkvu i dužnost svjedočenja.

Kateheza treba obuhvatiti ne samo krizmanike nego i roditelje, kumove, čitavu mjesnu kršćansku zajednicu. Kršćanska je zajednica odgovorna za potvrdjenike i za ostvarenje njihovih obaveza.

Ako svi oni postanu svijesni značenja Potvrde na putu kršćanske inicijacije i obaveza koje proizlaze iz Potvrde, moći će krizmanicima pomoći ne samo u pripravi nego i u životnoj kršćanskoj praksi.

/ Skraćeno prema Sl. Vj. zadarske nadbiskupije, 1972., br. 3-4, str. 19-30/.

B/ KATEHEZA O SVETOJ KRIZMI

Apostolskom Konstitucijom "Divinae consortium naturae", na Veliku spu 1971., službeno je objavljen novi red krizme. Tipsko izdanje Reda krizme ima dva dijela: Prvi sadrži Dekret objavljanja, Apostolsku konstituciju i Napomene. Drugi ima rubrike i tekst za vršenje obreda.

S obzirom na onaj prijašnji, ovaj novi obred je obogaćen, a osobito ostvarenjem naredbe koncilске Konstitucije o liturgiji, koja je htjela puno jasnije naglasiti nutarnju svezu sakramenta sv. krizme s čitavom kršćanskom inicijacijom /usp. SC 71/.

Bitni elementi za pouku vjernika o ovom sakramentu zreale se kroz čitav novi obred i ustvari su ono t r e j e naglašeno Božjem narodu već u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi /usp. LG 11/:

- savršenija vezanost uz Crkvu;
- dar posebne jakosti Duha Svetoga;
- dužnost svjedočenja za Krista.

O svemu tome valja vjernicima govoriti, poticati ih da o tome razmišljaju i pobožno mole da uzmognu prema tome i živjeti.

1/ Savršenija vezanost uz Crkvu

Već u Djelima apostolskim opažamo /usp. Dj 8,14-17/ da je sv. krizma u pravilu pridržana apostolima /i njihovim naslijednicima biskupima/, jer apostoli šalju Petra i Ivana u Samariju, da onima koji su priglili riječ Božju dadu Duha Svetoga po sakramantu krizme.

Ova služba, u početku Crkve pridržana samo apostolima, vrši se poslije kao služba pridržana biskupu. U doba kada su se krštavali drasli, jasan nam je, iz povijesti, posao biskupov. Dok krštavaju svećenici djakoni, biskup čeka novokrštenike, koje k njemu dovode; a on im polaže ruke i govori: "Gospodine Bože, koji si ih učinio dostoјnjima da prime oproštenje grijeha po kupelji preporodjenja Duha Svetoga, pošalji na njih milost, da tebi služe po tvojoj volji, jer je tebi slava...". Poslije stavlja biskup posvećeno ulje svakom na glavu, i pošto je svakome učinio na čelu znak križa, zagrli ga i reče mu: "Gospodin s tobom!". A onda novokrštenici, puni sreće, izmjenjuju poljubač mira sa svom svojom braćom u Kristu, naglašujući time čvrstu vezu, koja ih odsad s njima veže.

Za ovo nam je svjedok sv. Hipolit, koji u svojoj "Traditio apostolica" iz početka III stoljeća, ima sačuvan obred sv. krizme.

Tako je jasno da je bila služba biskupova potvrditi u ime Gospodnje ulazak novokrštenika u njegovu Crkvu. Odgovoran za apostolat, on je njih javno pridruživao po daru Duha Svetoga, apostolskom poslanju Crkve u svijetu.

Za ovo poslanje apostoli imaju glavnu, ali ne isključivu odgovornost. Čitava je Crkva "poslana", čitava je Crkva misionarska. Evo zašto je sv. Petar, onoga znamenitoga jutra, obećao prisutnom mnoštvu Duha Svetoga u ime Gospodnje, jer "vama je ovaj obećani dar namijenjen, vašoj djeci, svima, koji su daleko, koli-kogod ih pozove k sebi Gospodin, naš Bog" /Dj 2,39/.

Za davanje Duha Svetoga onima koji pristupaju k vjeri apostoli nisu okljevali preuzeti obred izričito poznat u upotrebi u Starom Zavjetu.

I očito vidimo, odmah od početka, da polažu ruke na glavu krštenika, da prime Duha Svetoga, te da tako budu pridruženi u njihovo misionarsko djelovanje. Tako se i obistinilo Gospodinovo obećanje: "DUH ISTINE... svjedočit će za mene. I vi ćete svjedočiti" /Iv 15,26-27/.

Ovom simboličnom znaku brzo se dodao i još jedan posudjen iz židovskih običaja. U Bibliji, na više mesta, nalazimo potvrdu da izljevanje ulja na nečiju glavu znači dolazak Duha Svetoga /usp. I Sam 16, 13/.

I samo ime Krist znači onoga koji je primio pomazanje. Pa kada je baš ovo pomazanje u liturgiji sakramenta naglašeno i u rimskom obredu, treba da nam je i jasan razlog za to. To je upravo činjenica da svi kršćani imaju udjela na izljevu Duha Svetoga, čiju je puninu primio Krist. Tako je Crkva htjela vidljivim znakom pokazati da Duh Sveti napunja srca krizmanika, da i oni takodje uzmu udjela u proročkom poslanju apostola i daju svjedočanstvo za uskrasnuloga Gospodina.

Dok se tradicionalna crkvena nauka o sakramenu krizme većinom i uglavnom temeljila na pseudodekretalima pape Melcijada, dotle se moglo trpjeti zaustavljanje na osobi krizmanika kao pojedinca i na sakramentalnim učincima za njegovo osobno posvećenje. Danas je to veoma malo i jednostrano, pa i kada naglašujemo angažiranost krizmanika kao pojedincu u dužnom svjedočenju za Krista. Otkriće temeljne dužnosti komunitarne dimenzije u povijesti spasenja i u bogoštovlju, a koju ta povijest preuzima i iznova naglašuje pod sakramentalnim znakovima; novi naglasak stavljen u nauci o Crkvi kao traženje životnog izražaja Božjeg naroda; pa i onaj akcenat stavljen na biskupa /OC,7/, i to ne toliko na juridičkom području, koliko na onom "sakramentalnom" gdje on kao najčasniji liturg mjesne Crkve, - sve je to učinilo da je sakramenat krizme zasjao u pravoj svjetlosti, doslovno kao "SAKRAMENAT CRKVENE ZAJEDNICE" / a to prema izjavi J.P. Bouhot-a, koji je to stavio kao naslov svojoj novoj knjizi/.

A da ne mislimo da je to plod mašte, dobro je posegnuti za par citata iz Dokumenata II. Vatikanskog Sabora, gdje se govori o komunitarnoj dužnosti svjedočenja za Krista.

Evo ih. Promotrimo ih dobro.

- Budući da partikularna Crkva ima što savršenije odražavati sveopću Crkvu, neka dobro zna da je poslana i k onima koji ne vjeruju u Krista, a borave s njom na istom teritoriju, da svjedočanstvom života pojedinih vjernika i cijele zajednice budu znak koji im otkriva Krista /AG,20/.
- Crkva nije pravo utemeljena, ne živi potpunim životom niti je savršeni znak Krista medju ljudima, ako s hiperarhijom ne postoji i ne djeluje laikat u pravom smislu. Bez djelatne prisutnosti laika Evangjelje se ne može duboko utisnuti u duh, život i rad nekog naroda /AG,21/.
- Apostolat je laika sudjelovanje u samoj apostolskoj spasiteljskoj misiji Crkve, i za taj apostolat SVI su odredjeni od samoga Gospodina po krštenju i potvrđi... Svaki je laik zbog samih darova koje je primio ujedno svjedok i živo orudje misije same Crkve "prema mjeri u kojoj mu je Krist dao svoj dar" (Ef 4,7) /LG,35/.
- Svi su naime vjernici, živjeli oni bilo gdje, primjerom života i svjedočanstvom riječi dužni novoga čovjeka, koga su krštenjem obukli, i snagu Duha Svetoga, koji ih je po potvrđi ojačao, tako očitovati da ostali ljudi, promatrajući njihova dobra djela, slave Oca (usp. Mt 5, 16) i potpunije shvate pravi smisao ljudskog života i opću povezanost ljudske zajednice /AG, 11/.

A upravo je naš Spasitelj mislio na ovo jačanje kao posebni dar Duha Svetoga kada je obećao svojim apostolima: "Primit ćete snagu, pošto Duh Sveti dodje na vas..." /Dj 1,8/ uz naredbu: "A vi ostanite u gradu dok se ne obučete u silu odozgo" /Lk 24,49/.

Tu silu odozgo, snagu Duha Gospodnjega, vrlo lijepo označuje mazanje krizmom. To je mazanje posvećenim uljem bilo najprije uvedeno u Istočnoj Crkvi, a tek poslije i u Zapadnoj, i to kao nadopuna prvotnom polaganju ruku. I danas je ostalo polaganje ruku biskupa, a i drugih svećenika-koncelebranata (u šutnji), ali polaganje ruku ne spada na bitnost obreda krizme. "Biskup umočivši palac desne ruke u krizmu, čini njime znak križa na čelu krizmana". U tome se obredu nalazi materija sakramenta: mazanje krizmom po čelu, u kojem mazanju je uključeno i polaganje ruke na glavu krizmanika. Naglasak je dakle na mazanju krizmom. To su vrlo lijepo protumačili i osvijetlili stari crkveni pisci, koji su, u helenističko-rimsko doba, vrlo dobro poznavali praksu športskih rvača da se mažu uljem da bi bili gipkiji, te da bi se lakše izvukli iz protivničkih ruku. Eto to je bila simbolika za dar posebne jakosti Duha Gospodnjega. Nije uvažen prijedlog nekih liturgista da se u obredu ukine mazanje sv. uljem, a ostavi samo polaganje ruku; ostalo je jedno i drugo: u mazanju se nalazi i polaganje ruku.

Ukinut je udarac po obrazu, koji je ušao u običaj na prijelazu iz XII u XIII stoljeće. Netko ga dovodi u vezu s germanskom pravnom simbolikom. Dječacima se davao udarac kod utvrđivanja medjaša zemljisnih posjeda, da se tako mogu sjetiti i u slučaju spora svjedočiti. Isto se tako davao udarac dječacima kad su bili proglašeni punoljetnima, da posljednji put podnesu sramotu udarca. Neki su mišljenja da je ovaj udarac po obrazu ne samo higijenski i čedni, nego i zvučni nadomjestak onoga poljupca, koji je biskup davao krizmanicima. Taj je poljubac mira spominje u Egipatskim konstitucijama /Usp. Const. Aegypt. XVI, 18/ i u Hipolitovojoj Traditio Apostolića. Htjelo se, posve je razumljivo, da se ukloni ovaj udarac, koji je previše bio u središtu pažnje mlađih i starijih krizmanika, a nakanom da bude u središtu pažnje MAZANJE KRIZMOM.

Obnovljeni obred krizme predviđa krizmu bolesnika u smrtnoj pogibelji /OC, 52-56). To se odnosi ne samo na djecu nego i na odrasle... kojima vrlja svjetovati, da prije poputbine prime "snagu i pomoći krizme". To ne smiju zaboraviti župnici ni rodbinu bolesnikova.

3/ Dužnost svjedočenja za Krista

Na početku svog javnog djelovanja Isus je primio Ivanovo krštenje. Sam Ivan to svjedoči: "Vidio sam Duha gdje sidje u neba kao golub i ostade na njemu" /Iv 1, 32/. To znači, prema svjedočanstvu Ivanovu da je Isus predviđeni očekivani Mesija i da od Oca prima ovo novo pomazanje Duhom, koji ga posvećuje za njegovo proročko poslanje.

Malo vremena nakon toga sam Isus otvoreno govorio pred svojim mještanima, da je on uistinu poslani od Boga. Pošto je otvorio Sveti Pismo u nazaretskoj sinagogi, Isus primjenjuje na sebe riječi Izaije proroka: "Na meni je Duh Gospodnji, jer me je pomazao. Poslao me da donesem Radosnu vijest siromasima, da navijestim oslobođenje zarobljenicima i vraćanje vida slijepima, da oslobođim potlačene..."/ Lk 4, 18-19/.

Tim se hoće reći da je Isus primio Duha da bude vjerni svjedok i da ljudima doneše blagu vijest o njihovu spasenju. Kristovo poslanje nastaviti će se preko poslanja apostola.

Pošto je Isus obećao svojim apostolima dar Duha Svetoga, dodao je: "... pa ćete mi biti svjedoci... do kraja zemlje" /Dj 1,8/.

I doista, čim su apostoli primili Duha Svetoga, onog jutra Pedesetoga dana, odmah su proglašili na javnom mjestu i pred velikim mnoštvom istinu o Isusovu uskrsnuću. Evo ovo je početak onoga poslanja općenitoga, kojemu će se oni predati posve nesebično, sve do svjedočenja krvlju i smrću.

- Laici stječu dužnost i pravo na apostolat iz samog svog sjedinjenja s Kristom Glavom. Njih, koji su po krstu ucijepljeni u mistično Tijelo Kristovo, po potvrdi ojačani snagom Duha Svetoga, sam Gospodin dodjeljuje apostolatu. Posvećuje se u kraljevsko svećenstvo i u sveti narod (usp. 1 Petr 2, 4-10) da svojim djelima prinose duhovne žrtve i posvuda svjedoče za Krista /AA,3/.

- Taj se apostolat ipak ne sastoji samo u svjedočanstvu života. Pravi apostolat traži prilike da Krista navješćuje riječima bilo onima koji ne vjeruju, da se privedu vjeri, bilo vjernicima, da se pouče, učvrste i potaknu na gorljiviji život; "Ljubav nas Kristova nagoni" (2 Kor 5,14), i u srcu svih treba da odjekuju one riječi apostolove: "Jao meni ako ne propovijedam Radosne vijesti" (1 Kor 9, 16) /AA,6/.

- Zato laici, i kad su zabavljeni vremenitim brigama, mogu i moraju vršiti dragocjeno djelovanje za navještenje Evandjelja svijetu /LG,35/.

Čini li nam se ovo preveliki zahtjev za dužno komunitarno svjedočenje naših krizmanika?

Napose onih koji se još i danas /OC,Praenotanda,br. 11/ smiju krizmati oko sedme godine?

Kao odgovor navodim slijedeće:

Naša narodna poslovica kaže "Za mlada se trn oštari". A II. vat. sabor jasno kaže: "Takodjer i djeca imaju svoju apostolsku djelatnost, koja je u njima vlastita. U granicama svojih sposobnosti ona su medju svojim drugovima pravi svjedoci živoga Krista" /AA, 12/.

Z a k l j u č a k *

Na svom trećem misijskom putovanju sveti Pavao u Efezu našao je grupicu učenika sv. Ivana Krstitelja (Dj 19,1-7). Dvanaestak ljudi pobudili su Pavlu pažnju svojim povučenim i strogim životom. Odmah je primjetio da njihovu kršćanstvu nešto manjka, da na njihovu licu ne titra nijedna zraka uobičajene kršćanske rastosti i karizmatičkih darova. Zato ih je upitao: "Jeste li primili Duha Svetoga kad ste postali vjernici?" Odgovorili su Pavlu da nisu nikad ni čuli o nekom silasku Duha. Apostol ih je ispitivao dalje: "Kojim ste onda krštenjem kršteni"? Ustanovilo se tada da su pripadali malenoj skupini braće, koja su puno molila i postila po primjeru Kristova Preteče. Pavao im je rastumačio da je Ivanovo krštenje kao izraz vjere u budućeg Mesiju već davno postalo nedostatno. Zamolili su apostola neka ih pouči i primi u Crkvu novim krštenjem i polaganjem ruku. I kad Pavao nakon krštenja položi na njih ruke, sidje na njih Duh Sveti. Tada počnu govoriti tudjim jezicima i proricati.

Ovaj doživljaj apostolov s dvanaestoricom Ivanovih učenika neka nas pouči kako samostalna osobna povezanost s Kristom - bez Crkve - nužno vodi do neplodne samoće i do stvaranja velikog broja zajednica pod Kristovim imenom, a koje su samo njegova nagrdjena slika.

Predvidio je II. vat. sabor tu opasnost, pa je naredio i naglasio:

"Pastiri i drugi vjernici medju sobom su vezani zajedničkim nužnim odnosačem... Neka pastiri Crkve, slijedeći Gospodinov primjer, služe jedan drugome i drugim vjernicima, a ovi neka živo suradjuju s pastirima i učiteljima /LG/. Zbog neplodnosti misionarenja svi kršteni pozvani su na to da se ujedine u jedno stado pa da tako uzmognu pred nekršćanima zasvjedočiti jednodušno za Krista Gospodina" /AG,7/.

VIII. OKRUŽNICE ORDINARIJATA

Broj: 621/72.

Raspored sv. Krizme u 1972.

Ovaj je Ordinarijat svojim raspisom od 28. veljače o. g. br. 365/72 objavio "nacrt kan. pohoda i dijeljenja sv. krizme u 1972. g.", i pozvao župnike kojih se to tiče, da Ordinarijatu iznesu svoje želje i prijedloge u pogledu datuma kan. vizitacije i dijeljenja sv. Potvrde u njihovim župama.

Na temelju prijedloga župnika dosad je otavljeni kan. vizitacija i podijeljena sv. Krizma u sljedećim župama:

Mostar - na blgdan Duhova, 21. svibnja.

Blagaj - 28. svibnja. Konjic i Glavatičovo - 4. lipnja.

Raspored sv. Krizme u ostalim predviđenim župama:

11. lipnja - Čapljina, 18. lipnja - Jablanica, 25. lipnja - Kočerin, 23. srpnja: Drežnica; 3. kolovoza - Gabela, 6. kolovoza - Dračevo (Klepči), 15. kolovoza - Nevesinje.

Za ostale predviđene župe datum sv. Krizme utvrditi će se naknadno, kao i točan raspored za one župe, u kojima će biti kan. vizitacija u ljetnim mjesecima.

Sv. Potvrda dijeli se po novom Obredu, koji je preveden na hrvatski jezik, odobren od BKJ i sv. Zbora za bogoslužje.

Župnici su već dobili od nakladnika liturgijskih izdanja "KS" hrv. prijevod obnovljenog obreda dijeljenja sv. Potvrde, pa neka pouče krizmanike i svoje vjernike o tom obnovljenom obredu prema katehezi, koju donosimo u ovom broju Sl. Vjesnika biskupije.

Mostar, dne 5. lipnja 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 622/72.

VANJSKA PROSLAVA PAPINA DANA U BISKUPIJI

Na 30. lipnja o. g. pada deveta godišnjica krunidbe Sv. Oca Pavla VI. Budući da po Novom Obredu Mise ne može se više uzimati "oratio pro Papa sub unica conclusione" s molitvom dana, preporučujemo da svećenici na dan izbora (21.VI.) i na dan posvećenja (30. VI.) uzmu - pa i u Misama bez sudjelovanja vjernika - sveopću molitvu vjernih, i u njoj se posebno pomole za sv. Oca sa zaključnom molitvom za Papu.

Vanjska pak proslava Papina dana ima se održati kao i ranijih godina, u prvu nedjelju iza posvećenja, ove godine 2. srpnja, na način kako je bilo odredjeno prošlih godina, t. j. da se pod svim sv. Misama drži propovijed o Papinstvu u Crkvi i o našim dužnostima prema sv. Ocu. Poslije sv. Mise neka se održi "Te Deum..." s pripadnim molitvama i molitvom za sv. Oca.

Dopuštamo da glavna misa prigodom vanjske proslave Papina dana bude votivna PRO PAPA - "In anniversario coronationis" bez komemoracije nedjelje.

Vjernicima tjedan dana unaprijed najaviti proslavu Papina dana u župi.

Mostar, dne 5. lipnja 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 623/72.

PRIMANJE NOVIH KANDIDATA U SJEMENIŠTE

U poslanici za IX svjetski molitveni dan za duhovna zvanja od 18. ožujka o. g. Sv. Otac Pavao VI. ističe da "pitanje zvanja zanima cijelu zajednicu (usp. Gaudium et spes, 25; Optatam totius, 2), jedno od najvažnijih, kao njezin vidljivi znak, potvrda njezine vjerodostojnosti, jamstvo njezine vitalnosti, zalog njezine budućnosti...". Sv. Otac apelira na katoličke obitelji, koje su "prvo sjemenište" (Optatam totius, 2) i nezamjenjiva pričuva novih zvanja za Crkvu; "Ali nadasve", nastavlja Sv. Otac, "tražimo pomoć biskupa da - uz suradnju svojih svećenika - posvete prvu i najveću brigu svoga ministerija pastoralu zvanja."

A koncilski Dekret "Presbyterorum Ordinis", br. 11 medju ostalim potiče svećenike na veliku brigu za duhovna zvanja slijedećim riječima:

"Zato neka svećenicima u prvom redu bude na srcu da službom riječi i vlastitim svjedočanstvom života... vjernicima stavljam pred oči uzvišenost i potrebu svećeništva. Neka pomažu one koje su razboritim prosudjivanjem ocijenili sposobnima za takvu službu - i mладje i starije - ne plašeći se ni briga ni i skoča, da se pravo spreme kako bi ih jednom... biskupi mogli pozvati".

Ordinariat je posljednjih godina redovito pisao župnicima i svećenicima o brizi za nova svećenička i redovnička zvanja, o brizi župnika za sjemeništarce i bogoslove preko praznika, stoga držimo da nije potrebno ovdje to sve ponavljati, nego samo upozoriti svećenike i župnike, da ranije okružnice Ordinarijata o toj stvari ponovno pregledaju i da to nastoje u djelo provesti u svojem pastoralnom radu.

Molbe kandidata sa svim potrebnim dokumentima i izvještajem župnika što ranije dostaviti Ordinarijatu.

Mostar, dne 5. lipnja 1972.

+ Petar, biskup

IX. OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ Gradjevinski radovi na području dijeceze kroz 1970. i 1971.g.

/Prema izvještaju župnika u "Statističkom listu"/

Zadnji put objavili smo kratki pregled gradjevinskih radova u pojedinim župama naših biskupija u Sl. Vj. 1971., br. I, str. 19-20.

Ovdje donosimo kratki pregled radova na crkvenim objektima u župama kroz dvije zadnje godine. Ako je koja župa ispuštena, to je znak, da u toj župi kroz posljednje dvije godine nije ništa značajnije radjeno, ili župnik nije ništa upisao u dotičnu rubriku ili uopće nije dostavio "Izvještaja...".

Buhovo, dovršavanje župskog stana, pripremni radovi za izgradnju župske crkve, koja je u 1972. do blagdana Presv. Trojstva stavljena pod krov;

Bukovica u 1971. g. započeta izgradnja nove župske crkve i izvršeni pripremni radovi i iskopani temelji nove crkve u D. Brišniku; Čapljinu: nabavljeni nove klupi u župskoj crkvi, obnovljen ostali namještaj, a u crkvama u Dretelju i Trebižatu obnovljen crkveni inventar i u jednoj od njih stavljen novi pod.

Čerin: Dogradjivanje crkve u Velikom Ogradjeniku, u Čerinu podiže se nova vjeronaučna dvorana.

Čitluk: Uredjivanje ponutrice crkve: postavljanje poda od posebnog kamena, instalacija gromobrana, bojenje, postavljen novi kameni oltar;

Domanovići: dovršena kuća za časne sestre, a u prizemlju otvorena privremena kapelica, dok se ne izgradi župska crkva; župski stan izgradjen i izvršeni pripremni radovi za početak radova na izgradnji župske crkve;

Drinovci: Dogradjene katehetske dvorane sa stanom za časne sestre; popravljen krov na župskom stanu i unutrašnje uredjivanje župskog stana; uz 100-obljetnicu obnove župe uredjivano dvorište i okolica spomenika biskupa Buconjića; elektrificirana crkva na Brdu; Duvno: Dovršena kuća s katehetskim dvoranama; uvedeno centralno grijanje u vjeroučne dvorane i u crkvu; Goranci:ogradjivanje crkvenog dvorišta betonskom ogradom; Gorica: Izgradjuje se nova župska crkva;

Grabovica: Izgradjena katehetska dvorana;

Posuški Gradac: Uredjivano crkveno dvorište; Gradina: ožbukana nova župska crkva iznutra i uredjivano crkveno dvorište; Gradnići: Dovršavanje crkve u Gornjoj Blatnici; uredjen župski stan i u njemu otvorena dvorana za vjeroučak;

Grljevići: Dovršena župska crkva: vanjsko i nutarnje ožbukavanje, uvena električna rasvjeta, istaliran gromobran, postaljene pločice kao pod crkve, bojenje crkve iznutra i ožbukavanje župskog stana izvana; u Lipnu izgradjuje se nova crkva;

Donje Hrasno: Uredjivanje župske crkve izvana; preuredjivan župski stan i crkvic u selu Kolojan;

Humac: Izmijenjena konstrukcija i pokrov na tornju župske crkve, a u crkvi u Ljubuškom izmijenjen pokrov;

Izbično: Dogradjen toranj župske crkve;

Jablanica: Bojenje crkve iznutra i popravak pleha-pokrova crkve;

Jare k/Mostara: Dogradjivanje nove župske crkve, uredjivanje crkvenog dvorišta;

Klepci-Dračevo: Izgradnja tornja i uredjivanje izvana i iznutra nove župske crkve; dovršavanje župskog stana;

Klobuk: Uredjivanje crkve iznutra: oblaganje zidova, postavljanje poda, bojenje prozora na sali za vjeroučak i kapelici Sakramenta, nabavljen mramorni oltar za novu crkvu i postavljenе klupe u crkvi;

Kongora: U gradnji kuća za vjeroučnu obuku;

Konjic: Uredjivanje postolja za crkvena zvona, izmijenjena konstrukcija;

Kruševo: Nabavljenе klupe u crkvi i novi kameni oltar;

Ledinac: Nabavljenе klupe u crkvi i crkva izvana ožbukana;

Ljuti Dolac: Otkopavanje terena za proširenje župske crkve; dovršavanje rekonstrukcije župskog stana;

Medjugorje: Župska crkva ožbukana, fugirana i uvedena električna rasvjeta;

Ploče-Tepčići: Djelomični popravak župskog stana i nabavljanje liturgijske odjeće za župsku crkvu;

Polog: Dogradjivanje nove župske crkve;

Posušje: Rekonstrukcija završetka tornja župske crkve, uredjivanje katehetskih dvorana i nabavka inventara župske crkve;

Potoci: Dovršavanje rekonstrukcije župskog stana;

Prenj-Dubrave: Župska crkva elektrificirana; kupljena kuća za vjeroučnu obuku u selu Aladinići;

Prisoje: Postavljen pod u crkvi-teraco pločice, izmijenjena konstrukcija prozora na župskoj crkvi i ožbukavanje tornja izvana;

Rakitno-Poklečani: Nova župska crkva iznutra obojena, elektrificirana, nabavljenе nove klupe i djelomično uredjen prezbiterij; uredjivano dvorište crkve;

Rasno: Izvodi se adaptacija župskog stana;

Rašeljke: Nabavljen novi harmonij za crkvu; izvršena rekonstrukcija prozora na župskom stanu;

Ravno: Dovršavanje vjeroučne dvorane uz župsku crkvu;

Roško Polje: Dovršavanje novog župskog stana;

Rotimla: Adaptacija porušenih župskih objekata za vjeroučne dvorane;

Ružići: Uredjivanje grobalja na području župe i izgradnja crkve u groblju na Skelinoj njivi;

Seonica: Rekonstrukcija župske crkve: krov potpuno izmijenjen, dogradjen novi betonski kor, uvedeno električno osvjetljenje, izgradjen novi toranj i nabavljen novi oltar u crkvi; izgradjena crkva u Mesihovini;

Stolac: Bojenje crkve iznutra;

Studenci: Rekonstrukcija župskog stana;

Sutina-Rakitno: Obnovljen župski stan;

Sipovača-Vojnići: Dovršavanje župske crkve: nutarnja izrada, uvodjenje električnog osvjetljenja, uredjivanje katehetske dvorane;

Široki Brijeg: Uredjivanje crkvenog dvorišta (asfaltiranje pristupa.. dovršavanje crkve u Uzarićima);

Šujica: Pokrivena i zatvorena nova župska crkva; potpuno izradjene: Kapelica Presv. Sakramenta i vjeroučna dvorana; u 1971.g. uredjivanje- ožbukavanje crkve izvana i iznutra;

Tihaljina: Nova župska crkva iznutra ožbukana, uvedena električna instalacija, uredjivano crkveno dvorište;

Vinica: Nabavljenе nove klupe u crkvi, uredjivanje ograda oko crkvenog dvorišta;

Vir k/Posušja: Izgradjena špilja Lurdske Gospe u župskoj crkvi i temeljito preuređena crkva u Zavelimu;

Vitina: Potpuna rekonstrukcija tornja župske crkve.

Čestitamo na ostvarenim pothvatima na obnovi i uredjenju crkvenih objekata u našoj biskupiji i želimo blagoslov Božji u svim nastojanjima u tom pogledu!

2/ Dekret o osnivanju nove župe u Herc. Vinjanima kod Posušja

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1165/71.

U IME PRESVETOGLI TROJSTVA - AMEN!

O D L U K A

o osnivanju župe HERCEGOVAČKI VINJANI

Već se dulje vremena osjećala potreba, da se u selu VINJANI župe Vir kod Posušja u mostarsko-duvanjskoj biskupiji osnuje nova župa, jer je selo Vinjani preko 5 km. udaljeno od svoje današnje matice.

Da bi se omogućila redovita i efikasna pastorizacija vjernika Herceg. Vinjana, saslušavši prethodno mišljenje zbora dijecezanskih konzultora, kao i onih kojih se to tiče u smislu kan. 1428 § 1, te oslanjajući se na propise kan. 216 i 1427 CZ, ovim u ime Božje

ODLUČUJEM I KANONSKI OSNIVAM ŽUPU HERCEGOVAČKI VINJANI U MOSTARSKO-DUVANJSKOJ BISKUPIJI.

Nova župu sačinjavat će selo Herc. Vinjani, koji su dosad pripadali župi Vir k/Posušja.

Titular nove župe odredit će se naknadno u sporazumu sa župnikom i župljanim.

Nova župa sa sjedištem u Herc. Vinjanima jest "liberae collationis Ordinarii". Ona treba da ima svoje vlastite matice i vlastiti župski žig ili peča-

Upraviteljem nove župe Herc. Vinjani imenujemo sa potrebnom jurisdikcjom vlč. g. Don JOSIPA IVANČIĆA. Njemu povjeravamo da odmah provede organizaciju nove župe i uznastoji da što prije izgradi u njoj sve potrebne crkvene objekte. Privremeno će stanovati u selu, u privatnoj kući dok se ne izgradi župski stan.

Župnik župe Vir k/Posušja dužan je ići na ruku i pomagati mu pri organiziranju nove župe, koja je nastala dismembracijom njegove župe Vir.

Neka bude sve na veću slavu Božju, na čast Presv. Bogorodice, sv. Josipa, nebeskog zaštitnika mostarsko-duvanjske biskupije, na procvat sv. vjere i na duhovno dobro vjernika nove župe!

Kao zalog nebeske pomoći zazivamo na župnika i župljane blagoslov Boga Svemogućega: Oca i Sina i Duha Svetoga!

Dano u Mostaru, dne 20. vjetrača godine Gospodnje 1972.

3/ Blagoslov temeljnog kamena nove župske crkve u Herc. Vinjanima

U Hercegovini dosad je bio običaj, da u novoosnovanim župama najprije izgradi se župski stan, a nakon toga da se otpočne izgradnja župske crkve.

Vjernici novoosnovane župe u Herc. Vinjanima na čelu sa svojim župnikom odlučili su istodobno izgradjivati i jedno i drugo.

S gradjanskim vlastima općine Posušje uredili su imovinsko-pravno pitanje seoskog zemljišta, koje su između dva svjetska rata predvidjeli i namijenili za lociranje crkvenih objekata. Djelomičnu izgradnju župske crkve pogodili su s jednim poduzetnikom iz svog sela, a sami će dobrovoljnim radom i prilozima graditi župski stan. Čim su vjernici Vinjana doznali, da Ordinarijat namjerava osnovati za njihovo selo samostalnu župu, i čim je Ordinarijat dopustio, da Don Josip Ivančić, imenovan kapelan župe Vir može se nastaniti u njihovom selu, odmah su mu uredili privremeni stan u jednoj seoskoj kući i počeli su prikupljati novčana sredstva za izgradnju nove župske crkve. Plan crkve izradio je domaći sin dipl. ing. S. L.

Pripremni radovi za izgradnju crkve počeli su poslije blagdana Uskrsa. Blagoslov temeljnog kamena obavljen je 7. svibnja 1972. Blagoslov je obavio Dijecezanski Ordinarij.

Na početku obreda blagoslova temeljnog kamena u ime vjernika nove župe Biskupa je pozdravio gimnazijalac S.K. slijedećim riječima:

"Dobro nam došao, dragi naš Oče Biskupe!

Sretan sam što mi je pripala čast da Vas u ime naše župske zajednice i u moje osobno ime mogu pozdraviti. Radosni smo, dragi naš Oče Biskupe, što smo evo i mi dočekali trenutak da se Vi nadjete medju nama. Prolazili ste Vi često kroz Vinjane, ali ste tek danas medju nama ostali. Došli ste da obilježite današnji dan, koji će ostati vječno u našim srcima. Vaš dolazak je pečat na prvoj stranici povijesti naše župe.

Dragi naš Oče Biskupe, mi smo tek danas dočekali ONO što smo već odavna željeli. Ne želimo to samo mi, to su željeli i naši očevi, kojih danas nema medju nama, da bi se s nama zajedno veselili.

VJERA, CRKVA, to je ono zašto mi živimo. Sve ove gomile kamenja, sve ovo što vidite - to nije izraz našeg bogatstva - to je izraz jakosti naše vjere u Boga, koji nam je sve ovo omogućio. Naši ljudi, žene i djeca, svi oni su željeli da na ovom mjestu vide crkvu, da vide crkveni zvonik, koji će tu vihoreći iznad svih krovova biti naš vodja - vodja k zajedničkom cilju. Ja, koliko znam, bilo je i prije pokušaja. Ljudi su još 1936.g. ostavili ovo zemljiste za gradnju crkve. Išli su i onda, kad nisu znali za auto, i u Mostar i na druge strane... Išli su da čuju barem riječ nade, riječ obećanja, da će ipak od svega toga biti nešto stvarnost.

Nisu žalili ni krv svoju prolići, željeli su samo da crkva, - naš vodič, - bude tu medju nama. Stoga sam čvrsto uvjeren, da se i oni danas u nebu vesele, što su se njihove želje danas ostvarile.

Preuzvišeni gospodine Biskupe, naš NATPASTIRU, pružite svoje ruke, izlijte Božji blagoslov na naše želje, na temelje naše crkve!...".

Poslije pozdravnih riječi mladića pozdravio je Ordinarija i župnik Ivančić.

Pod sv. misom, koju je služio Ordinarij na temeljima nove župske crkve, Biskup je uz odgovarajuću homiliju potakao vjernike na nesebično zalaganje u izgradnji svoje župske crkve.

Ordinariju je asistirao dekan gornjo-bekijskog dekanata O. Fra Eugen Tomić i mjesni župnik don Josip Ivančić, dok je župnik iz Vira stigao nešto kasnije, jer je u svojoj župi imao pučku sv. misu.

4/ Velika duhovna obnova u župi Mostar

Održana je u vremenu od 18. do 26. ožujka o. g. Misije su započele pontifikatom, koji je imao na sv. Josipa, 18.III. izjutra Biskup-Ordinarij, a popodne istoga dana Biskup-Koadjutor. Kao propovjednici i konferensijeri uz domaće sudjelovali su O. Domagoj Šimić, O. Fra Bono dr. Lekić, članovi franjevačke provincije Bosne Srebrenе, te O. dr. Tomislav Šagi-Bunić. Bio je pozvan i O. Ivon Ćuk, urednik revije Veritas, ali zbog spriječenosti nije mogao doći.

5/ Redjenje u Splitu

Na poziv nadbiskupa Franića dijecezanski Ordinarij podijelio je u splitskoj katedrali u nedjelju 19. ožujka o. g. posljednja dva niža reda dvanaestorici bogoslova tamošnjega centralnoga bogoslovskog sjemeništa, i Red Djakonata trinaestorici Subdjakona.

Medju rejenicima nižih Redova bili su iz naše biskupije:

- 1) Drago Bevanda iz župe Kruševa kod Mostara, 2) Stipe Ivančić iz župe Grabovica,
- 3) Pavlović Šimun i 4) Ivica Puljić iz župe Rotimlja, 5) Damjan Raguž iz župe Prenj-Dubrave, 6) Ivan Vukšić iz župe Studenci.

b/ O. Fra ZLATKO ĆORIĆ

Na blagdan Duhova ove godine, 21. svibnja umro je u Žuerichu, Švicarska O. Fra Zlatko Ćorić kao voditelj tamošnje hrvatske katoličke misije za naše radnike.

Prije nego što je O. Zlatko otišao na službu izvan naše dijeceze, je uz razne službe u svojoj redovničkoj zajednici herc. franjevačke provincije (odgojitelj mlađeži, gvardijan u samostanu na Š. Brijegu, provincijal...) služio je kao župnik župe Široki Brijeg i dekan tamošnjeg dekanata.

Rodio se 4. travnja 1918. g. u Donjem Gracu župe Mostarski Gradac, za svećenika je zaredjen 2. svibnja 1943. g. u grupi prvih redjenika, kojima je sadašnji dijecezanski Ordinarij podijelio sv. red Prezbiterata.

Tijelo je pokojnikovo prenešeno u Hercegovinu i 26. svibnja o. g. iza koncelebrirane sv. Mise, koju je predvodio njegov nasljednik u službi provincijala O. Rufin dr Šilić, sahranjeno je u groblju Mekovac, u neposrednoj blizini Širokobriješkog samostana.

Na koncu sv. mise uz druge oprostio se od pokojnika dijecezanski Ordinarij. Pokojnika preporučujemo u molitve!

P o č i v a o u m i r u !

8/ Duhovne vježbe za svećenike u ljetnim mjesecima

a) U centralnom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu održat će se ovog narednog ljeta dva turnusa duhovnih vježbi za svećenike:

1. Od 21. do 25. kolovoza o. g. Početak 21.- ponedjeljak navečer, završetak 25. - petak navečer. (Dakle četverodnevne duhovne vježbe).
2. Od 11.- 15. rujna 1972. Početak 11.- ponedjeljak navečer, završetak 15.- petak navečer.

Za stan i hranu ekonomatu bogoslovije plaća se dnevno po 40 ND. Prijave slati barem 15 dana ranije na adresu: EKONOMAT BOGOSLOVIJE

71000 SARAJEVO
Svetozara Markovića 9

b) U Opatiji kod Rijeke, u domu duhovnih vježbi održat će se u lipnju jedan tečaj duhovnih vježbi od 19. do 22. lipnja o. g.

Voditelj O. Ivan dr Fuček. Tečaj počinje u ponedjeljak 19. VI u 19,30 h, a završetak u četvrtak navečer. Svaki učesnik ima posebnu sobu. Za stan i hranu plaća se dnevno 50 ND.

Prijave slati na: Isusovačka rezidencija,
51410 OPATIJA, Rakovčeva br. 12.

c) U bogoslovskom sjemeništu DJAKOVO ove godine neće se održati nijedan turnus duhovnih vježbi za svećenike radi preuređenja i radova u bogoslovskom sjemeništu. Također ni u biskupskom sjemeništu u Dubrovniku, koliko nam je poznato, ove godine neće se održavati duhovne vježbe za svećenike.

d) Iz Zagreba i Splita nismo dobili raspored duhovnih vježbi u tamošnjim bogoslovskim sjemeništima, a vjerojatno će se održati po koji turnus.

Dijecezanski svećenici, koji nisu prema propisu kan. 126 CZ posljednje tri godine obavili duhovne vježbe, dužni su to učiniti u toku ovogodišnjih školskih praznika i o tome dostaviti kancelariji Ordinarijata POTVRDU ustanove, (bogosl. sjemeništa) u kojoj su obavili duhovne vježbe!

Medju redjenim Djakonima bili su iz naše biskupije:

- 1) IVAN ČIRKO, 2) JOSIP IVANKOVIĆ, 3) RENIĆ JAKOV - sva trojica iz župe Rašeljke,
- 4) ANTE DJEREK, iz župe Vir i 5) LUKA PAVLOVIĆ iz župe Rotimlja.

Tjedan dana ranije podijelio je nadb. Kuharić sv. Red Djakonata u zagrebačkoj katedrali: 1) ANTE IVANČIĆ iz župe Grabovica i 2) JAKOVU LUČIĆU iz župe Vinica.

Redjenike preporučujemo u molitve!

6/ Privatni posjeti biskupa župama

Biskup-Ordinarij posjetio je na 25.III. o. g. župu Domanoviće, a 26.III. t.g. župu Šipovača-Vojnići, propovijedao pod pučkom sv. misom, pregledao radove na izgradnji župske crkve i drugih crkvenih objekata u obje župe. Dijecezanski Ordinarij sudjelovao je na proslavi sv. Jurja mučenika u župi Vir i na prolazu navratio se u Herc. Vinjane, da vidi kako napreduju pripremni radovi za izgradnju nove župske crkve.

Pomoćni biskup-Koadjutor na poziv vrhbosanskog Nadbiskupa služio je Pontifikalnu sv. misu u župskoj crkvi u Sarajevu na Marindvoru. A od 24.-26.III. boravio je u župi Sutina, Rakitno, gdje je na Bla govijest i na II nedjelju Muk služio pučku sv. misu, održao homiliju i pomogao ispovijedati župniku. U Sv. Tjednu na sv. Četvrtak uvečer služio je sv. misu u župi Potoci i po tom prikazao film o Muci Isusovoj, na sv. Petak vodio je obrede u Stocu, a obrede Uskrsnog Bdijenja u župi Potoci. Na Uskrs ujutro služio je sv. misu u samostanu Školskih Sestara u Bijelom Polju kod Mostara, a pučku sv. misu u župi Gabela. Na 16. travnja održao je u župama oko Buškog Blata (Prisoje, Grabovica i Rašeljke) prigodnu propovijed kao pripravu na IX svjetski molitveni dan za duhovna zvanja. Za vrijeme zasjedanja Sabora BKJ u Zagrebu od 18. do 22. travnja o. g. posjetio je s Biskupom Ordinarijem nadb. dječačko sjemenište i jedno jutro služio sv. Misu i održao duhovni nagovor.

U vremenu od 23. do 30. travnja održao je duhovne vježbe u samostanu Sestara Služavke Malog Isusa u Dubrovniku, a prvog svibnja služio sv. misu i održao propovijed u župi Domanovići, prigodom proslave patrona župe - sv. Josipa Radnika.

Dne 14. svibnja o. g. služio je pučku sv. misu i održao konferenciju djacima, koji pohadjaju vjerouauk u župi Posušje; a 21. svibnja vodio je proslavu uobičajenu u župi Donje Hrasno kod Gospine špilje. Na blagdan Presv. Trojstva služio je sv. Misu i propovijedao u župi Buhovo kod Širokog Brijega, a blagdan Tijelova proveo je u Stocu.

7/ Preporučujemo u molitve

a/ Msgr. MIHO PUŠIĆ, nadbiskup, biskup hvarske

Dne 9. svibnja t. g. umro je na Hvaru Msgr. MIHO PUŠIĆ, naslovni nadbiskup, hvarske biskup, najstariji medju biskupima Jugoslavije. Rodjen je 25. kolovoz 1880. na Visu, za svećenika redjen 1903. Djelovao je kao kapelan i župnik do 1926. Papa Pijo XI. imenovao ga je hvarskim biskupom, kojom je upravljao 41 godinu. Zadnjih pet godina zbog starosti zahvalio se na vodstvu biskupije i prepustio to svom pomoćnom biskupu.

Pogrebni obredi obavljeni su 12.V.o.g. u hvarskej katedrali. Dijecezanski Ordinarij, čim je primio obavijest o smrti nadb. Pušića poslao je slijedeći brzozjav: "Povodom smrti Nadbiskupa Mihe primite moje saučešće".

U ime Ordinarija i dijeceze sudjelovao je na sprovodu pok. Nadbiskupa Pušića naš pomoćni biskup-Koadjutor Msgr. Žanić.

Naši stariji svećenici mogli su redovito pratiti časopis "Život s Crkvom" u izdanju "Zvijezda Mora", a koji je časopis neumorno promicao pok. biskup Pušić, u njemu suradjivao i preko njega širio i pripravljao liturgijsku obnovu u našem narodu.

Počiva o u miru!

9/ Zamjena župnicima za vrijeme odmora preko ljetnih praznika

Budući da ove godine ima veći broj mladomisnika, bilo onih koji potpuno završavaju svoje školovanje bilo onih, koji će u lipnju primiti svećenički Red, to se pruža povoljna mogućnost starijim svećenicima i župnicima, da u toku ljetnih mjeseci r. i iskoriste jedno vrijeme ljeta za svoj odmor.

Upozoravamo sve zainteresirane svećenike i župnike, da se na vrijeme dogovore bilo s aktualnim kapelanima za zamjenu, bilo s mladomisnicima, i da to jave Ordinarijatu radi evidencije. Ordinarijat u tome ne želi posredovati, niti će obvezivati svršene mladomisnike; nego prepušta župnicima, da oni s njima osobno urede.

Ranijih je godina Ordinarijat dozvoljavao, da eventualno susjedni župni ci se dogovore, da barem jednu nedjelju mogu jedan drugoga zamijeniti u svrhu odlaska na odmor. Ukoliko koji župnik ne bi mogao sebi osigurati zamjenu sa strane kapelana ili mladomisnika, Ordinarijat će dozvoliti uz prethodnu molbu i ove godine, da s. susjedni župnici preuzmu jedne nedjelje župničke dužnosti u obje župe. Na vrijeme treba poslati prijedlog i molbu Ordinarijatu.

Zagrebačka nadbiskupija ima svoje odmaralište u SELCU, Hrv. Primorje. Ljetna sezona traje od 15.VI do 15.IX. Odmaralište ima 17 soba jedno i dvokrevetnih, vlastitu plažu, zatvoreni park, kapelicu, parkiralište. Kućanstvo vode Kćer Božje Ljubavi. Dnevno se plaća 60 ND bez pića.

Interesanti trebaju se pismeno sporazumjeti o datumu dolaska odnosno vremena boravka. Informacije tražiti na adresu: Odmaralište "VILLA ŠALDA", 51266 SELCE (Hrv. Primorje).

10/ Zamoljeni, preporučujemo:

a/ RADCSNA VIJEST, misijski informativni list, br. 2/1972. str. 32 donosi obavijest UREDNIŠTVA, da novi informativni misijski list želi pokrenuti akciju prikupljanja novčanih sredstava za IZGRADNJU CRKVE I KUĆE našim misionarima u Zambiji!

Koliko su informirani, poziv je dobro primljen medju čitaocima novog misijskog lista.

Preporučujemo župnicima i svećenicima, da promiču tu plemenitu akciju Uredništva misijskog lista medju svojim vjernicima!

b/ DOBRA MAJKA KLAUDIJA BOELLEIN - PŠENIČNO ZRNO, prvi životopis m. Klaudije Boellein, redovnice Uršulinke iz Varaždina. I ova je redovnica, koja je umrla na glasu svetosti, uvrštena u broj onih, koje će naša Bisk. Konferencija preko svog referenta za kauze Mons. Nežića, biskupa promicati da jednom budu kanonizirani. Životopis je malog džepnog formata, knjigotiskom, cijena 8 ND. Naručuje se: Sestre Uršulinke, 42000 VARAŽDIN, ulica 27 srpnja br. 3.

c/ Jean Guitton, ŠTO VJERUJEM, prijevod s francuskog. Izdalo HKD Sv. Ćirila i Metoda, 41000 ZAGREB, Tomislavov trg br. 21. Cijena 20 ND. Sadrži prikaz životnog puta obraćenika i mislioca J. Guittona, a na koncu pisac daje prikaz katolicizma kao totalne sinteze u kojoj ne postoji dvije istine, jedna za obrazovane a druga za puk, nego jedinstvena istina, koju pisac na jednostavan i svakome pristupačan način izražava u obrascima svojeg vjerovanja na kraju knjige.

& \$ + \$ &

619
621 Šiskupski ordinarijat u Mostaru
622 Broj: 619, 621, 622, 623/72
623 Potpisano 12.XI. 1972.

a/a

Ordinarijat
Sl. Kjesnić o/72

S a d r ž a j:

str.

PORUKA SV. OCA PAVLA VI ZA MISIJSKI DAN - 1972.	1
NORMAE PASTORALES CIRCA ABSOLUTIONEM SACRAMENTALEM GENERALI MODO IMPERTIENDAM	5
AUTENTIČNO TUMAČENJE ENCIKLIKE "HUMANAE VITAE"	9
OKRUŽNICE ORDINARIJATA	
POMOĆ ZA OBNOVU BOGOSL. SJEMENIŠTA DJAKOVO	13
APCSTOLAT MOLITVE	14
JESENSKI KRONSKI SASTANAK	14
TRIENALNI ISPITI	15
OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA	16

§	&	%	+	%	&	§
§	%	+	&	+	%	§
			+			
			+	+	+	
				+		

PORUKA SV. OCA PAVLA VI. ZA MISIJSKI DAN - 1972. GODINE

SVCJ NAŠCJ BRAĆI I SINOVIMA KATOLIČKE CRKVE!

Upravljujući Vam ovu poruku za najbliži Misijski dan listopada 1972., ne možemo propustiti, a da ne spomenemo tri ovogodišnja jubileja i za njih ne zahvalimo Bogu.

T r i g o d i s n j i c e

Prije 350 godina, te jest 1622., za vrijeme papinstva Grgura XV, u Rimu je osnovana Sveta Kongregacija za širenje vjere, što je značile početak novog razdoblja u povijesti misija: razdoblja značajnog po dubljem shvaćanju jedinstva i katoliciteta u direktivama i u strukturama misijskog apostolata; razdoblja značajnog po očitom apostolskom preporodu starih redova i osnivanju novih Instituta za evangelizaciju nekršćanskog svijeta; razdoblja značajnog po porastu sudjelovanja naroda u misijskoj djelatnosti.

Pled ovog misijskog preporoda, koji je započela Kongregacija za širenje vjere, većim dijelom jest taj da su procvale inicijative misijske suradnje, нарочито tokom 19. stoljeća.

Prije 150 godina, te jest 1822., zahvaljujući misijskoj revnosti i ljubavi za Crkvu jedne male Francuskinje Pauline Jaricot, nastalo je u Liču društvo nazvano Društvo za širenje vjere, s jasnim programom da bude na duhovnu i materijalnu pomoć svim misijama.

Jedno stoljeće kasnije, godine 1922., Pijo XI, usvajajući misao Benedikta XV pretvorio je ovo društvo za širenje vjere u "Vlastito djelo Apostolske Stolice" /Motuproprijem "Romanorum Pontificum"/, da bi pomagao katoličke misije, te je proglašio Papinskim i Društvo svetog Petra apostola za domaći kler i Društvo svetog djetinjstva, stavljajući u zadatku biskupima, da ih promiču u svojim biskupijama posredstvom Misijske svećeničke zajednice.

Na spomen ovih triju dogodjaja, želimo da svjetski Misijski dan ove godine bude žarki čin udivljenja, priznanja, pomoći Svetoj Kongregaciji "za širenje vjere", koja se sada naziva Svetom Kongregacijom "za evangelizaciju naroda".

Neka bude veliki doprinos za razvoj misijske djelatnosti u Crkvi, za papinska misijska društva, koja će u cijelom Božjem narodu unapredjivati pravi, univerzalni i misijski duh, omogućujući velikim dijelom spomenutoj Kongregaciji, da ostvari svoje apostolske planove.

Želimo da Misijski dan ove godine bude odlučan korak naprijed svega Božjega naroda u shvaćanju svojih misijskih dužnosti i u sudjelovanju u ovim Društvima, koja su općeg značaja i zovu se Papinska, a zapravo su biskupska. Kod velikog broja katolika postoji pogibelj da se dosta ne zanimaju za evangelizacijsku djelatnost Crkve medju nekršćanskim narodima. Oni se ispričavaju time da papa ima za taj zadatok na raspolaganju jedan posebni Dikasterij, a osim toga postoji mnoge misijske ustanove sa svojim suradnicima i pomagačima.

Istina je da zapovijed ne propisuje svim kršćanima da idu propovijedati evanjelje narodima. Za tu zadatu Gospodin odabire određeni broj svećenika, redovnika, svjetovnjaka, koja onda zakonita vlast šalje u misije. Ali neka se ima pred očima da su svi ovi "poslani" u ime cijelog Božjega Naroda, budući da oni "preuzimaju evangelizaciju kao svoju posebnu dužnost koja inače spada na cijelu Crkvu" /A.G., 23/.

Težina i hitnost problema

Ne treba zaboraviti ponavljanje i svečane izjave zadnjih papa obzirom na težinu, hitnost i općenitost misijske dužnosti, koju je Drugi Vatikanski Sabor posebno naglasio.

*Nikolaj
Julijski
Vatikan*
On doista izjavljuje da je Božji Narod "Krist ustanovio da bude zajednica života, ljubavi i istine; Krist ga uzima kao oruđje otkupljenja svih i šalje ga svemu svijetu kao svjetlo svijeta i sol zemlje" /L.G.9/.

Sabor izjavljuje da je Crkva misijska i po svojoj naravi i po odredbi /A.G.,35/, te da misijska zadaća spada na svakog člana, na svaku od Crkava i na mjesne zajednice /L.G.,9/.

episkopat
Ta se dužnost prvotno i neposredno odnosi na papu i biskupe /A.G., 29,38/; a na poseban način na svećenike, na redovnike i redovnice, po njihovu posvećenju službi Božjoj i službi Crkvi /A.G.39,40/. Ali nijedan vjerni kršćanin ne smije se smatrati da je izuzet od ove zadaće, budući da je po krštenju utjelovljen u jednu Crkvu koja je u biti misijska /A.G.,36/. Stvarno, svi su kršćani obvezani suradjivati s misijama već prema svojim mogućnostima: jedni to mogu činiti riječima drugi s perom, ovi s novcem, oni radom svojih ruku, dok će drugi posvetiti misijama sve svoje vrijeme. Svima se pak pruža prigoda da za misije prinose svoje molitve, svoje patnje, svoje radosti i žalosti.

*Još
nugator*
Tako je jasna općenitost misijske dužnosti da Sabor, raspravljajući o kršćanskom upućivanju katekumena, nalaže im da prije nego što prime krštenje "uče... zauzeto suradjivati u propovijedanju evandjelja i izgradnji Crkve"/A.G.,14/.

Obzirom na mlade Crkve koje kao takve redovno oskudijevaju osobljem i sredstvima, Sabor zatim nadodaje: "Vrlo je prikladno da se mlađe Crkve što prije i stvarno uključe u opći misijski rad Crkve. Zajedništvo, naiče, sa sveopćom Crkvom na neki način postići će svoje savršenstvo kad budu i same preuzele svoju ulogu u misijskom radu kod drugih naroda" /A.G.,20/.

STALNA DUŽNOST, A NE SAMO NA DAN MISIJA

Može nekome izgledati kada čuje za godišnji Dan Misija - da može ispuniti svoju dužnost suradnje u misijskom djelovanju samo na jedan dan u godini.

Naprotiv! Ne radi se o jednoj usputnoj preporuci nego o temeljnoj dužnosti Božjega Naroda, koja je urasla u samu narav kršćanskog bića /A.G.,36/. "To je najveća i najsvetija dužnost Crkve" /A.G., 29/. Kao što se disanje ne smije nikada prekinuti, inače slijedi smrt, tako se ni briga za misije ne smije ograničiti samo na jedan dan u godini, inače je pogibelj da se dovede u opasnost budućnost Crkve kao i sama naša kršćanska opstojnost. Radi toga se u važnom postkoncilskom dokumentu "Ecclesiae Sanctae" /II,3/, kojim se saborske odredbe primjenjuju na praktični apostolat, izjavljuje da Svjetski misijski dan mora biti spontani izraz onog misijskog duha koji je živ u svim daniма po molitvama i svakodnevnim žrtvama. Nije li možda izvor onoga duhovnog mrtvila, u kojem se nalaze toliki pojedinci i ustanove unutar katoličke Crkve upravo u dužoj odsutnosti autentičnog misijskog duha?

Problemi veoma ograničenog obzorja, koji su nam katkada neposredni, učinili su da zaboravimo na strahoviti problem epće misije Crkve!

Kolike bi nutarnje napetosti, koje oslabljuju i ranjavaju neke mjesne Crkve i ustanove, iščezle kada bi se suočile sa čvrstim uvjerenjem da se spasenje mjesne zajednice postiže sudjelovanjem u misijskom djelu da se Crkva proširi do granica zemlje! /Usp. A.G.,37/.

članci je misisne tijelo Vatikan

- 3 -

Ima jedna izjava Drugog Vatikanskog Sabora za koju želimo da se pažljivo razmatra: "Tolika je u tom tijelu (Mističnom tijelu Kristovu) povezanost i sraslost udova da se za udo koje ne djeluje prema svojoj mjeri na rast tijela može reći da nije od koristi ni Crkvi ni sebi /A.A.,2/.

N o v e m o g u c n o s t i

Ima jedna okolnost koja ovu misijsku odgovornost Božjega Naroda čini još hitnijom i težom.

*Jasno je
misija u svjetu*

Ovdje mislimo na mnogostrukе mogućnosti koje današnji svijet pruža za univerzalno i simultano širenje evandjeoske poruke. Vidimo kako se sretno okrenula u stvarnost povijesna prisutnost Crkve u svim narodima. Usprkos toga što ima još zemalja koje se svojevoljno zatvaraju evandjelju, očita je činjenica da svi narodi napreduju u zbližavanju medju sobom i da stoga stupaju u odnos s Crkvom.

Ovaj novi i providencijalni položaj Crkve u svijetu omogućuje nam da shvatimo velike obaveze i koristi koje se danas pružaju na polju misionarskog sudjelovanja u širenju misijskog idealâ na svjetskoj razini i za pomoć širih dimenzija svim misijama Crkve. Naš predčasnik imao je genijalnu intuiciju ove činjenice, kada je godine 1926. uveo Svjetski misijski dan. Ta se inicijativa okrenula u snažnu i neophodnu pomoć za misije koje su u ovisnosti od Svetje Kongregacije za evangelizaciju naroda.

P r i p r e m a n j e m i s i j s k o g d a n a

Svi sinovi Crkve i sve ustanove Crkve pozvane su da suradjuju na pripremanju ovog velikog Misijskog dana: dijecezanski svećenici, misionari, redovnici i redovnice, pripadnici svih Djela laičkog apostolata. Ali posebnim načinom obraćamo se na papinska misijska Djela koja, kako je rečeno, možemo smatrati biskupskim, a to su: Društvo za širenje vjere, Društvo svetog Petra Apostola za domaći kler, Društvo svetog Djetinstva i Misijska zajednica svih posvećenih duša, koja je duša prvih triju.

Koliko god je Društvo za širenje vjere posebno pozvano da unapređuje i organizira ovaj dan, prema uputama Svetе Stolice i biskupa, ipak sav papinski misijski sistem aktivno suradjuje u pripremanju toga dana. Svećenici jednog i drugog klera, redovnice i braća lajici udruženi u Misijskoj zajednici, djeca udružena u Svetom djetinjstvu, mladi studenti promicatelji Djela sv. Petra Apostola, makar tokom godine slave svoje posebne dane prema vlastitim normama, ipak treba da Svjetski misijski dan smatraju vrhunskim momentom svoje stalne misijske djelatnosti.

PAPINSKA MISIJSKA DRUŠTVA

Pedesete godine nakon uzdizanja Misijskih djela na papinska, tim Djelima želimo posjedočiti naše posebne simpatije, našu duboku zahvalnost za usluge koje su učinila za Svetu Stolicu i za cijelu Crkvu, i još jednom proglašiti ih glavnim instrumentom Svetе Stolice i Episkopata na polju misijske suradnje, "jer su - kako to tvrdi Sabor - sredstvo kojim se katolici već od djetinjstva prožimaju pravim sveopćim i misijskim duhom i kojim se potiču na uspješno sakupljanje pomoći na dobrobit svih misija prema potrebama svake od njih" /A.G.,38/.

Uostalom, obzirom na ova nama tako draga društva, već smo u našoj prvoj poruci za Svjetski misijski dan 1963. izjavili da "koliko god ne isključuju druge inicijative pomoći misijama i radi posebne svrhe, ona očito nadvisuju svu druga društva radi izravnijeg i potpunijeg izražavanja brige Najvišeg pastira Božjeg stada za sve Crkve".

Pravilno upravljanje misijske suradnje, koje biskupi moraju voditi, na narodnoj i biskupskoj razini, vodit će ipak računa o posebnoj pa-pinsko-biskupskoj strukturi takvih društava i potrebi da s njima usuglasi prava i inicijative redovničkih ustanova i posebnih misijskih djela.

Od svoga postanka ova su Djela značajna po čišćem misijskom univerzalizmu, i upravo je to svojstvo glavni razlog što su odabrana da budu "službeni instrumenat" Stolice sv. Petra kojim ova pomaže sve misije /M.P. "Romanorum Pontificum"/. Prvi predsjednik Društva za širenje vjere izjavio je prije 150 godina, dakle, one godine kada je Paulina Jaricot i ustanovila ovo Društvo: "Upravo zato smo katolici, ne ćemo da pomažemo ovu ili onu partikularnu misiju, nego sve misije svijeta". Misijski univerzalizam mora biti ujedno glavni motiv koji oživljuje sve ono što se organizira unutar Svjetskog misijskog dana kojeg najavljujemo.

Shvatite, konačno, da je ovaj dan, snagom dokumenta kojim je ustavljen, odredjen i za promicanje Papinskih misijskih djela, posebno Društva za širenje vjere.

Poznate su nam poteškoće koje imaju ova Djela osobito u naše dane. Ali nama je od velike utjehe pomisao da, usprkos svega, ova Papinska misijska Djela, općenito uzevši, ne samo da ne smalaksavaju na svome putu, nego su dapače kod nekih naroda nadvisila prethodni rad.

Molimo Gospodina da ova Papinska misijska Djela, obnovljena u svojim strukturama, u skladu s pastoralnim smjernicama Drugog Vatikanskog Sabora, a pod vodstvom poniznog Namjesnika Kristova i biskupa, započnu u ovoj 1972. godini novu eru punine i razvoja te da ostvare svoj program djelotvornog i svijesnog priključivanja Božjega Naroda u misijsko djelovanje Crkve.

Z a v r š e t a k:

S ovim pouzdanjem, svoj našoj braći u biskupstvu, svima svećenicima i redovnicima, redovnicama i vjernicima katoličkog laikata, podjeljujemo Naš Apostolski blagoslov, kao zalog duboke zahvalnosti i žarkog ohrabrenja za njihovu plemenitu suradnju.

*Tuncus ČY
Populorum progressus
Anno undevicesimo*

P A V A O P.P. VI.

P o u k a ţ u p n i c i m a:

Pčrku Sv. Oca saopćiti vjernicima na Misijsku nedjelju, po mogućnosti u cijelosti!

Proslavu misijske nedjelje najaviti vjernicima već u nedjelju 15. listopada, pozvati ih da u što većem broju taj dan sudjeluju kod sv. mise, dadnu svoj prilog za misije i posebno se mole kroz te dane na misijske nakane sv. Crkve.

Svim župskim uredima uz ovaj broj Sl. Vjesnika dostavlja se i prigodni plakat, koji će župniči izvjesiti na vratima crkve ili na kojem drugom prikladnom mjestu.

Nastojmo što svečanije proslaviti ovogodišnji Svjetski dan Misija radi trostrukog jubileja! U pripravi na taj Dan Misija dobro će nam pomoci uvezani članak u "Vjesniku Djakovačke Biskupije", broj 10/72 i posebni broj Misijskog lista RADOŠNA VIJEST!

CRKVA U HODU JEST "MISIONARSKA" PO SVOJOJ NARAVI...

/Koncilski Dekret: AD GENTES, br. 2/

DOKUMENTI S V E T E S T O L I C E

SACRA CONGREGATIO PRO DOCTRINA FIDEI

N O R M A E P A S T O R A L E S
CIRCA ABSOLUTIONEM SACRAMENTALEM GENERALI MODO IMPERTIENDAM

/Tekst Dokumenta Sv. Kongregacije za nauk vjere donosimo u originalnom latinskom jeziku, jer ne postoji službeni prijevod odobren od BKJ, a jer su se pojavili netočni prijevodi i krive interpretacije u nekim katoličkim edicijama, kao na pr. u G.K. od 6.VIII. 1972./.

SACRAMENTUM PAENITENTIAE Christus Dominus instituit, ut fideles peccatores veniam offensionis Deo illatae ab Eius misericordia obtinerent et simul reconciliarentur cum Ecclesia (Cfr. Lumen Gentium, n. 11). Quod quidem fecit, cum apostolis eorumque legitimis successoribus potestatem remittendi et retinendi peccata contulit (cfr. Io 20, 22 s.).

S. Tridentina Synodus "sóllemniter docuit, ad integrum et perfectam peccatorum remissionem tres actus in paenitente requiri tamquam partes sacramenti, videlicet contritionem, confessionem et satisfactionem; necnon absolutionem sacerdotis esse actum iudiciale iureque divino necessarium esse confiteri sacerdoti omnia et singula peccata lethalia et circumstantias quae peccatorum speciem mutant, quorum memoria post diligentem conscientiae discussionem habeatur (cfr. Sess. XIV, Canones de sacramento paenitentiae 4, 6-9: DS 1704, 1706-1709).

Plures autem locorum Ordinarii, solliciti ex una parte de difficultate suorum fidelium accedendi ad confessionem individualem ob existentem sacerdotum penuriam in aliquibus locis, ex altera vero, de quibusdam erroneis theoriis circa doctrinam sacramenti paenitentiae atque de invalescente propensione et praxi indebita absolutionem sacramentalem impertiendi una simul pluribus generice tantum confessis, Sanctam Sedem exorarunt ut, pro vera natura sacramenti paenitentiae, condiciones necessarias ad rectum usum huius sacramenti in memoriam populi christiani revocaret utque normas quasdam in praesentibus rerum adiunctis emanaret.

Haec S. Congregatio, huiusmodi quaestionibus sedulo consideratis, habita ratione Instructionis S. Paenitentiariae Apostolicae diei 25 Martii 1944, haec declarat:

I

Firmiter tenenda et fideliter in praxi applicanda manet doctrina S. Concilii Tridentini.
Reprobanda igitur est recens hic illicque exorta consuetudo, qua satisfacere praesumitur paecepto peccata mortalia sacramentaliter confitendi ad obtainendam absolutionem per solam confessionem generaliter vel, ut aiunt, communitarie celebratam. Praeter paeceptum divinum, in Concilio Tridentino declaratum, ad hoc urget maximum animarum bonum, quod saeculorum experientia, ex individuali confessione, recte facta et administrata, provenit. Individualis et integra confessio atque absolutio manent unicus modus ordinarius, quo fideles se cum Deo et Ecclesia reconciliant, nisi impossibilitas physica vel moralis ab huiusmodi confessione excuset.

II

Fieri enim potest, ob particularia rerum adiuncta quandoque occurentia, ut absolutionem pluribus paenitentibus, sine praevia individuali confessione, generali modo impertire liceat vel etiam oporteat.

Quod contingere potest imprimis, quando imminet mortis periculum et tempus non suppetit sacerdoti vel sacerdotibus, etsi adsint, ad audiendas singulorum paenitentium confessiones. Quo in casu quivis sacerdos facultatem habet absolutionem generali modo pluribus impertendi, praemissa, si tempus suppetat, exhortatione brevissima, ut actum contritionis quisque elicere curet.

III

Praeter casus in quibus agitur de mortis periculo, licet sacramentaliter absolvere una simul plures fideles generice tantum confessos, sed apte ad paenitentiam revocatos, si accedat gravis necessitas, nimirum quando, attempo paenitentium numero, confessariorum copia praesto non est ad rite audiendas singulorum confessiones intra congruum tempus, ita ut paenitentes - absque sua culpa - gratia sacramentali, vel sacra Communione diu carere cogantur. Quod evenire potest, praesertim in terris missionum, sed in aliis etiam locis, necnon apud coetus personarum, in quibus illa necessitas constat.

Hoc vero non licet, cum confessarii praesto esse possunt, ratione solius magni concursus paenitentium, qualis verbi gratia potest haberi in magna aliqua festivitate aut peregrinatione (cfr. Prop. 59, ex damnatis ab Innocentio XI die 2 Martii 1679: DS 2159).

IV

Ordinarii locorum necnon, quantum ad eos attinet, sacerdotes, onerata conscientia cavere tenentur, ne confessariorum numerus exiguus fiat eo quod nonnulli sacerdotes neglegant hoc insigne ministerium (cfr. Presbyt. Crd. 5.13; Christ. Dom. 30), dum temporalibus negotiis impllicantur, vel aliis ministeriis non adeo necessariis incumbunt, praesertim si ea a diaconis vel laicis idoneis praestari possunt.

V

Iudicium ferre an adsint condiciones, de quibus supra /n. III/, ac proinde decernere quando liceat absolutionem sacramentalem generali modo conferre, reservatur Ordinario loci, collatis consiliis cum aliis membris Conferentiae Episcopalis.

Praeter casus ab Ordinario loci statutos, si qua alia gravis necessitas exsurget sacramentalem absolutionem una pluribus impertendi, sacerdos praevie recurrere tenetur, quotis possibile sit, ad loci Ordinarium, ut absolutionem licite impertiat; secus, de huiusmodi necessitate ac de data absolutione eundem Ordinarium quam primum certiore faciat.

VI

Ad fideles quod attinet, ut frui possint sacramentali absolutione una simul pluribus data, requiritur omnino, ut sint apte dispositi, seu ut unumquemque paeniteat admissorum suorum, isque a peccatis abstinere proponat, scandalum et damna forte illata reparare statuat et simul proponat singillatim confiteri debito tempore peccata gravia, quae in praesens ita confiteri nequeat. De his dispositionibus atque condicionibus, ad valorem sacramenti requisitis, fideles a sacerdotibus diligenter moneantur.

VII

Ii, quibus communi absolutione gravia peccata remittuntur, ad confessionem auricularem accedant, antequam novam huiusmodi absolutio- nem sint recepturi, nisi iusta causa impediatur. Omnino autem tenentur, nisi obstet moralis impossibilitas, accedere ad confessarium infra annum. Viget enim etiam pro ipsis praeceptum, quo omnis christifidelis tenetur cuncta peccata sua, utique gravia, quae singillatim adhuc confessus non fuerit, sacerdoti solus confiteri saltem semel in anno (cfr. Conc. Lat. IV, c. 21; cum Conc. Trid., Doctrina de Sacramento Paenitentiae, c. 5 De confessione et can. 7-8: DS 812; 1679-1683 et 1707-1708; cfr. etiam Prop. 11 damnata a S.C.S. Officii in Decr. 24. Sept. 1665: DS 2031).

VIII

Sacerdotes doceant fideles prohibitum esse ne illi, quos conscientia peccati mortalis gravat, habita copia confessarii individualis, occasionem exspectantes qua absolutio simul pluribus detur (cfr. Instructio S. Paenit. Apost. diei 25 Martii 1944).

IX

Ut autem fideles obligationi peragendi individualem confes- sionem facile satisfacere possint, curetur ut confessarii in templis praesto sint, diebus et horis in fidelium commodum statutis.

In locis autem dissitis et remotis, quo sacerdos raro intra annum accedere potest, res ita disponantur ut sacerdos, quatenus fieri potest, singulis vicibus audiat sacramentales confessiones aliquius coetus paenitentium; dum aliis paenitentibus, si adsint condicio- nes de quibus supra (cfr. n. III), sacramentalem absolutionem generali modo impertit; ita tamen ut omnes fideles, si possibile sit, semel saltem in anno confessionem individualem perficere valeant.

X

Fideles enixe edoceantur celebrationes liturgicas et com- munes ritus paenitentiales perutiles esse ad praeparationem magis fructuo- sae confessionis peccatorum et ad vitae emendationem. Caveatur autem, ne huiusmodi celebrationes vel ritus cum sacramentali confessione et absolu- tione confundantur.

Si intra huiusmodi celebrationes paenitentes individualem confessionem perfecerint, unusquisque a confessario, quem adit, singula- riter absolutionem accipiat. In casu autem absolutionis sacramentalis una simul pluribus dandae, haec impertiatur semper iuxta peculiarem ritum a Sacra Congregatione pro Cultu Divino statutum. Attamen, usque ad novi huius ritus promulgationem, ipsa absolutionis sacramentalis verba, nunc praescripta, adhibenda sunt, quae, ut patet, plurali numero aptentur. Cuius ritus celebratio sit omnino distincta a Missae celebratione.

XI

Qui actu est scandalum fidelibus, potest quidem, si est sincere paenitens et scandalum removere serio proponat, sacramentalem absolutionem una cum aliis accipere; ad S. Communioem tamen ne accedat, nisi postquam scandalum removerit iuxta confessarii iudicium, ad quem prius personaliter recurrat.

Quoad absolutionem a reservatis censuris, serventur normae iuris vigentis, tempus recursus computando a proxima individuali confes- sione.

XII

Ad confessionem frequenter seu devotionis quod attinet, sacerdotes ne audeant ab ea dissuadere fideles. E contra, uberes eius fructus pro vita christiana commendant (cfr. Mystici Corporis, AAS 35/1943/, 235) seque ad eam excipiendam semper paratos obstendant, quotiescumque id a fidelibus rationabiliter petitur. Omnino vitandum est, ne confessio individualis ad sola peccata gravia reservetur; hoc enim fideles privaret optimo fructu confessionis, ac famae noceret eorum, qui singulariter ad sacramentum accedunt.

XIII

Absolutiones sacramentales modo generali impertitiae, nisi supradictae normae servantur, tamquam abusus graves habendae sunt. Quod pastores omnes sedulo arceant, consci morali onoris sibi iniuncti erga bonum animarum ac dignitatem sacramenti paenitentiae tuendam.

Has normas Summus Pontifex Paulus Pp. VI, in audientia infra-scripto Cardinali Sacrae Congregationis pro Doctrina Fidei Praefecto die 16 Iunii 1972 concessa, speciali modo adprobavit ac promulgare iussit.

Romae, ex aedibus S. Congregationis pro Doctrina Fidei, die 16 Iunii 1972.

FRANCISCUS Card. ŠEPER, Praef.

+ Paulus Philippe, a Secretis.

Iz saopćenja za svećenike Splitske metropolije sa sastanka Biskupa iste metropolije, održanog 31.VIII. 1972. u biskupskoj kući na HVARU.

"... 3. Biskup S. Pernek je izvijestio o dokumentu Sv. Stolice: "Normae pastorales circa absolutionem sacramentalem generali modo impertiendam". Taj je dokumenat povezan s Instrukcijom Sv. Penitencijarije od 25.III. 1944. Ono što je u toj Instrukciji bilo rečeno, ovaj dokumenat ponavlja, tumači i primjenjuje na nove slučajeve. U izvještaju je konstatirano, da u tumačenjima koja je dao o tom dokumentu Glas Koncila ima pet markantnih pogrešaka ili krivih tumačenja.... U živoj raspravi koja je slijedila iza Izvještaja, biskupi su se složili da u biskupijama naše metropolije nema uvjeta da se dijeli kolektivno odriješenje, jer svaki vjernik može u kratko vrijeme doći do svećenika, da obavi individualnu ispovijed"/ Vjesnik Nadbiskupije Splitsko-Makarske, br. 4/1972./.

II. AUTENTIČNO TUMAČENJE ENCIKLIKE "HUMANAE VITAE"

Dne 25. srpnja 1968. objavljena je enciklika Pape Pavla VI "de propagatione humanae prolis recte ordinanda", koja počinje riječima "Humanae vitae".

Episkopati i općenito uzevši teolozi primili su encikliku "religioso voluntatis et intellectus obsequio" (Lumen Gentium, 25). U primjeni pak pokazao se takodjer i medju episkopatima neki pluralizam, koji su teolozi različno tumačili.

Kod nas u Jugoslaviji profesori moralnog bogoslovija raspravljali su najviše o tome, kako tumačiti pastoralnu uputu Francuskog Episkopata br. 16, gdje stoji i ovo: "Kontracepcija nikad ne može biti dobra. Ona je uvijek nered, ali taj nered nije uvijek grešan. Doista se dogadja da se supruzi smatraju suočeni s pravim sukobom dužnosti".

Naši su moralisti raspravljali kako tu izjavu uskladiti s Instrukcijom Episkopata Jugoslavije, koja u t. 10 izjavljuje: "Nije nipošto dopušteno uzimati kontracepcijska sredstva kao manje zlo u slučaju takozvanog sukoba dužnosti... U tim i sličnim slučajevima jedino dopušteno sredstvo da se podržava bračna ljubav i tako spašava sam brak jest periodično uzdržavanje i vršenje bračnog čina u neplodnim danima".

C različnosti tumačenja raspravljala je takodjer Doktrinarna Komisija BKJ dne 17. veljače 1972.

Da bi se došlo do jasnoće u ovom važnom pitanju bračnog morala, obratio se ljubljanski nadbiskup po nalogu Poslovnog Odbora BKJ Dr. Jože Pogačnik na Kongregaciju za nauk vjere u Rim slijedećim upitom:

CURIA ARCHIEPISCOPALIS LABACENSIS

N. 325.

Labaci, die 4 Martii 1972

Sacrae Congregationi

pro Doctrina Fidei

R o m a e

Infrasignatus archiepiscopus Labacensis, Praeses Commissionis doctrinalis apud Conferentiam Episcopalem Iugoslaviae, de mandato Consilii executivi istius Conferentiae, humiliter petit solutionem sequentis

CASUS MORALIS:

Coniuges, scientes doctrinam encyclicae Humanae vitae et volentes vivere secundum praecepta Dei et Ecclesiae, in magna angustia conscientiae inveniuntur.

Ex una parte sciunt novam conceptionem uxori mortem causatram, uxor nempe iam tres sectiones caesareae passa est, ideoque ab actu coniugali abstinere obligantur. Ex rationibus prudentiae et caritatis erga prolem iam natam vel nascituram nunc novam prolem evadere debent. Cyclus menstruus uxoris mediis licitis (methodo Knaus-Ogino et methodo temperaturae vel medicinis) regulari non potest, ideo nullo modo possunt tempore infoecundo carnaliter coniugi.

Ex altera parte ab obligatione, per actus mutui affectus et amoris carnalis suum matrimonium firmum conservare non liberantur, nam per menses continebantur, at nunc eorum matrimonium sine actu coniugali in gravi periculo dissolutionis versatur. Eligunt contraceptionem. Quid ad moralitatem casus et actus.

Quaeritur:

1. a) Num tuto teneri potest sententia hic adesse casum perplexum, in quo secundum unanimum consensum moralistarum duce S. Alphonso quilibet tenetur eligere minus malum, vel ut alii dicunt obligationem praedominantem. Quid sit hic et nunc minus malum; coniuges ipsi post seriam deliberationem coram Deo et ex conscientia ad normas Ecclesiae bene formata decidere debent. Maius malum quod ex eodem actu consequitur, tantum permittitur.

b) et num in hac solutione ut solide probabilis dici potest sententia, quod si coniuges pree continentia ut minus malum vel obligationem praedominantem eligunt actum coniugalem, at contraceptione frustratum, contraceptionem in hoc casu nec velle nec intendere, sed tantum permettere.

An ut certa tenenda est sententia eorum qui dicunt agi tantum de casu perplexo late dicto vel potius de conscientia dubia coniuges uti possunt tantum continentia. Non possunt ponere actum coniugalem ob contraceptionem frustratum, nam

1) contraception est intrinsece mala ideoque nunquam comprobari potest, et 2) contraception est preeceptum negativum quod obligat semper et ubique, 3) nec licet facere mala ut eveniant bona.

Declaratio

Auctores utriusque sententiae cum religioso obsequio accipiunt encyclicam Humanae vitae. Agitur in casu tantum de applicatione authenticae doctrinae magisterii ad casus difficiles vitae coniugalis.

Fautores primae sententiae pro sua sententia afferunt auctoritatem multorum Episcopatum, praesertim Episcopatus Galliae, qui in sua Note Pastorale n. 16 dicit: "La contraception ne peut jamais etre un bien. Elle est toujours un desordre n'est pas toujours coupable". Convocant etiam ad auctoritatem multorum moralistarum, v. gr. Martelet (Nouvelle revue theologique, decembre 1968. pp. 1055 sqq.), Haering, Rahner, Fuchs, Perico (Aggiornamenti sociali, articulum typis impressit etiam Secretariatus Episcopalis Galliae), et aliorum. Affirmant sententiam sequi posse, donec Sancta Sedes aliter declareret.

Fautores alterius sententiae argumentant ex probatis auctoribus theologiae moralis, praesertim ex notis et communiter receptis principiis moralibus. Cum his concordat Instructio Episcopatus Iugoslavi, ubi n. 10 dicitur: "Non licet sumere media contraceptiva ut minus malum in casu sic dictae collisionis officiorum".

Hi primam sententiam ad laximum in vita sexuali ducere affirmant, immo de ethica situationis accusant.

In substantia agitur de recta vel falsa aut manca interpretatione declarationum variorum Episcopatum. Ideo controversia videtur esse gravis naturae et gravis consequentiae.

Addictissimus in Domino
/Josephus Pogačnik/
Archiepiscopus Labacensis

Odgovor Kongregacije

Kongregacija za nauk vjere reskriptom od 1. kolovoza 1972. g. odgovorila je slijedeće:

SACRA CONGREGAZIONE
PER LA DOTTRINA
DELLA FEDE

00193 Roma, d. 1.
m. augusti 1972.

Prot. N. 52/63.

Excellentissime et Reverendissime Domine!

In Litteris Tuis ex die 4 martii 1972 de mandato Consilii Executivi Conferentiae Episcopalis Iugoslaviae quaedam dubia de casu morali huic Sacrae Congregationi dijudicanda submisisti.

In genere haec S. Congregatio facere non potest quin iterum affirmet veritatem certitudinemque doctrinae de malitia obiectiva actuum "cotraceptivorum" in Litt. Enc. "Humanae Vitae" traditae. Proinde re attente examinata sequenti modo quaestionibus respondendum esse censuit:

- Ad 1 a): cum in casu contraceptionis agatur de norma absolute valida, casus perplexus, scil. collisionem moralium, obiective dari non potest. Lex enim per suam intrinsecam naturam absolute valida numquam cessat obligare.
- b): contraceptio in casu non mere permittitur, sed positive eligitur.

Ad 2 (alinea tertia): ut certa tenenda est sententia, quae affirmat contraceptionem obiective semper illicitam esse.

Exc.mi et Rev.mi Episcopi current ut fideles sibi commissi hanc doctrinam Magisterii Ecclesiae recipiant, sed et commoneant sacerdotes curam animarum exercentes, et praeprimis sacerdotes confessores, ut memores sint exhortationis Litt. Enc. "Humanae Vitae": "Suis igitur difficultatibus afflictati, coniuges in sermone et in corde sacerdotis expressam veluti imaginem vocis et amoris nostri Redemptoris inveniant".

Prudentiae pastoralis erit discernere quo in casu hic illeve fidelis in situatione uti dicunt conflictus subjective se inveniat.

In caritate Christi addictissimus

Franc. Card. Šeper, m. pr.
Praef.

U popratnom pismu Kard. Franjo Šeper, prefekt Sv. Kongregacije za nauk vjere dodao je kratko tumačenje, u kojem medju ostalim stoji: "Što se tiče dokumenta francuske Biskupske Konferencije moram reći, da po mišljenju mnogih nije posve jasan i da ga je moguće tumačiti na različite načine. U vezi s tim Kard. Renard je izjavio, kad je predložio taj dokumenat: "Neka bude subjektivna krivnja ne znam kakva čin kontracepcije ne može nikada postati objektivno dobar čin" (Usp. Docum. cath. 1968, col. 2174). To znači, da se dopušta mogućnost, da je savjest subjektivno inculpabiliter erronea ili perpleksna. To su opći moralni principi. Slično je rečeno u dokumentu sv. Kongregacije za kler od 26. IV 1971. u poznatom slučaju iz Washingtona".

U Washingtonu je naime grupa svećenika javno izjavila, da ne mogu prihvati nauku Enciklike "Humanae Vitae". Nadbiskup Kardinal O'Boyle oduzeo je dottičnima svećeničke vlasti, a oni su prizvali na vrhovnu vlast u Rimu. Budući da stvar nije bila doktrinarne nego disciplinske i pastoralne naravi, Državno je Tajništvo povjerilo Kongregaciji za kler, kojoj na čelu стоји kardinal Wright, da ona doneće "lojalnu i nepristranu arbitražu". Rješenje je bilo partikularnog značaja, objavljeno je bilo u engleskom izdanju L'Osservatore Romano. Iza toga su to rješenje proširila sredstva za društvenu komunikaciju. Mnogi su ga tumačili kao "novi pristup" u shvaćanju nauke enciklike "Humanae vitae /usp. G.K.br. 8/1972, od 16.IV. 1972, str. 3. "Nepoznata uputa Svetе Stolice o razumijevanju sporne enciklike/. Da bi neistinito i tendenciozno tumačenje spriječila S. Kongregacija za kler izdala je posebni "Monitum". U njemu izjavljuje, da se je u njezinom odgovoru išlo samo za primjenom tradicionalnih moralnih načela, koja načela moraju nadahnjivati pastoralno tumačenje enciklike, čiji nauk mora ostati netaknut.

Taj "monitum" Sv. Kongregacije navodi slijedeće principe, na koje se oslanja njezino rješenje:

I Učiteljstvo

- 1/ Redovno Učiteljstvo, t.j. Papa i u mjesnim Crkvama Biskupi imaju dužnost naučavati u štvarima vjere i morala.
- 2/ Radi svoje pastoralne službe ima Biskup dužnost i odgovornost, da u svojoj Mjesnoj Crkvi svećenicima daje za njihovu pastoralnu službu smjernice za propovijedanje, poučavanje i savjetovanje.
- 3/ Enciklika "Humanae Vitae" bez ikakve sumnje, jasno, nedvomisleho izjavljuje, da je kontracepcija objektivno zlo. Enciklika je autentična izjava crkvenog Učiteljstva. Stoga je treba shvatiti i primiti u skladu s dogmatskom tradicijom Crkve, po kojoj smo dužni nauku redovnog Crkvenog Učiteljstva "primati i uz nju pristati s religioznom posluhom" (LG, br. 25).
- 4/ Oni koji su u biskupiji dobili kanonsku misiju, dužni su - prema tradicionalnim normama Crkve - sebi povjerene vjernike učiti po nauci Učiteljstva.

II Savjest

- 1/ Savjest je praktični sud ili diktat razuma, što u konkretnom momentu treba kao dobro činiti, ili što kao zlo izbjegavati.
- 2/ Savjest je u tom svjetlu praktični sud, diktat, a savjest nije učiteljica nauke.
- 3/ Savjest nije zakon za sebe. U oblikovanju savjesti moraju nas voditi objektivne moralne norme i autentično Crkveno Učiteljstvo (Gaudium et Spes, n. 50).
- 4/ Posebne okolnosti, koje prate objektivno zao čin, ne mogu ga promijeniti u objektivno dobar čin, mogu pak učiniti da ne bude "grešan", ili da bude manje grešan, da se može subjektivno braniti (u engleskom originalu: *inculpable, diminished in guilt or subjectively defensible*) /Usp. zajedničko pastirsко pismo američkih Biskupa "Ljudski život u današnjici" od 15. XI. 1968. str. 12/.
- 5/ Konačno savjest je nepovrediva (inviolable). Stoga nikoga ne smijemo siliti, da bi nešto činio protiv svoje savjesti. Tako naučava moralna tradicija Crkve /Usp. "Ljudski život u današnjici", str. 14/.

III Pastoralna praksa

1/ Duhovni pastir, kojemu je dužnost da daje savjete osobama u braku bilo u isповјedaonici bilo izvan nje, može se susresti s pitanjem upotrebe kontracepcijskih sredstava. Dušobrižnik je u savjeti dužan držati se naprijed navedenih načela u skladu s pastoralnom razboritošću i doktrinalnom istinom, koje su potrebne za vodstvo osobe ili osoba, koje pitaju za savjet.

2/ Budući da dušobrižnik ima dužnost suditi o činima, neka olako ne uzima da su potpuno bez krivnje na jednoj strani, a opet na drugoj strani da se radi o promišljenom odbijanju, preziranju Božjih Zapovijedi u slučaju, kad osoba iskreno nastoji kršćanski živjeti (Usp. Spolnost u braku, ljubav i djeca, Nadbiskupija Washington, 1968. str. 2/).

3/ Ispravna pastoralna praksa temelji se na čvrstoj vjeri u Božje Milosrdje i u Kristovu otkupiteljsku snagu, kao i na vjeri, da je Božja milost potrebna i korisna, da pomaže svakome, koji je njoj otvoren i često prima Sakramente - izvore Božje milosti, da bi ostao u svim moralnim tjeskobama postojan u prijateljstvu s Kristom /Usp. Ivan, 15, 5; 2 Kor. 12,9; HV, 20; sv. Toma Akvinski, Summa theologica Ia IIae qu. 109, a. 6,2/.

Ljubljanski Nadbiskup završava:

R o m a l o c u t a - c a u s a f i n i t a!

Jašno izloženog nauka moraju se u savjeti držati svi svećenici u propovijedanju i pisanju.

In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas!

Ljubljana 21. kolovoza 1972.

+ Jože Pogačnik, v.r.
predsjednik Doktrinarne komisije.

O K R U Ž N I C E O R D I N A R I J A T A

Broj: 961/72.

POMOĆ ZA OBNOVU BOGOSL. SJEMENIŠTA U ĐAKOVU.

Ovoga prošlog ljeta, 23. lipnja 1972.g. požar je teško oštetio biskupsko bogoslovsko sjemenište u Đakovu.

Šteta požarom prouzrokovana nadilazi 200 milijuna Starih Dinara. To je i za jednu veliku biskupiju kao što je djakovačka prevelik udarac. Kršćanska solidarnost traži da i mi priskočimo u pomoć djakovačkoj biskupiji, da popravi svoje teško oštećeno sjemenište, kao što su to neke druge biskupije već učinile. Pozivam stoga sve župnike, da jedne nedjelje pokupe posebnu milostinju za popravak djakovačkog sjemeništa. Najaviti to unaprijed vjernicima, da će se skupljati posebna milostinja za obnovu djakovačkog sjemeništa i skupljenu milostinju što prije dostaviti Ordinarijatu, koji će je uputiti u Djakovo.

Mostar, dne 4. listopada 1972.

+ Petar, biskup

Broj: 962/72.

A p o s t o l a t m o l i t v e

APOSTOLAT MOLITVE je pobožni pokret, koji je okupio u svojim redovima preko 40 milijuna članova po svim kontinentima svijeta. Taj molitveni pokret predstavlja posebni način štovanja presv. Srca Isusova. Kako je kod nas već prošireno štovanje Srca Isusova na prve petke u mjesecu, poželjno bi bilo, da se po svim župama zavede i Apostolat Molitve. Molitva je uvijek bila potrebna, a to je naročito danas, kad se nad čovječanstvo nadvijaju tolike opasnosti. Samo posebna pomoć Božja može čuvati ljudski rod od ponora, u koji srlja. Tu ćemo pomoći osigurati ustrajnom molitvom. Apostolat molitve pruža nam izvanredno sredstvo, kako može prema riječi Isusovoј /LK, 18, 1/ neprekidno moliti pretvarajući sav svoj dnevni posao i sve svoje patnje i tjeskobe u molitvu. Članovi naime Apostolata Molitve svako jutro kratkom molitvom prikazuju Srcu Isusovu preko preč. Srca Marijina sav svoj rad i sve svoje trpljenje Srcu Isusovu kao naknadu za uvrede njemu nanesene i na sve one nakane, na koje se Isus na oltaru nebeskom Otu prikazuje. Tu prikaznu molitvu možemo naći u svakom molitveniku. Po toj molitvi sav naš dnevni posao posvećuje se Srcu Isusovu i postaje prava molitva. Članovi Apostolata molitve mogu dobiti godišnje po sedam puta potpuni oprost. Tko želi sudjelovati u Apostolatu molitve treba da se upiše. U svoje vrijeme naš zemljak Petar Barbarić, koji je mlad umro na glasu svetosti, kao djak preko praznika sakupljao je i upisivao je u svom selu članove Apostolata molitve. To i sad može činiti svaki župnik i obratiti se na Upravu Glasnika Srca Isusova, 41000 ZAGREB, Palmotićeva, br. 33, pp. 699 i za tražiti da mu se pošalje potreban broj upisanica, da ih prigodom upisa razdijeli medju članove. Ali svatko se može i sam izravno upisati pišući na UPRAVU Glasnika Srca Isusova prema gornjoj adresi.

Svim svećenicima i vjernicima najtoplje preporučam
A p o s t o l a t m o l i t v e.

Mostar, dne 4. listopada 1972.

+ P e t a r, biskup

Broj: 963/72.

J E S E N S K I K C R O N S K I S A S T A N A K

Ima se održati po rasporedu kao i proljetni. Otvara se s kratkom adoracijom, na kojoj će O. Dekan pročitati izabранo poglavlje Sv. Pisma NZ.

1/ Kazus za pastorálno raspravljanje.

Svećeniku Fabijanu došla na ispovijed Febronija, majka dvoje djece, i potužila se da njezin muž Servacije traži, da ona služi se kontracepcijskim sredstvima jer oni ne mogu i ne žele imati više djece. Prijeti joj da ukoliko ona neće to činiti, da će on tražiti rastavu braka pred civilnim sudom. Febronija voli svoga muža, s njim se u drugim stvarima lijepo slaže, voli svoju djecu, a htjela bi češće dolaziti na sv. sakramente, pa se nalazi u teškoj moralnoj stiscii. Svećenik Fabijan smatrajući da je ljubav najviše dobro u braku, te da se ovdje radi o pravom sukobu dužnosti, o perpleksnoj situaciji, savjetovao je Febroniji, da ona sama odluči, što je manje zlo, i da to čini, pa može ići na sakramente, a da to ne ispovijeda.

Drugi dan došla istom svećeniku na isповijed Marija, koja je bila crkveno vjenčana s Fortunatom, pa se kasnije s njim rastavila pred civilnim sudom i ponovno registrirala pred državnim matičnim uredom s Juvenalom, koji je bio udovac.

Na isповijedi opširno je prijavljala svećeniku o svom životu u braku s Fortunatom i svećenik je stekao uvjerenje, da se radi o nevaljanom braku, pa je savjetovao Mariji, da odmah podnese tužbu crkvenom sudu, da traži proglašenje braka nevaljanim coram facie Ecclesiae i dopustio je, da Marija može u medjuvremenu ići na sakramente, samo joj je savjetovao, da ne ide u onoj crkvi, gdje je mnogi poznaju.

P i t a s e:

- 1/ Koje je najveće dobro u braku prema nauci II. Vat. Sabora?
- 2/ Da li u braku može doći do pravog sukoba dužnosti? Što je sukob dužnosti? Po kojim moralnim načelima rješava se taj sukob dužnosti?
- 3/ Što je conscientia perplexa i conscientia dubia? Kako u tim slučajevima doći do conscientia certa?
- 4/ Pripuštanje na sakramente vjernika samo civilno registriranih?
- 5/ Što treba reći na postupak svećenika Fabijana u jednom i drugom slučaju?
- 6/ Ispravno rješenje slučajeva?

2/ Referat iz Dokumenata II. Vat. Koncila:

Doktrinarna načela o misijskoj djelatnosti Crkve /II. Vat. Sabor. Dekret: AD GENTES DIVINITUS, pogl. I.
/Uz 350-godišnjicu osnutka S-v. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda!./

3. E v e n t u a l i a.

Napomene:

- 1) Za referat iz dokumenata II. Vat. Sabora neka Dekan odredi svećenika, koji će obraditi tu temu. Drugi nisu dužni pismeno je obradjivati. Taj svećenik, koji bude držao referat, nije dužan pismeno rješavati postavljeni kazus.
- 2) Dekan je dužan barem 15 dana prije koronskog sastanka obavijestiti područne župnike i Ordinarijat o mjestu i datumu održavanja koronskog sastanka.

Mostar, dne 6. listopada 1972.

+ P e t a r, biskup

Broj: 964/72.

T r i e n a l n i i s p i t i

Održat će se prema propisu kan. 130 koncem mjeseca studenog. Točan datum javit će se naknadno onima, kojih se to tiče. U okružnom pismu Prefekt S.C. za kler kard. J. Wright, poslanom predsjednicima Biskupskih Konferencija ističe, da "ono što norme kan. 130 CZ o trogodišnjim ispitima određuju vrijedi i nadalje...". Svećenicima, kojih se to tiče, javljamo na vrijeme, da bi se mogli dobro spremiti za te ispite.

Mostar, dne 6. listopada 1972.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ ODGOVOR DRŽAVNOG TAJNIŠTVA NA ČESTITKU DIJECEZANSKOG
ORDINARIJA PRIGODOM GODIŠNICE KRUNIDBE SV. OCA PAVLA VI.

Na brzoujavnu čestitku, koju je Dijecezanski Ordinarij uputio Sv. Ocu Pavlu VI o obljetnici krunidbe, stigao je slijedeći odgovor iz Državnog Tajništva:

SEGRETERIA DI STATO
N. 213800

Dal Vaticano, 11 Iulii 1972.

Reverendissime Domine,

Beatissimo Patri admodum grata contigerunt ómina et vota, quae Ipsi humaniter protulisti, nomine quoque cleri fideliumque tuis curis concreditorum, cum anniversarium commemoraret diem suscepti Pontificatus.

De huiusmodi pietatis officio, quod magni aestimavit, Sanctitas Sua gratias agit plurimas, dum pro vobis ab omnipotenti Deo supernorum copiam ex animo implorat, ut omnium virtutum decore floreatis.

Hos animi sensus Beatissimus Pater Apostolica Benedictione permanter confirmat.

Interea qua par est observantia me profiteor Excellentiae Tuae addictisimum.

J. Card. V i l l o t

Reverendissimo Domino
D.no PETRO ČULE
Episcopo Mandetriensi-Dunnensi

2/ BORAVAK BISKUPA-ORDINARIJA U NJEMAČKOJ

Od 8. srpnja do 10. kolovoza 1972. g. Biskup-Ordinarij bio je izvan dijeceze. Biskup je najprije pošao u Muenchen, gdje je u nedjelju 9. srpnja t.g. služio sv. misu u ogromnoj crkvi sv. Pavla za naše radnike i krizmao 39 osoba. Zatim je posjetio kardinala Doepfnera, koji ga je uputio u sanatorij Ruhpolding, gdje je ostao 15 dana. Poslije toga Biskup je pohodio Biskupe u Augsburgu i Eichstaettu, zatim preko Dillingena, Unter-machtala, gdje je posjetio neke Sestre Milosrdnice iz D. Hrasna, Heilbronna, gdje je posjetio skupinu naših Sestara iz Bijelog Polja, stigao je 30.VII. u Ludwigshafen, gdje djeluje naš dijecezanski svećenik Don Milivoj Galić. Tu je Ordinarij služio 30.VII. sv. Misu za naše radnike. Iza toga Dijecezanski Ordinarij preko Frankfurta pošao je u Belgiju. U Luedenscheidu posjetio je svećenika Branka Šimovića, rodom iz Studenaca kao i Sestre Malog Isusa, onda preko Regensburga, gdje se sastao s Biskupom Graberom, preko Passau-a doputovač u Beč, gdje je 6.VIII. u crkvi am Hof služio sv. misu za naše radnike. Odatle preko Zagreba vratio se u dijecezu 10. kolovoza.

3/ REDJENJE I MLADE MISE

Dijecezanski Ordinarij podijelio je sv. sakramenat Svečeništva u župi Rašeljke, dne 29. lipnja 1972. g. šestorici dijecezanskih klerika-djakona, dok je isti dan pomoćni Biskup-Koadjutor podijelio svećeničko redjenje u Rotimlji LUKI PAVLOVIĆU.

Mladomisnici su služili svoje primicije: 9. srpnja u Vinici Don JAKOV LUČIĆ, 16. srpnja u Rašeljkama u koncelebraciji trojica domaćih župljana: Don IVAN ČIRKO, Don JOSIP IVANKOVIĆ, Don JAKOV RENIĆ.

U Viru dne 23. srpnja 1972. Don Ante Djerek, 30. srpnja t. g. u Grabovici Don Ante Ivančić, i 22. kolovoza u Rotimlji Don Luka Pavlović. Kod ovih zadnjih primicija sudjelovali su obadvojica naših Biskupa, a Koadjutor je prije primicija održao trodnevnu duhovnu obnovu.

Kod redjenja i na svim primicijama sudjelovalo je veoma mnogo svijeta ne samo iz samih župa, u kojima su se držale mlađe mise, nego i iz susjednih župa.

Mladomisnicima, njihovim roditeljima i župama čestitamo!

Dne 20. kolovoza primicirao je u selu VIONICA, župe Medjugorje dijecezanski svećenik Don ZLATKO SUŠIĆ, svećenik Riječke Nadbiskupije. Na primicijama sudjelovao je i propovijedao Mons. Josip Pavlišić, nadbiskup Koadjutor riječki, te uoči primicija kratko posjetio Mostar i dijecezanskog Ordinarija. Poslije primicija nadbiskup Pavlišić sa svojom pratinjom posjetio je neke župe u Hercegovini.

A dne 27. kolovoza imao je primicije u župi Medjugorje vlč. Don MARKO KOZINA, svećenik šibenske biskupije. Na primicijama je propovijedao njegov Ordinarij Mons. Josip Arnerić, šibenski biskup.

Klerici-redjenici Herc. Franjevačke Provincije redjeni su u Koenigsteinu, gdje ih je većina svršavala svoje teološki studij. Svećeničko redjenje podijelio je šestorici redjenika /Fra Slavku Soldo, Fra Anti Penava, Fra Dragi Čolak, Fra Petru Ljubičiću, Fra Celestinu Mariću, Fra Filipu Sučiću/ pomoći biskup Dr. Adolf Kindermann.

Redjenici su već 2. srpnja slavili svoje primicije u crkvi sv. Ante u Frankfurtu, a kasnije proslavili su svoje svećeničko redjenje i mlađe mise u svojim rodnim župama. Č e s t i t a m o!

4/ VJEĆNI ZAVJETI U SAMOSTANU ŠKOLSKIH SESTARA U BIJELOM POLJU.

Obavljeni su u subotu dne 12. kolovoza. Tom zgodom dijecezanski Ordinarij, Koadjutor i Dr. Rupčić fra Bonicije služili su koncelebriranu sv. misu, pod kojom je Ordinarij u ime Crkve primio vjeće zavjete 11 Sestara i održao Sestrama prigodnu homiliju.

Drugi dan pomoći biskup Koadjutor primio je prve privremene Zavjete Sestara, koje su završile godinu novicijata.

Č e s t i t a m o jednim i drugim Sestrama!

5/ BLAGOSLOV CRKVE U SELU VRDI, ŽUPE DREŽNICA

U subotu, dne 1. srpnja 1972. g. blagoslovio je pomoći Biskup Koadjutor novosagradjenu crkvu u selu Vrdi.

Za "Glas Koncila" bio je poslan opširan izvještaj s nekim povijesnim podatcima o selu Vrdi i o župi Drežnica, koji nije objavljen. Iz tog izvještaja prenosimo neke otsjekе:

"Na padinama planine Čabulje u selu Vrdima vjernici sagradiše crkvu bez inžinjera i bez nacrta i bez stranih majstora. Pod vodstvom svog zidara Stipe Golemca Kubata sazidaše crkvu na čast svetih Apostola i mučenika Petra i Pavla. Sedamdeset je obitelji u tom planinskom selu. Daleko su od matične župske crkve 10 - 12 km... Vrdi se dugo u povijesti ne spominju. Možda i nije bilo naroda u tom planinskom kraju. Možda su bjegunci pred višom silom izbjegli u taj neprohodni kraj... Prošle 1971. g. Vrdjani su probili put u svoje selo, da može nekako doći i automobil i manji kamion, da ne moraju za svaku najmanju sitnicu za kućanstvo ići po više km. do na ušće Drežanjke, gdje se nalazi nekoliko dućana. I ove godine uspjelo im je uz veliko zalaganje i novčane doprinose sagraditi u svom selu i crkvu. Na blagoslov crkve, iako je bio radni dan, subota, došlo je zaista mnogo svijeta iz same župe Drežnica, iz Goranaca, a i mnogi Vrdjani, koji su se kojekuda raselili, tako da ni pola svijeta nije moglo stati u crkvu, a Vrdjani mislili da im je crkva prevelika. Za vrijeme sv. mise počela je padati kiša, koja je dobro došla ovom planinskom selu. Biskup Koadjutor u svojoj propovijedi posebno je naglasio dužnost izgradjivanja

duhovne crkve u nama, što je daleko teže nego li sagraditi materijalnu crkvu, koja treba služiti duhovnoj izgradnji.

U prirodi oko crkve slijedila je gozba za sve prisutne. Na gozbi je bilo i pripadnika drugih vjeroispovijesti. Prisustvovao je i mjesni matičar, musliman.

Vjernici sela Vrdi su radosni, što će odsada moći svećenik češće doći u njihovo selo, služiti sv. misu, držati vjerouak djeci i starcima omogućiti, da lakše mogu sudjelovati u sv. misi!

6/ BLAGOSLOV CRKVE U SELU LIPNO ,ŽUPE GRLJEVIĆI

Prošle, 1971. g. 26. rujna pomoćni Biskup Koadjutor blagoslovio je temeljni kamen nove crkve u selu Lipno, župe Grljevići. Crkva je već o Božiću neumornim radom poduzetnika i njegovih radnika B.D. i velikim novčanim doprinosima vjernika sela Lipno, pod krovom. U toku 1972. g. crkva je bila toliko dogradjena, zvonik je takodje podignut, da se je moglo u mjesecu kolovozu, pred Veliku Gospu, dne 13. kolovoza svečano blagosloviti i predati redovnoj liturgijskoj uporabi. Velika je bila radost vjernika sela Lipna, kad su mogli prenijeti svoje seosko zvono iz mjesnog groblja u novi zvonik, koji upravo dominira kao i sama crkva nad čitavim selom. Još veća je radost bila, kad je Dijecezanski Ordinarij blagoslovio 13.VIII. njihovu crkvu. Kod blagoslova crkve u Lipnu pojavio se i "kum crkve" (kao što je običaj u Bosni!), koji je dao najviše u novcu, i on je svečano prerezao vrpcu prije nego što je Ordinarij ušao sa svojom asistencijom u crkvu. I uz blagoslov crkve "kum" je dao veliki svoj doprinos na oltar nove crkve. Budući da je bilo veoma mnogo svijeta, a i velika vrućina, sv. misu je Ordinarij služio na vratima nove crkve, tako da je velika većina svijeta bila gani ispred crkve. Poslije obreda blagoslova crkve Ordinarij je blagoslovio novi kip Gospin, jer je crkva blagoslovljena i sagradjena na čast Uznesenja Marijina. Poslije sv. mise u crkvenom dvorištu vjernici Lipna pod vodstvom svojeg okretnog i agilnog župnika Don Pavla Filipovića priredili su svečani banket za uzvanike, kojih je bilo više stotina. Uzvanici su u dobrom raspoloženju, ponosni na djelo vjernika Lipna, svojim doprinosima pripomogli dovršenju crkve. Posebno je bila zapažena grupa vjernika iz Buhova, koja je brižno sve motrila spremajući se na sličnu proslavu u svojem selu, za 27. kolovoza prigodom blagoslova svoje novosagradijene župske crkve.

Vjernicima Lipna i njihovom župniku naše priznanje i čestitke!

7/ BLAGOSLOV NOVOSAGRADJENE ŽUPSKE CRKVE U BUHOVU

Župa Presv. Trojstva u BUHOVU o svojoj trogodišnjici opstojanja kao samostalna župa doživjela je veliko i nezapamćeno slavlje i radost.

Naime u nedjelju, dne 27. kolovoza 1972. g. dijecezanski Crdinalij je svečano blagoslovio novosagradijenu župsku crkvu i otvorio je za redovitu liturgijsku uporabu.

Župa Buhovo osnovana je 21. kolovoza 1969. Nastala je dismembracijom župe Rasno kod Širokog Brijega. Upravitelja novoosnovane župe Don Tomislava Majića 30. kolovoza 1969. dočekalo je formalno čitavo selo, koje sačinjava župu s oko 800 vjernika. Sve što se moglo micati, došlo je pred mjesno groblje, da sasluša odluku Biskupa o osnivanju nove župe i da pozdravi svog župnika Doček župnika bio je da neki predznak onog elana, jedinstva, požrtvovnosti, kojom će vjernici nove župe, iako malobrojni, prihvati se posla oko izgradnje crkvenih objekata za samostalni župski život.

Zaista vjernici Buhova pod vodstvom svog agilnog i nadasve spretnog i radinog župnika Don Tomislava već prvu godišnjicu proslavili su 30. VIII. 1970. u društvu svog Biskupa-Ordinarija, koji je poslije podijeljene sv. krizme blagoslovio novo sagradjeni župski stan, u kojem je otvorena privremena kapelica, dok se ne izgradi župska crkva.

U 1971. g. započeta je gradnja župske crkve. Na blagdan Presv. Trojstva Đijecezanski Ordinarij blagoslovio je temeljni kamen nove župske crkve - 6. lipnja 1971. Crkva je već o Božiću 1971. g. bila pod krovom, a evo, o treću obljetnicu egzistiranja župe bila je toliko dovršena, da se je mogla blagosloviti i predati javnoj liturgijskoj uporabi.

Župnik Don Tomislav Majić početkom kolovoza obavijestio je svoje otsutne "župljane, prijatelje, dobrotvore i iseljenike" o predstojećem blagoslovu nove župske crkve.

Medju ostalim stoji:

"Uz pomoć Božju, te uz nesebičan, složan, požrtvovan rad i doprinos svih vjernika neše župe: kako onih kod kuće, tako i onih u svijetu na radu, i uz velikodušnu pomoć dobročinitelja iz domovine i inozemstva crkva je toliko dovršena; da se može blagosloviti i službeno otvoriti za službu Božju, iako nije potpuno dovršena.

Gledajući ono što je uradjeno na formiraju župe i izgradnji crkvenih objekata, imamo puno pravo i mi i Vi biti ponosni i radosni nad ostvarenim djelom. Crkva djeluje veličanstveno. Moderna gradjevina, po obliku trapez, te impresivno djeluje, svojom ponutricom.

Vaši djedovi i očevi imadoše želju sagraditi crkvu. Ali sinovi i unuci pokazaše se dostojni nasljednici svojih pradjedova, djedova i očeva, te njihovu želju pretvoriše u djelo tako da za nepune tri godine sagradiše: župski stan, čatrnju, vjeronaučnu dvoranu i evo konačno i crkvu. Stoga ovih dana naše misli lete svima Vama, koji se nalazite u USA, Kanadi, Vama u Australiji, Vama u Njemačkoj i svim evropskim zemljama i Vama diljem naše domovine. Ovog časa izričemo Vama svima svoj iskreni hvala! Ovaj Vam je narod zahvalan, a Svetogući Bog neka Vam nagradi žrtve".

Nedjelja, 27. kolovoza, bio je vedar, što je još više povećalo radost i raspoloženje vjernika župe Buhovo.

Na početku obreda blagoslova crkve Biskupa-Ordinarija pozdravila su djeca i mjesni župnik, koji je evocirao zgode dana, kad je došao u selo Buhovo samo s komadićem papira, na kojem je bio napisan Dekret, kojim ga Biskup šalje u Buhovo, da organizira župu i da uznastoji podići potrebne crkvene objekte. Župnik je s ponosom na svoje vjernike saopćio Biskupu, da izvršio njegov nalog i zamolio, da blagoslovi njihovo djelo - novu župsku crkvu. I ovdje se pojavio kao i u Lipnu "kum crkve", koji je simbolično prerezao vrpcu, prije nego što je Biskup ušao u crkvu sa svojom asistencijom. "Kum crkve" dao je svoj obilan doprinos i na oltar prigodom blagoslova crkve. Iako je crkve dosta prostrana, ipak bilo je toliko svijeta, da bi moglo ispuniti i dvije i više crkava, pa su mnogi ostali izvan crkve za vrijem sv. mise.

Na početku svoje propovijedi Biskup Ordinarij je posebno izrazio svoje udivljenje nad tim što je učinila ova mala župa, čestitao župniku i njegovim vjernicima. Nastavic je propovijed o značenju crkve u životu pojedinca, župske zajednice i o našoj povezanosti s temeljem Katoličke Crkve - sv. Ocem i Biskupima.

Vjernici Buhova spremili su i svečani banket za uzvanike, svoje domaće i goste sa strane. Banketu su prisustvovali predstavnici Općine iz Lištice, te je u ime vlasti čestitac vjernicima i župniku predsjednik OK SSRN.

Na banketu prisutni su s posebnom pažnjom saslušali pjesmu župnika Ledinca Don Petra Vučetića st., koju je on ispjevac u narodnom stihu u počast vjernika Buhova, njihova župnika i njihove nove župske crkve.

- 20 -

S pažnjom su prisutni saslušali pozdravni govor O. Fra Vojislava Mikulića, koji je iznio neke povijesne zgodbe o Buhovu i vjernicima ovih krajeva. U ime franjevačkog samostana i župe Široki Brijeg čestitao je župi Buhovo župnik O. Fra Vendelin Karačić.

Na banketu je bio posebno zapažen govor i čestitka O. Krešimira Vukcja, OP, misionara medju našim radnicima u SR Njemačkoj. Uzvanici su u dobrom raspoloženju proveli ostali dio popodnevnog slavlja u Buhovu i svojim doprinosima dali su svoj udio za dovršenje novosagradjene župske crkve.

Vjernicima župe Buhovo naše udivljenje, čestitke pa lijepoji novoj župskoj crkvi na čast Presv. Trojstva!

8/ BLAGOSLOV TEMELJNOG KAMENA CRKVE U DOLAMA, ŽUPE ŠIPOVACA-VOJNIĆI 1972.

Dne 24. rujna Dijecezanski Ordinarij blagoslovio je temeljni kamen nove crkve u selu DOLE, župe Šipovača-Vojnići, koju grade vjernici sela Dole, Greda, jer su preko 7 km. udaljeni od matične župske crkve u Šipovači-Banji. Selo je stavljen pod zaštitu sv. Josipa, a crkva će biti posvećena sv. Dominiku.

Plan je crkve nešto adaptiran onaj plan crkve u selu Lipno. Uz dvoranu crkve bit će i katehetska dvorana s malom sobom za katehetu. Radove izvodi poduzetnik B. Dragićević iz Čapljine. Velika kiša, koja je čitavo prije podne padala, omela je da vjernici sela Dole i Greda, kac i iz Vojnića i Šipovače nisu mogli u većem broju sudjelovati u obredima blageslova temeljnog kamena nove crkve u Dolama.

9/ UOČI MISIJSKE NEDJELJE -

PREGLED MISIJSKE MILOSTINJE PO ŽUPAMA U BISKUPIJI -1970.g.

Blagaj:	47.300	Buhovo:	52.500	Bukovica:	35.000	Čapljina:	14.380	
Čerin:	121.000	Čitluk:	62.110	127.1500(1971)	Domanovići:	50.500	Drežnica:	15.500
					120.000(1971)"		57.420(mis.	
							članarina	
Drinovci:	45.810	Duvno:	94.100	Gabela:	21.100	Goranci:	2.130	
Gorica:	5.225	Grabovica:	25. 125	D.Gradac:	25. 160	P.Gradac:	17.260	
Gradina:	56.820	Gradnići:	22. 120	Grljevići:	24. 750	D. Hrasno:	47.580	
Humac:	60.000	Izbično:	15.500	Jablanica:	42.000	Jare:	5.360	
			1971.32.700					
Klepči-Dračovo:	91.195	Klobuk:	18. 185	Kočerin:	54.000	Konjic:	59. 875	
Kongora:	8.440	Kruševac:	39.540	Ledinac:	28.400	Ljuti Dolac:	15.040	
Medjugorje:	25. 160	Mostar:	55.000.	Ploče:	14. 685	Polog:	22.040	
Posušje:	28.000	Potoci:	16.535	Prerj-Dubrave:	24. 475	Prisoje:	16.200	
Rakitno:	5.000	Rašeljke -neupisano		Roško Polje:	16. 150	Rotimlja:	14.760	
Ružići:	10.320	Seučica:	13.280	Stolac:	61.000	Sutina:	11.225	
Šipovača-Vojnići:	16.900	Široki Brijeg:	27.000	Šujica:	17.440	Tihaljina:	5.350	
Trebimlja:	9.850	Trebinje:	3. 120	Veljaci:	15.300	Vinica:	30.060	
Vir kod Posušja:	14.050	Vitina:	59.700	Hutovo (1971)			61.300	

Prema izvještaju delegata u Vijeću za misije neke dijeceze, koje su brojčano manje nego li naša dijeceza, daleko više skup milostinje za misije i na samu misijsku nedjelju. Držimo, kad bi župnići malo se više založili, da bi se moglo daleko više skupiti po župama u našim biskupijama!

10/ KANONSKA VIZITACIJA I KRIZMA U 1972. GODINI

U toku 1972. godine obavljena je sv. krizma u sljedećim župama: 1/ Mostar - 21.V. 1972.; 2/ Blagaj - 28. V. 1972.; 3/ Konjic i Glavatičovo - 4. VI. 1972.; 5/ Čapljina - 11. VI. 1972.; 7/ Jablanica - 18. VI. 1972.; 8/ Drežnica - 23. VII. 1972.; 9/ Gabela - 3. VIII 1972.; 10/ Dračevo - 6. VIII. 1972.; 11/ Potoci - 20. VIII. 1972.; 12/ Kočerin - 25. lipnja na početku proslave 100-godišnje župe. 13/ Nevesinje - 15. kolovoza t. g.

11/ OBAVIJEST BISKUPA PICHLERA, predsjednika Hrvatske liturgijske Komisije o odabiranju čitanja pod tjednom.

Alfred Picher,
Predsjednik Hrvatske liturgijske
Komisije BK
Banja Luka

Poštovani gospodine /nad/biskupe!

Velečasni otac Radost Grafenauer D.I. upozorio me da medju svećenicima vlada velika zbrka kod odabiranja prvog čitanja u ferijalnim i Spomendanskim misama kroz godinu.

Kako je poznato, prvo svađanje čitanje kroz godinu dano je u dva ciklusa od kojih se prvi ciklus upotrebljava u neparnim godinama (na pr. 1971, 1973), a drugi ciklus na parne godine (1972, 1974).

Taj propis koji je dan u toč. 4. b Predgovora i svesku "Svagdanjih čitanja", prevedena je rdjavo u hrvatskom prijevodu Svagdanjih čitanja: "Jedne godine jedno, drugè godine drugo". Nije, dakle, nikakvo čudo, što svećenici iz takva prijevoda nisu mogli dokučiti koje se godine čita koji ciklus.

Ja Vas molim, gospodine /nad/biskupe, da u Dijecezanskim obavijestima objasnite svome kleru pogrešku službenog prijevoda i upozorite ga da se ove godine do I nedjelje Adventa upotrebljava drugi ciklus, a druge godine prvi.

Da bi svećenicima ubuduće bilo olakšano odabiranje pravilnog ciklusa, zamolio sam Djakovačkog biskupa da se u Direktorij svake godine unese i ciklus prvog čitanja što ga te godine treba uzeti u vrijeme kroz godinu.

Uz osobito štovanje

Banjalučki biskup

Svećenicima i župnicima stavlja se prednja Obavijest do znanja i ravnanja.

12/ Privatni posjeti Biskupa župama...

Biskup-Ordinarij posjetio je župu GRADINA 29. kolovoza, na blagdan patrona župe i pod sv. misom održao prigodnu propovijed. Također na 8. rujna t. g. Ordinarij je propovijedao u župi POLOG k/Mostara.

Pomoćni Biskup Kadžutor propovijedao je i služio sv. Misu 8. rujna u Ravnom i popodne u Trebinju, a 29. rujna u Prenj-Dubrave, a u lipnju je pratilo hodočešće bolesnika u Lourdes.

Biskup-Ordinarij služio je sv. misu i održao homiliju na blagdan sv. Terezije, 3. listopada u župi Ledinac.

13/ SASTANAK BISKUPA NAŠE CRKVENE POKRAJINE BiH

6. rujna naši biskupi iz BiH sastali su se u Mostaru radi nastale situacije u centralnom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu nakon što su oci Isusovci otkazali upravu sjemeništa. Nakon održanog kraćeg sastanka Vrhbosanski Nadbiskup i njegov pomoćni Biskup nastavili su put u Split, gdje su sudjelovali na proslavama u svetištu Vepriće i u Solinu.

14/ PUČKE MISIJE - VELIKA DUHOVNA OBNOVA održana je u župi KOČERIN i za 25. lipnja do 2. srpnja povodom proslava 100-godišnjice župe. Dušovnu obnovu vodili su domaći misionari.

Z a m o l j e n i, p r e p o r u č a m o :

1/ Msgr. GRACIJA IVANOVIĆ izdaje knjigu nedjeljnih i blagdanskih homilija. Knjiga će sadržavati homilije: sva tri ciklusa: A, B, C. Cijena će biti vrlo povoljna, ako smo dobro informirani, samo 10 ND po primjerku za jedan ciklus.

Naručuje se kod župskog ureda DOBROTA, zp. 81330 KOTOR, ili: BISKUPSKI ORDINARIJAT, KOTOR.

2/ Mariele Quartana - Josipa Dimnjaković, ISTINA O PORIJEKLU ŽIVOTA - Odgovori našoj djeci, Samobor, 1972. Prijevod s talijanskog, izdao Župski ured SAMOBOR k/Zagreba. Knjižica je džepnog formata, vrlo ukusno opremljena, sadrži četiri poglavlja: I Djeca imaju pravo znati kako su se rodila, II Zanimanje za materinstvo, III Drugi spol, IV Seksualnost i moralni red. Cijena 15,00 ND. Naručuje se kod župskog ureda 41430 SAMOBOR k/Zagreba. Kategorija i župnicima preporučujemo knjižicu, jer će u njoj naći pomoć u poučavanju djece u vrlo delikatnoj materiji.

3/ Knjižnica "VRELO ŽIVOTA" - povjerena Nadbiskupskom Ordinarijatu u Sarajevo.

Sveuč. profesor u m. Dr. Djuro Gračanin, svećenik vrhbosanske nadbiskupije, ostavio je bogatu knjižnicu "Vrelo života" s tom nakanom, da bi se rad na izdavanju knjiga "Vrelo života", koje je izmedju dva svjetska rata izdalo, niz vrijednih knjiga s područja duhovnog života, nastavio u Sarajevu.

Nadbiskupski Ordinarijat Vrhbosanski javlja, da je u pripravi knjiga od Jean le Presbytre i Fabienne Van Roy: NAPRIJED SVJETLIM PUTEM - razmatranje za studentice.

Na zalihi ima još slijedećih knjiga, koje su zadnjih godina izdane u nakladi "Vrelo Života":

- 1) - S pouzdanjem kroz život - cijena 10,00 ND - tvrd uvez: 14,00
- 2) - Milosti puna, broš. 10,00 - uvez. 14,00 ND.

Naručuje se: Nadbiskupski Ordinarijat, 71001 SARAJEVO, R. Lakića, 7, ll. 155.

Svećenicima i župnicima najtoplije preporučujemo izdanja!

4/ P r o č i t a j t e: DJAKOVAČKI VJESNIK, 10/1972 pismo Kardinala ŠEPERA O. Mikuliću pod naslovom: VIŠE POSLUŠNOSTI! Pismo je dobilo široki publicitet u katoličkoj štampi!.

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE BISKUPIJE, MOSTAR, 1972/III.

Umnoženo vlastitim ciklostimom kao službeni materijal za isključivu upotrebu svećenstva Mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske biskupije, (čl. 15. Zakona o štampi!).

S L U Ž B E N I V J E S N I K
MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE
Mostar 1972 Broj: IV

S a d r ž a j:

str.

BOŽIĆNA PORUKA BISKUPA-ORDINARIJA	1
VII SVJETSKI DAN MIRA - 1.I 1973.	4
DOKUMENTI SVETE STOLICE:	
1/ Motuproprij Pape Pavla VI:"Ministeria quaedam": Preuredjenje discipline o prvoj tonzuri, nižim redovima i subdjakonatu	8
2/ Motuproprij Pape Pavla VI: "Ad pascendum": Nove norme o djakonatu	11
Dodatak: Iz komentara Kard. G.M. Garrone-a o odredbama glede nižih redova, subdjakonata i djakona- ta	14
3/ Sv. Kongregacija za bogoslužje: Opća Uredba liturgije Časova. Tko je obvezan na časoslov?... .	17
4/ Sv. Kongregacija za bogoslužje: Dekret o spomenu Biskupova imena u Kanonu Mise.....	19
5/ Sekretarijat za jedinstvo kršćana: Instrukcija o mogućnosti pripuštanja kršćana-nekatolika na Euharistijsko zajedništvo u Katol. Crkvi.....	20
SAOPĆENJE PREDSJEDNIŠTVA BKJ	21
NEKA LITURGIJSKA UPOZORENJA	24
OKRUŽNICE ORDINARIJATA	27
1/ Iseljenički dan	27
2/ Ispravak u "Redu Potvrde"	27
3/ Binacije i trinacije u 1973	28
4/ Post i nemrs u 1973.	28
5/ Vrijeme korizmene ispovijedi i uskrsne pričesti.	29
6/ Calendarium Missarum pro iuvencute.....	29
BOŽIĆNE MISLI - ZA MEDITACIJU I PROPOVIJED	30
NAREDBA O SVEĆENIČKOJ I KLERIČKOJ NOŠNJI	33
OEAVIJEŠTI - DIJECEZANSKA KRONIKA	36

& Ø + + + § &
+ & § & +
+ & +
+ +

BOŽIĆNA PORUKA BISKUPA - ORDINARIJA

Evo nam opet Božića. Svetkovine svima nama tako drage i tako radosne. Premda nam ovo nije prvi put da slavimo Božić, ipak nam svaki put ova svetkovina izgleda kao nova i pobudjuje u nama nove i duboke osjećaje.

Djevica Majka, koja se nadvija nad jaslice, u kojima počiva Božansko Djetešće, može li se zamisliti išta ganutljivije i potresnije?! Malo Janje Božje, koje je došlo, da uzme na sebe sve naše grijeha, počinje svoje otkupiteljsko djelo ležeći u štalici na slamici, ima li išta od toga za nas korisnije i pobudnije?! Pa kako da se ne veselimo Božiću i da mu ne pjevamo radosna srca svete božićne pjesme?!

Božić u svojoj tajni ima mnogo toga da nam kaže, najprije o Bogu, a onda o čovjeku.

Bog se u božićnoj tajni potpuno razotkrio čovjeku. Ljudi su od ~~svetih~~ prvih početaka žudili za tim, da stupe u vezu s Bogom. To im je teško išlo, jer je Bog duh i prebiva u nedostupnu svijetlu, pa nije pristupačan ljudskim sjetilima. Da si nekako pomognu ljudi su od najstarijih vremena počeli praviti kipove, koji su im imali predstavljati Božanstvo. Dok su oni te kipove smatrali samo božjim simbolima, to nije bilo tako zlo. Ali kad su počeli zamisljati, da je kip, ta rukotvorina ljudska, njihovo božanstvo, kad su kipove pretvorili u kumire, upali su u tešku zabludu poganskog idolopoklonstva.

Bog je ipak konačno udovoljio velikoj želji ljudi. Uzeo je na sebe ljudsko tijelo i pojavio se medju nama kao nama jednak u našoj ljudskoj naravi. Apsolutno nevidljiv u svome, postao je vidljiv u našemu. Kroz koprenu ljudske naravi ljudi su mogli nazirati nevidljivu Božju narav. Neizmjerna svetost Isusa Krista, njegova divna nauka, bezbroj njegovih čudesa, posebno njegovo slavno uskrsnuće od mrtvih, zorno su ljudima svjedočili, da je Isus Krist više nego običan čovjek, da je On Bog, kojemu je samo nebo već u kolijevci dalo svjedočanstvo šaljući andjele da pjevaju njemu u jaslama i preko čudesne zvijezde dovodeći sa dalekog Istoka mudrace, da mu se kao Bogu poklone.

Slaveći božićnu tajnu mi ispovijedamo najprije svoju vjeru u Božje svemogućstvo. Bog je u betlehemskom Djetetu spojio dvije tako oprečne naravi u jednoj Osobi. Spojio je smrtnu ljudsku narav sa besmrtnom Božjom naravi. A to je neizmjerno veliko djelo. Daleko veće od stvaranja svemira iz ništa. To je mogla izvesti jedino Svemogućnost Božja.

U Božićnoj tajni mi isповиједамо i vjeru u dobrotu Božju. Jer samo neizmjerna dobrota i darežljivost mogla je Boga navesti, da samoga sebe preda potpuno kao poklon ljudima, da s nama ljudima stupi u krvnu vezu, da postane naš krvni srodnik dijeleći s nama našu sudbinu, sudjelujući s nama zajedno u našim kušnjama i poteškoćama.

Posebno u božićnoj tajni mi upoznajemo ljubav i to neizmjernu ljubav Božju. Bog je ljubav, piše sv. Ivan evanđelista. Da je tako, to nam svjedoči božićna noć. Bog je naime toliko ljubio svijet, da je svoga Jedinorodjenoga Sina poslao na svijet, ne samo da dijeli s nama našu sudbinu, nego da bude žrtva za nas, da svojom krvi opere sve krivice naše. Gledajte čuda ljubavi i milosrdja Božjega! Čovjek je grijehom uvrijedio Boga i postao Božji neprijatelj. Mjesto da čovjeka kazni na njegovo nedjelo, Bog našu kaznu stavlja na ledja svoga Sina, da On mjesto nas i za nas ispašta. Kolika ljubav! Samo Bog može ovako ljubiti. Samo Bog može sebe i u smrt dati, da spasi one, koji su grijehom postali njegovi neprijatelji. Gledajte samo Božjeg Sina u jaslama. Kako se duboko On Bog Stvoritelj ponizio! On trpi već u jaslama od studeni i siromaštva. Koliko će još pretrpjeti kroz 33 godine svoga mukotrpнog života na zemlji. I kako će strašnom smrti umrijeti na križu. Pa recite, bi li se i jedan roditelj našao, koji bi toliko pretrpio za svoje dijete, ili i jedno dijete, koje bi toliko bilo spremno podnijeti za svoga roditelja, ili jedan prijatelj koji bi se htio toliko žrtvovati za svoga prijatelja. A Božji Sin eto je to učinio za nas svoje bijedne stvorove, koji smo ga usto toliko uvrijedili i još ga uvijek vrijedjamo. Pa tko da ne bude zahvalan tako milosrđnom Bogu, tko da ne uzljubi tako dobrega Boga, tko da se ne posrami i ne pokaje za svoje grijeha, a ujedno tko da se bezgranično ne pouzda u takvoga Boga i da mu se svim srcem ne predra.

Božićna tajna nama govori i o čovjeku. Ona nam najbolje razotkriva tko je i što je čovjek. Veliki Bog sišao je u siromašnu štalicu, u bijedne jaslice, zbog čovjeka i radi čovjeka. Pa čovjek nije bezvrijedna stvar. Čovjek mora da u očima Božjim puno znači, kad Bog za čovjeka toliko čini. Čovjek mora da u očima Božjim puno vrijedi, kad Bog stupa s njime u krvnu vezu i za njega se potpuno žrtvuje. Da li smo mi svijesni svoje vrijednosti. Sin je Božji postao čovjekom, da bi čovjeka podigao do Boga, da bi ljudi učinio bogovima. Jesmo li mi svijesni toga svoga neizmjernoga dostojanstva, koje nam Dijete iz betlemske stalice zasluzilo. Ako jesmo, onda nećemo više sebe nikada snizivati ispod razine nijeme životinja odbacujući nebeska dobra i živeći po niskim svojim nagonima. Onda ćemo u svakom čovjeku gledati Božje dijete, i tako s njime postupati.

VI SVJETSKI DAN MIRÀ - 1. SIJEČNJA 1973.

M I R J E M O G U Ć

/Tema VI Svjetskog Dana Mira - 1. siječnja 1973./

Tema posljednjeg Svjetskog dana mira, kao i jedna tema Sinode Bis-kupa iz 1971., pozvala nas je da se borimo za Pravdu u svijetu. Ako je to sve nemoguće, ako je MIR tek puki san, čemu pozivati na ovaj napor sve lju-de dobre volje, intelektualce, predstavnike vlasti, radnike, patnike?

Na ovo temeljno pitanje želi odgovoriti tema slijedećg Svjetskog dana mira. Izabrao ju je Pavac VI da ohrabri male i velike, da utemelji na povijesti, na razumu i vjeri golemi pothvat da se ostvari jedan bolji svijet.

I. ŠTO NAS UČI POVIJEST

P o u k a č i n j e n i c a

8.000 ratova, 8.000 mirovnih ugovora - stručnjaci kažu da je to bilanca naše ljudske povijesti. Stvarno, možemo ju napisati u dva uspored-na stupca.

Prvi stupac pripada pesimistima. On ne ohrabruje. Svijet je neprekid-no u ratu. Usprkos ogromnim žrtvama dvaju posljednjih ratova, još uvijek se ratuje: Vijetnam, Prednji Istok, nacionalne i vjerske borbe. I novi ratovi mogu nastati; tu je nepovjerenje izmedju Istoka i Zapada; napetost izmedju Sjevera i Juga - izmedju bogatih zemalja i "trećeg svijeta"; utrka za prirod-nim bogatstvima i moći; diskriminacije, ugnjetavanja, mučenja, nepravedno interniranje, buntovni gerilci, neokolonijalizam.

Ova planeta živi pod prijetnjom nuklearnog uništenja ili u neobuzданoj utrci za naoružanjem. Kao da ljudi nisu ništa naučili niti išta zaboravili, narodi sve više uzimaju za pravilo apsolutni nacionalizam. I mnogi teoretičari, mnogi mladi, odbacuju Mir u ime revolucionarnog nasilja: zakon im je - borba, a njezin plod - mržnja.

Čitajući drugi stupac, povijest dobiva sasvim drugačije lice. Bez sumnje, uvijek je bilo ratova, ali je uvijek bilo i Mira. Međutim, o tome se ne priča - "Srethni narodi nemaju svoje povijesti". Danas je isto tako. Nabrojili smo preko 50 otvorenih sukoba nakon 1945., ali da li se zna da ih je u isto vrijeme izbjegnuto preko 200? Više su puta spasili mir pre-govori, posredovanja, ugovori, crveni telefon, vrhunski susreti. Isto tako, cijeni li se danas dostatno utjecaj velikih propovjednika nenasilja i sve veće zanimanje za njihovu inspiraciju i strategiju?

Eto "dijagrama progresivnog mira" (Pavao VI, Poslanica za Svjetski dan mira, 1. siječnja 1971.) i dokaza da rat nije neizbjježan.

Ali ni Mir nije neizbjježan, inzistiraju zastupnici prve teze.

Optimisti - pesimisti - koji će nadjačati?

Š t o o b e č a v a č o v j e k

Stvar nije jednostavna; obadviye teze imaju svoje razloge. Treba dakle napustiti prebrojavanja i poći na izvor:
povijest nas vodi k antropologiji i stoga je ona dvolična. Jer "mir je čovjek" (Pavao VI, Posl. za Svj. dan mira, 1.siječnja 1970.), sposoban za najbolje i najgore, za prijateljstvc i neprijateljstvo:

Imajući na umu sve što je za nas naš Spasitelj učinio, zar nećemo imati neograničeno pouzdanje u milosrdje svoga Boga, da nas On nikada neće ostaviti i zaboraviti, ako mi njega prije ne ostavimo. Pa makar bili naši grijesi ne-znam kako brojni i strašni, ako se samo iskreno skrušimo i obratimo, Bog će nas isto tako rado primiti, kao što je onaj otac iz Evandjelja primio svoga rasipnoga sina, kad mu se skrušen vratio.

Za nas je Isus već u jaslicama puno trpio, još više je patio kroz kasniji svoj život, a na križu nas je u svoje rane upisao, pa nije moguće, da bi On nas, koji smo ga toliko skupo stajali, mogao odbaciti, ako se utečemo pod skutove njegova milosrdja.

Zato puni pouzdanja vjerujemo u svoje spasenje. Puni pouzdanja vjerujemo i u budućnost ljudskoga roda. Mnogi zloguki proroci proriču najcrnju budućnost sveukupnom čovječanstvu. Nemojmo se podavati njihovu pesimizmu. Bog je preko Betlehema ušao u ljudski rod. Bog je postavši čovjekom vezao svoju sudbinu sa sudbinom našega roda. Bog je u svoje ruke preuzeo na sebe brigu za našu budućnost. Stoga imajmo puno pouzdanje. Bog je postavši čovjekom jamac, da sile zla neće pobijediti, nego da će konačno nadvladati sile dobra.

S takvom vjerom i s takvim pouzdanjem okupimo se danas oko betlemske štalice, s pastirima i mudracima poklonimo se Malom Isusu, te u duhu potpune predanosti i goruće ljubavi Njemu se izručimo zahvalna srca priznavajući Njega za svoga Boga i svoga Spasitelja.

S tim i takvim mislima svima, kako svećenicima, redovnicima i redovnicama, tako i svim bogoljubnim vjernicima želim zajedno sa svojim pomoćnim biskupom Koadjutorom Pavlom:

SRETAN I RADOSTAN BOŽIĆ uz poklik:

NA DOBRO VAM DOŠAC BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Mostar, dne 8. prosinca 1972.

VAŠ BISKUP PETAR

Pouka župnicima:

BOŽIĆNU PORUKU ORDINARIJA PROČITATI VJERNICIMA S OLTARA
NA GLAVNOJ BOŽIĆNOJ SV. MISI!

& + § + § + &

čovjek koji "pokušava ići naprijed u riječima i ići nazad, u djelima", te kroči prema miru kolebajući i zastajući (isp. Homiliju za misu na Svj. dan molitve za mir, 4. list. 1966.); čovjek je u svojoj biti ambivalentan, u svojoj pojedinačnoj osobi kac i u svojem društvenom životu; u isto vrijeme hoće mir i pretjerano se naoružava - sposoban je uništiti zemlju, a čezne za njezinim jedinstvom.

Što treba očekivati? Tko će nadjačati, produhovljeni ili grešni čovjek? Glede mogućnosti mira čovjek nas više ne uvjerava nego povijest.

Ako je tako, što nam je misliti, činiti?

II. TREBA IZABRATI MIR

Evo odgovora Pavla VI, koji ponavlja i dopunjuje misli Pija XII, Ivana XXIII i Koncila, 4. listopada 1966., na obljetnicu njegove posjete Organizaciji Ujedinjenih Nacija: "Mir je velika stvar, ali teška, preteška stvar. Pa ipak, Mi smo to već rekli, mir nije nemoguć. Zašto? Da li su dovoljni ljudski napori da ga priskrbe i održe? Radije nećemo u ovaj čas dati konačnog odgovora na ovo tjeskobno pitanje, kojim se mučno bave mislioci i povjesnici; jednostavno ćemo zaključiti Kristovim riječima: "Ljudima je nemoguće, ali je Bogu sve moguće" (Mt 19,26).

Isto će tako biti u ovoj kratkoj razradi teme Svjetskog dana mira 1973. Moramo se uputiti na teološku nauku o čovjeku, stvaranju, milosti, grijehu, ili još jednostavnije, na pastoralnu Konstituciju GAUDIUM ET SPES II. Vatikanskog Koncila, posebno na ono što ona govori o ljudskom djelovanju i njegovu dovršenju u uskrslome Kristu (GS 33-39) i o ulozi Crkve u današnjem svijetu (GS 40 - 45), ne propuštajući V. poglavljje drugog dijela, koji se bavi pitanjem rata i mira.

Govoreći svijetu kao Pastir i Svjedok, Pavao VI ne zadržava se prije svega na razvijanju ovih dogmatskih dokaza. On nastavlja s tvrdnjama.

T R I T V . R D N J E

Evo prve. Po vjeri mi znamo da "čovjek nije prepušten samome sebi u postizanju svoga cilja, nego da jedna moćna i očinska sila može posredovati u odlučnim dogadjajima koji se njega tiču" (Homilia za misu na dan Svjetskog dana molitve za mir, 4. listopada 1966.).

Evo druge tvrde, upravljene svim ljudima. "Mi moramo uvijek isticati da je mir moguć" (ibidem). U drugom obliku ova se ista misao nalazi u čitavoj pouci Sv. Oca: " Svi moramo tražiti mir"; "mir nije jedan san, nego obveza"; "obveza sveopća i trajna"; "ideja koja je svima naložena". Ili, još snažnije: "Mir treba htjeti; treba ga ljubiti; treba ga ostvariti" (Pozlanica za Svjetski dan mira, 1. siječnja 1969.).

Ovo su veoma značajne tvrdnje.

Pcnajprije, što se tiče metode, Papa ne otpravlja optimiste ni skeptike ne rješivši stvar. On im ne daje nekog školskog ni dopadljivog odgovora. Ako je nesiguran sud koji se oslanja na proteklu povijest i na ljudsku narav, nije takav odgovor poglavara Crkve. On odlučno pritišće na jednu stranu tezulje i ona se naginje na stranu Mira. On se odlučuje bez okolišanja. Ako ne možemo zaključiti na temelju činjenica ni razloga, odlučit će vjera.

Drugačije rečenc, Mir je "kategorički imperativ". Ako ga se ni ne vidi, ako ga se ne zna priskrbiti, treba u njega vjerovati. On je, tako reći, predmet vjere. Naravne vjere: ako on obvezuje svakoga, onda je on ostvariv, jer "nitko nije obvezan na nemoguće". On je predmet kršćanske vjere, jer Bog hoće mir, kojega je Tvorac i Spasitelj. Ukratko u mir se vjeruje.

Tako Pavao VI, kao Ivan XXIII, evandjeoskim mačem riječi Božje pre-sijeca filozofski i teološki zapleteno pitanje - da li je mir moguc.

III. TREBA OMOGUĆITI MIR

Program za djelovanje

"Moramo uvijek sve učiniti da omogućimo mir". - To je treća tvrdnja.

Ako treba omogućiti mir, znači da on nije neki slijepi imperativ, bezrazložan, nametljiv. On nije nešto sudbinsko, niti dolazi sam od sebe. On nije plod slučaja ni prilika.

Mir nam je darovan odozgo, od Boga, koji ga je povjerio našoj slobodi. To se obistinilo u prošlosti; to se još više obistinjuje danas. Danas mir ovisi o čovjeku.

Čovjek se danas nalazi u posve novom odnosu prema svijetu, znanosti, tehničici, kulturi, društvenom napretku i psihosociološkim znanostima: on danas ovlađava kozmosom. On sve više zna i može.

Danas se, dakle, ne može više govoriti o mogućnosti mira kao što se govorilo nekad, ili nakon drugog svjetskog rata. Sve se mijenja.

Stoga novom svijetu treba novi mir; ne može se više govoriti o budućnosti prema prošlosti. Ono što je bilo neostvarivo jučer, danas se može postići.

Nekoliko primjera

R A T

U današnjim prilikama rat postaje sve više anakroničan. Po svojim užasima i obujmu, po onome što se stavlja na kocku, po ludosti utrke u naoružanju, po svojoj bezumnosti, on svakog dana gubi svoje navodno opravdanje. Danas se ovi ekscesi okreću protiv samog rata i postaju faktori mira. Moderni nas rat obvezuje na mir. To je još jedan razlog zašto nam mir mora biti moguć. "Razum, a ne sila treba odlučiti o sudbini naroda" (Pavao VI, Poslanica za Svj. dan mira, 1. siječnja 1969.).

NOVE STRUKTURE

Mi smo obvezani na mir, ali na moderan mir. Umjesto da kopiramo i ponovno stvaramo uzorke iz prošlosti, mi ovdje moramo pronalaziti, mijenjati, stvarati s našim novim mogućnostima i sredstvima.

"Ideja mira napreduje u savjesti, iako ne uvijek u praksi, suvremenog svijeta" (Pavao VI, Homilia za misu na Svjetski dan molitve za mir, 4. listopada 1966.).

Oslanjujući se na ovu novu svijest, suvremeno međunarodno i nacionalno društvo mora obnoviti svoje ustanove i u području Prava ostvarivati nove strukture kojih još nema.

Naše pokoljenje treba osobito poticati i organizirati demokratsko i učinkovito sudjelovanje gradjana, mladih i starih, u javnom životu i njihovim odgovornostima, gledajući u tome široku i trajnu mogućnost da služe općem dobru i napretku društva, tj. Miru. Ovdje se sjećamo četiriju stupaca zgrade Mira, koje je Ivan XXIII u enciklici PACEM IN TERRIS nazvao: Istina, Pravda, Ljubav i Sloboda. Svaki je od njih nerazdvojiv od drugih.

TEHNIKA I ORGANIZACIJA

Stvoriti sredstva za održanje mira

Mir se ne krši još češće jer postoji čitav sistem međunarodne sigurnosti, nebrojenih sporazuma s područja trgovine, politike i kulture, raznih saveza, kao što postoji i intenzivna tajna diplomacija koja podržava međunarodni život.

Ali, ova su sredstva još uvijek nedostatna. Više je za mir nego za rat potrebno tehničke i tehničara. Njemu su potrebni i duhovnici i teolozi.

Mir je moguć isto toliko koliko i rat ako mu se posveti sredstava koliko i ratu.

Jedno od prvih sredstava jest znanost, jer se mir ne improvizira. Njemu su potrebni učenjaci, instituti. Omogućiti mir - znači staviti mu na raspolaganje dostatno ljudi i novčanih sredstava.

O NOVIM LJUDIMA

Nije sve u tome da se "kladimo na čovjeka". Treba da ti ljudi - kao u trkalištu, da se poslužimo usporedbom sv. Pavla - budu sposobni izboriti mir, ukratko, moraju biti formirani, pripremljeni, oduševljeni, stručni i gorljivi.

Omogućiti mir znači dati povjerenje ljudskoj naravi i osobinama koje svatko u sebi nosi. Pavao VI daje primjer ove istinite procjene. "Mir je moguć jer su ljudi u dnu duše dobri, otvoreni prema razumu, redu i općem dobru" (Homilija za misu na Svjetski dan mira, 1. siječnja 1968.). Isto je tako govorio Ivan XXIII kad je ustao protiv zlogukih proroka, premda nije htio time biti jeftin prorok sreće, on se pouzdaje u dobru volju ljudi kojima, bez iznimke, upućuje svoju encikliku PACEM IN TERRIS, jer je svaki grešnik i svaki čovjek stvoren na priliku Božju i otkupljen milošću Sina Božjeg, makar to ni ne zna.

I ovdje nailazimo na kladjenje na mir. On se oslanja na razum, kako ćemo vidjeti, ali isto tako i na srce, na volju. Mir je moguć jer ga ljudi žele. Oni ga žele jer im treba, kao što je tijelu potrebno zdravlje. Jedan gradjanski rat, ili kakav poduži štrajk, podeseterostruče ovu težnju za sigurnošću, jedinstvom, sloganom i društvenom solidarnošću.

Koncil i posljednji pape jako to ističu. Mir je jedna dinamika, pulziranje, instinkt koji pokreće. On se ne svodi na održavanje poretku, makar i pravednog. On je privlačni stožer i više znak jednog rasta nego strukture društvenog organizma. Pavao VI uporedjuje ga sa zrakoplovom: budući da je teži od zraka, on ne može letjeti ako se ne kreće brzo i ako ga se snažno ne potiskuje naprijed.

To reći znači priznati bitnu vezu mira i budućnosti. Mir je posve usmjeren prema budućnosti. On je povijesni uspjeh. On je prospективan. Za vjernika je on nadpovijestan. On participira na eshatološkoj dimenziji svakog stvorenja, cijelog čovječanstva, cijele Crkve, naroda Božjeg na putu.

Omogućiti danas mir - znači afirmirati sve cvo, i tomu prilagoditi svoje ponašanje i kollectivno ponašanje raznih skupina i naroda. Svi kršćani moraju ponovo otkriti ovaj mesijanski karakter Kristova mira, izvora hrabrosti i zalaganja.

NENADMAŠIVA SNAGA LJUBAVI

Konačno, to znači posebno računati s ljubavlju i oslanjati se na nju (Pavao VI, Poslanica za Svjetski dan mira, 1. siječnja 1971.). Već je rekao sv. Toma Akvinski: "Mir je plod ljubavi" (S. Th. 2^a, 2^a, 29, 3). To je vertikalna ljubav prema Bogu i horizontalna ljubav, koja trajno uklanja granice rasa, boja, kultura, naroda, ideologija. "Brat čovjek, moj brat, naš brat..." (Pavao VI, Poslanica za Svjetski dan mira, 1. siječnja 1971.).

= . = & + & = . =

DOKUMENTI SVETE STOLICE

1/ Motuproprij Pape Pavla VI - "Ministeria quaedam
PREUREDJENJE DISCIPLINE O PRVOJ TONZURI, NIŽIM REDOVIMA I
SUBDJAONATA.

Crkva je već od najranijih vremena ustanovila neke službe za uredno iskazivanje štovanja Bogu i pružanje pomoći Božjem narodu u potrebi. Tim službama se vjernicima povjeravalo prema raznim potrebama vršenje dužnosti liturgijskog i karitativnog karaktera. Podjeljivanje tih službi obavljalo se često posebnim obredom kojim je vjernik primao blagoslov i bio postavljen u poseban red ili stupanj da vrši neku odredjenu crkvenu službu.

Nekoje od tih službi, koje su bile tijesno povezane s liturgijskom djelatnošću, bile su malo po malo smatrane prethodnim ustanovama primanja Svetih redova tako da su u latinskoj Crkvi lektorat, ostijarijat, egzorcitat i akolitat nazvani nižim redovima u odnosu na Subdjakonat, Djakonat i Prezbiterat koji se zovu višim redovima i bili općenito, i ako ne posvuda, pridržani za one koji su se upravo preko nižih redova uzdizali k svećeništvu.

Uza sve to, budući da niži redovi nisu uvijek ostali isti, a i mnoge službe s njima vezane, stvarno su, kao što se dogadja i danas, vršili lajici, čini nam se prikladnim da tu praksu preispitamo i današnjim je potrebama prilagodimo tako da se elementi koji su u tim službama izvan upotrebe odstrane, korisni zadrže, potrebni uspostave kao i ono što je kandidatima za Sveti red potrebno, odredi.

Za vrijeme priprave Općeg II vatikanskog sabora mnogi su crkveni pastiri zatražili da se niži redovi i subdjakonat preispitaju. Sabor pak, iako nije za latinsku Crkvu o toj stvari ništa odredio, donio je neke principe, koji ukazuju put k rješavanju tog pitanja i nema sumnje da koncilske norme, koje se odnose na Opću i uredjenu liturgiju, sadrže takodjer i sve što spada na službe liturgijskog sastanka tako da se iz samog reda slavljenja Crkva pokazuje ustrojena u raznim svojim redovima i službama. Zbog toga je II vatikanski sabor odredio neka u liturgijskim obredima svatko, bio služitelj ili vjernik, vrši svoju službu i čini samo ono što na nj spada prema naravi obreda i prema liturgijskim propisima.

S ovom tvrdnjom usko je povezano što je malo prije napisano u istoj Konstituciji. "Majka Crkva živo želi da se svi vjernici privedu k onom punom, svjesnom i djelatnom učešću kod liturgijskih obreda koje traži sama narav liturgije i na koje kršćanski narod - jer je "izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod odredjen za Božju svojinu"/ 1 Pt, 2, 9; usp.2, 4-5/-snagom krštenja ima pravo i dužnost. U obnavljanju i gajenju svete liturgije najviše treba nastojati oko toga punog i djelatnog učešća svega naroda. Doista, liturgija je prvo i nenadoknadivo vrelo iz kojega vjernici valja da crpe pravi kršćanski duh. Stoga je pastiri duša u čitavoj svojoj pastoralnoj djelatnosti moraju pravilnim odgajanjem marljivo promicati.

Pojedine službe koje treba zadržati i današnjim ih potrebama prilagoditi imaju elemenata koji su na osobiti način tijesno povezani sa službama Riječi i Oltara i nazivaju se u latinskoj Crkvi: lektorat, akolitat i subdjakonat. Prikladno je da se to zadrži i prilagodi na taj način da odsad unaprijed dvije službe: služba čitača /lektora/ i služba akolita, kojima su ujedno obuhvaćene i funkcije subdjakona.

Osim službi latinskoj Crkvi zajedničkih slobodno mogu Biskupske konferencije tražiti od Svetе Stolice i druge koje smatraju da su iz posebnih razloga potrebne ili korisne da se ustanove za njihov kraj, na pr. službu vratara, egzorciste i katehište kao i ostale službe koje treba povjeriti onima koji su zaduženi za djelatnost karitativnog karaktera gdje te službe nisu povjerene djakonima.

U skladu je k tome sa stvarnošću i današnjim mentalitetom da se gore spomenute službe ne nazivaju više nižim redovima; njihovo podjeljivanje neka se ne zove "redjenje" nego "postavljanje"; klerici nek budu i jesu samo oni koji su primili djakonat. Na taj način jasnija će biti razlika izmedju klerika i lajika, izmedju onoga što je i ostaje vlastito klericima i onoga što se može povjeriti laicima: tako će se jasnije pokazati medjusobni odnos općeg svećeništva vjernika i ministerijalnog ili hierarhijskog svećeništva koji -premda se izmedju sebe razlikuju bitno a ne samo po stupnju - ipak su u medjusobnom odnosu; jer jedno i drugo imaju na svoj posebni način dio u Kristovu svećeništvu.

Stoga,iza kako smo pitanje svestrano proučili, mišljenje stručnjaka i savjet Biskupskih konferencija zatražili te njihov sud kao i Časne Naše Braće, članova Svetih Kongregacija, u čiju nadležnost to pitanje spada, saslušali, našom Apostolskom vlašću utvrđujemo što slijedi, ukidajući -ako i kada treba - propise Kodeksa Kanonskog Prava koji je još na snazi i ovim pismom proglašujemo:

P r o m j e n e - o d r e d b e

1.- Prva tonzura se više ne podjeljuje; stupanje u klerički stalež povezano je s djakonatom.

2.- Redovi koji su se do sada zvali nižima, odsad se imaju zvati "službe" /"ministeria"/.

3.- Službe se mogu povjeriti kršćanskim laicima tako da one više nisu pridržane samo kandidatima Svećeničkog reda.

4.- Dvije službe treba, prilagodjene današnjim potrebama, sačuvati u čitavoj latinskoj Crkvi, a to su: ČITACA /Lektor/ i AKOLITA. Dužnosti koje su se dosad povjeravale subdjakonu, povjeravaju se od sada čitaču i akoliti, tako da u latinskoj Crkvi više ne postoji viši red subdjakonata. Ipak se ništa ne protivi da se prema суду Biskupske konferencije akoliti mogu negdje zvati poddjakonima.

5.- Čitač /Lektor/ se uspostavlja za službu, koja je njemu vlastita, čitanja riječi Božje na liturgijskim skupovima. Stoga na Misi i ostalim drugim svetim činima njegova je dužnost čitati čitanje iz Svetoga Pisma, ali ne Evandjelje; ako nema psalmiste, recitira psalam izmedju čitanja; ako nema djakona ili pjevača, najavljuje nakane opće molitve puka; poučava vjernike za dostoјno primanje sakramenata. Ako je potrebno, može se takodjer brinuti i za pripravu drugih vjernika koji moraju po prigodnoj dužnosti čitati Sveti Pismo za vrijeme liturgijskih čina. Da bi pak što dostoјnije i savršenije obavljao ove službe, neka marljivo razmišlja o Svetom Pismu.

Svjestan važnosti primljene službe, neka čitač /lektor/ svim silama nastoji i upotrijebi sva prikladna sredstva da iz dana u dan sve to više stječe onaj slatki i živi osjećaj Svetog Pisma kao i njegovo poznavanje, da bi postao što savršeniji učenik Gospodinov.

6. - Akolit se uspostavlja da pomaže djakonu i poslužuje svećeniku. Njegova je, dakle, dužnost brinuti se za službu oltara, pomagati djakonu i svećeniku u liturgijskim činima, a posebno u slavljenju svete Mise; osim toga njegova je dužnost da kao izvanredni službenik podjeljuje svetu Pričest kada nedostaju službenici o kojima je riječ u kan. 845 C.I.C. ili kada oni ne mogu

zbog bolesti, starosti ili su kojom drugom pastoralnom dužnošću spriječeni, ili kad god je broj pričesnika tako velik da bi se slavljenje Mise odveć produžilo. Isto tako u izvanrednim prilikama može izložiti vjernicima na klanjanje Presvetu Euharistiju i na kraju je pohraniti; ali ne može podijeliti blagoslov narodu. Ako je potrebno, može se brinuti za pouku drugih vjernika koji će prigodno pomagati djakonu ili svećeniku u liturgijskim činima, noseći misal, križ, svijeće itd., ili vršeći druge slične službe. Sve te službe će tim dostojnije vršiti bude li svakodnevno uzimao udjela u žarkoj pobožnosti prema Presv. Euharistiji, njom se hranio i stekao o njoj sve veće znanje.

Na poseban način odredjen za službu oltara, neka akolit uči ono što spada na javno bogoslužje i nastoji proniknuti u njihov nutarnji i duhovni smisao: na taj će način moći svakodnevno prinositi sebe čitavog Bogu i biti svojom ozbiljnošću i poštovanjem svima u crkvi za uzor, k tome će gledati steći iskrenu ljubav prema Mističnom Tijelu Kristovu ili Božjem narodu, posebno prema slabima i bolesnima.

7.- Prema časnoj predaji Crkve, ustanova čitača /lektora/ i akolita pridržana je za muškarce.

8.- Da netko se može pripustiti tim službama, traži se:

a/ slobodno sastavljena i potpisana molba aspiranta upravljena na Ordinarija na koga spada primanje (na biskupa, a u kleričkim redovničkim ustanovama na višeg poglavara/;

b/ odgovarajuća dob i posebna svojstva, što treba da odredi Biskupska konferencija;

c/ čvrsta volja vjerno služiti Bogu i kršćanskom puku.

9.- Službe podjeljuje Ordinarij (biskup, a u kleričkim redovničkim ustanovama viši poglavari/ liturgijskim obredom "De institutione Lectoris" i "De institutione Acolythi" odobrenim od Svetе Stolice.

10.- Kad se istim osobama ne podjeljuje samo jedna služba, neka se izmedju podijeljivanja službe čitača i akolita obdržava razmak vremena koji propiše Sveti Stolica ili Biskupska konferencija.

11.- Kandidati za djakonat i za svećeništvo moraju primiti službu čitača i akolita, ako ih već nisu primili, i kroz jedan odredjeni period vremena moraju ih vršiti, da bi se što bolje mogli pripraviti za buduće dužnosti Riječi i Oltara. Oprost od primanja tih službi pridržan je Svetoj Stolici.

12.- Podijeljivanje službi ne daje nikakvo pravo na uzdržavanje ni nagradjivanje sa strane Crkve.

13.- Obred za "postavljanje" čitača i akolita će u najskorije vrijeme objaviti nadležna Kongregacija Rimske kurije.

Cve norme stupaju na snagu 1. siječnja 1973.

Sve što smo ovim Motuproprijem odredili, neka u cijelosti ostane na snazi. Štогод se ovome protivilo, nema nikakve snage.

Dano u Rimu, kod sv. Petra, 15. kolovoza, na blagdan Uznesenja Bl.Dj. Marije, godine 1972, Našeg Pontifikata 10.

Pavao Pp. VI.

% & § + § & %
+ & +

2/ Motuproprij Pape Pavla VI - "Ad pascendum"

N O V E N O R M E O D J A K O N A T U

Krist Gospodin ustanovio je u Crkvi razne službe za pastvu Božjega naroda i sve veći njegov rast na dobrobit čitavog njegovog Tijela. Medju njima već od samog apostolskog doba odsakače i sjajnim se ukazuje Djakonat, koji je Crkva uvijek na osobiti način častila.

To izričitim riječima svjedoči i sam sv. Pavao u poslanici Filipljima u kojoj upravlja pozdrav ne samo biskupima nego i djakonima, kao i u pismu Timoteju u kom crta svojstva i potrebne vrline djakona da se pokažu dostoјnjima svoje službe.

Stari crkveni pisci, dok veličaju dostojanstvo djakona, ne propuštaju a da ujedno ne istaknu ures duše i kreposti koje se traže za vršenje te službe, naime, vjernost Kristu, neporočnost života i poslušnost biskupu.

Sv. Ignacije Antiohijski tvrdi da služba djakona nije ništa drugo nego: služba Isusa Krista koji je bio prije vjekova kod Oca i na svršetku vremena se pojavio i primjećuje: treba da budu djakoni koji su služitelji tajna Isusa Krista, u svemu mili svima; oni nisu, naime djakoni da dijele jelo i piće, nego služitelji cijele Crkve.

Sv. Polikarp iz Smirne potiče djakone da budu u svemu uzdržljivi, milosrdni, revniji u svom ponašanju naslijedovatelji Gospodinova primjera koji je postao slugom sviju.

Pisac pak djela "Didascalia Apostolorum" navodeći riječi Kristove: tko želi biti velik medju vama, neka bude vaš poslužnik, upućuje djakonima ove bratske pobudne riječi: Tako i vi djakoni trebate raditi, da po vašoj službi kad god to bude od vas tražila potreba i život svoj položite za brata svoga... Jer, ako je Gospodar nebā i zemlje postao našim služiteljem i podnio strpljivo svakojake boli za nas, koliko većma moramo učiniti to za svoju brāu mi koji smo njegovi sljedbenici i koji smo primili isto Kristovo poslanstvo?

Nadalje, pisi prvih vjekova Crkve, dok su isticali važnost službe djakona, tumače takodjer opširno mnogostrukе i važne službe koje su im povjerene i otvorene, izjavljuju koliki su ugled stekli u kršćanskim zajednicama i koliko su pridonijeli apostolatu.

Djakona nazivaju: biskupovim uhom i ustima; srcem i dušom. Djakon stoji biskupu na raspolažanje da služi čitavom Božjem narodu, da se brine za bolesne i bijedne; stoga se s pravom nazivaju prijateljem sirota, pobožnih, udovica, revniteljem pobožnosti, ljubiteljem dobra. K tome, njemu je povjerena dužnost da nosi Presv. Euharistiju bolesnicima koji ne mogu napustiti kuću, da podjeljuje sakramenat sv. krštenja, da propovijeda riječ Božju prema izričitoj želji biskupa.

S tih se razloga djakonat u Crkvi bio divno rasevao i ujedno dao sjajno svjedočanstvo ljubavi prema Kristu i braći u vršenju karitativnog djelovanja, u slavljenju svetih obreda i u izvršivanju pastoralnih funkcija.

Oni koji su imali postati svećenici vršenjem djakonske službe polagali su upravo ispit o sebi, pokazivali su vrijednost svoga rada i sticali pripravu koja se tražila za svećeničku čast i pastoralnu službu.

S vremenom je pak disciplina ovoga Svetog reda doživjela izmjene. Bila je doduše postrožena zabrana redjenja "preskakivanjem" posrednjih stupnjeva, ali se malo po malo umanjio broj onih koji su prepoštavljali da za svega svog života radije ostanu djakoni nego li da se uspiju na viši stupanj.

Tako se dogodilo da je u latinskoj Crkvi sasvim iščeznuo trajni djakonat. Zgodno je da spomenemo što je u tom pogledu odredio Tridentinski sabor, koji je postavio sebi kao zadatak da obnovi sve Svetе redove u svojoj pravoj naravi, kakvi su bili u prvotnoj funkciji u Crkvi, ali je, stvarno, tek mnogo kasnije sazrela ideja da se ovaj važni Sveti red obnovi kao trajni stupanj. Tog se pitanja dotaknuo i Naš prethodnik blage uspomene Pijo XII. Konačno je II vatikanski sabor udovoljio željama i molbama, da se, gdje god je to od koristi za dobro duša, obnovi trajni djakonat kao posredni Red između viših stupnjeva crkvene hierarhije i ostalog Božjeg naroda, da bude na neki način tumačem potreba i želja kršćanskih zajednica, poticateljem /animator/ služenja ili "diakonije". Crkve kod mjesnih crkvenih zajednica, znakom ili sakramentom sâmog Krista Gospodina, koji nije došao da mu služe nego da on služi.

Zbog toga su za vrijeme trećeg zasjedanja Sabora u listopadu 1964. Oci potvrdili osnovu obnove djakonata i slijedećeg mjeseca studenog proglašena je Dogmatska konstitucija "Lumen Gentium" koja u čl. 29 donosi osnovne crte koje su u tom staležu svojstvene: na nižem stupnju hierarhije stoje djakoni, na koje se polažu ruke "ne za svećeništvo nego za služenje". Jer, ojačani sakramentalnom milošću, služe Božjem narodu u zajednici s biskupom i njegovim svećenstvom u službi liturgije, propovijedanja i ljubavi.

U pogledu trajnosti na djakonsku službu, ista Konstitucija kaže slijedeće: budući da se te službe, koje su veoma potrebne za život Crkve, prema propisima koji danas vrijede u latinskoj Crkvi mogu u mnogim krajevima veoma teško vršiti, djakonat će se moći u budućnosti obnoviti kao posebni i trajni hierarhijski stupanj.

Ova obnova trajnog djakonata iziskivala je tad, s jedne strane, brižljivo produbljivanje saborskih smjernica, s druge strane zrelo ispitivanje pravnog stanja djakona, bilo neoženjenog ili oženjenog. U isto vrijeme trebalo je da se sve što se odnosi na djakonat onih koji će postati svećenici prilagodi današnjim prilikama za vršenje djakonata stvarno dade iskustvo života, dokaz zrelosti i prikladnost za svećeničku službu, koju je stara disciplina tražila od kandidata za svećeništvo.

Zbog toga smo izdali 28. lipnja 1968. Motuproprij "sacrum Diaconatus Ordinem" kojim su utvrđene primjerene kanonske norme o trajnom djakonatu. Dne 17. lipnja slijedeće godine Apostolskom Konstitucijom "Pontificalis Romanii Recognitio" potvrdili smo novi obred podijeljivanja Svetih redova djakonata, prezbiterata i episkopata, utvrdivši u isto vrijeme materiju i formu istog redjenja. Današnjim, pak, danom, u cilju daljnog razvijanja tog pitanja, proglašujemo Apostolsko Pismo koje počinje riječima "Ministeria quaedad" kojim želimo izdati neke kanonske norme i ujedno želimo da kandidati za djakonat upoznaju koje službe moraju obavljati prije svetog redjenja kao i u koje vrijeme i s kojeg razloga će morati preuzetu obavezu celibata i liturgijske molitve.

Budući da se stupanje u klerički stalež odlaže do djakonata, nema više obreda prve tonzure, kojom je laik postajao klerikom. Uvodi se novi obred kojim kandidat za djakonat ili prezbiterat javno očituje svoju volju da se daruje Bogu i Crkvi, da bi mogao vršiti Sveti red. Crkva pak sa svoje strane prima to darivanje, izabire ga i poziva da se pripravi na primanje Svetog reda i time je propisno uveden medju kandidate za djakonat i prezbiterat.

Na osobit je način prikladno da se službe čitača i akolita podjeljuju onima koji se kao kandidati za Sveti red posebno žele posvetiti Bogu i Crkvi. Crkva, pak, koja se "nikad ne prestaje hraniti kruhom života sa stola Tijela Kristova i riječi Božje i pružati ga vjernicima, smatra vrlo prikladnim da kandidati Svetih redova učenjem i postepenim vršenjem službe Riječi i Oltara upoznaju najneposrednijim dodirom ovaj dvostruki vid svećeničke službe i o njemu razmišljaju.

Na taj način će postići da autentičnost njihove službe zablista najvećom djelotvornošću. Kandidati će tad pristupati Svetim redovima potpuno svjesni svoga zvanja, gorljivi duhom, spremni da budu na službu Gospodinu..., u molitvi ustrajni, velikodušni u pritjecanju u pomoć svetima u potrebama".

Tako, nakon što smo svestrano proučili pitanje, zatražili mišljenje stručnjaka te saslušali savjet i sud Biskupskih konferencija i Časne Naše Braće, članova Svetih Kongregacija koji su nadležni za ovo pitanje, snagom Naše Apostolske vlasti odredujemo slijedeće norme, ukidajući - ako je i kad je potrebno - propise Kodeksa Kanonskog Prava, koji je još na snazi i proglašujemo ih s ovim Pismom:

O d r e d b e :

I.- a/ Uvodi se obred pripuštanja medju kandidate za djakonat i prezbiterat. Za pravilno pripuštanje traži se slobodno napisana i vlastitim rukom potpisana molba aspiranta, pismena potvrda o prijemu sa strane nadležnog crkvenog poglavara; na ovaj način je izvršen izbor sa strane Crkve. Zavjetovani u kleričkim redovima savršenstva koji teže svećeništvu nisu obvezni na ovaj obred.

b/ Nadležni Poglavar za ovo primanje je Ordinarij (biskup, a u kleričkim redovničkim ustanovama viši poglavar). Mogu biti primljeni samo oni koji pokazuju prave znakove zvanja, koji su dobra ponašanja, bez duševnih i tjelesnih nedostataka, te žele svoj život posvetiti službi Crkve, slavi Božjoj i dobru dušu. Oni koji teže za privremenim djakonatom, treba da su navršili barem 20 godina života i započeli teološki studij.

c/ Snagom primanja kandidat je dužan svoje zvanje na poseban način njegovati i što više razvijati, a stječe pravo na potrebnu duhovnu pomoć koja mu je nužna da može njegovati svoje zvanje i bezuvjetno se podlagati volji Božjoj.

II.- Kandidati za djakonat, bilo trajni ili privremeni, i prezbiterat treba da prime službu čitača i akolita, ako ih već ranije nisu primili i moraju ih odredjeno vrijeme vršiti, da bi se što bolje mogli pripraviti za buduće službe Riječi i Oltara.

III.-Oprost od primanja službi za dotične kandidate pridržan je Svetoj Stolici.

Liturgijske obrede, kojima se izvršuje pripuštanje medju kandidate za djakonat i prezbiterat i povjeravaju gore spomenute službe mora obaviti Ordinarij aspiranta (biskup, a u kleričkim redovničkim ustanovama viši poglavar).

IV.- Izmedju podjeljivanja službi lektorata i akolitata, kao i akolitata i djakonata - tijekom teološkog studija - treba se držati vremenskog razmaka koje odredi Sveta Stolica ili Biskupska konferencija.

V.- Kandidati za djakonat prije redjenja nek dadu Ordinariju (biskupu, a u kleričkim redovničkim ustanovama višem poglavaru) vlastitim rukom napisanu i potpisana izjavu, kojom posvjedočuju da svojevoljno i slobodno žele primiti Sveti red.

VI.-Vlastito posvećenje celibata, koje će obdržavati radi kraljevstva nebeskog i njegova obaveza za kandidate za prezbiterat i neoženjene kandidate za djakonat povezano je s djakonatom.

Javno preuzimanje obaveze ovog svetog celibata pred Bogom i Crkvom treba da obave posebnim obredom redovnicima; taj obred treba da prethodi redjenju za djakona. Celibat, preuzet na ovaj način, predstavlja impedimentum dirimens za sklapanje braka.

Po tradicionalnoj crkvenoj disciplini, i oženjeni djakoni, iza kako im umre žena, postaju nesposobni za sklapanje druge ženidbe.

VII.- a/ Djakoni koji teže za svećeništvo neka se ne rede prije nego završe teološki studij koji odredi Sv. Stolica.

b/ Što se tiče tečaja teološkog studija koji treba da pretodi redjenju trajnih djakona, neka Biskupska konferencija, prema mjesnim prilikama, doneše prikladne norme i podnese ih na odobrenje Sv. Kongregaciji za katolički odgoj.

VIII. - Prema odredbama brr. 29 - 30 Opće Uredbe o Liturgiji časova:

a/ djakoni koji teže za prezbiteratom samim svetim redjenjem obvezni su na dužnost slavljenja Liturgije časova;

b/ veoma je poželjno da stalni djakoni svakodnevno recitiraju barem jedan dio Liturgije časova, koji odredi Biskupska konferencija.

IX.- Samim djakonskim redjenjem stupa se u klerički stalež i inkardinira se nekoj biskupiji.

X.- Obred pripuštanja medju kandidate za djakonat i prezbiterat kao i vlastitog posvećenja svetog celibata u najskorije će vrijeme objaviti nadležna Kongregacija Rimske Kurije.

PRIJELAZNE NORME.

Kandidati za sakramenat Reda, koji su prije proglašenja ovog Pisma već primili tonzuru, zadržavaju sve dužnosti, prava i povlastice klericima vlastite. Koji su primili već Red Poddjakonata dužni su na preuzete obaveze celibata i Liturgije časova; ali javno preuzimanje svetog celibata pred Bogom i Crkvom moraju ponovno slaviti kako to novi obred koji prethodi djakonskom redjenju propisuje.

Sve što smo ovim Motuproprijem odredili nek ostane u cijelosti na snazi! Što god se ovom protivilo, nema nikakve snage.

Ove norme stupaju na snagu 1. siječnja 1973.

Dano u Rimu, kod sv. Petra, 15. kolovoza, na blagdan Uznesenja Bl. Dj. Marije, godine 1972. Našeg Pontifikata 10.

P a v a o Pp VI.

& & & & & & & & & & &

Preuzeto iz "Službe-nog Vjesnika Nadbiskupije Zagrebačke", 1972. br. 8

Dodatak: IZ KOMENTARA Kard. G.M. GARRONE-a o novim odredbama glede nižih redova, subdjakonata i djakonata /L'Osfrv. Romano, 4. X. 1972./

Dne 15. kolovoza 1972. izišla su dva Motuproprija, kojima se utvrđuju novi disciplinski propisi, koji se odnosi s jedne strane na niže redove i tonzuru i subdjakonat, a s druge strane na djakonat.

Naziv "niži redovi" prestaje.

Od četiri nekadašnja niža reda - vratar, zaklinjalac, čitalac, svjećonoša - ostaju samo dva posljednja pod nazivom "službe".

Prestaje i subdjakonat, a njegov sadržaj prihvata "akolitat" - služba "akolita".

Novi propisi, koji su prihvaćeni poslije dugih rasprava na biskupskim konferencijama, odgovor su na ponovne i opće zahtjeve biskupa. Oni, t.j. novi propisi, raspršuju onu neku zvoljbu, ovisnu od zbroja uzroka, koji nadilaze posebni problem nižih redova za buduće svećenike.

Ne treba se iznenaditi, što se je oko ovih novih propisa stvorila i neka pometnja, zabuna/kao da Crkva ukida stupnjeve prema svećeništvu!/. Da bi tu zabunu i pometnju raspršio odmah u početku, Kard. Garonne napisao je citirani komentar, jer svaka zabuna, pogotovo u naše doba velikih pometnja, može donijeti velike štete.

Niži redovi s tonzurom, koja je služila kao uvod u klerički stalež, razvili su tijekom vijekova, a osobito poslije Tridentskoga sabora i u duhovnom ozračju Francuske škole, neprijepornu ulogu produbljivanja religioznog duha u budućih svećenika. Spori i postepeni koraci k oltaru činili su pristup ozbiljnijim. Takvim odgadjanjem svećenička se služba pokazivala uzvišenijom, stvarala se malo po malo sve življa svijest, da se radi o Božjem daru, na koji može pripraviti sami i jedini Bog, da se odgadjanja moraju prihvati s osobnom suradnjom, produljenom do milosti svećeništva. Oni koji se danas podsmjehuju tonzuri zaista ne poznaju svu onu blagodat, koja se je postigla putem ovog skromnog obreda u tisućama i tisućama duša, i koliko njihovo svećeništvo duguje ovom prvom stupnju, koji nije bio "red", ali je vrlo ozbiljno vezao i Crkvu i budućeg klerika. Hoće li se lako i brzo opet pronaći blagodat koja se postizala od ove priprave? Tko god o tome razmišlja, neka se upita...

Što bilo da bilo, prilike su zahtjevale neku promjenu. Bio je to osjećaj velike većine episkopata, a biskupi, nesigurni, bojahu se samo, da se ne bi ukinulo bez nadomjestka.

Ne čini se da je moguće ozbiljno prigovarati dubokom i nužnom značenju tvrdo obilježenih stupnjeva do pristupa svećeničkoj odgovornosti, te i djakonatu, koji svećeništvu obvezatno prethodi u sadašnjem crkvenom pravu. Stoga se odmah i prije svega htjelo pristupiti preuredjenju starih nižih redova.

U posljednje doba laici su sve češće preuzimali one službe, koje su se klericima podjeljivale nižim redovima. Činilo se da bi to bilo samo pretvaranje (farizejizam), ako bi se redili klerici za službe, koje same po sebi ni stvarno nisu zahtjevale podjeljivanje kleričkog reda. Na primjer služba vratara već odavna izlazi nesuvremenom, budući da ju je obično vršio crkovinar (sakristan...), a i služba zaklinajoca, bez obzira na svoje duboko mistično značenje, nije više odgovarala određenoj i konkretnoj djelatnosti.

Tako se došlo do toga, da treba od nižih redova sačuvati ono što izričito i izravno može kandidata za svećeništvo dovesti do njegova budućeg posvećenja. Zadržala se, dakle, kao što to jasno kaže tekst Motupropria, ono što se odnosi na riječ Božju, koju ima svećenik naviještati, i ono što se odnosi na euharistiju službu, kojoj svećenik ima predsjedati.

Obadvije službe: čitaoca i akolita, same po sebi pune su značenja i duhovnih zahtjeva. Usto su na istaknuti način prikladne da postanu u rukama Božjim i za budućeg svećenika orudje duhovnog odgoja, koje orudje savršeno odgovara svojoj svrsi.

Velika je, prema tome, zabluda u tvrdnji, koja se susreće u novinskim tumačenjima, da "Crkva ukida stupnjeve prema svećeništvu". Točnije je reći, da ih ona utvrđuje i posvećuje. Ona zapravo želi dati tim stupnjevima prikladniji oblik i značenje, da bi postali pravi stupnjevi, to jest sredstvo, koje će djelotvorno i točno upraviti kandidate prema svećeništvu, pravim smjerom svećeništva; nakana je da ga oni proživljuju već unaprijed time što sudjeluju u krugu riječi Božje i Euharistije, jer je uloga akolite duboko obogaćena u tu svrhu: dijeliti u nekim slučajevima svetu pričest i javno izlagati Svetootajstvo na štovanje vjernika.

Duh Crkve se nije promijenio od vremena kad nam pisma sv. Ciprija na dopuštaju vidjeti, da se pristup čitanju riječi Božje u liturgijskom zboru pojavljuje u prvotnoj Crkvi u isto doba kao posebna i svečana služba i kao put prema polaganju ruku (svećeništvo).

Kard. Garrone navodi odulji tekst iz pisama sv. Ciprijana, a u kojem se tekstu govori o kršćanskom mladiću, koji je pred smrću pružio dokaz kao svjedok Kristov. "Takav mladić zasluzio bi više redove klerikata, i više promaknuće, ako ne po godinama, a ono barem po svojoj prošlosti. Ali, dok se čekalo, smatralo se pravilnim, da se zaredi za službu čitaoca... Trebalо je pridodati ga Aureliju, s kojim ga sjedinjuje zajedništvo božanske časti, s kojim ga vežu sve sveze kreposti... Uza sve to znajte da smo ih mi utvrdili kao čitaoce samo u očekivanju boljega. Trebalо je staviti svijeću na svijećnjak, da sja svim pogledima, i postaviti ove slavne glave na uzdignuto mjesto, da, gledane od sviju, budu poticaj na borbu, koja zasluzuje slavu. Ali mi smo ih odredili za čast svećeništva..."

Ne bi se mogao bolje razjasniti položaj jedne "ustanove" - jer se u ovim tekstovima formalno radi o ustanovi - koja podjeljuje službu čitanja Biblije u očekivanju budućeg svećeništva, i koji se zahtijevaju darovi u tu svrhu.

Nije drukčije ni sa akolitatom, koji pripravlja za euharistijsku slavu. Čitamo u Motupropriju:

"Akolit, odredjen posebno za službu oltara; neka shvati sva ona značenja, koja se odnose na božansku javnu službu i neka se trudi da razumije unutarnji i duhovni smisao: tako će moći svaki dan potpuno se predavati Bogu i u hramu služiti svima kao primjer svojim ozbiljnim i smjernim vladanjem, te će k tome steći iskrenu ljubav prema otajstvenom Tijelu Kristovu i prema narodu Božjem, posebno prema nemoćnima i bolesnima".

Da se vratimo u sadašnjost, odgovorni će sigurno ovu ustanovu postaviti u središte svoje konačne svrhe. Iako laici imaju u tome sada pristupa, neće to biti na isti način kao u budućeg svećenika: za ovoga zapravo primanje službe čitaoca i akolita dobiva svoj smisao od svećeništva, na koje službe čitaoca i akolitata moraju pripravljati. Istim izvornost ovog stanja, koje već sada daje uvida i uživljuje u svećeništvo one koji imaju primiti tu dvostruku službu u očekivanju samog svećeništva, to će biti dužnost odgojitelja, kojima nove norme daju počednostavljena i točno utvrđena sredstva.

Istim izvornost ovog stanja potrebno je u naše doba više nego li prije, jer se u naše vrijeme zamračuje ideal svećeništva, pa ga treba marljivo i dugotrajno iznositi na svjetlo u jednom duhu. Kandidat za svećeništvo, primajući poslanstvo proglašavati riječ Božju, time se upućuje i unaprijed prihvaća veću i težu odgovornost, koja će ga formalno povesti stazom uske suradnje sa svojim biskupom. Ova milost i ova zadaća čitaoca provizvest će, dakle, u njemu, same po sebi, kao i služba akolita, pravo unutarnje "redjenje", koje će ih voditi potpuno ispravnom stazom te će sve toplijom i sve sjajnijom ljubavlju očekivati budući dar. Izjednačenje s laikom, koji prima iste ove službe, neće dakle biti potpuno, i budući svećenik mora toga biti svjestan.

Može se nadodati da, sve da i nije pristup svećeništvu nikada podnosi uvodni postupak, niz "koraka" koji bi imao dopustiti da se izmjjeri razmak i da se bolje vidi kamo ideš, to upravo danas takav oprez čini se potreban. Osim ideje, da se svećeništvo uči savršenije, u naše vrijeme nadolazi druga dublja potreba: treba u budućem svećeniku odgojiti osjećaj potpune dragovoljne veličine i dobrote Božje, koji će od svećenika učiniti svoje orudje. Manje nego ikada smije se danas žrtvovati ono blagoslovljeno sporo hodanje prema svećeništву, koje se držalo u prošlosti.

Iz novih odredaba mora slijediti življi osjećaj bezuvjetne izvornosti svećeničke službe. Nije suvišno uprijeti prstom u tu točku. Zaista, u ovom relativnom nazadovanju klera, koji je, tako rekavši, ostao bez odredjenog broja svojih povlaštica, mogao bi se vidjeti znak zaleta da poskoči mnogo dalje. Naprotiv, nije tako; radije protivno. Po tom su formalno različita dva Motuproprija, posvećujući jedan od njih djakonatu i njemu ostavljaajući razvoj koji se odnosi na pripravu za djakonat i za svećeništvo putem službe čitaoca i akolita.

Očitu mogućnost eventualnog stvaranja drugih služba pristupnih laici, ma drže redove djakonata i prezbiterata daleko od straha od svake moguće zabune. Očima je Crkve jasno da se tu nalazi ispred dva tipa ustanova: jedan crkveni, koji se može mijenjati prema potrebi i obnavljati, u drugom slučaju radi se o božanskim ustanovama, koje bilo s obzirom na svoj postanak, bilo s obzirom na svoj sadržaj i na svoju uspješnost, sadrže sve ono, što tradicionalni nauk razumije pod riječnjku "otajstvo" u pravom smislu rečeno.

Značilo bi, dakle, ići protiv očitosti i vidjeti u novim odredbama korak prema promjeni crkvene misli o svećeničkoj službi. Ne samo da crkvena misao o svećeničkoj službi doista ne vene, nego naprotiv čitavo ustrojstvo tekstova o svećeničkoj službi i novih odredaba ima protivni smisao.

Moglo bi se možda pitati, da li odredbe koje se odnose na niže redove - promjene imena, smanjenje broja, otvaranje nekom stvaralaštvu - ne dolaze u opasnost da stresu "ustanoviteljsko" značenje ovih služba, dolažeći tako lančanim odrazom do toga da prodrmaju konačno i čvrsti smisao svećeničke ustanove. Ako ta opasnost postoji, ipak treba znati, da su tekstovi, uzeti zajedno i u svoj vjerodostojnosti, takvi da isključuju svaku sličnu pretpostavku.

Da se nove odredbe ne bi shvatile pogrešno - i ova navedena razlaganja, doduše ograničena, ali jasna i ozbiljna - mogu tome doprinijeti; ako se, osim toga takve odredbe oživotvore ozbiljno, razborito i ustrajno, a kako se to zahtjeva, možemo se nadati, da će i samo značenje svećeništva izći bolje afirmirano, pošto je oslobođeno dodataka, koji su mogli donekle zasjeniti bitnu izvornost. Tako će i budući svećenici steći dublji smisao iz toga, što će im omogućiti da postanu, za današnju Crkvu, ono što narod Božji ima pravo od njih očekivati".

Skraćeno prema prijevodu objavljenom u "Vjesnik Nadbiskupije Splitsko-makarske, 1972, br. 5.

3/ SVETA KONGREGACIJA ZA BOGOSLUŽJE:

OPĆA UREDBA LITURGIJE ČASOVA

Tko je obvezan na časoslov?

Broj 29. Uredbe tvrdi: "Biskupi, svećenici i drugi sveti službenici, koji su od Crkve dobili nalog da slave liturgiju časova (ura), neka svakoga dana potpuno izvrše ono što je propisano /"integrum eius cursus cotidie persolvant"/ držeći se, koliko je moguće, astronomske točnosti pod pojedinih ura.

Neka prije svega daju dužnu važnost urama (pojedinim časovima), koje su kao stožer liturgije, to jest Pohvalama i Večernjim neka paze da ih ne ispuštaju bez teškoga razloga.

Neka vjerno obdržavaju i službu čitanja (Jutarnju-Matutin), koja je u biti liturgijsko slavljenje Riječi Božje, tako će svakoga dana ispuniti zadaću, koja je na poseban način svojstvena Božjim službenicima, da najprije svoju dušu prime riječ Božju, da bi postali sve savršeniji učenici Gospodnji i da bi sve dublje shvaćali neistraživo Kristovo bogatstvo.

Da bi bolje posvetili cijeli dan, neka im bude na srcu molitva srednje ure (hora media) i Povečerja, da bi prije odlaska na počinak završili sav Božji posao i u Boga se pouzdali".

Stručno tumačenje

Jesmo li još dužni moliti časoslov? Jesmo li to dužni kao i prije? Jesmo li dužni moliti cijeli dnevni sadržaj? Jesmo li to dužni pod grijeh?

Ako moram baš reći ono što mislim, onda sva ova moralistička problematika molitve ubija i žalosti. Zar nije kršćanin kraljestvo slobode i ljubavi? Ovdje smo, čini se, još u vlasti ropskog duha i straha. Čini se, da neki više neće moliti, ako im to ne bude naređeno pod grijeh.

Kako god bilo, moralna procjena obvezе iz opsega liturgista, njome se može baviti jurist i moralist. Liturgičar savjetuje, potiče, traži potpuno sudjelovanje u liturgijskom činu; govori o duhovnom bogatstvu, o obilju života, radosti i zanosa u razgovoru s Bogom. Kako možemo sputavati trenutke, koje provodimo s Bogom? Kako možemo stavljati granice i uvjete, preko kojih život postaje smrt, molitva teret i "dužnost" mjesto da bude radosna potreba!

Pogledajmo točno riječi kojima se izražava "Uredba": (br. 29) "Biskupi, svećenici i drugi sveti službenici, koji su od Crkve primili nalog da slave liturgiju časova (ura), neka izvršavaju svoju obvezu svakodnevnim i potpunim moljenjem časoslovnog redoslijeda, nastojeći da to moljenje odgovara, koliko je moguće, pravom vremenu pojedinih ura".

Integrum eius cursum cotidie persolvant. Ovih pet riječi sadrži svu obvezatnost časoslova. Riječi su jasne, u njima nema dvoznačnosti.

Obveza nije umanjena s obzirom na ono što je propisivao Zakonik Kan. Prava u kan. 135: "tenentur obligatione quotidie horas canonicas integre recitandi".

Imperativni konjuktiv "persolvant" ne kaže ništa manje od "tenentur obligatione".

Doista, u čl. 29. postoji trostruko stupnjevanje: Pohvale i Večernja - stožerne ure: ne omittant nisi gravi de causa.

Služba čitanja: fideliter peragant. Srednja ura i Povečerje: cordi erit. Ali ova razlika ne ide za tim da umanji obvezu, istaknutu u prvom stavku. Distinkcija ide za tim da istakne duhovnu važnost, koju ima svaki dio. Time je označena ascetska vrijednost, nije iznesen moralni sud. A ascetska oznaka za dijete Božje, koje moli i stoga vrši čin ljubavi, čini nam se da mora biti i da jest vrijednija od svakog odmjeravanja zasjenjenog strahom u sferi grijeha. "što se čini na silu - govorili su stari - ne vrijedi ni jedan šuplji orah".

Rim, studeni, 1971.

+ Annibale Bugnini, tajnik

4/ SVETA KONGREGACIJA ZA BOGOSLUŽJE

DEKRET O SPOMENU BISKUPOVA IMENA U KANONU MISE

Budući da u Rimskom misalu nije ništa označeno kako treba spomenuti ime Biskupovo u kanonu, mnogi Ordinariji, pa i Biskupske konferencije pitali su ovu Sv. Kongregaciju, koga sve treba spomenuti u kanonu.

U Kanonu se spominje Biskupa ne samo, ili barem ne poglavito iz razloga časti, nego i zbog veza zajedništva i ljubavi, bilo da se označi nosioca vrhovnog svećeništva, bilo da se želi za njegovu osobu i za njegovu službu izmoliti Božju pomoć u samoj euharistijskoj žrtvi, koja je vrhunac i izvor svega djelovanja i snage Crkve (Usp. II Vat. Sabor, Konst. o Sv. Liturgiji, *Sacrosanctum Concilium*, n. 10; A.A.S. 56 (1964), p. 102).

Jasno je da mnogi od ovih razloga vrijede i za one koji -bilo da imaju ili nemaju biskupski red - upravljaju nekim dijelom Božjega naroda, makar to i ne bila biskupija.

Zato se određuje slijedeće:

I.- U Misnom Kanonu mora se spomenuti:

- a/ Dijecezanskog Biskupa;
- b/ Biskupa koji je premješten u drugu biskupiju, a zadržao je upravu prijašnje biskupije;
- c/ Apostolskog Administratora "sede plena" ili "sede vacante", bilo da je imenovan trajno ili samo privremeno, samo ako je Biskup i doista vrši potpunu biskupsku službu osobito na duhovnom području;
- d/ Apostolskog Vikara i Prefekta;
- e/ Samostalnog Prelata i Opata ("Abbas nullius") kojemu je povjerenja jurisdikcija na nekom teritoriju odijeljenom od neke biskupije.

II.- Osim gore navedenih slobodno je spomenuti u Kanonu Mise Biskupe Koadjutore i Pomoćne Biskupe, koji pomažu dijecezanskom Biskupu, ako imaju biskupski red. Ako ih ima više, iza imena Ordinarija, o kome je bilo govora pod br. I., svi se zajedno spomenu bez navođenja imena.

III. U drugim sasvim posebnim slučajevima treba upitati Sv. Stolicu.

IV.- Obzirom na način spomena određuje se:

- a/ Za spomen Biskupa ili Vikara i Apostolskog Prefekta, ili Samostalnog Prelata i Opata, treba reći: "zajedno s našim Biskupom /Vikarom, Prelatom, Prefektom, Opatom/ N.";
- b/ Ako treba spomenuti više imena, najprije se izgovori ime Dijecezanskog Biskupa, zatim drugo ime na ovaj način: "Zajedno s Biskupom našim N. i...", ili, kada ih treba više spomenuti, zajedničkom formulom: "Zajedno s našim Biskupom N i njegovim pomoćnim Biskupima";
- c/ Kada svećenik služi misu na tujem teritoriju, ali za skup vjernika vlastite biskupije /Vikarijata ili Prefekture, Prelature ili samostalne Opatije/, na pr. prigodom hodočašća, treba reći: "Zajedno s Biskupom našim N. (Vikarom, Prefektom, Prelatom, Opatom) i Biskupom ove Crkve N.";
- d/ Kada Biskup misu služi:
 - u svojoj vlastitoj Biskupiji, Biskupa Koadjutora ili pomoćne Biskupe može nadodati po ovoj formuli: "Zajedno sa mnom tvojim nedostojnim slugom i s mojim Biskupima pomoćnicima";

- izvan granica vlastite Biskupije formula će biti:
"Zajedno s mojim bratom N. Biskupom (ili Prelatom, Prefektom,
itd.) ove Crkve i sa mnom nedostojnim slugom tvojim".

Ove odredbe koje je donijela Sv. Kongregacija za bogoslužje nakon
što se je posavjetovala sa Sv. Kongregacijom za Biskupe i s Papinskom Komi-
sijom za obnovu Kodeksa kanonskog prava, odobrio je Vrhovni Svećenik
Pavao VI. 5. rujna 1972. i potvrdio Svojim auktoritetom i naredio da ih
obdržavaju svi oni, kojih se to tiče.

Sve ovome protivno ne važi.

Iz ureda Sv. Kongregacije "pro cultu Divino", 9. listopada 1972.

Artur Kard. Tabera, Prefekt,
H. Bugnini, nasl. nadb. Dioklecijanenski
tajnik.

A.A.S., An. et. vol. LXIV, 31 Octobris 1972, N. 10, pag. 692-694.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Prot. Br. 1130/72.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA

U BISKUPIJI

Stavljujući do znanja našim svećenicima u hrvatskom prijevo-
du gornju odredbu Sv. Kongregacije za Bogoštovlje, dopuštamo, da naši
svećenici mogu u Kanonu Mise uz spomen Biskupa Ordinarija nadodati i ime
Biskupa Koadjutora na slijedeći način:

I, II, III Misni Kanon: Zajedno..... i biskupom našim Petrom
i njegovim koadjutorom Pavlom;

IV.: biskupa našega Petra i njegova koadjutora Pavla.

Mostar, dne 6. prosinca 1972.

+ Peter, biskup

5/ SEKRETARIJAT ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

INSTRUKCIJA O MOGUĆNOSTI PRIPUŠTANJA KRŠĆANA-NEKATOLIKA

NA EUHARISTIJSKO ZAJEDNIŠTVO U KATOLIČKOJ CRKVI.

Sekretarijat za jedinstvo kršćana izdao je 1. lipnja 1972. Instruk-
ciju o mogućnosti pripuštanja kršćana-nekatolika na euharistijsko zajedništvo
u Katoličkoj Crkvi.

Cilj ove pastoralne Instrukcije je objasniti duboke razloge katoličke
discipline, koja je odredjena u Koncilskom dekreту "Unitatis redintegratio"
i u "Ekumenskom Direktoriju" od 14. svibnja 1967.

Instrukcija je objavljena u "Vjesniku djakovačke biskupije", listo-
pad, 1972. g. (str. 173-176 i 180) zajedno s prikazom sa strane tajnika
Sekretarijata O. Hammer-a.

Budući da svi župski uredi u našim biskupijama primaju redovito
reviju "Vjesnik Djakovačke Biskupije", držimo da nije potrebno, da Instrukciju
ponovno prenosimo, nego upozoravamo svećenike, da Instrukciju dobro prouče,
kako bi mogli ispravno postupati u eventualnim slučajevima.

SAOPĆENJE PREDSJEDNIŠTVA BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

Od 10. do 14. listopada o. g. zasjedala je u Zagrebu Bisk. Konferencija. Otvarajući ovo zasjedanje uoči blagdana Materinstva Majke Božje, na koji je pred deset godina započeo II vat. koncil, msgr Franjo Kuharić, nadb. zagrebački i predsjednik BK, evocirao je uspomene na taj najveći dogadjaj u životu Katol. Crkve ovoga stoljeća, te je istaknuo da u koncilskim dokumentima nalazimo putokaz da u jedinstvu istine i ljubavi vodimo koncilsku obnovu; Bisk. konferencija svojim pozitivnim pristupom problemima naše Crkve neka nastoji ukloniti, pomognuta suradnjom u njenim raznim vijećima i izvan njih, sve što bi skrenulo život Crkve s tog puta istine i ljubavi.

Na zasjedanju su, izmedju ostalih, obradjeni slijedeći predmeti:

- Biskupi su odobrili nacrt Statuta Mješovite komisije Bisk. Konferencije, Vijeća viših redovničkih poglavara i Unije viših redovničkih poglavarica. Redovnici su izradili i prihvatili nacrt Statuta, a biskupi su ga prihvatili s malim izmjenama. Spomenuta komisija nije organ BK, nego ustanova u kojoj će biskupi s višim redovničkim poglavarima proučavati zajednička pitanja i predlagati rješenja ustanovama koje zastupaju.

- Biskupi Jablanović i Pernek referirali su o općenitoj sakramentalnoj apsoluciji, o kojoj su biskupi dali slijedeću izjavu:

Obzirom na "Norme za podjeljivanje zajedničkog odriješenja" koje je izdala Sv. Stolica BK smatra da kod nas ne postoji zasada uvjeti iz točke 3. spomenutog dokumenta, pa prema tome nema mjesta za podjeljivanje zajedničkog odriješenja.

U našim prilikama, naime, vjerniku ne treba dugo vremena da bi došao do svećenika i obavio individualnu ispovijed. Obaveza je individualne ispovijedi, po nauci Tridentskog sabora, kako se ističe u ovom dokumentu, iuris divini, a pripravnost svećenika da budu na raspolaganje svojoj braći koja se žele ispovijediti spada na bitnost svećeničkog služenja. Sakramenat pokore, kako se administrira u Katol. Crkvi, veliki je Božji dar. Njime se ostvaruje plodnost Kristova otkupljenja, te on ostaje trajno i neophodno sredstvo kršćanskog života.

Podjeljivanje zajedničkog odriješenja u našim prilikama urođilo bi zanemarivanjem individualne ispovijedi kod vjernika, a možda bi oslabilo svijest velike dužnosti ispovijedanja kod svećenika, te otvorilo vrata moralnom laksizmu, a upravo tome želi se suprostaviti ovaj akt Sv. Stolice, kako to izričito stoji u njegovoj preambuli

Mjerodavan i konačan sud o ovom donosi, kako to stoji u ovom dokumentu, svaki Mjesni Ordinarij za svoje područje.

- Glede centra za duhovna zvanja u Zagrebu odlučeno je da se najprije osnuje potkomisija u VBK za sjemeništa, koja bi promicala zvanja i kasnije organski prerasla u Centar za zvanja.

- Msgr Pichler izvijestio je da se već tiska hrvatski Brevijar u izdanju KS - Zagreb, kao privatno, studijsko izdanje. Biskupi su privremeno odobrili za liturgijsku upotrebu već tiskani dio tog Brevijara, a za ostale dijelove zahtijevaju da se izrade u suradnji s Hrv. liturgijskim Vijećem pri BK, kako bi novi Brevijar mogao biti odobren od Bisk. Konferencije i Sv. Stolice, te tako postati priručnik za službenu molitvu Crkve. Za liturgijsku upotrebu nije odobrena jedna lekcija živog autora.

- Da se koncilska obnova ostvaruje u nepovrijedjenosti vjere Crkve, biskupi su upozorili na obvezu i smisao propisa C.Z. o cenzuri publikacija koje raspravljaju o vjeri i čudoredju.

U tu svrhu daju slijedeću izjavu:

Biskupska konferencija upozorava na propise Crkvenog Zakonika (kann. 1384 - 1405) prema kojima tiskane edicije, bilo to originali ili prijevodi, koje raspravljaju o stvarima vjere i čudoredja, a izdaje ih katolički pisac ili izdavač, imaju dobiti imprimatur od biskupa, da imaju time jamstvo da je u njima izložena nauka u skladu s vjerom Crkve. Ti propisi izlaze iz naravi Objave i Crkve kojom zakonito Učiteljstvo ima odgovornost pred Bogom da čuva i promiče istinitost Božje objave. Te odgovornosti ne može se odreći ni jedan biskup i tu odgovornost shvaća u duhu vjere svaki vjernik, svaki član Crkve, bez obzira koju službu u Crkvi vrši. Imprimatur je stoga u službi istine, a istina nije protiv slobode, jer Isus kaže da će nas istina oslobođiti: "Ako ustrajete u mojoj nauci, uistinu ste moji učenici; upoznat ćete istinu, a istina će vas oslobođiti" (Iv. 8, 31, 32). Sloboda je istinski ostvarena u svom najdubljem smislu kad je opredijeljena za istinu, dobrotu i ljubav. U tom smislu neka bude shvaćen zahtjev Episkopata da se pojedinci i vjernici i katoličke ustanove pridržavaju tih propisa.

- Msgr Salač izvijestio je o dva ovogodišnja Motuproprija Sv. Oca - MINISTERIA QUAEDAM i AD PASCENDUM. Prvi je dokinuo tonzuru i niže redove, a uveo službu čitača i akolita, dok drugi govori o djakonatu. Biskupi su donijeli o tim službama neke odredbe za koje ih ovlašćuju spomenuti Motupropriji.

- Nadb. Pogačnik, predsjednik VBK za nauk vjere, izvijestio je o odgovoru Rimskog Sv. Zbora za nauk vjere na njegov upit glede casus perplexus u bračnom životu povodom diskusije koja se vodila o tome predmetu u našem tisku; konkretni se slučajevi imaju rješavati u svjetlu nauke Humanae vitae. Zatim je izvijestio o radu Vijeća nakon proljetnog zasjedanja BK. Vijeće se posebno bavilo teološkim i pastoralnim pitanjima u vezi s nerazrješivošću kršćanske ženidbe.

- Nadb. Franić, predsjednik VBK za katehizaciju, izvijestio je o radu Vijeća, posebno o Katehetskoj ljetnoj školi, koja je u srpnju o. g. okupila oko 150 svećenika i 50 redovnica. On je izrazio zadovoljstvo s radom te škole posebno ističući da su se sve teze kretale unutar katoličke ortodoksiјe. Slijedeća Katehetska ljetna škola održat će se slijedećg ljeta u Dubrovniku.

- Nadb. Čekada, predsjednik VBK za misije referirao je o svome sudjelovanju na zasjedanju Papinskog vijeća za misije, te o radu našeg VBK za misije. BK prihvatile je sarajevsku misijsku reviju RADOSNA VIJEST kao glasilo VBK za misije.

- Msgr Arnerić, predsjednik VBK za kler, prenio je biskupima prijedlog Vijeća da BK svake godine organizira duhovne vježbe i tečajeve za svećeničku duhovnost. Biskupi su povjerili Vijeću da izradi konkretne prijedloge o tom. Osim toga, Vijeće je iznijelo neke prijedloge za poboljšanje ekonomskog stanja siromašnijih svećenika. To se pitanje već rješava u dijecezama - u granicama njihovih mogućnosti.

- Nedavno provedena Svećenička anketa bit će objavljena kada bude studijski kompletirana.

- Vlč. Vl. Stanković izvijestio je o prilikama u hrv. inozemnoj pastvi. Posebno je istaknuo da je VBK za migraciju zamolilo Uniju viših red. poglavarica da u inozemnoj pastvi angažira više sestara,

u prvom redu odašiljanjem grupe sestara koje bi se u Njemačkoj kvalificirale za rad u dječjim obdaništima i brinule se za djecu naših migranata. Zasad u Njemačkoj imamo 63 misionara, a do konca godine tamo će otići još 9 novih misionara.

- Zbog sve opsežnijeg rada Bisk. konferencije Tajništvu je dodijeljen i drugi tajnik, dr Vjekoslav Milovan, svećenik porečko-pulske biskupije, koji će se baviti pastoralno-sociološkim istraživanjima u nas i voditi pastoralne poslove Tajništva BK.

- Predloženi su naši konzultori za Papinsku komisiju za reviziju Kodeksa kan. prava ist. crkvi.

- Osnovano je VBK za crkv. arhive, knjižnice i muzeje, te posebna Komisija od pet članova. U predsjedništvo Vijeća izabrani su biskupi Nežić, Lenič i Gugić.

- Vlč. Vl. Stanković izabran je za našeg delegata u Medjunarodno katol. Vijeće za migraciju, Ženeva.

- Odobren je Poslovnik BK. Izmedju ostalog on određuje da ubuduće proljetna zasjedanja BK počinju u prvi utorak iza druge uskrsne nedjelje (Bijele nedjelje), a jesenska u drugi utorak mjeseca listopada.

- Odobren je Statut Hrv. liturg. Vijeća, te je odmah izabrano za to Vijeće sedam članova iz raznih krajeva naše zemlje.

- Na poziv XL Medjunarodnog euharistijskog kongresa u Melbourneu, Australija, koji će se održati slijedeće godine 18.-25. veljače, odlučeno je da će na Kongresu Bisk. konferenciju predstavljati biskupi Arnerić i Lenič, koje su tamo inače pozvali naši tamošnji vjernici. Ako koji od vjernika ili od svećenika želi sudjelovati na Kongresu, neka se prijavi Tajništvu BK, kako bi se organiziralo zajedničko hodočašće.

- Na prijedlog msgr Oblaka, predsjednika VBK za migraciju, odobreni su članovi Odbora pri BK za pastorizaciju turista.

- Načelno je odlučeno da se registriraju spomenici katol. kulture u nas. To je povjereno Vijeću za crkv. arhive, knjižnice i muzeje.

- Zaključeno je da se zamoli Sv. Stolicu kako bismo blagdan Sv. Ćirila i Metoda mogli slaviti 5. srpnja, kao do sada, a ne 14. veljače, kako bi trebalo po novom crkv. kalendaru.

- Na temelju čl. 165. pastoralne Instrukcije COMMUNIO ET PROGRESSIO, kojom se biskupima određuje da moraju promicati katol. tisak i budno bdjeti nad njim, imenovan je za tu svrhu posebni odbor od četiri biskupa, po jedan iz svake naše metropolije (Pavlišić, Salač, Pernek i Žanić).

- Odlučeno je da se na slijedećem plenarnom zasjedanju obrade i slijedeće teme:

a/ Uz suradnju stručnjaka razmotrit će se sadašnje stanje na području dogmatske, biblijske i moralne teološke nauke.

b/ Doktrinalni aspekt sakramenta krštenja. Referate će pripremiti VBK za nauk vjere, dok će VBK za kler pripremiti dva slijedeća referata:

c/ Pastoralni aspekt sakramenta krštenja.

d/ Svećenička duhovnost za naše vrijeme.

Stručnjaci - referenti i koreferenti - osobno će prezentirati gornje teme na zasjedanju Bisk. Konferencije.

Zasjedanje BK završeno je u subotu, 14. listopada o. g.

U Zagrebu, 14. listopada 1972.

NEKA LITURGIJSKA UPOZORENJA

Ovdje donosimo i neka liturgijska upozorenja te potičemo sve svećenike, da ih se pridržavaju, ukoliko su se svjesno ili nesvjesno uvukle ove ili one nepravilnosti u svetu Liturgijsku službu:

1.- Vrijeme je da se konačno u svim crkvama dadnu vjernicima potrebne upute i obrazloženja za njihovo držanje kod Euharistijskog slavlja, i da se bez odlaganja provede u djelo što je predvidjeno u čl. 21 OURM (t.j. Opće Uredbe Rimskog Misala), tj. da vjernici stoje

- a/ kad svećenik pristupa k oltaru pa do zborne molitve uključ.;
- b/ na "Aleluja" prije Evandjelja;
- c/ dok se čita Evandjelje;
- d/ na Ispovijedanje vjere (Vjerovanje);
- e/ kod Sveopće molitve (molitve vjernika);
- f/ od molitve nad darovima do svršetka Mise;

Vjernici sjede:

- a/ za vrijeme Čitanja i za vrijeme Pripjevnog psalma;
- b/ kod homilije;
- c/ dok se pripravljaju darovi za prikazanje;
- d/ ako je zgodno, za vrijeme sv. šutnje poslije Pričesti.

Vjernici kleče:

kod posvećenja /pretvorbe i podizanja/.

2.- I celebrant s ostalim službenicima stoji

- a/ od početka Mise do zborne molitve uključ. /dokinuto je sjedenje dok se moli ili pjeva "Gospodine, smiluj se", i "Slava"/;
- b/ kod vjerovanja.

3.- a/ Čitač ima biti muška osoba. Svoju službu mora obavljati u svetištu. Čitanja čita s ambona (čl. 89 OURM).

-Ima se odmah dokinuti praksa, gdje god još to postoji, da Čitanja čita ili pjeva koji vjernik izvan svetišta, ili čak s pjevališta (kora).

b/ U izvanrednim slučajevima, kada nema prikladne muške osobe, naša je Biskupska konferencija, u smislu čl. 66 OURM, dozvolila da ona Čitanja, koja prethode Evandjelu, može čitati podesna ženska osoba, ali ona pri tome mora stajati izvan svetišta.

- Neka se odmah dokine ovom protivna praksa, koja je na više mesta zavedena.

4.- Ženska osoba ne smije obavljati никакvu službu u svetištu. Ako je negdje nužno -jer nema prikladne muške osobe - da najavljuje nakane sveopće molitve (molitve vjernika), ženska osoba može to činiti samo stojeći izvan svetišta. (v. čl. 70 OURM; čl. 7 III Upute o Liturgiji).

- Neka se odmah dokine protivna praksa, koja je na više mesta bila zavedena.

5.-Homiliju ima držati svećenik, kako ponovno upozoruje III Uputa o Liturgiji (čl. 2).

- Nije dozvoljeno homiliju prepustiti bogoslovu ili laiku, ni u cijelosti ni djelomično (negdje su, naime, počeli praktičari da poslije Evanjelja govori ili propovijeda najprije jedan laik, a onda svećenik, ili obratno).
- Bogoslovima i laicima ne smije se ni inače povjeravati da drže govor ili predavanje u crkvi, ako nije dobivena dozvola za to od nadležnog Ordinarija.

6.- Svi poslužnici u svetištu (čitač, turifer, akolite-svjećonoše, psalmista, itd.) imaju biti odjeveni u liturgijsku odjeću: albu ili superpelicej (čl. 81 OURM). Iznimka je dopustiva jedino u slučaju nedostatka liturgijske odjeće.

- Neka se odmah dokine praksa da se - gdje se ne radi o nedostatku liturgijske odjeće - za vrijeme Euharistijskog slavlja u svetištu nalaze ili pojavljuju osobe u gradjanskem odijelu.

7.- Za Euharistijsko slavlje propisan je, od predmeta, i križ, koji ima biti na oltaru, na kojem se celebriра, ili blizu njega (čl. 79 i 270 OURM v. i čl. 84 OURM).

- Nije dakle dovoljan križ, koji se nalazi negdje u crkvi, na pr. celebrantu na ledjima, na starom oltaru, okrenutu prema zidu, na kojem se nekad misilo.

8.- Kalež za Misu ima biti pokriven velom, koji može biti uvijek bijele boje (čl. 80 c OURM).

- Veo se skida, kad se kalež doneše na oltar, i ponovno stavlja poslije purifikacije, prije nego se kalež poneće na stolić.

9.- Poziv na molitvu "Pomolimo se" celebrant govori sklopjenih ruku, a ne šireći i sklapajući ruke, kako je bilo nekada (v. na pr. čl. 88 OURM).

10.- Obrascë "Otajstvo ove vode...", "Primi nas, Gospodine", i "Operi me, Gospodine, od mog bezakonja..." celebrant moli tiho, a ne na glas (v. čl. 103, 104, 106 OURM).

11. - Iza poziva na Predslovlje "Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našemu" više se ne sklapaju ruke, nego ostaju raširene do kraja Predslovlja (v. čl. 108 OURM).

12.- Unatoč već danog upozorenja, neki još uvijek, nakon molitve "Gospodine Isuse Kriste, ti si rekao svojim apostolima..." pjevaju "Mir Gospodnji bio vazda s vama". -Sada se to više ne pjeva, nego naglas govori (v. čl. 112 OURM i rubriku o toj stvari u samom Redu Mise).

13.- Obrazac kod stavljanja djelića hostije u kalež moli se tiho, a ne naglas.

- Isto s tako mole tiho i Molitva i zazivi neposredno prije Pricači, osim Evo Jaganjca Božjeg, itd" (v. čl. 113, 114, 116 OURM).

14.- Na "Blagoslovio vas svemogući Bog" svećenik ne širi više i ne podiže ruke, kao nekada, nego ih drži sklopljene, a na riječi "Otac, Sin i Duh Sveti" desnom rukom načini znak križa nad narodom (v. rubriku o tome u Redu Mise).

15.- Kod koncelebracije koncelebranti ne izgovaraju, ni tiho onih obrazaca, za koje je predvidjeno da ih izgovara glavni celebrant sam.

- Kod Euharistijske molitve koncelebranti izgovaraju samo onaj dio za koji je predvidjeno da ga izgovaraju svi zajedno. Ostalo što izgovara glavni celebrant sam ili pojedini koncelebrant, drugi koncelebranti ne izgovaraju ni tiho.

- Dijelove Euharistijске molitve što ih koncelebranti izgovaraju svi zajedno, valja izricati potiho, tako da se jasno čuje glas glavnog celebranta (čl. 170 OURM).

16.- Misa bez naroda smatra se Misa kod koje je uz misnika prisutan samo jedan poslužnik i nitko više. Ako je u crkvi prisutan još koji vjernik, već je Misa s narodom.

17. - Petra consecrata (posvećeni kamen) nije obvezatan jedino na pomičnom oltaru ili stolu na kojem se, uz dozvolu Ordinarija, misi izvan svetog mjesta (čl. 265 OURM).

- Zato se najstrože naredjuje, da se odmah dokine praksa služenja Mise u crkvama ili kapelama bez posvećenog kamena.

18.- III Uputa o Liturgiji inzistira i na odstranjivanju zloporaba glede glazbe koja se upotrebljava kod bogoslužja.

- I kad se radi o glazbi za mlađe, upotrebljavanoj u bogoslužju, osnovni je uvjet da ona mora "ne samo riječima, nego i napjevom, ritmom i glazbalima odgovarati dostojanstvu i svetosti mjesta i bogoštovljja" (čl. 3).

- Odredjena glazba koju su neki "radi uspješnijeg privlačenja mlađih" pokušali unijeti u bogoslužje, često ne samo da ni napjevom, ni ritmom, ni glazbalima ne odgovara dostojanstvu i svetosti mjesta i bogoštovljja, nego čak stvara u crkvi kod bogoslužja tipični ugodaj ulice, plesne dvorane, "diskoklubova" i "noćnih klubova". O kolikom se nedostatku ne samo ukuša nego i osnovnog zdravog religioznog osjećaja tu radi, neka svatko sam nepristrano prosudi.

- Obvezatni kriteriji, po kojima se ima prosudjivati, da li odredjena glazba može biti upotrijebljena u bogoslužju, sadržani su u Koncilskoj Konstituciji o sv. Liturgiji i u pokoncilskoj Instrukciji Svetе Kongregacije obreda o glazbi u svetoj liturgiji. Na postupanju po tim kriterijima ponovno inzistira III Uputa o Liturgiji, kojoj je upravo svrha, da se konačno stane na kraj kojekakvim nastranostima i anarhiji na području bogoslužja.

Prema tim kriterijima, glazba koja se upotrebljava u bogoslužju mora udovoljavati ovim uvjetima:

- a/ kako je već navedeno, da odgovara dostojanstvu i svetosti mjesta i bogoslužja;
- b/ da je prikladna da hrani molitvu i izražava Kristov misterij;
- c/ da se odlikuje svetošću i dobrim oblikom (misli se muzičkim);
- d/ da odgovara duhu liturgijskog čina i naravi pojedinih njegovih dijelova;
- e/ da ne prijeći djelatno sudjelovanje svega vjerničkoga skupa;
- f/ da upravlja pažnju uma i osjećaje srca na svete stvarnosti koje se vrše.

19.- Primjećeno je da neki svećenici kod obreda krštenja, vjenčanja, i osobito sprovoda, ne drže u službi Riječi propisane homilije.

- Ta homilia nije nešto što je prepusteno na volju svećeniku jer je sastavni dio obreda, te se jednakom kao i svetopisamska čitanja ima uvijek držati.
- Da bi obnovljeni obredi donijeli onu duhovnu korist za kojom se išlo, svećenik mora bezuvjetno pojedini obred svaki puta ponovno marljivo i podrobno pripremiti. Ako će ga obavljati čisto formalistički i šablonski, lišit će vjernike duhovnih blagodati koje im je dužan pružiti.

- Homilija prilikom sprovoda ne smije biti tzv. posmrtno slovo ili panegirik pokojniku /kako su neki počeli prakticirati/, nego prava homilija nadovezana na tekst pročitane Božje riječi (v. Red sprovoda, čl. 41).
 - "Posmrtno slovo" predviđeno je da mogu držati rodjaci ili žnanci poslije "Posljednje preporuke i oproštaja" (v. Red sprovoda, čl. 46 na kraju i čl. 54).

+ + + + + + + + + + + + + + + + + + + +

Preuzeto iz "Okružnice Biskupskog Ordinarijata - Banja Luka, 1972. "

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Prot. Br. 1131/72

DAN ZA MIGRANTE - ISELJENIČKI DAN

Ima se održati ove godine na blagdan Sv. Obitelji, u nedjelju 31. prosinca 1972.

Vijeće BK za hrvatsku migraciju sa svojeg proširenog sastanka održanog u Zagrebu 15.XI. 1972. zaključilo je, da se svim župama uputi poziv na proslavu toga dana i da im se predloži minimalan program, koji se svakog djeleže može ostvariti.

Stoga je svojim dopisom br. 336/72 od 26.XI. t. g. dostavilo Ordinarijatu potrebnii materijal za proslavu iseljeničkog dana u župi. Taj materijal dostavljamo svim župskim uredima u našim biskupijama:

Okružnicu Vijeća BK za hrvatsku migraciju,
2 primjerka plakata,
nacrt propovijedi, formular molitve vjernika za iseljenički dan,
poruku našeg Episkopata vjernicima u inozemstvu, i popis naših
misionara u zapadno-evropskim zemljama.

Župnici neka na vrijeme prouče priloženi materijal za proslavu iseljeničkog dana u svojoj župi, kako bi se što bolje mogli pripraviti osobno i pripraviti svoje vjernike, da se što bolje i korisnije taj dan proslavi u župi.

Mostar, dne 7. prosinca 1972.

+ Petar, biskup

Prot. Br. 1132/72.

ISPRAVAK U "REDU POTVRDE"

U knjizi "RED POTVRDE", u izdanju "Kršćanske sadašnjosti", Zagreb
ispušten je jedan redak na str. 24. Na toj stranici iza 5. retka odozdo
/iza riječi: "DAJ IM DUHA MUDROSTI I RAZUMA" - treba umetnuti ispuštene
rijeci: "DUHA SAVIJENI I JAKOSTI" **TA**

Mostar, dne 7. prosince 1972

+ Petar, biskup

Prot. Br. 1133/72.

BINACIJE I TRINACIJE U 1973.

Dozvola za binaciju i trinaciju vrijedi i za slijedeću - 1973. - godinu pod istim uvjetima, pod kojim je pojedinim župama podijeljena.

Binacije i trinacije po odredbi Sv. Stolice služe se "ad intentionem Episcopi".

Svećenici koji biniraju mogu svaku petu binaciju aplicirati na svoju vlastitu nakanu, ali ne smiju uzimati stipendij, niti župnici mogu time udovoljiti dužnosti namjene Mise za puk.

Početkom Nove Godine župnici, koji biniraju, trebaju javiti kancelariji Ordinarijata, koliko su puta tokom godine binirali ad intentionem Episcopi.

Mostar, dne 7. prosinca 1972.

+ Petar, biskup

Prot. Br. 1134/72.

POST I NEMRS U 1973. GODINI

Prema Ap. Konstituciji "Poenitemini" od 17.II 1966.:
a/ Zakon posta (jedanput na dan do sita jesti) i nemrsa (uzdržavanje od mesa) obvezuje samo na ČISTU SRIJEDU i VELIKI PETAK.

b/ Zakon samo nemrsa obvezuje na sve ostale petke u godini, osim ako u petak dodje zapovijedani blagdan.

Na temelju ovlasti, koje su podijeljene Biskupskim konferencijama cit. Ap. Konstitucijom, naši su Biskupi na svojem Saboru BKJ u studenom 1969. g. odredili da pojedini vjernici mogu u petke izvan korizme mjesto nemrsa odabrati neko drugo djelo pokore kao što su uzdržavanje od alkohola ili od pušenja, kakvo karitativno djelo, milostinju u korist crkve ili siromaha.

Ovo ne vrijedi za petke u korizmi, kad ostaje obveza nemrsa, nego vrijedi samo za petke izvan korizme.

I ovi nekorizmeni petci - treba to vjernicima dobro protumačiti - ostaju i dalje dani pokore, samo pokora izražena i očitovana nemrsom može se zamijeniti nekim drugim pokorničkim djelom.

Za svećenike ostaje i dalje dužnost, da obdržavaju nemrs i u petke izvan korizme, kad su kod kuće i kad nemaju gostiju.

Redovnici i redovnice neka se u tome pridržavaju odredaba svojih viših poglavara.

Ostaje i nadalje na snazi dijecezanska dispenza, ako se i u korizmeni petak negdje slavi bilo kakva, pa i samo lokalna svetkovina cum concursu populi i sa pučkom misom, zakon nemrsa prestaje.

Mostar, dne 7. prosinca 1972.

+ Petar, biskup

Prot. Br. 1135/72.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I USKRSNE SV. PRIČESTI

Traje u našim biskupijama kao i dosada, od prve nedjelje korizme pa do blagdana Presv. Trojstva uključivo.

Po dopuštenju Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda dosadašnja dozvola da radnici, koji već prije korizme odlaze na vanjske rade i vraćaju se kućama pred Božić, mogu udovoljiti dužnosti ispovijedi i sv. pričesti počevši od prve nedjelje Adventa pa do svetkovine Spomena Krštenja Isusova, uključivo, protegnuta je Reskriptom iste Kongregacije na sve vjernike u našim biskupijama bez razlike.

Mostar, dne 7. prosinca 1972.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 1136/72.

CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Raspored subotnih sv. misa za našu mladež i kršćanske obitelji u naši biskupijama tokom 1973. godine:

Siječanj: 6. Biskupija, 13. Ravno i Trebimlja, 20. Donji Gradac i Hutovo, 27. Donje Hrasno i Trebinje.

Veljača: 3. Stolac, 10. Prenj-Dubrave, 17. Rotimlja, 24. Klepci-Dračevo i Domanovići.

Ožujak: 3. Mostar i Nevesinje, 10. Čapljina, 17. Gabela, 25. Potoci, 31. Drežnica.

Travanj: 7. Konjic, 14. Jablanica, 28. Goranci i Kruševa.

Svibanj: 5. Čitluk i Ploče, 12. Gradnići i Gradina, 19. Čerin, 26. Medj

Lipanj: 2. Humac, 9. Klobuk, 16. Veljaci, 23. Šipovača-Vojnići, 30. Studenci.

Srpanj: 7. Vitina i Grljevići, 14. Tihaljina, 21. Drinovci, 28. Gorica.

Kolovoz: 4. Ružići, 11. Ledinac, 18. Raskrižje, 25. Rasno i Buhovo.

Rujan: 1. Široki Brijeg, 8. Kočerin, 15. Izbično, 22. Jare i Ljuti Dolac, 29. Posušje i Polog k/Mostara.

Listopad: 6. Rakitno i Sutina, 13. Posuški Gradac, 20. Vir i Herc. Vinjani 27. Roško Polje.

Studenzi: 3. Duvno, 10. Bukovica 17. Kongora, 24. Šujica.

Prosinac: 1. Seonica, 8. Prisoje, 15. Grabovica, 22. Rašeljke, 29. Vinica.

Pozivamo župnike, da odmah po primjeku svog Direktorija za 1973. g. zabilježe svoj dan u Direktorij, kako ne bi na to zaboraili. Takodjer ih pozivamo, da i u nedjelju prije toga obavijeste s oltara svoje vjernike, kad će se u njihovoј župi služiti sv. misa za našu mladež i naše kršćanske obitelji, neka pozovu svoje vjernike, da u što većem broju sudjeluju u toj svetoj misi i neka se na te načine mole u svojim obiteljskim zajedničkim molitvama.

Mostar, dne 7. prosinca 1972.

+ P e t a r, biskup

BOŽIĆNE MISLI - ZA MEDITACIJU I PROPOVIJED

BOŽIĆ SVJETLO

BOŽIĆ LJUBAV

BOŽIĆ RADOŠT

Svake godine već od početka Adventa liturgija budi u nama osjećaje čežnje i nade, i to raste u nama iz dana u dan da bi nas Božić ispunio veseljem, kakvo ne može donijeti ni jedan drugi blagdan.

Božić svojim značenjem, svojom mistikom, svojim štimungom vanjskim i nutarnjim duboko potresa ljudsko biće i kada to čovjek pokušava izraziti riječima, osjeća da veličina Božića nadilazi moć ljudske riječi; ovdje treba govor Riječi Božje. Taj govor nadilazi ljudsku mudrost i ljudske sile, nadilazi prostor i vrijeme. To je govor Riječi po kojoj je sve stvoreno, i koja jedina može sve protumačiti i sve smiriti, na sva pitanja čovjekova razuma i srca odgovoriti. Zato se Božić pred nama uvijek javlja kao vječni Božić čiju mudrost ne može ljudska misao nadići ni obezvrijediti, čiji humanizam čovječanstvo ne može nadvisiti i čiju utjehu ništa zemaljskog ne može zamjeniti. I mi osjećamo da Božić, objava Boga, Bog medju nama, Bog naš život, rješava naša velika pitanja, da se radi o našoj sudsibini.

Pa iako nitko od nas ne može potpuno shvatiti misterij Božića, a mnogi ga shvaćaju veoma površno; ipak Božić snažno potresa dušu, privlači nas, ne stari, ne prolazi, ništa ga ne može zamijeniti ni zbrisati.

I ove će godine Božić opet potresti duše, uzbibati čovječanstvo. Mnogi će parlamenti prekinuti posao, tako i tvornice i trgovine, Ujedinjeni Narodi će prekinuti sjednice, rat će u Vijetnamu za čas prestati, milijuni će svojim kućama pohrliti, vagoni čestitaka će po svijetu ići, lijepe želje i darovi će nas veseliti, božićna pjesma će oriti, crkve će se napuniti, molitve, ganuće i po koja suza navirati, pred jaslicama ćemo meditirati, razmišljati o otajstvu Utjelovljena Božjega i svega onoga što nam je mali Bog (Bogić, Božić) donio.

Božić je svjetlo

Povijest ljudske misli jest povijest mučnog putovanja, tapkanja u nemoci i povijest bezbrojnih ljudskih zabluda. Sjetimo se starih indijskih, egipatskih, babilonskih, grčkih i rimskih filozofija, teologija i kozmogonija, bogova monstruma i humanizama zlata i sile. I dalje kroz svu povijest, pa i poslije prvoga Božića i poslije svjetla Objave ljudska je misao uvijek lutala kad god je odbila svjetlo vjere u ludoj nadi da će naći odgovor na velika sudsinska pitanja izvan vjere: Svjetlo Objave nije za svakoga svjetlo, kojem se veseli. "Svjetlo je došlo na svijet, a ljudi su voljeli više tamu nego Svjetlo, jer su im djela bila zla" /Iv. 3, 19/. Ipak je Božićno Svjetlo bilo jače i nadvladalo prisilnu tamu katakombe, prošlo kroz napadaje i kušnje hereza, ostalo nesavladano od sablje demeškinje, prošlo kroz mrak zaostalosti i praznovjerja, pokazalo se potrebnim i u rascvatu humanizma i renesanse, sačuvalo jasnoću uprkos lažnim reformatorima, superiorno dokazalo svoje nadljudsko porijeklo u oholosti racionalizma, scientizma i u očaju agnosticizma i egzistencijalizma, kao i u naletu materijalizma. Pokušali su ga proglašiti povijesnom kategorijom s jedino ljudskim elementom, dapače ostatkom mraka i ropstva, sredstvom nepravde i nijekanja slobode, kategorijom koja treba, mora nestati. I sve to u ime znanosti i razuma.

Danas se divimo napretku znanosti, čovjek leti na mjesec, ali na velika pitanja njegove sADBINE znanost neće nikada moći odgovoriti. Tu čovjeku dolazi u pomoć jedino Stvoritelj svega, i čovjeka. Zato je Božić velik, nezamjenjiv.

Isus, koji se na Božić rodi kao čovjek, nauči nas da ovaj svijet jest njegovo djelo. U početku nije bilo drugog do Boga. I Bog svojom Riječi, svojom misli sve zamisli i stvori. Njegovo djelo su nebesa i zemlja, milijarde zvijezda. On ih pokrenu i dade im zakone i snagu. On sazda sve atome, on pokrenu život na zemlji, u vodi, u zraku. Sve što je postalo po Riječi je Božjoj postalo. A onda iz krila Očeva ta Riječ dodje među nas, da nas o tome pouči. U njemu je rješenje zagonetke svemira, zagonetke čovjeka. U Božjoj ruci je sADBINA svijeta i kada on bude htio, svijet će razoriti i svijetu suditi. A sada smo radnici na Božjoj njivi, u Božjem vinogradu, radimo s Božjim kapitalom i Bog će jednoga dana tražiti račun. Ništa nam se ne dogadja bez volje njegove, i vlasti na glavi su nam izbrojene. Bog je Otac, On nas ljubi, pa i kada smo rasipni sinovi, On nam prašta, On darova svoga Sina za naše spasenje. Njegovim putem moramo ići. To je put križa, žrtve, put duha i vječnoga života. Sav ljudski život ima svoj nacrt u misli Božjoj i sav treba da bude usmjeren prema vječnom životu. Tom mjerom treba mjeriti sve naše djelovanje na svijetu. To je jedina prava mudrost života, sve drugo je varka. Tko izgradi svoj život na mudrosti Isusovoj, taj gradi kuću na kamenu, i ništa je neće srušiti. Tko bude gradio mimo njega, taj će doživjeti brodom i ruševinu! Tko ovo nauči, taj zna najveću mudrost na svijetu, tko ovo ne zna i ne vjeruje, taj je neznalica makar imao sve diplome ovoga svijeta. Takav mnogo zna, ali ne zna ono najglavnije o svojoj sADBINI i budućnosti. Isus je jedina prava mudrost, jedino pravo svjetlo života.

Božić je ljubav

"Očitovala se Ljubav Božja, spasiteljica svih ljudi, odgojila nas da se odrekнемo bezbožnosti i svjetovnih požuda, te razumno, pravedno i pobožno živimo..." Tako sv. Pavao piše svom učeniku Titu opisujući ukratko što nam je donio Božić.

Čovjek u svom srcu nosi klicu dobra i klicu zla, ali ako se ne viđi dovoljno jasno zašto i kako treba biti dobar i ne biti zao, u pogibelji je da u njemu zlo nadvlada. Djavo je napastovao Isusa na tjelesno uživanje, na borbu za slavom i na lakomost za bogatstvom. I to živi u svakom čovjeku. I ako nema Boga ni vječnog života, čovjek teško uvidja zašto ne bi tjelesno uživao bez mjere i obzira, zašto se ne bi borio za svoju slavu, pa i gaseći po drugima, i zašto se ne bi borio da ima i da što više ima... I tako se radjaju egoizmi, borbe, lakomstvo, prevare, izrabljivanja, poživinčenje čovjeka, svako zlo. Reče jedan filozof: Ako nema Boga, sve je dozvoljeno. Danas vidimo što se dogadja i u kulturnom čovječanstvu, gdje vjere nema...

Ali danas se pojavi i očitova Ljubav Božja i pouči nas, da je Bog Ljubav i da je ljubav zakon našega života. "Ljubite se među sobom... Ljubite i neprijatelje svoje, molite za one koji vas progone... Oprostite svome bližnjemu ne sedam nego sedamdeset puta sedam... Štogod učinite jednomete od evoje najmanje braće, meni ste učinili...". Ako nahranиш gladnoga, to si Isusa nahranio. Ako napojiš žednu ili zaodjeneš gola, ili ugostiš stranca ... to si Isusa napojio, zaodjeo, primio. A plaća ti neće propasti, uvratit će ti Isus stostruko. Nemojte biti očajni kad trpite, kada vas progone radi pravednosti... Veselite se, jer je vaša plaća na nebu velika... Isplati se ovdje na zemlji i trpjeli i boriti se i praštati, dobro činiti i zla se klonuti. To je jedino što neće propasti, što vrijedi za vječnost. I tko život svoj izgubi radi Isusa, spasit će ga... I više vrijedi duša nego cijeli svijet, a ne bojte se onih koji mogu tijelo ubiti, a više poslije ništa ne mogu učiniti..."

To je pouka Božića kako treba živjeti na ovome svijetu. To je moral i humanizam kraljevstva Božjega, i kada bismo ga tražili da ga ostvarimo, sve bi nam se ostalo dalo. Ali svijet je daleko od ljubavi kojoj nas Božić uči, pa se jađno čovječanstvo u zlu, mržnji, nemiru i neprevdama muči. Trude se mnogi dobri ljudi za dobro čovječanstva, ali ako ne budu išli putem Isusova humanizma i njegove ljubavi, uvijek će morati uvidjati svoje zablude i neuspjeha.

Kako je lijep Božić u svom svjetlu i ljubavi! Kako je lijepa Božićna radost i Božićni mir! Šta nismo uvijek vjerni Božiću i njegovom svjetlu i njegovoj ljubavi, osjećali bismo više radosti u našem životu.

Božić je radost

Nije sve Božić što izgleda Božić. Nije sve Bogu draga što se vidi i čuje na Božić. Ako na Božić bude ne znam kako bogat objed i ne znam kolike želja i čestitaka... ako se u duši Isus ne rodi po milosti, po njegovim sakramentima, ako u duši bude grijeh, onda nema Božića. To je karikatura Božića, laž Božića. Može se mnogo jesti, piti i pjevati i kada nije Božić. Ali pravu božićnu radost nosi Isus duši u kojoj se rodi po milosti. Duša je betlehemska štalica, u duši su jaslice i u njima mora biti Isus; ako ga nema, nema ni Božića.

Na jednom vjenčanju pobegla mlada nevjesta ispred crkve. U kući je bilo sve spremno za pir, za veselje... Ali gdje nema mlade, nema vjenčanog veselja, pa makar bilo poklano brdo mesa i pozvano bezbroj prijatelja.

Božićnoj radosti pristaje i lijepo odijelo i lijepi objed i pjesma i čestitke... Ali prava božićna radost može biti i bez svega toga samo ako je Isus u duši. U betlehemskoj štalici falilo je Isusu i Mariji mnogo toga, skoro sve što treba... ali tu je bio Isus, i to je bilo dosta.

U duši u kojci se Isus rodi po svetoj ispovijedi i pričesti zasjat će svjetlo istine života, istine ljudske sADBINE, makar ne bilo velikih škola ni ljudske mudrosti. Zasjat će nebeska mudrost.

U duši u kojoj se rodi Isus zapalit će se prava ljubav i dobrota, najveći humanizam, najšire bratstvo.

U duši u kojcoj se rodi Isus osjetit će se prava radost, ona koja je ispunila Josipa i Mariju i jednostavne duše malih pastira.

PAVAO ŽANIĆ, pomoćni biskup
Koadjutor Mostarski.

Mostar, 8. prosinca 1972.

& § + + + § &

Preporučujemo župnicima kao pomoć za propovijedanje riječi Božje

1/ Gracija Ivanović,

MATER ECCLESIAE - Homilije, knjigotiskom, str. 194.

Naručuje se kod auktora: Župni ured DOBROTA, zp. 81330 KOTOR,

Ili: Biskupski Ordinarijat Kotor, zp. 81330 Kotor,

2/ Dr. Josip Kribl,

BOŽJA PORUKA ČOVJEKU,

Propovijedi kroz cijelu godinu, - B ciklus, Zagreb, 1972., knjigotiskom, str. 214, cijena 40,00 ND. Može se naručiti preko Tajništva Biskupije, ili direktno od auktora: Dr. Josip Kribl, Kaptol 7, Zgb.

NAREDBA O SVEĆENIČKOJ I KLERIČKOJ NOŠNJI

/ Zajednička okružnica biskupa
bosansko-hercegovačke crkvene pokrajine/

B r a č o s v e č e n i c i !

U ovim poratnim i poslijekoncilskim previranjima, koja su zahvatila Kristovu Crkvu, došlo je do određenih negativnih pojava i na području crkvene discipline. Tako se, gotovo svuda po svijetu, uvelike govorи protiv svećeničkog celibata, stare i časne, milenijske, discipline, koja je za Crkvu i njezinu vitalnost bila od neizrecive važnosti.

Isto se tako osporava potreba i oportunost posebne svećeničke nošnje, i ako Crkva ni poslije Koncila nije opozvala dosada važeće kanonske propise u toj materiji. A ti su propisi u očima Crkve uvijek bili ozbiljno shvaćani, i što se tiče klerika viših, i što se tiče klerika nižih redova. Treba samo pročitati kan. 136. i 2379., da se o tome uvjerimo. I za više i niže klerike, koji bi bez razloga zanemarili kleričku nošnju, Crkva je u tim kanonima predviđala ozbiljne sankcije: sve do suspenzije i depozicije za klerike viših redova, dok bi klerici nižih redova, ako se opomenuti od Biskupa kroz mjesec dana ne bi popravili, ipso iure prestali biti klerici.

Sada su u toku radovi na reviziji crkvenog prava. Moguće je, da će i propisi o nošenju svećeničkog i kleričkog odijela u novom Kodeksu biti izmijenjeni. No sve dotle vaši biskupi smatraju, da svećenička i klerička nošnja ima svoj *raison d'être* i da njezino zanemarivanje po našim krajevima ne može uroditи dobrim posljedicama.

Ono je Papa nedavno izjavio, da je klerička nošnja vanjski znak duhovnog posvećenja i da se toga znaka svećenici, koji svoje zvanje ozbiljno shvaćaju, ne mogu odreći. Uostalom, Papa je time samo ponovio ono, što je rekao II Vatikanski Koncil: "*Habitus religiosus, utpote signum consecrationis, sit simplex et modestus, pauper simul et decens*" (*Perfectae caritatis*, nr. 17). To, istina, vrijedi u prvom redu za redovnike, kojima je namijenjen Dekret "Perfectae caritatis", ali vrijedi i za svećenike, koji su se po sakramantu ministrijalnog svećeništva potpuno posvetili Bogu.

Ne treba se puno obazirati za razlozima, koji i danas govore u prilog svećeničko-kleričke nošnje. Svećenici i klerici, koji se u javnosti pokazuju u kleričkom odijelu, daju time svjedočanstvo Crkvi: dokazuju, da je Crkva još uvijek prisutna u suvremenom društvu. A to znači mnogo.

Za naše vjernike pogotovo. To je za njih ohrabrenje, zastava, poziv, propovijed. Ako nigde na ulici ne možeš susresti svećenika u svećeničkom odijelu, što je logičnije nego pomisliti, da ga u tom mjestu ni nema! Tako je prije kojih deset-dvanaest godina jedan splitski šofer, koji je kao vozač kamiona češće dolazio u Sarajevo, znao pričati u Splitu: "U Splitu ćeš susresti "po-pa" na svakom uglu, a u Sarajevu ne vidiš nigdje ni jednoga!".

Pretjerao je, očevидно. No njegova je izjava, bez sumnje, ilustrativna za prilike onoga vremena. Čovjek nije bio edificiran odsutnošću svećeničkih likova u gradu Sarajevu.

Uostalom, da li bismo mi bili edificirani, kada bi se sve časne sestre presvukle u civilno odijelo? Zar to ne bismo smatrali još jednim uzmakom, još jednim debaklom Crkve u javnom životu?

Još jedno. Svećeničko je odijelo i opomena za one, koji ga nose, i za one, koji ga na duhovnim osobama gledaju. Mnogostruka opomena. I glasno upozorenje, odjek vječnosti i njezinih ničim nezamjenjivih alternativa.

Govori se, da je danas nezgodno pokazivati se na javnim mjestima u svećeničkom odijelu. Čovjek onda doživi štokakvih nepotrebnih scena, potpuno suvišnih neprijatnosti.

Možda, kojiput: Općenito govoreći, svećenika koji i vani, u društvu, nosi svećeničko odijelo; ljudi redovito susreću s poštovanjem. Čak i na putu, u željeznici. Ali éto; neka bude i to, neka nam je svećeničko odijelo kojiput nezgodno došlo! Pa zar mi zbilja nismo kadri, da pretrpimo nešto "sramote za ime Isusovo"? (Dj. Ap. 5, 41.). Gdje nam je karakternost i dosljednost, koja bi morala biti glavna odlika službenika Crkve?

Eto, to bi u najkraćim potezima bili razlozi, koji su vaše biskupe naveli, da izdaju zajedničku okružnicu o nošenju svećeničkog i kleričkog odijela. Nadamo se, da će tu naredbu svi naši svećenici - svejedno jesu li dijecezanski svećenici ili redovnici - rado prihvati.

Teška srca smo na kraju naredbe odredili sankcije protiv onih, koji ne budu poslušali. Bilo bi nam draže, kada bi se sve moglo izvršiti u duhu sinovske poslušnosti i ljubavi.

No kako nema efikasna zakona bez sankcije, i mi smo svoju naredbu morali ukrijepiti sankcijama. Daj Bože, da ih ne moradnemo nikada primijeniti!

Evo dakle teksta naredbe:

Na savjetovanju, održanom u Sarajevu 30. listopada 1972., Ordinariji vrhbosanske, mostarske i banjalučke biskupije suglasili su svoje poglедe na problem svećeničke i kleričke nošnje.

Povodom toga odredjuju slijedeće:

1/ Svećenici i bogoslovi na području svoje župe ne smiju se pojavljivati bez reverende, odnosno habita ili clergymen-odjeće, t. j. tamnog odijela sa kolarom.

2/ U svim liturgijskim činima u svojoj župi svećenici obavezno moraju biti obučeni u reverendu. I bogoslovima se vrlo preporučuje, da barem kod svete mise budu obučeni u reverendu (habit).

3/ Na manjim putovanjima po dijecezi svećenici i bogoslovi neka ne idu u civilnim odijelima, nego bar u clergymenu.

4/ U prostorijama Biskupske kurije nijedan svećenik, redovnik i bogoslov ne smije se pojavljivati bez reverende, odnosno habita ili bar kolara.

5/ Ovratnik bijele košulje prebačen preko crne šemizete ima značaj kolaru.

6/ Kod mlađih misa, krizme i sličnih vjerskih skupova (duhovne vježbe, blagoslovi crkava, kapele i sl.) svi svećenici, redovnici i bogoslovi moraju biti odjeveni u reverendu, habit ili barem clergymen.

7/ Ako se svećenik na daljim putovanjima odluči za nošenje civilnog odijela, to neka bude tamno odijelo sa tamnom kravatom i križićem u zapučku kaputa, iako se i za tu zgodu preporučuje clergymen. Ni u kojem slučaju ne će se trpjeti, da svećenik nosi svijetlo odijelo i svijetlu kravatu, a pogotovo ne izazovnog pomodarskog kroja ili desena.

8/ Za one, koji se o gornje propise ogriješe, predvidja se kazna prve i druge kanonske opomene; poslije čega slijedi suspenzija, a kod redovnika oduzimanje kanonske misije ili ispovijedne jurisdikcije.

Sarajevo, dne 30. listopada 1972.

Dr. Smiljan-Franjo Čekada, nadbiskup vrhbosanski,

Dr. Petar Čule, mostarsko-duvanjski biskup i Ap. Upravitelj trebinjsko-mrkanjske biskupije,

Msgr. Alfred Pichler, biskup banjalučki,
Msgr. Pavao Žanić, pomoćni biskup-Koadjutor Mostarski,
Dr. Tomislav Jablanović, pomoćni biskup Sarajevo.

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1138/72.

U P O Z O R E N J E

Zaključak Sabora Biskupske Konferencije, koji je prihvaćen na posljednjem zasjedanju u Zagrebu od 10. do 14. listopada ove godine o cenzuri /propisi Crkvenog Zakonika kann. 1384-1405/ (usp. naprijed str. 22. ovog broja Sl. Vjesnika) vrijedi u cijelosti na području naših biskupija.

Upozoravaju se glavni i odgovorni urednici povremenih publikacija koje se izdaju na području naših biskupija /Dumo i njegov narod, Naša ognjišta, Kršni zavičaj.../, kao i pisci svih drugih eventualnih edicija u smislu kan. 1385. § 1. da unaprijed redovito trebaju imati "Imprimatur" nadležnog Ordinarija mesta prema propisima kan. 1385 § 2-3.

Mostar, dne 9. prosinca 1972.

+ Petar, biskup

O B A V I J E S T I

1/ Dijecezanski Ordinarij u Rimu.

Od 8. do 26. studenog o. g. Dijecezanski Ordinarij boravio je u Rimu. U petak, dne 10. studenog bio je primljen u privatnu audijenciju kod Sv. Oca Pavla VI.

Prigodom svog boravka u Rimu Ordinarij je posjetio razne Rimske Kongregacije, a posebno S. C. pro Gentium Evangelizatione, u čiju nadležnost spadaju naše biskupije i vodio s Kardinalom Prefektom razgovore o prilikama u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji.

2/ Msgr. S. Laszlo, Apostolski Vizitator u Hercegovini.

S. C. pro Gentium Evangelizatione seu De Propaganda Fide svojim Dekretom Br. 2862/72 od 1. kolovoza 1972. imenovala je Msgr. S. Laszlo, biskupa u Eisenstadt, Gradišće, Austrija Apostolskim Vizitatorom "Dioecesis Mandetriensis-Dumnensis et seraphicae provinciae Ordinis Fratrum Minorum in Hercegovina".

O odluci S. C. pro G. E. seu de P. F. da u sporazumu s Državnim Tajništvom i Kongregacijom za redovnike izašalje Ap. Vizitatora, Ordinarijat je bio službeno obaviješten preko Ap. Pronuncija u Jugoslaviji 31.VII. 1972.

Msgr. Laszlo u svojstvu Ap. Vizitatora došao je u Mostar dne 17. listopada. Nakon razgovora s dijecezanskim Ordinarijem i njegovim Koadjutorom, istoga dana razgovarao je s O. Bonicijem Rupčićem, provinc. provikarom, drugi dan razgovarao je s proširenim Definitorijem Herc. Franjevaca, a treći dan s predstavnicima Dijecezanskog klera biskupije. Nastavio je razgovore s O. Provincijalom i Definitorijem, te kasnije u dva navrata s užom grupom

dijecezanskih svećenika i franjevaca.

Na poziv Definitorija Msgr. Laszlo u pravnji pomoćnog biskupa Koadjutora Msgra Žanića i O. Provincijala Šilića posjetio je u utorak, dne 21. listopada franjevački samostan na Širokom Brijegu. U tom samostanu Msgr. Laszlo je primio grupu vjernika, koji su se predstavili da su iz Mostarskog Graca. Istoga dana popodne preko Splita i Zagreba Msgr. Laszlo oputovao je u Austriju.

3/ Pripremni radovi za izgradnju katedralne crkve u Mostaru.

Prošle godine, u Sl. Vj. br. IV, str. 15. objavili smo, da je Savjet za urbanizam SO Mostar na svojoj sjednici od 18. X. 1971. odobrio novu lokaciju za izgradnju katedralne crkve u Mostaru.

Iza toga Zavod za urbanizam i komunalnu djelatnost u Mostaru izdao je 17.XII. 1971. g. rješenje o lokaciji kao preduvjet za raspisivanje natječaja za izradu idejnog plana crkve.

Biskupija jeiza toga 1. veljače 1972. raspisala uži, interni natječaj(po pozivu) za izradu idejnog plana katedralne crkve i popratnog kancelarijsko-stambenog objekta.

Na natječaj su bili pozvani slijedeći arhitekti:

1. Anton Bitenc, docent Arhitekture na sveučilištu u Ljubljani, 2. Radovan Nikšić, sveuč. prof. arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, 3. Industropredprojekt, Zagreb, 4. Juraj Neidhart, sveuč. profesor na arhitektonskom fakultetu u Sarajevu, i 5. Zlatko Ugljen, docent na arhitektonskom fakultetu, Sarajevo.

Natječaj je trajao do 5. svibnja 1972. Ocjenjivački sud trebao je do 20. svibnja t. g. pregledati prispjele rade i predložiti Biskupiji jedno najuspjelije rješenje.

Medutim, Zavod za urbanizam zatražio je da se rad Ocjenjivačkog Suda suspendira radi nastalih prigovora na predvidjenu lokaciju, tako da je tek početkom srpnja 1972. sastao se Ocjenjivački Sud, koji je pregledao sve prispjele natječajne rade i kao najuspjelije rješenje idejnog projekta predložio rad grupe arhitekata iz Industropredprojekta, Zagreb, glavni predstavnik Ing. Ivan Franić (čiji je djed nekada u Prisoju držao "han", po tome i naziv "Karlov han, jer je djed nosio ime Karlo Franić").

Biskupija je 31. VII. 1972. podnijela je prvo plasirani natječajni rad Savjetu za urbanizam SO Mostar na odobrenje.

Medutim Komisija Savjeta, koja je posebno razmatrala predloženi plan, zatražila je da se u predloženom idejnom projektu izvrše neke izmjene, kako bi se plan što bolje uklopio u urbanističku sredinu i odredjenu lokaciju.

Početkom prosinca o. g. grupa arhitekata iz Industropredprojekta, Zagreb, trebala je Zavodu za urbanizam prezentirati novu varijantu idejnog projekta s uvrštenim izmjenama.

4/ Proslava 40-obljetnice Provincije školskih Sestara u Bijelom Polju

Provincija školskih Sestara III Reda Sv. Franje u Hercegovini ustanovljena je Dekretom S. C. Religiosorum 26.VIII. 1932.g.

Prigodom 40-obljetnice sadašnje Provincijalno Starješinstvo upriličilo je prigodnu akademiju 9. prosinca 1972.g. u kućnoj kapelici svog samostana u Bijelom Polju kod Mostara.

Otvaramojući akademiju prisutne goste pozdravila je Sestra Provincijalica S.M. Salezija Anić. Povijest Provincije kroz 40 godina izložila je u referatu S. M. Karmela Primorac.

Na koncu akademije zahvalila se gostima S. Tihomira Božić.

5/ Blagoslov temeljnog kamena nove župske crkve u Domanovićima.

Župa Domanovići, u trebinjsko-mrkanjskoj biskupiji, kanonski je utemeljena 1969. g. Od osnutka do sada vjernici pod vodstvom svog župnika Don Andrije Iličića izgradili su župski stan i kuću za Časne Sestre, u prizemlju koje se nalazi dvorana za katehizaciju. Ta dvorana privremeno služi kao župska crkva.

U toku 1972. g. započeti su pripremni radovi na izgradnji župske crkve. Župnik je pribavio sve potrebne dozvole sa strane crkvene vlasti, i skupštine Općine Čapljina.

Na drugu nedjelju Došašća, dne 10. prosinca Dijecezanski Ordinarij svečano je blagoslovio temeljni kamen nove župske crkve na čast Sv. Josipa Radnika.

Na početku obreda blagoslova temelja mjesni župnik pozdravio je Biskupa-Ordinarija, te prisutnog pomoćnog Biskupa Koadjutora i sve vjernike, bilo iz svoje župe, te iz okolnih župa, a posebno veću skupinu muslimana, koji su se rado odazvali da sudjeluju u radosti katolika prigodom blagoslova temelja nove crkve.

Blagoslov temeljnog kamena obavio je Dijecezanski Ordinarij. Na koncu obreda, nakon što je podijelio svoj biskupski blagoslov Ordinarij je govorio vjernicima o značenju blagoslova temeljnog kamena, i uopće o značenju crkve za jednu župsku zajednicu, te pozvao župljane nove župe, da velikodušno nastave započeto djelo izgradnje nove crkve, koja će biti i na slavu Božju, ponos župe i ovog lijepog kraja.

Sv. misu je služio uz asistenciju Don Josipa Beljana i Don Ante Ivančića, ml. pomoćni biskup Koadjutor Msgr. Žanić. On je u propovijedi dalje razvijao misao o značenju crkve i njezinoj ulozi u duhovnoj izgradnji župske zajednice, te posebno potakao vjernike na jedinstven i složan rad pod vodstvom svog agilnog župnika.

Nakon svete mise Koadjutor je blagoslovio novosagradijeni župski stan i stan za Časne Sestre.

Vjernici župe Domanovića priredili su uz kuću za Časne Sestre za goste sa strane, biskupe, svećenike, i domaćine župe, te prisutne inovjerce - muslimane zajednički ručak.

Čestitamo na ostvarenom i želimo ono, što su vjernicima župe zaželjeli naši Biskupi, da što prije dovrše svoju novu, započetu crkvu!

6/ Novo izdanje "Općeg šematizma"

U tisku je novo izdanje Općeg šematizma Katoličke Crkve u Jugoslaviji. Prema predviđanjima izaći će početkom slijedeće godine. Imat će oko 1.000 stranica s 20 karata, na kojima će biti prikazana povijesno i sadašnje stanje Crkve. Tiska se u nakladi Biskupske Konferencije i Tajništvo BKJ tražilo je od Ordinarijata, da uplati akontaciju proporcionalno broju župa biskupije. Cijena još nije definitivno određena.

Ordinarijat će naručiti za svaki naš župu u našim biskupijama po jedan primjerak za župski ured. Plaća se na teret crkvene blagajne. Tko bude želio imati za sebe jedan primjerak, neka se pribilježi u kancelariji Ordinarijata do konca siječnja 1973. godine.

7/ Teološko-pastoralni tjedan za svećenike u Zagrebu.

Održat će se u prostorijama Nadb. dječačkog sjemeništa, Zagreb, Voćarska cesta br. 106 od 23. do 26. siječnja 1973. g.

Tema je Tjedna: VRIJEDNOST I ZNAČENJE MOLITVE U KRŠĆANSKOM ŽIVOTU.

Prijave se primaju do 18.I. 1973.g. U prijavi treba jasno navesti, što se želi dobiti u Malom sjemeništu: da li stan i hranu, ili samo hranu, ili samo iskaznicu za prisustovanje tečaju. Sama ulaznica stoji 40,00 ND, a stan i hrana u sjemeništu za četiri dana stoji 200,00 ND. Prijave se šalju na: DJEČAČKO SJEMENIŠTE, Voćarska 106, 41001 ZAGREB, bp. 715.

8/ Hodočašće u Australiju na 40. Medj. Euharistijski Kongres

Tajništvo BKJ poslao je svim Ordinarijatima obavijest, da se organizira zajedničko putovanje na 40. medj. Euharistijski Kongres, koji će se održati u Melbourne-u, Australija od 18. do 25.II. 1973.godine.

Tajništvo BKJ javlja, da prema informacijama koje je dobilo od Generalturist-a u Zagrebu, da se dobivaju veliki popusti na punu cijenu avionske karte (Zagreb-Atena-Melbourne /koja stoji 1635 USA Dol./), tako da grupno putovanje ili duži boravak u Australiji s povratom kartom stoji samo 901 USA DOLL /1,500.100 SD/; ako se pak putuje pojedinačno i ostaje od 45 do 6 mjeseci u Australiji, cijena je povratnoj karti 930 USA Doll.

Skupni polazak se predviđa oko 18.II. 1973. Moguć je posjet i Rimu.

Tko ima nakanu putovati, treba se javiti:

Tajništvo Biskupske Konferencije, 41001 ZAGREB, Kaptol 31, pp. 553.

9/ Poziv na preplatu predavanja s ljetne katehetske škole u Splitu od 4. do 14. VII. 1972. g.

Tajništvo Katehetskog Vijeća pri BKJ namjerava objaviti predavanja i saopćenja i rasprave s ljetne "Katehetske škole" održane u Splitu.

Knjiga bi obuhvaćala na 300 stranica predavanja uhvaćena na magnetofonskoj traci. Cijene se predviđa oko 6.000 SD.

U knjizi bi se dobio pregled sadašnjeg stanja katehizacije u svijetu i kod nas. Knjiga će dobro doći svakom vjeroučitelju, župniku, katehistici.

Tko želi naručiti neka se pismeno javi:

Prof. Ivan Cvitanović, 58000 SPLIT, Zrinjskoga br. 14.

10/ Trienalni ispiti, koji su bili zakazani u studenom ove godine, održat će se iznimno ovog puta kasnije, u dvije grupe: Prva grupa: 30. siječnja 1973. g. u župskom stanu na LEDINCU. Tada će naime Biskup-Ordinarij imati u župskoj crkvi na Ledincu sv. misu za pok. župnika Don Antu "in anniversario depositionis" u 8 sati izjutra, a iza toga obaviti će se trienalni ispiti. Oni, koji trebaju doći na Ledinac, bit će pojedinačno obaviješteni.

Druga grupa imat će ispit 15. veljače u župskom stanu u DFACEVU. Pojedinci će biti pravovremeno obaviješteni. Početak u 9 sati prije podne.

IZ KANCELARIJE ORDINARIJATA:

1/ Svim župskim uredima dostavlja se formular za godišnji pastoralni izvještaj. Taj izvještaj treba dostaviti Ordinarijatu do 31.I. 1973.

2/ Do konca veljače 1973. svi župski uredi imaju dostaviti prijepise matica za proteklu godinu, a O. Dekani svoj izvještaj, zapisnike korona i koronske radnje.

3/ Za umnažanje Sl. Vjesnika Dijeceze svaki župski ured plaća na teret crkvene blagajne za 1972. g. -20, 00 ND.

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE.

Izdaje: Biskupski Ordinarijat, 79000 MOSTAR, Šetalište JNA 18

Umnoženo kao službeni materijal za isključivu upotrebu svećenstvu Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije (Čl. 15 Zakona o štampi).

§ & + + + & §
§ & §
+

distomidi antinomiai a Mastara

Erai 1130 - 1138 / 72.

Selvatico 15/XII - 1972

a/a

Holomerial

Sustent. Biennio

1972/13